ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΝΔΡΕΣ

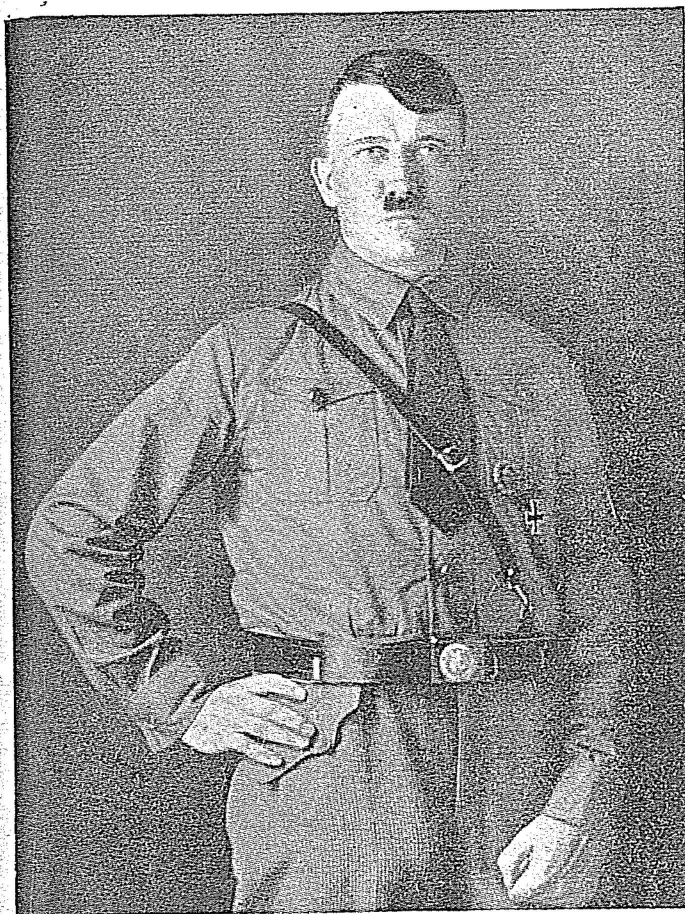
Ν. ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΔΗ

ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ

Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ,,
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ "ΠΥΡΣΟΥ,, Α. Ε.
ΑΘΗΝΑΙ

Adolf Hitler

ΧΙΤΛΕΡ

Α΄

Τὰ πρῶτα βήματα.

Μπραουνάου. — Ἀλοΰσιος Σικελγκροῦμπερ, ἕνας τρομερὸς καρδιοκατακτητής.—Ἡ ἐκδίκησις μιᾶς πεθερᾶς.—Ὅπου πρωτοεμφανίζεται τὸ ὄνομα Χίτλερ.—Σ' ἕνα φτωχικὸ δωμάτιο ἑνὸς χωριάτικου πανδοχείου γεννιέται ὁ μέλλων Φύρερ.— Αὐστριακὸς ἢ Γερμανός ;—Ἡ ἀγαθὴ καὶ φιλόθρησκη Κλάρα.— Ἕνας λιλυπούτειος ρήτωρ. — Λάμπαχ ὑποψήφιος . . . παπᾶς.— Μυστικοπάθεια καὶ ἀγκυλωτοὶ σταυροί.— Ὁ «μικρὸς ἀρχηγός».

Τὸ Μπραουνάου εἶναι ἕνα γραφικώτατο χωριουδάκι, μὲ σπίτια παλιοῦ ρυθμοῦ καὶ στενοὺς δρόμους, ποὺ εὑρίσκεται στὰ σύνορα τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας: στὴν γραμμὴ Μονάχου—Βιέννης. Μέχρι πρὸ ὀλίγων χρόνων ἀκόμη ἦταν ἄσημο... Κανένας δὲν θυμόταν οὔτε τὸ ὄνομά του κάν. Καὶ ὅμως στὸ μικρὸ αὐτὸ αὐστριακὸ χωριό, κατὰ τὴν ναπολεόντειο ἐποχή, εἶχαν συμβῆ πράγματα πολὺ ἐνδιαφέροντα. Τὰ γαλλικὰ στρατεύματα εἶχαν περάσει δυὸ φορὲς ἀπὸ ἐκεῖ,—στὰ 1805, πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη τοῦ Ἀούστερλιτς, καὶ στὰ 1809 πρὶν ἀπὸ τὸ Βαγκράμ·—καὶ στὰ 1806, κάποιος Ἰωάννης—Φίλιππος Πὰλμ—ἕνας βιβλιοπώλης ἀπὸ τὴ Νυρεμβέργη, ἐγκατεστημένος ὅμως ἀπὸ χρό-

νια πολλὰ στὸ Μπραουνάου—εἶχε καταδικασθῆ σὲ θάνατο, ἐπειδὴ εἶχε κυκλοφορήσει ἕνα «ἀπότομο» φυλλάδιο ὅπου ἐπετίθετο δριμύτατα ἐναντίον τῆς γαλλικῆς κατοχῆς τῆς Βαυαρίας καὶ ὕμνοῦσε μ' ἐνθουσιασμὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς Γερμανίας. Μιὰ τέτοια θρασεία πράξη, ἀπὸ ἕνα ἁπλοϊκὸ χωρικὸ μάλιστα, «ἐν πλήρει» γαλλικῇ κατοχῇ, ἔκανε τὸν Ναπολέοντα νὰ μείνῃ συλλογισμένος... Ἐννοεῖται ὅτι κατὰ διαταγήν του, ὁ Πὰλμ ἐτουφεκίσθηκε ἀμέσως. Δὲν εἶναι ὅμως σωστό, ὁ φτωχὸς βιβλιοπώλης τοῦ Μπραουνάου νὰ θεωρηθῇ ὡς ἕνας πρόδρομος τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ;... Πόσο θ' ἀναγάλλιαζε ἡ ψυχή του, ἂν μποροῦσε νὰ μαντεύσῃ πὼς στὸ ἴδιο αὐτὸ τὸ μικρὸ χωριό του, ὕστερ' ἀπὸ ἑκατὸ περίπου χρόνια, θὰ γεννιόταν ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἦτο τῆς μοίρας του νὰ ἀναστήσῃ ὅλο τὸ μεγαλεῖο τῆς συντριμμένης Γερμανίας;...

Στὸ γραφικώτατο, λοιπόν, αὐτὸ χωριουδάκι, εἶχε διορισθῆ στὰ 1860 ὡς ὑπάλληλος τῆς αὐστριακῆς τελωνειακῆς ὑπηρεσίας ἕνας φοβερὸς γυναικοκατακτητής. Τὸν ἔλεγαν Ἀλοῦσιο Σικελγκροῦμπερ, κι' ἔμοιαζε καταπληκτικὰ στὴ μορφὴ καὶ στὴν ἐμφάνιση γενικὰ μὲ τὸν αὐτοκράτορα Φραγκῖσκο Ἰωσήφ. Τὸ ὄνομά του—Σικελγκροῦμπερ! δοκιμᾶστε νὰ τὸ πῆτε...—ἦταν, βέβαια, λίγο κακόηχο, δυσκολοπρόφερτο ἀκόμα κι' ἀπὸ γερμανικὰ στόματα· κυττάζουν ὅμως σὲ τέτοιες λεπτομέρειες αἱ γυναῖκες; Ὁ Ἀλοῦσιος ἦταν «ὀμορφάνθρωπος», ἡ στολή του λαμποκοποῦσε, ἦταν πάντα καθαρὸς καὶ περιποιημένος, ἤξερε νὰ ἐπιβάλλεται ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ν' ἀφίνῃ νὰ διαφαίνωνται ὅλα τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς του. Ἔ, αὐτὰ ἀρκοῦσαν γιὰ νὰ ξετρελλαίνωνται μαζί του ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ Μπραουνάου!...

Ὁ Σικελγκροῦμπερ, φυσικά, σὰν τέλειος Δὸν Ζουὰν ποὺ ἦταν, δὲν ἔχανε κι' αὐτὸς τὸν καιρό του: ξεμυάλιζε μὲ τὴ σειρά του ὅλες τὶς ὄμορφες κοπέλλες τοῦ χωριοῦ του, χωρὶς νὰ διστάζῃ καὶ νὰ τὶς παντρευθῇ ἀκόμη, ὅταν ἔβλεπε πὼς μόνο μ' αὐτὸ τὸ μέσον θὰ πετύχαινε τὸ σκοπό του. Ἔτσι, ἀφοῦ παντρεύθηκε καὶ χήρεψε δυὸ φορές, ἐρωτεύθηκε στὸ τέλος γιὰ καλὰ μιὰ μικροῦλα, εἰκοσιδύο χρόνια μικρότερή του!—τὴν Κλάρα Πολζὲλ, καὶ τὴν παντρεύθηκε κι' αὐτὴν γιὰ νὰ... τριτώσῃ τὸ κακό.

Παρ' ὅλο τὸν ἔρωτα ἐννοεῖται ποὺ ἔνοιωθε πρὸς τὴν γυναῖκα του, ὁ Ἀλοῦσιος δὲν ἐννοοῦσε νὰ παραιτηθῇ κι' ἀπὸ τὶς ἐξώγαμες κατακτήσεις του. Οὔτε καὶ ἡ Κλάρα ἄλλως τε, ἡ μικροῦλα μὲ τὰ ὀνειροπόλα μάτια, παραπονήθηκε γι' αὐτό. Ὅπως δὲν εἶχαν παραπονεθῆ, στὸν καιρό τους, καὶ ἡ Ἄννα καὶ ἡ Φραντσέσκα, οἱ δυὸ πρῶτες γυναῖκες τοῦ τρομεροῦ Σικελγκροῦμπερ, γιὰ τὶς ἀλλεπάλληλες ἀπιστίες τοῦ ἀδιορθώτου ἀνδρός τους: παραδέχουνταν, βλέπετε, πὼς ἕνας ἄνδρας τόσον ὡραῖος σὰν αὐτόν, ἦταν φυσικὸ καὶ μοιραῖο νὰ μὴν ἀνήκῃ ἀποκλειστικὰ σὲ μιὰ γυναῖκα, στὴ γυναῖκα του...

Ἡ τρίτη κατὰ σειρὰν ὅμως πεθερὰ τοῦ Ἀλοῦσιου δὲν εἶχε τὴν ἴδια γνώμη. Ἦταν, φαίνεται, γυναῖκα «παλαιῶν ἀρχῶν»... Κι' ὅταν κάποια μέρα, ἔμαθε ὅτι ὁ γαμπρός της εἶχε ἀποκτήσει μετὰ τὸν γάμο του μὲ τὴν Κλάρα ἕνα νόθο τέκνο μὲ κάποια συγχωριανή τους, ἔγεινε ἔξω φρενῶν!

—Ἄκουσε δῶ! ἐδήλωσε ὀρθὰ κοφτὰ στὴν κόρη της. Θὰ τὸν χωρίσῃς τὸν ἄντρα σου! ἐτελείωσε! ἐκτὸς ἂν ἀποφασίσῃ νὰ γίνῃ πιὰ ἄνθρωπος! Αὐτὴ ἡ ἱστορία δὲν μπορεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ...

«Αὐτὴ ἡ ἱστορία» ὅμως ἐξηκολούθησε. Γιατὶ ἡ Κλάρα ἐλάτρευε τὸν Ἀλοῦσιό της, κι' ὁ Ἀλοῦσιο πάλι δὲν ἐννο-

οὖσε νὰ γίνῃ «ἄνθρωπος». Καὶ ἡ αὐστηρὴ κυρία Πολζέλ, πού, στὸ κάτω-κάτω εἶχε καρδιὰ μάννας, γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς μοναχοκόρης της ἀναγκάσθηκε νὰ κλείσῃ κι᾽ αὐτὴ τὰ μάτια στὰ παραστρατήματα τοῦ γαμπρούλη της...

Σκέφθηκε ὅμως νὰ τὸν τιμωρήσῃ μ᾽ ἕνα ἄλλο τρόπο: Ἤξερε πόσο περήφανος κι᾽ ἐγωϊστὴς ἦταν ὁ Σικελγκροῦμπερ. Συγχρόνως ὅμως ἤξερε ὅτι μετὰ τὸν θάνατό της περίμενε νὰ κληρονομήσῃ τὴν μικρὴ μὲν ἀλλὰ γι᾽ αὐτὸν ἀρκετὰ σεβαστὴ περιουσία της. Συνδυάζοντας, λοιπόν, αὐτὰ τὰ δυὸ μὲ τὴν ἐπιθυμία της νὰ μὴ γελοιοποιοῦνται οἱ ἀπόγονοι τῆς κόρης της μὲ τὸ δυσκολοπρόφερτο ὄνομα τοῦ πατέρα τους, ἐπρόσθεσε στὴ διαθήκη της ἕναν εἰδικὸ ὅρο, ποὺ ὑπεχρέωνε τοὺς κληρονόμους της νὰ φέρουν τὸ δικό της οἰκογενειακὸ ὄνομα, ἂν ἤθελαν νὰ ἔχουν δικαιώματα στὴν περιουσία της.

Ὁ Σικελγκροῦμπερ, ἐννοεῖται, μόλις πέθανε ἡ πεθερά του δὲν ἐδίστασε οὔτε στιγμὴ νὰ «ρίξῃ τὴ μύτη του» καὶ νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὸν ὅρο τῆς διαθήκης τῆς πεθερᾶς του κι᾽ ἔτσι, στὶς 7 Ἰανουαρίου τοῦ 1877, ἐγκατέλειψε τὸ πατρικό του ὄνομα καὶ πῆρε τὸ ὄνομα ***Χίτλερ***—τὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα τῆς κυρίας Πολζέλ!

Ποῦ νὰ φανταζόταν, ἡ ἀγαθὴ γυναῖκα, ὅτι μὲ τὸ νὰ θελήσῃ νὰ «τιμωρήσῃ» τὸν γαμπρό της, θὰ γινόταν ἡ αἰτία νὰ δοξασθῇ ὕστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια τὸ ὄνομά της σ᾽ ὅλο τὸν κόσμο!...

***

Ὅταν ὁ Ἀλοΰσιος Σικελγκροῦμπερ, ἢ μᾶλλον ὁ Ἀλοΰσιος Χίτλερ πλέον, ἔγινε κύριος τῆς μικρᾶς αὐτῆς περιουσίας, ἀνέπνευσε μὲ ἀνακούφισιν. Ὅλα τὰ ὄνειρα τῆς ζωῆς του εἶχαν πλέον ἐκπληρωθῆ: Εἶχε μιὰ ὄμορφη γυναικοῦλα, κατακτήσεις.... ἐξωσυζυγικὲς ἄπειρες, θέση στὴν κοινωνία, τὰ μέσα ὥστε νὰ περνάῃ ἄνετα τὴν ζωή του. Τί ἄλλο μποροῦσε νὰ ἐπιθυμήσῃ;

Καὶ συλλογιζόταν τὴν περιπετειώδη ζωή, τὴν φτώχεια, τοὺς ἐξευτελισμοὺς ποὺ εἶχεν ὑποστῆ στὰ νειᾶτα του, πρὶν ἀκόμα φθάσῃ στὸ πρῶτο σκαλοπάτι τῆς νέας του ζωῆς, πρὶν κατακτήσῃ τὴν φανταχτερὴ στολὴ τοῦ τελωνοφύλακος ποὺ τοῦ εἶχεν ἀνοίξει τὴν πόρτα στὴν εὐτυχία...

Ἡ καταγωγή του ἦταν κάτι παραπάνω ἀπὸ ταπεινή: ὁ πατέρας του δὲν ἦταν παρὰ ἕνας φτωχὸς ὑπάλληλος σὲ ὑποστατικό... ὁ μικρὸς Ἀλοΰσιος ὅμως—ἅ, ὅλα κι᾽ ὅλα—ἀπὸ μικρὸς ἦταν περήφανος. Δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ μοιάζῃ τοῦ πατέρα του... Ἐννοοῦσε νὰ γίνῃ «κύριος», νὰ τοῦ βγάζουν τὸ καπέλλο ὅλοι ἴσαμε κάτω... Τὸν τραβοῦσαν οἱ περιπέτειες, τὸ ἄγνωστο· κι᾽ ἕνα πρωῒ μ᾽ ἕνα μικρὸ μπογαλάκι στὸν ὦμο καὶ μ᾽ ἐλάχιστα κέρματα στὴν τσέπη, ἔφυγε ἀπὸ τὸ χωριό του—παιδὶ πρᾶμα!—μὲ τὴν ἀπόφασι νὰ μὴ γυρίσῃ πίσω ἂν προηγουμένως δὲν εἶχε καταλάβει μιὰ ξεχωριστὴ θέση στὴ κοινωνία... Κι᾽ ἄρχισαν τότε οἱ περιπλανήσεις... ἡ φριχτὴ ζωὴ στὴ Βιέννη... Ἐπὶ χρόνια δούλευε κάλφας σὲ παπουτσίδικο ἀπὸ τὰ χαράματα τοῦ Θεοῦ ὡς βαθυὰ τὴ νύχτα, γιὰ νὰ κερδίσῃ τὸ ψωμί του...

Τώρα ὅμως πιά, νὰ ποὺ ἦταν οἰκογενειάρχης «νοικοκύρης» ἀξιοσέβαστος... Καί, σὰν γιὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ εὐτυχία του, στὶς 20 Ἀπριλίου τοῦ 1889, ἡ γυναῖκα του—ἦταν 42 χρόνων τότε—ἐγέννησε ἕναν γυιό.

Μέσα στὸ δωμάτιο ἑνὸς κοινοτάτου πανδοχείου τοῦ Μπραουνάου εἶχε γεννηθῇ ὁ Ἀδόφος Χίτλερ, ὁ μέλλων Φύρερ τῆς Γερμανίας!

***

—Ἡ τοποθεσία τοῦ χωριοῦ ὅπου γεννήθηκα, εἶναι γιὰ μένα σύμβολο μιᾶς μεγάλης ὑποχρεώσεως!

Ἔτσι ἀρχίζει ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ τὴν περίφημη αὐτοβιογραφία του, ποὺ ἐγράφηκε μέσα σ' ἕνα κελλὶ τῶν φυλακῶν τοῦ Μονάχου.

Καί, σὰν ἐξήγηση τῆς φράσεως αὐτῆς, ἕνας βιογράφος του καὶ θαυμαστής τοῦ ἔργου του—ὁ Σσάϊντ—συμπληρώνει:

«Ἕνα ποτάμι, τὸ Ἴν, χωρίζει τὸ λίκνο τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ ἀπὸ τὴν Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία. Ἕνα ποτάμι, τίποτ' ἄλλο. Καὶ στὶς δυὸ ὄχθες του μιλοῦν τὴν ἴδια γλῶσσα, τὸ ἴδιο αἷμα ρέει στὶς φλέβες τῶν κατοίκων. Γιὰ ποιὸ λόγο, λοιπόν, νὰ ὑπάρχῃ αὐτὸ τὸ «ὅριο» μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἴδιας φυλῆς; Γιὰ ποιὸ λόγο κάποια σκληρὴ μοίρα νάχῃ συνδέσῃ τὴν τύχη τοῦ γερμανικοῦ αὐτοῦ κομματιοῦ τῆς Αὐστρίας μὲ τὴν τύχη ἑνὸς ἀχανοῦς κράτους, ἀποτελουμένου ἀπὸ ἑτερογενῆ στοιχεῖα, ἑνὸς κράτους ποὺ βρίσκεται στὴν κατάπτωση, ποὺ εἶναι μοιραῖο νὰ γκρεμισθῇ, ν' ἀποσυντεθῇ φριχτά; Γιὰ ποιὸ λόγο ἡ γερμανικὴ Αὐτοκρατορία, ποὺ ἡ σφριγῶσα δύναμίς της θαμπώνει καὶ τὶς πιὸ τολμηρὲς ἀκόμη φαντασίες, νὰ μὴν κλείνῃ μέσα στὴν μητρική της ἀγκαλιὰ κι' αὐτὸ τὸ μικρὸ κομματάκι τῆς γῆς;... Γιατὶ νὰ μὴν ἀγκαλιάζῃ ὅλους τοὺς γερμανικοὺς λαούς; Καὶ γιατὶ νὰ γεννηθῶ, ἐγώ, στὶς 20 Ἀπριλίου τοῦ 1889, στὸ Μπραουνάου, ὡσὰν στὴν ἐξορία;...

«Καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς Φυλῆς ἀπήντησε στὸ παιδί: Γιὰ νὰ παραχθῇ, ἀπὸ τὸν βαθύ σου πόνο, ἀπὸ τὴν ἄπειρη νοσταλγία σου, τὸ νέο ἰδανικό, ὁ προσαρμοσμένος στὶς νέες συνθῆκες, Παγγερμανισμός!».

Γιὰ τὴν αὐστριακὴ - τυπικῶς, τουλάχιστον—καταγωγὴ τοῦ Χίτλερ ἔχουν γραφῆ πολλά. Οἱ φανατικοὶ ὀπαδοὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, νοήσαντες τὴν ἀνάγκην νὰ περιβάλουν μὲ μιὰν ἀτμόσφαιρα ὑπερφυσικοῦ τὴν γέννησιν τοῦ Φύρερ, τονίζουν ὅτι ἦταν μεγάλη εἰκόνα τῆς τύχης γιὰ τὸν Χίτλερ νὰ γεννηθῇ στὰ σύνορα τῶν δυὸ κρατῶν ποὺ ἀγωνίζεται σήμερα νὰ συνενώσῃ. Οἱ ἐχθροί του, πάλι, τὸν παρουσιάζουν ὡς ἄνθρωπο χωρὶς συγκεκριμμένη πατρίδα καὶ συνεπῶς ὡς ἕναν ἀριβιστὴ χωρὶς βαθύτερη πίστη σ' ἕνα πατριωτικὸ ἰδανικό.

Τὸ γεγονός, ὥστόσο, εἶναι πὼς ὅλη ἡ περιφέρεια τοῦ Μπραουνάου εἶναι ποτισμένη ἀπὸ τὸ γερμανικὸ πνεῦμα. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ βιβλιοπώλου Πὰλμ δὲν ἔχουν ἐκλείψει... Ὡς καὶ στὸ σχολεῖο του ἀκόμη ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ εἶχε ἀρκετοὺς συμμαθητὰς ἀπογόνους τοῦ βαυαρικοῦ στρατοῦ πού, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου, εἶχε συντρίψει τοὺς αὐστριακοὺς τοῦ ἀρχιδουκὸς Καρόλου!...

Γι' αὐτό, καὶ οἱ χιλιάδες τῶν γερμανῶν ἐθνικοσοσιαλιστῶν ποὺ προσέρχονται καθημερινῶς σὰν σὲ προσκύνημα στὸ φτωχικὸ δωμάτιο τοῦ πανδοχείου τοῦ Μπραουνάου—γιατὶ ὑπάρχει ἀκόμη καὶ σήμερα τὸ δωμάτιο ὅπου γεννήθηκεν ὁ Χίτλερ—ξεχνοῦν πὼς πατοῦν σὲ αὐστριακὸ ἔδαφος καὶ θαρροῦν πὼς βρίσκονται μέσα στὴν καρδιὰ τῆς Γερμανίας.

Κι' ἔπειτα... μὴ λησμονοῦμε ὅτι δώδεκα ἑκατομμύρια γερμανοὶ κατεῖχαν προπολεμικῶς τὶς βαυαρικὲς Ἄλπεις, τὴν Ἄνω Αὐστρία καὶ τὸν Αὐστριακὸ Δούναβι. Μποροῦμε, συνεπῶς, νὰ ποῦμε πὼς ὁ Χίτλερ εἶναι γερμανός, ὅπως εἶναι ἕλληνες καὶ οἱ ρωμιοὶ τῶν ὑποδούλων μερῶν.

Αὐτὸ ποὺ ἔβλαψε περισσότερο τὸν Χίτλερ—καὶ πού, ἀσφαλῶς, θὰ τὸν πικράνῃ βαθυὰ—δὲν εἶναι τόσο τὸ ὅτι, συμπτωματικά, γεννήθηκε σὲ αὐστριακὸ ἔδαφος, ὅσον τὸ ὅτι ἡ μορφή του, ἡ ἐμφάνισή του, τὸ ὕφος του εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ «γερμανικά»...

Ἀπὸ πολὺ μικρός, ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ εἶχε βλέμμα ζωηρό, καὶ ὀνειρόπολο συγχρόνως, θολὸ μὰ καὶ διαπερα-

στικό—τὸ βλέμμα τῆς μητέρας του—, καὶ κρατοῦσε τὸ κεφάλι του τεντωμένο μὲ περηφάνεια σὰν τὸν πατέρα του. Εἶχε δηλαδὴ τὰ ἴδια ἐξωτερικὰ σημάδια ποὺ ἔχει καὶ σήμερα. Πολλοὶ νομίζουν πὼς ὁ Χίτλερ εἶναι κοντός· κάνουν λάθος ἐν τούτοις: ὁ Χίτλερ εἶναι ψηλότερος ἀπὸ τὸ μέτριο ἀνάστημα. Τὸ τέντωμα τοῦ στήθους καὶ τὸ σταύρωμα τῶν χεριῶν του, τὸ κατακτητικό του αὐτὸ ὕφος ποὺ παρατηροῦμε σήμερα στὶς φωτογραφίες του, τὸ συνείθιζε ἀπὸ μικρός. Τὴν τούφφα ἐπίσης τῶν μαλλιῶν του ποὺ πέφτει στὸ μέτωπό του ἀπὸ τὰ δεξιὰ πρὸς τ' ἀριστερά, καὶ χαρακτηρίζει τόσο ἔντονα τὴ φυσιογνωμία του, τὴν εἶχε ἀπὸ μικρός.

Καὶ ὅσο καὶ ἂν ἡ κακὴ μορφή του καθὼς κι' ἡ πεταχτὴ μύτη του κάθε ἄλλο θυμίζουν παρὰ γερμανικὸ τύπο, στὴν πραγματικότητα, ἐν τούτοις, ὁ χιτλερικὸς τύπος εἶναι συνηθέστατος στὴν Ἄνω Αὐστρία—γι' αὐτὸ ἴσως καὶ οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς περιοχῆς τοῦ Ἴν μοιάζουν καταπληκτικὰ μὲ τὸν Φύρερ...

Καὶ τώρα, δυὸ λόγια γιὰ τοὺς γονεῖς του:

Ἡ μητέρα του, ἦταν μιὰ γυναῖκα γλυκειά, ἀσθενικὴ καὶ θεοφοβούμενη. Οἱ φωτογραφίες της—ἐκείνη κυρίως ποὺ ἐφύλαγεν ὁ Φύρερ στὸ στῆθος του σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ μεγάλου πολέμου—μᾶς τὴν παρουσιάζουν σὰ μιὰ γυναῖκα γεμάτη καρτερικότητα καὶ μελαγχολία, μὲ βαρειὰ καὶ κάπως «λαϊκὰ» χαρακτηριστικὰ μιᾶς εὐσυνειδήτου νοικοκυρᾶς. Ἐν τούτοις τὰ παράξενα—τὰ ἄτονα καὶ διαπεραστικὰ συγχρόνως μάτια της—τὰ μάτια τοῦ Ἀδόλφου—κινοῦν ἀμέσως τὴν προσοχή. Ἡ Κλάρα Χίτλερ εἶχε δυὸ ἰδανικὰ στὴ ζωή της: νὰ λατρεύῃ τὸν ἄνδρα της, καὶ νὰ «ἀναστήσῃ» ὄχι μόνο τὰ δυὸ παιδιὰ ποὺ ἀπέκτησε μαζί του, ἀλλὰ καὶ τὴν κόρη ποὺ εἶχεν ἀποκτήσει αὐτὸς ἀπὸ τὸν πρῶτό του γάμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Χίτλερ, ἂν καὶ ταπεινῆς καταγωγῆς ὅπως εἴδαμε, ἦταν ἐν τούτοις πιὸ λεπτὸς «τύπος» ἀπὸ τὴ γυναῖκα του. Εἶχε παρουσιαστικὸ ἀριστοκράτου—καὶ τὸ βλέμμα του εἶχε τὴν ἔκφρασι ἐκείνη τοῦ κόρου καὶ τῆς πλήξεως, τοῦ «σπλήν», ποὺ παρατηροῦμε στὶς εἰκόνες τῶν ἀκολάστων Πριγκίπων τῆς Βαυαρίας...

***

Ὁ Χίτλερ ὁμολογεῖ στ' Ἀπομνημονεύματά του, ὅτι δὲν θυμᾶται καλὰ τὰ παιδικά του χρόνια. Αὐτό, δὲν εἶναι καὶ τόσο παράξενο: δὲν ἤξερε οὔτε νὰ συλλαβίζῃ καλὰ καλὰ ὅταν ὁ πατέρας του μετετέθη ἀπὸ τὸ Μπραουνάου στὸ Πασσάου τῆς Γερμανίας. Καὶ ἦταν μόλις ἕξη χρόνων, ὅταν ὁ Ἀλούσιος μαζὶ μὲ τὴν οἰκογένειά του ἐγκαταστάθηκε στὸ Λάμπαχ, ὅπου καὶ ἔμεινε τέσσερα χρόνια.

Ἔ, ἐκεῖ πιὰ οἱ γονεῖς τοῦ μικροῦ Ἀδόλφου ἄρχισαν νὰ δίνουν «ἀνατροφὴ» στὸν μικρὸ γυιό τους: τὸν ἔστειλαν στὸ κοινοτικὸ σχολεῖο. Ἀμέσως ὅμως, ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες, ὁ Ἀδόλφος «ἐπῆρε τὸν ἀέρα» τῶν συμμαθητῶν του! «Δὲν ἄργησε νὰ γίνῃ πραγματικὸς «ἀρχηγός» τους... Βίαιος, νευρικὸς καὶ ὀξύθυμος ὅπως ἦταν, τοὺς ἔκανε διάφορες φάρσες. Κυρίως ὅμως, παρασύροντάς τους μὲ τὴν ἐπιβολὴ ποὺ ἐξασκοῦσε ἐπάνω τους, καὶ μὲ τὴ ρητορική του—μὰ ναί! εἶχε ἀπὸ τότε ρητορικὰ χαρίσματα ὁ μικρὸς Χίτλερ!—τοὺς ἀνάγκαζε νὰ τὸ σκᾶνε μαζί του ἀπὸ τὸ σχολεῖο, καί, ἄλλοτε μὲν νὰ «ροβολᾶνε» στοὺς δρόμους τῆς πόλεως, χαλνῶντας κυριολεκτικῶς τὸν κόσμο, ἄλλοτε πάλι νὰ τρέχουν στὰ γειτονικὰ δάση γιὰ νὰ κυνηγήσουν τὰ δυστυχισμένα πουλιά... καὶ ὁ πατέρας μὲν τοῦ μικροῦ Ἀδόλφου καμάρωνε γιὰ τὴν «λεβεντιὰ» τοῦ γυιοῦ του. Ἡ μητέρα του ὅμως ἀνησυχοῦσε... Γιατὶ παρατηροῦσε κάτι

περίεργα συμπτώματα στὸ παιδί της: Καθὼς τῆς ἔλεγαν οἱ συμμαθηταί του, πολλὲς φορὲς ὅταν βρισκόταν μαζί τους μέσα στὸ δάσος, κυριευόταν ἀπὸ ἕνα εἶδος μέθης: ἔβγαζε λόγους μ' ὅλη τὴ δύναμι τῆς φωνῆς του στὰ πουλιά, στὰ δένδρα, στὴ φύση ὁλόκληρη, σὰ νἄθελε νὰ γυμνάση τοὺς πνεύμονάς του — ἢ μᾶλλον, σὰ νἄθελε νὰ καθυποτάξη τὸ σύμπαν! Ἔπειτα συνήρχετο βέβαια, ξαναθυμόταν τὴν παρουσία τῶν συμμαθητῶν του, ἔτρεχε μαζί τους γιὰ νὰ κυνηγήση πουλιά... Ὅταν ὅμως ἐγύριζε στὸ σπίτι του, κυριευόταν πάλι ἀπὸ τὴ νευρική του ὑπερδιέγερση· χωνόταν μέσα στὰ φουστάνια τῆς μητέρας του, τὴν τραβοῦσε, τὴν ἔσφιγγε στὴν ἀγκαλιά του σπασμωδικά, καὶ... μιὰ στιγμὴ κατόπιν, σὰ νὰ μὴν εἶχε συμβῆ τίποτα, σὰ νὰ εἶχε ξαναγίνει κύριος τῶν νεύρων του, μὲ ἕνα ὕφος θριαμβευτικὸ ἔτρεχε νὰ βρῆ νέες περιπέτειες.

***

Κάθε βράδυ, ὁ μικρὸς Χίτλερ παρακολουθοῦσε μαζὶ μ' ἄλλα παιδιὰ μαθήματα ᾠδικῆς στὸ περίφημο μοναστῆρι τῶν Βενεδικτίνων τοῦ Λάμπαχ. Ἡ γλυκειὰ μουσικὴ τοῦ ἁρμονίου, οἱ μυστικοπαθεῖς ψαλμοί, αἱ μεγαλοπρεπεῖς θρησκευτικὲς τελετές, ἄρχισαν σιγὰ-σιγὰ νὰ ἐξασκοῦν μιὰ παράξενη ἐπίδραση στὴν ψυχὴ τοῦ μικροῦ: Ὠνειροπολοῦσε μυστικὰ νὰ γίνη ... παπᾶς. Τοῦ ἄρεσε νὰ περιπλανᾶται μέσα στοὺς θαμποὺς διαδρόμους τοῦ μοναστηριοῦ, καὶ πολλὲς φορὲς τὸν εἶδαν νὰ στέκεται καὶ νὰ κυττάζη ἐκστατικὰ κἄτι μυστηριώδεις ἀγκυλωτοὺς σταυροὺς ποὺ ἦταν χαραγμένοι στοὺς τοίχους, σὰ ν' ἀντίκρυζε τὸ πεπρωμένον του.

Τὴν μυστικοπάθειά του, βέβαια, καὶ τὴν ἐπιθυμία του νὰ γίνη παπᾶς, τὰ ξέχασε ἀργότερα ὁ Χίτλερ. Οἱ μυστηριώδεις ἀγκυλωτοὶ σταυροὶ ὅμως μεῖναν βαθυὰ χαραγμένοι

Νυρεμβέργη 1929. *Χάρτσμπουργ 1931.* *Βρουνσβίκη 1931.*

ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ

στὴν ψυχή του. Καὶ τοὺς ξαναθυμήθηκε ἀργότερα, ὅταν χρειάστηκε ἕνα σύμβολο γιὰ τὸ κόμμα του...

Οἱ μυστηριώδεις αὐτοὶ σταυροὶ ποὺ ἦταν χαραγμένοι στοὺς τοίχους τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Λάμπαχ, εἶχαν καὶ τὴν ἱστορία τους: Ἀπὸ τὸ 1859 ἕως τὸ 1872, ἡγούμενος τῆς μονῆς αὐτῆς ἦταν κάποιος Θεοδώριχος Χάγκεν, ἄλλοτε διευθυντὴς τῶν γραφείων τῆς Ἐπισκοπῆς τῆς Πράγας. Ἦταν παράξενος κληρικὸς αὐτὸς ὁ Θεοδώριχος Χάγκεν· οἱ ἄλλοι μοναχοὶ τὸν θεωροῦσαν μονομανῆ – ἂν ὄχι καὶ μισότρελλο. Ὅπου κι᾿ ἂν βρισκόταν—στὸ κέντρο τῶν ἁψίδων τῆς ἐκκλησίας τῆς Μονῆς, στὶς Στοές, στοὺς Τρούλλους, κάτω ἀπὸ τὶς σκάλες, ὡς καὶ πάνω στὴν ἕδρα του ἀκόμη στὸ σχολεῖο τῆς Μονῆς ὅπου ἐδίδασκε,— ἐχάραζε, χωρὶς νὰ ἐξηγῇ τὸν λόγο, τὸ μυστηριῶδες ἐραλδικὸ σχῆμα—τὸν ἀγκυλωτὸ σταυρὸ —ποὺ χρησιμοποιήθηκεν ἄλλοτε ἀπὸ τοὺς λαοὺς τοῦ Βορρᾶ—ὅπως λέει ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ.

Πάντως, καὶ κεῖ μέσα στὸ μοναστῆρι τῶν Βενεδίκτων, ὁ μικρὸς Ἀδόλφος δὲν ἔπαυσε νὰ δείχνῃ τὴν τάση του στὸ νὰ ἀρχηγεύῃ διαρκῶς καὶ νὰ διευθύνῃ τοὺς ἄλλους. Αὐτὸς ὡδηγοῦσε τοὺς συμμαθητάς του στὸν τάξη καὶ τοὺς ἐπέβλεπε, αὐτὸς πρωτοστατοῦσε σὲ κάθε κίνησι στὸ σχολεῖο... Ὡς μαθητής, κάθε ἄλλο ἦταν παρὰ καλός. Τὰ βιβλία δὲν τοῦ ἄρεσαν. Μόλις ξυπνοῦσε τὸ πρωΐ, ἡ πρώτη του σκέψη ἦταν πῶς... νὰ τὸ σκάσῃ ἀπὸ τὰ μαθήματά του, παρασύροντας ὅμως μαζί του καὶ τοὺς μικροὺς ὀπαδούς του. Μόνο στὸ μικρὸ παρεκκλῆσι τῆς μονῆς, ὅταν ἔψελνε τὸν ἑσπερινὸ μαζὶ μὲ τοὺς καλογέρους ἔνοιωθε κάποια συγκίνηση. Μόλις τελείωνε ὅμως ἡ ἀκολουθία, μάζευε τοὺς συμμαθητάς του καὶ τοὺς ἔβγαζε λόγους! Προσπαθοῦσε νὰ τοὺς κάμῃ νὰ τὸν φοβοῦνται, νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν τρόμο στὴν παιδική τους ψυχὴ γιὰ νὰ τοὺς ἔχῃ πάντα ὑποχεί-

ριούς του. Πολλὲς φορὲς τοὺς ἀνάγκαζε—ὅπως διηγοῦνται ἀκόμη σήμερα παλαιοὶ συμμαθηταί του—νὰ γυρίζουν στὸ σπίτι τους τρέχοντας, ἔτσι χωρὶς λόγο. Κι' ὅλοι, στὸ σχολεῖο, τὸν ἀποκαλοῦσαν—οἱ συμμαθηταί του πάλι τὸ λένε σήμερα κι' αὐτὸ—«Ὁ μικρὸς ἀρχηγός!».

⁂

Ὁπωσδήποτε, παρ' ὅλες του τὶς ἐπιτυχίες αὐτές,—ἢ μᾶλλον ἕνεκα τῶν ἐπιτυχιῶν του αὐτῶν ἀκριβῶς ὁ Χίτλερ δὲν ἦταν καθόλου συμπαθὴς στὸν γυναικόκοσμο τοῦ Λάμπαχ. Ὀφείλουμε νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι δὲν εἶχαν καὶ ἄδικο οἱ ἀγαθὲς νοικοκυρές. Ξεμυάλιζε τὰ παιδιά τους, κατέστρεφε τὰ πάντα στὸ διάβα του, ἦταν ἕνα τρελλόπαιδο, ἕνας σωστὸς μικρὸς Ἀττίλας. Γι' αὐτὸ ἴσως καὶ ὁ Φύρερ, στ' Ἀπομνομονεύματά του, δὲν θέλει νὰ θυμηθῇ τὰ παιδικά του χρόνια... Ὁ ἴδιος ὁ πατέρας του εἶχε παύσει πιὰ νὰ καμαρώνη γιὰ τὰ καμώματα τοῦ γυιοῦ του: συλλογιζόταν, μελαγχολικά, ὅτι δὲν θὰ κατώρθωνε ποτὲ νὰ τὸν κάνη ἄνθρωπο... Καὶ ὅλο τὸν ἀπόπαιρνε: τὸ μόνο, πράγματι, ποὺ θυμᾶται ἀπὸ τὴν παιδική του ζωὴ ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ, εἶναι πὼς ἦταν διαρκῶς τσακωμένος μὲ τὸν πατέρα του.

Μιὰ μέρα, ἐν τούτοις, ψάχνοντας μέσα στὴ βιβλιοθήκη τοῦ γέρου τελωνοφύλακος, ὁ μικρὸς Ἀδόλφος βρῆκε ἕνα βιβλίο ποὺ τράβηξε ἀμέσως τὴν προσοχή του. Ἦταν μιὰ λαϊκὴ ἔκδοση τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου τοῦ 1870. Ἄπληστα ἄρχισε νὰ τὸ διαβάζῃ.

Κι' ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, σὰν νὰ εἶχε γίνει κάποιο θαῦμα, ἄλλαξε ἡ ψυχοσύνθεσή του...

Β'

Ἡ πρώτη «μάχη»!...

«Ὁ Πόλεμος τοῦ 70» καὶ ὁ πόλεμος... τοῦ μικροῦ Ἀδόλφου! — Ὁ μικρὸς αὐστριακὸς ποὺ ἀναγνωρίζει ὡς πατρίδα του τὴ Γερμανία. — Μπλὲ κρινάκια καὶ πετροπόλεμος — 1899: Λέσιντιγκ, Λίντς. — Ὁ μικρὸς Χίτλερ ἀνακαλύπτει πὼς ἔχει ταλέντο ζωγράφου.— Μιὰ διαφωνία: καλλιτέχνης ἢ δημόσιος ὑπάλληλος; — Ὁ Ἀλοΰσιος... κηρύττει δικτατορία!—Ὁ χειρότερος μαθητὴς τοῦ σχολείου. —Ὁ παγγερμανιστὴς δόκτωρ Παὶτζ — Γουλιέλμος Τὲλλ καὶ Λόεγκριν.

Ὅπου καὶ ἂν πήγαινε, στοὺς περιπάτους του μαζὶ μὲ τ' ἄλλα παιδιά, στὶς ἐκδρομές του, στὸ δάσος, τὸ βράδυ στὸ κρεββάτι του, ὁ Ἀδόλφος ἐννοοῦσε νὰ κουβαλάῃ παντοῦ μαζί του, τὸ ἀγαπημένο του βιβλίο.

Δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ἔκδοση κοινοτάτη, κάποιου εἰκονογραφημένου λαϊκοῦ περιοδικοῦ. Κι' ὅμως μέσα ἀπὸ τὶς κακοτυπωμένες σελίδες τοῦ βιβλίου ἠχοῦσαν πολεμικοὶ παιᾶνες, ἀκούγονταν κλαγγὲς ὅπλων, στρατιωτικὰ παραγγέλματα, κραυγὲς θριάμβου, κραυγὲς νίκης, ποὺ μεθοῦσαν μὲ μιὰ πρωτοφανέρωτη γοητεία τὴν ψυχὴ τοῦ μικροῦ παιδιοῦ.

Καὶ σήμερα ἀκόμη ὁ Χίτλερ ὁμολογεῖ ὅτι ἐξήσκησε τεραστία ἐπίδραση ἐπάνω στὸ πνεῦμα του τὸ βιβλίο ἐκεῖνο. Ξύπνησε μέσα του τὸν ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν μάχη, τὸν ἔφερε στὴν πρώτη ἐπαφὴ μὲ τὸ στρατιωτικὸ πνεῦμα.

Μολονότι ἐν τῷ μεταξὺ συνέβη ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος, στὸν ὁποῖον μάλιστα ἐθριάμβευσε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ καθὼς θὰ ἰδοῦμε παρακάτω, δὲν ἐλησμόνησεν ἐν τούτοις τὰ πατριωτικὰ ἰδεώδη ποὺ εἶχε κεντήσει μέσα στὴν ψυχή του τὸ βιβλίο ἐκεῖνο. Γι᾿ αὐτὸ καὶ τώρα, ἔχει ἐπιβάλει σὲ διαφόρους ἐκδότας νὰ κάνουν ἐκδόσεις τοῦ ἴδιου ἔργου πρὸς χρῆσιν τῶν μικρῶν μαθητῶν.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, λοιπόν, ὁ μικρὸς Χίτλερ δὲν ἠρκεῖτο νὰ ἐνθουσιάζεται μόνος του μὲ τὸ διάβασμα τῆς ἱστορίας τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ἐννοοῦσε νὰ διδάσκῃ καὶ στὰ παιδιὰ τῆς παρέας του ὅλα ὅσα ἐδιάβαζε μέσα στὸ βιβλίο αὐτό. Ἐμάζευε τοὺς φίλους του — τοὺς μικροὺς «ὀπαδούς» του μᾶλλον — σὲ μιὰ πλατεία τοῦ Λάμπαχ, καί, κατακκόκινος ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό, μὲ τὰ μαλλιὰ ἀνάκατα, μὲ τὸ βλέμμα ρεμβῶδες, τοὺς πληροφοροῦσε πὼς κάποτε ἡ Γερμανία εἶχε συντρίψει τοὺς Γάλλους ὕστερ᾿ ἀπὸ μιὰ σειρὰ ἡρωϊκῶν μαχῶν... τοὺς ἐδιάβαζε, μὲ ἄλλα λόγια, ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλίο ποὺ εἶχε μάθει ἀπ᾿ ἔξω!

Συγχρόνως ὅμως, τὸν... ἔπιανε καὶ τὸ παράπονο:

— Γιατὶ νὰ μὴ μετάσχῃ σ᾿ αὐτὸν τὸν πόλεμο καὶ ἡ Αὐστρία; τοὺς ἔλεγε σφίγγοντας τὶς μικρές του γροθιὲς ὡσὰν νὰ ἔβαζε στὸν ἑαυτό του αὐτὸ τὸ ἐρώτημα. Γιατὶ νὰ μὴ μετάσχουν στὸν πόλεμο οἱ Γερμανικὲς ἐπαρχίες τῆς Αὐστρίας, τουλάχιστον; Μήπως δὲν ρέει καθάριο γερμανικὸ αἷμα καὶ μέσα στὶς φλέβες τῶν κατοίκων τους;...

— Ὕστερ᾿ ἀπὸ τὴ «θεωρία» — ἀπὸ τὴν ἀγόρευσή του, δηλαδὴ — ἄρχιζε ἡ ἐφαρμογή.

Χώριζε τὴν παρέα του σὲ δυὸ στρατόπεδα: σὲ «γάλλους» καὶ σὲ «γερμανούς». Οἱ «γάλλοι» εἶχαν καθῆκον νὰ νικηθοῦν ἀπὸ τοὺς «γερμανούς». Ἀνελάμβανε ὁ ἴδιος τὴν ἀρχηγία τῶν γερμανῶν — φυσικά! —, ἀναθέτοντας τὴν

ἀρχηγία τῶν «γάλλων» σὲ κάποιον ἄλλον. Καὶ σὲ λίγο... ὁ πόλεμος ἄρχιζε!

Τὸ Λάμπαχ... ἀναστατωνόταν ὁλόκληρο κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ... γαλλο - γερμανικοῦ αὐτοῦ πολέμου. Οἱ μικροὶ πολεμισταὶ χρησιμοποιοῦσαν τὸ κάθε τί ὡς πολεμοφόδιο: μῆλα, πατάτες, τοῦβλα, πέτρες, ξύλα... Ἔπαιρναν, κατόπιν, τοὺς δρόμους: Ἔτρεχαν σὰν δαιμονισμένοι, ξεσήκωναν ὅλον τὸν κόσμο στὸ πόδι μὲ τὶς φωνές τους, ἔκαναν τὰ σκυλλιὰ νὰ γαβγίζουν καὶ κατέληγαν στὴν πλατεία τοῦ σχολείου ὅπου βρισκόταν τὸ ὑποτιθέμενο Παρίσι.

Ἐκεῖ γινόταν ἡ τελευταία μάχη.

Τὸ Παρίσι ἔπεφτε στὴν πρώτη ἔφοδο, οἱ Γερμανοὶ μπαῖναν μέσα νικηταὶ καὶ τροπαιοῦχοι καὶ ὁ Γουλιέλμος ἀνεκηρύσσετο αὐτοκράτωρ!

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς αὐτοὺς πολεμιστὰς εἶναι σήμερα σημαίνοντες ἐθνικοσοσιαλισταὶ τοῦ Λάμπαχ. Καὶ περιμέναν, καθὼς λένε, νὰ ξαναζωντανέψῃ ἡ παιδική τους ζωή, νὰ ἐπαναληφθῇ, δηλαδή, ὁ πόλεμος τοῦ 1870 καὶ οἱ Γερμανοί, ὑπὸ τὴν πραγματικὴ ἀρχηγία τοῦ Χίτλερ αὐτὴ τὴ φορά, νὰ μποῦν στὸ Παρίσι...

Ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ, στὴν Αὐτοβιογραφία του, ἀναφέρει ὅτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ εἶχε διαβάσει τὴν ἱστορία τῶν γερμανικῶν θριάμβων τοῦ 1870, δὲν ὠνειρευόταν παρὰ μάχες καὶ γερμανικὲς νίκες. Γιὰ ν᾿ ἀποκτήσῃ μάλιστα τὶς ἴδιες φιλοδοξίες ἡ σημερινὴ γενεά, τὰ διάφορα «Ἐγχειρίδια γιὰ τοὺς Νέους» ποὺ κυκλοφοροῦν στὴν Γερμανία δὲν παραλείπουν ἀπ᾿ τὸ νὰ τονίζουν καὶ νὰ ἐπιμένουν ἰδιαιτέρως στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς Νεότητος τοῦ Χίτλερ.

***

Εἴπαμε πῶς ἕνα μεγάλο παράπονο κατεῖχε τὴν ψυχὴ τοῦ νεαροῦ Χίτλερ: γιατὶ οἱ γερμανοὶ τῆς Αὐστρίας νὰ

μὴ συνεισφέρουν στὸν θρίαμβο τῶν γερμανικῶν ὅπλων τοῦ 1870 ὅπως καὶ οἱ γερμανοὶ τῆς Βαυαρίας π. Χ.;... Ἔτσι, τὴν ἴδια ἐκείνη ἐποχὴ ἀντιμετώπισε ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα προβλήματα τῆς ζωῆς του, τὸ πρόβλημα τῆς καταγωγῆς του.

Εἶχε γεννηθῆ σὲ ἔδαφος αὐστριακό, ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ, αἰσθανόταν ὅμως σὰν ἕνας βέρος Γερμανός. Ποιὰ διαφορὰ ἆρά γε, συλλογιζόταν, νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ ἑνὸς Γερμανοῦ τῆς... Γερμανίας; Μιὰ ζήλεια ἔκαιγε τὴν καρδιά του γιατὶ δὲν εἶχε κι' αὐτὸς τὴν εὐτυχία ν' ἀνήκῃ στὸ κράτος τοῦ Βίσμαρκ. Κρίνοντας ἀπὸ τὸν ἑαυτό του εὕρισκε πὼς δὲν ἦταν σωστὸ ὅλοι οἱ γερμανοὶ νὰ μὴν εἶναι ἑνωμένοι, νὰ μὴν εἶναι συσπειρωμένοι, γιὰ νὰ κυριαρχήσουν σ' ὅλον τὸν κόσμον ὅπως ἐπίστευε ὅτι ἦταν ὁ προορισμός στους...

Ἀπὸ τότε ρίζωσε μέσα του ἡ ἰδέα τοῦ Παγγερμανισμοῦ, τοῦ Αὐστρο-γερμανισμοῦ μᾶλλον, ποὺ ἐκυριάρχισε ἀργότερα σὲ κάθε σκέψι του, σὲ κάθε ἐνέργειά του σὲ κάθε δράση του.

Ὅταν ἀντίκρυζε καμμιὰ γερμανικὴ στολή, κανενὸς δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ καὶ κανενὸς τελωνοφύλακος ἀκόμη, ἡ καρδιά του σκιρτοῦσε. Ὅπως πάλι, περήφανος καθὼς ἦταν γιὰ τὴν Γερμανική του καταγωγή, ἀγανακτοῦσε τρομερὰ ὅταν ἄκουγε τοὺς Τσέχους, τοὺς Μαγυάρους ἢ τοὺς Σλοβένους συμμαθητάς του νὰ μιλοῦν τὴ γλῶσσά τους.

Ὅταν πάλι γιορτάζουνταν τσεχικὲς ἢ σλοβενικὲς γιορτὲς στὸ Λάμπαχ ἢ στὸ Λίντς, ὁ Χίτλερ μαζὶ μὲ τ' ἄλλα γερμανόπουλα βγαῖναν ἐπιδειχτικὰ στοὺς δρόμους μ' ἕνα μπλὲ κρινάκι στὸ καπέλλο ἢ στὴν μπουτουνιέρα. Τὸ μπλὲ κρινάκι αὐτὸ ἦταν τὸ σημεῖον τῆς ἀναγνωρίσεώς των. Ἤθελαν νὰ δείξουν ἔτσι στοὺς «ἀλλοφύλους», ὅτι ἀνῆκαν σὲ μιὰν ἄλλη ἰδεολογία, σὲ μιὰν ἄλλη πατρίδα ποὺ μισοῦσε τὴ φυλὴ ἐκείνη ποὺ γιόρταζε.

Ἀλλὰ καὶ οἱ «ἀλλόφυλοι» δὲν ἐχώνευαν τὴν προκλητικὴ αὐτὴ στάση τοῦ «μικροῦ ἀρχηγοῦ» καὶ τῶν ὀπαδῶν του. Μόλις ἀντίκρυζαν τὰ «μπλὲ κρινάκια» τὰ ὑποδέχουνταν μὲ πετροπόλεμο. Οἱ «μικροὶ Γερμανοὶ» — ἄλλο ποὺ δὲν ζητοῦσαν! — ἀνταπέδιδαν τὰ ἴσα, καὶ ἔτσι ἀκολουθοῦσαν συρράξεις—αἱματηρὲς πολλὲς φορές.

Ὁ πατέρας τοῦ Χίτλερ ὅταν μάθαινε τὰ καινούργια αὐτὰ κατορθώματα τοῦ τρομεροῦ γυιοῦ του, γινόταν ἔξω φρενῶν φαινομενικὰ ὅμως μόνο... Γιατὶ στὸ βάθος τῆς ψυχῆς του ἀγαποῦσε κι' αὐτὸς τὴν Γερμανία. Κι' αὐτὸς ἔνοιωθε τὸν ἑαυτό του περισσότερο Βαυαρὸ παρὰ Αὐστριακό.

Πολλὲς φορὲς μάλιστα ὡδηγοῦσε ὁ ἴδιος τὸν γυιό του, μαζί μὲ ἄλλα «συμπατριωτάκια» του, στὶς Ἐθνικὲς Γερμανικὲς γιορτές. Καὶ μαζί τους, τὸ βράδυ, σιγοτραγουδοῦσε στὸ σπίτι του τὸ «Ντόϋτσλαντ - οὔμπερ - ἄλλες!», τὸν ὕμνον αὐτὸν τοῦ Παγγερμανισμοῦ.

***

Φθάνουμε, ἔτσι, στὰ 1899. Ὁ μέλλων Φύρερ εἶναι πλέον ἕνδεκα χρόνων. Ὁ πατέρας του, γέρος πιά, ἐπῆρε τὴ σύνταξή του, κι' ἐγκατεστάθηκε μαζὶ μὲ τὴν οἰκογένειά του σ' ἕνα ἀγροτικὸ σπιτάκι στὸ Λέοντιγκ κοντὰ στὸ Λίντς.

Ἐκεῖ μετεβλήθη σὲ τέλειο ἀγρότη Ἄφισε πλέον—θέλοντας καὶ μή, ἄλλως τε... — τὶς ἐρωτοδουλιὲς καὶ ἠσχολεῖτο ἀποκλειστικὰ μὲ τὴν καλλιέργεια τῶν λαχανικῶν τοῦ μικροῦ του κήπου, καὶ μὲ τὴν περιποίηση τῶν μελισσιῶν του. Ζοῦσεν, ἔτσι μιὰ ζωὴ ἤρεμη καὶ ξέγνοιαστη—ἐντελῶς ἀντίθετη ἀπὸ τὴ ζωὴ ποὺ ζοῦσε ὁ μικρὸς γυιός του.

Γιατὶ ἂν καὶ εἶχε μεγαλώσει πλέον, διάβολε, ὁ Ἀδόλφος

δὲν εἶχε ἀλλάξει ἐν τούτοις χαρακτῆρα. Δὲν ἐννοῦσε νὰ σοβαρευθῆ. Ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι πάντα νευρικός, ὀξύθυμος, φαντασμένος, μὲ μιὰ λέξη: ἀνυπόφορος! Ὅπως γράφει ὁ βιογράφος του Μπεκλέρ: «... ἔκανε παρέα μὲ τὰ νεώτερά του παιδιὰ—πρᾶγμα ποὺ δὲν ἦταν τόσο φυσικό. Τὸν ἱκανοποιοῦσε ὅμως ἡ συντροφιά τους, ἐπειδὴ οἱ μικροὶ ἦσαν πάντοτε πρόθυμοι νὰ ὑπακούουν στὶς διαταγές του—καὶ ὅπως στὸ Λάμπαχ, νὰ γίνωνται εὐχαρίστως ἄλλοτε μὲν γερμανοὶ καὶ ἄλλοτε γάλλοι στρατιῶτες, κατὰ τὸ κέφι τοῦ ἀρχηγοῦ των».

Ὁ γέρο-τελωνοφύλακας, ὡστόσο, δὲν ἐννοοῦσε νὰ παραμελήση καὶ τὴν μόρφωσι τοῦ παιδιοῦ του. Στὰ κλασσικὰ λύκεια δὲν ἔτρεφε καμμιὰ ἐχτίμηση. Μὲ τὸ ἁπλοϊκό του μυαλό, τὰ λατινικά, τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ τὰ περιττὰ πράγματα μὲ τὰ ὁποῖα ἐγέμιζαν τὰ κεφάλια τῶν μικρῶν μαθητῶν, τὰ θεωροῦσε ὡς «ἄχρηστους σχολαστηκισμούς». Γι᾿ αὐτὸ ἔστελνε τὸν Ἀδόλφο, δυὸ φορές τὴν ἑβδομάδα, στὸ Πρακτικὸ Λύκειον τοῦ Λίντς.

Στὸ σχολεῖο αὐτό, ὁ μικρὸς Ἀδόλφος ἔδειξε κάποια κλίση στὴν ἰχνογραφία· τοῦ ἄρεσε νὰ ζωγραφίζη μὲ τὸ μολῦβι διάφορα τοπεῖα, νὰ μουντζουρώνη ἐπάνω σὲ ὑφάσματα διάφορα σχέδια... Στὴν ἀρχή, ἡ ἀσχολία αὐτὴ τὸν διασκέδαζε. Σιγὰ σιγὰ ὅμως τοῦ ἔγινε μανία... Κι᾿ ἔτσι, ἀνεκάλυψε πὼς εἶχε ταλέντο ζωγράφου. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτὴ τὸν ἐνθουσίασε: τελείωσε, θὰ γινόταν ζωγράφος! Καταλάβαινε πὼς ἔτσι φτωχὸς καὶ ἄσημος ὅπως ἦταν, μόνον ὡς καλλιτέχνης μποροῦσε νὰ διαπρέψη, νὰ γίνη διάσημος!

***

Ὁ γέρο-Χίτλερ ὅμως δὲν συμμεριζόταν καθόλου τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς φιλοδοξίας τοῦ γυιοῦ του. Ὁ κρυφός του πόθος ἦταν νὰ δῆ μιὰ μέρα τὸν Ἀδόλφο του... δημόσιο ὑπάλληλο! Κατὰ τὸν γέρο-τελωνοφύλακα, δημόσιος ὑπάλληλος τοῦ γερμανικοῦ κράτους ἦταν... τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς «κοινωνικῆς βαθμίδος!» Καὶ προσπαθοῦσε νὰ μεταδώση τὶς ἀντιλήψεις του αὐτὲς καὶ στὸν γυιό του. Ἁπλοϊκὸς καθὼς ἦταν, τοῦ ἐξεθείαζε, γιὰ νὰ τὸν πείση, ὅλα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ «σίγουρου» αὐτοῦ σταδίου ποὺ ἐξασφαλίζει σ᾿ ὁποιον τὸ ἀκολουθήση μιὰ ἰσόβια σύνταξη ποὺ τὸν κάνει ἴσο μ᾿ ἕναν πραγματικὸ εἰσοδηματία, ἀλλὰ καὶ... τὶς μεγαλοπρεπεῖς στολὲς τῶν γερμανῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

— Γιὰ σκέψου!... τοῦ ἔλεγε. Θὰ ὑπηρετῆς μιὰ τιμημένη θρυλλικὴ Δυναστεία ποὺ ἐδόξασε τὴν πατρίδα σου! Αὐτὸ δὲν μιλεῖ στὴν ψυχή σου; Δὲν εἶσαι «γερμανός», λοιπόν!

Ἐλᾶτε ὅμως ποὺ ὁ μικρὸς Ἀδόλφος ἦταν μὲν «γερμανός», ἀλλά... δὲν ἐννοῦσε μὲ κανένα τρόπο νὰ «ὑπηρετῆ» κανένα, καὶ ποὺ εὕρισκε πὼς ἦταν προτιμότερο νὰ περάση κανεὶς τὴ ζωή του στὴ φυλακὴ παρὰ νὰ συμπληρώνη ἔντυπα δημοσίων γραφείων!

Ἔτσι, ὅπως ὁ ἴδιος λέει σήμερα μὲ τὴν πολιτική του φρασεολογία, «ἀπὸ τότε εἶχε προσχωρήσει στὴν ἀντιπολίτευση!» Ἐπαναστατοῦσε, δηλαδή, μ᾿ ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς του ἐναντίον τῶν ἀντιλήψεων τοῦ πατέρα του...

— «Μπορεῖ νὰ κρίνη κανένας— γράφει ὁ ἴδιος στὴν Αὐτοβιογραφία του—ποιὰ ἐντύπωση ἔκανε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου σ᾿ ἕνα παιδὶ ποὺ ἦταν... τὸ ἀντίθετο ἀκριβῶς ἀπ᾿ ὅτι ἐκφράζουν οἱ ἄνθρωποι συνήθως ὅταν λένε: «νὰ ἕνα καλὸ παιδί!» Τὰ σχολικά μου μαθήματα μοῦ ἔπαιρναν πολὺ λίγο χρονικὸ διάστημα τὴν ἡμέρα. Περνοῦσα τὸν καιρό μου περισσότερο ἔξω, στὸ φῶς τοῦ ἥλιου, παρὰ μέσα στὸ σχολεῖο. Καὶ ὅταν τώρα οἱ πολι-

τικοί μου ἀντίπαλοι σκαλίζουν τὴν νεανική μου ζωὴ μὲ τὸν σκοπὸ νὰ τῆς βροῦν τρωτά, εὐχαριστῶ τὸν Θεὸ ποὺ μοῦ δίνουν τὴν ἀφορμὴ νὰ ξαναζήσω τὰ εὐτυχισμένα ἐκεῖνα χρόνια. Λειβάδια καὶ δάση ἦταν οἱ τόποι ὅπου περνοῦσα τὶς ἡμέρες μου. Γιατὶ οὔτε κι' ἡ εἴσοδός μου στὸ πρακτικὸ λύκειο τοῦ Λὶντς ἄλλαξε καθόλου τὸ καθημερινὸ πρόγραμμα τῆς ζωῆς μου.»

Ἡ πατρικὴ ρητορεία γιὰ τὰ πλεονεκτήματα τῆς δημοσιοϋπαλληλικῆς ζωῆς, ἔδινε λοιπὸν στὰ νεῦρα τοῦ μικροῦ Χίτλερ.

Καί, γιὰ νὰ ξεσκάση, . . . τὤσκαζε ἀπὸ τὸ σχολεῖο του, καὶ πήγαινε νὰ παίξη, μαζὶ μὲ τὴν παρέα του, στὰ χωράφια τοῦ Λίντς, «τοὺς Μπόερς».

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, βλέπετε, διεξήγετο ὁ πόλεμος τῶν Ἄγγλων ἐναντίον τῶν Μπόερς, ποὺ... εἶχε ξυπνήσει στὸν Ἀδόλφο ὅλα τὰ πολεμαχαρῆ του ἔνστικτα.

Μιὰ μέρα, ἐν τούτοις, ἀποφάσισε νὰ δώση ἕνα τέλος στοὺς διαπληκτισμοὺς μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του: ἐπῆρε, δηλαδή, τὴν τρομερὴ ἀπόφαση νὰ τοῦ δώση μιὰ κατηγορηματικὴ ἀπάντηση. — «Τρομερή», ἀπόφαση, ἀσφαλῶς. γιατὶ ὁ γέρο-Χίτλερ ἦταν πραγματικὸς σατράπης μέσα στὸ σπίτι του. Δὲν δεχόταν ὄχι μόνον ἀντιλογία νὰ τοῦ φέρουν, ἀλλὰ οὔτε γνώμη νἄχη ἄλλος κανένας ἐκτὸς ἀπ' αὐτόν . . . — Ὁ Ἀδόλφος, ὡς τόσο, τοῦ ἐδήλωσε, λοιπόν, ὀρθὰ κοφτά, ὅτι δὲν ἐννοοῦσε μὲ κανένα τρόπο νὰ γίνη δημόσιος ὑπάλληλος καὶ νὰ κάθεται ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τὸ βράδυ μπροστὰ σ' ἕνα γραφεῖο: ὅτι εἶχε ἀποφασίσει νὰ γίνη ζωγράφος!

Ὁ πατέρας του μόλις ἄκουσε τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ γυιοῦ του, τάχασε, τὸν ἐκύτταξε ταραγμένος: Ἄρχισε νὰ φοβᾶται μήπως ὁ Ἀδόλφος εἶχε τρελλαθῆ. Ζωγράφος;.. Εἶχε ἀκούσει καλά:

— Τί εἶπες, παιδί μου, θέλεις νὰ γίνης... ;

— Πρέπει νὰ γίνω ζωγράφος! Ναί, πατέρα! ἀπήντησε ὁ Χίτλερ ἀρχίζοντας νά... χάνη κάπως τὸ θάρρος του.

— Ὥστε εἶχε ἀκούσει καλὰ ὁ γέρο-Ἀλοΰσιος! Ἔμεινε ἄφωνος μερικὲς στιγμὲς ἀπὸ τὴν κατάπληξή του.

— Καί... πῶς σοῦρθε αὐτό; τὸν ἐρώτησε κατόπιν. Γιὰ ποιὸ λόγο «πρέπει» νὰ γίνης ζωγράφος;

— Νά... αἰσθάνομαι μέσα μου μιὰ μυστικὴ φωνὴ ποὺ μὲ καλεῖ σ' αὐτὴν τὴν τέχνη... Νοιώθω πὼς ἔχω ταλέντο... ἀπήντησε τὸ παιδί, μὲ δειλία.

Στὴ σκηνὴ αὐτὴ παρευρισκόταν καὶ ἡ κυρία Χίτλερ. Σιωπηλὴ πάντα, καὶ ἀποτραβηγμένη στὴ γωνιά της, δὲν πολυκαταλάβαινε περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἡ ἴδια, ἄλλωστε, δὲν εἶχε τίποτα ἐναντίον τῆς ζωγραφικῆς. Ὅταν μάλιστα πληροφορήθηκε ποιὰ ἦταν περίπου ἡ δουλειὰ ἑνὸς ζωγράφου, τῆς φάνηκε πολὺ εὐχάριστο ἐπάγγελμα γιὰ τὸν γυιό της νὰ φτειάχνη πορτραῖτα καὶ νὰ ζωγραφίζη μάχες. Ποῦ νὰ τολμήση ὅμως νὰ ἐκφράση τὴ γνώμη της μπρὸς στὸν φοβερὸ ἄνδρα της.

Ὁ γέρο-τελωνοφύλαξ, ἄλλως τε, ἐδήλωσε αὐστηρὰ καὶ μὲ ὕφος μὴ ἐπιδεχόμενο ἀντίρρηση πὼς ἡ ζωγραφικὴ δὲν ἀποτελοῦσε, ὁπωσδήποτε, ἐπάγγελμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ μποροῦσε νὰ ζήση ἕνας ἄνθρωπος.

Ἂς ἀκούσουμε, τώρα, τὶ λέει ὁ ἴδιος ὁ Φύρερ, σήμερα, γιὰ τὸν καυγᾶ του ἐκεῖνον μὲ τὸν πατέρα του.

— «Ἡ ἀλήθεια εἶναι—ὁμολογεῖ—ὅτι ἡ συνέπειες τῆς «διενέξεως» ἐκείνης δὲν ἦσαν καὶ πολὺ εὐχάριστες. Ὁ πατέρας μου εἶχε πικραθῆ, κι' ἐγὼ λυπόμουνα γι' αὐτὸ γιατὶ τὸν ἀγαποῦσα πολύ. Μοῦ ἔκοψε κάθε ἐλπίδα νὰ μάθω ζωγραφική. Ἀλλὰ κι' ἐγὼ δὲν ἄκουσα τὴν ἀπαγόρευση μὲ ἀπάθεια. Ἐδήλωσα ὅτι δὲν ἐννοοῦσα πλέον νὰ συνε-

χίσω τὶς σπουδές μου. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι μὲ τὴ δήλωση αὐτὴ ἐχειροτέρευσα τὴ θέση μου: ὁ πατέρας μου, μπρὸς στὴν νέα τροπὴ τῶν πραγμάτων, ἐκήρυξε δικτατορία!».

* * *

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ὁ Χίτλερ ἀποφάσισε ν' ἀντιδράση μὲ ἄλλον τρόπο πρὸς τὴν θέληση τοῦ πατέρα του: Δὲν θὰ τοῦ ξανάκανε, βέβαια, κουβέντα γιὰ τὴ ζωγραφική. Θὰ ἐκήρυσσε ὅμως... «λευκὴ ἀπεργία» σ' ὅλα τὰ μαθήματα ποὺ δὲν εἶχαν σχέση μὲ τὴ ζωγραφική! Ἔτσι, ἤλπιζε πὼς ὁ πατέρας του θ' ἀναγκαζόταν ἀπὸ τὴν βία τῶν πραγμάτων, νὰ τὸν ἀποτραβήξη ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ νὰ ὁμολογήση ἐμπράκτως τὴν ἧττα του: νὰ τὸν στείλη, δηλαδή, νὰ τελειοποιηθῆ σὲ καμμιὰ εἰδικὴ σχολὴ «σχεδίου» γιὰ νὰ γίνη ἐπαγγελματίας ζωγράφος.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νέας του αὐτῆς «τακτικῆς» δὲν ἄργησε νὰ ἐκδηλωθῆ: ὁ Ἀδόλφος σὲ λίγο εἶχε μεταβληθῆ σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς χειροτέρους μαθητὰς τοῦ σχολείου του. Σ' ὅλα τὰ μαθήματά του—ἐκτὸς ἀπ' τὴν ἀγαπημένη του ζωγραφική, φυσικὰ—ἔπαιρνε ἐλεεινοὺς βαθμούς... Ὁ πατέρας του, βέβαια, στενοχωριόταν, βλέποντας τὰ μηδενικὰ ποὺ τοῦ κουβαλοῦσε θριαμβευτικὰ κάθε τόσο ὁ γυιός του. Συγχρόνως ὅμως, κι' οἱ συμμαθηταὶ τοῦ μικροῦ Ἀδόλφου, ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ ἐμβαθύνουν στοὺς λόγους τῆς ἀμελείας του, ἄρχισαν... νὰ τὸν περιφρονοῦν.

Αὐτὸ ὡς τόσο δὲν συνέφερε—ἄ, ὅλα κι' ὅλα!—στὸν Ἀδόλφο. Δὲν ἐννοοῦσε νὰ χάση τὴν ἐπιρροή του στοὺς συμμαθητάς του, νὰ παύση ἀπ' τὸ νὰ εἶναι ὁ «μικρὸς ἀρχηγός» τους, ἀπ' τὸ νὰ εἶναι πάντοτε ὁ πρῶτος σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς τάξεως καὶ βλέποντας ὅτι ἕνεκα τῆς ἀμελείας του ἐκινδύνευε νὰ τὰ χάση ὅλα αὐτά, ἀπεφάσισε... ν' ἀναθεωρήση κάπως τὴν τακτική του: νὰ διαβάζη ἱστορία καὶ γεωγραφία, τοὐλάχιστον, καὶ νὰ παίρνη καλοὺς βαθμοὺς στὰ μαθήματα αὐτά.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νέας του αὐτῆς τακτικῆς ἦταν—καθὼς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος—νὰ γίνη ἐθνικιστὴς καὶ νὰ μάθη ὄχι μονάχα τὴν ἱστορία, ἀλλὰ καὶ τὸ βαθύτερο νόημά της, νὰ εἰσδύη δηλαδὴ στὴ φιλοσοφία της, νὰ βγάζη μοναχός του συμπεράσματα καὶ διδάγματα ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα.

Σὰν νὰ εἶχαν συνωμόσει τὰ πάντα γιὰ νὰ διαπλάσουν τὸν χαρακτῆρα του ὅπως... ἦταν μοιραῖο νὰ διαπλασθῆ, ὁ Φύρερ ἔτυχε νὰ ἔχη τότε ὡς καθηγητὴ τῆς ἱστορίας κάποιον Λεοπόλδο Παίτς, ἕναν φανατικὸ παγγερμανιστή, ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ φθάνει νὰ ἤκουε μόνον τὸ «Ντόϋτσλαντ—οὔμπερ—ἄλλες»!

Τὸν περίφημο αὐτὸν ἱστορικὸ τὸν ἐλάτρευαν σὰν εἴδωλο ὁ Χίτλερ καὶ οἱ ἄλλοι γερμανοὶ συμμαθηταί του. Μὲ δάκρυα στὰ μάτια παρακολουθοῦσαν τὶς παραδόσεις του. Καὶ ἡ μικρή τους καρδιὰ σκιρτοῦσε ὅταν τοὺς ὑμνοῦσε τὴ δόξα τῆς μακρυνῆς τους πατρίδας.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος—λέει ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ—ἔδωσε σ' ὁλόκληρη τὴν κατόπιν ζωή μου ὅλες της τὶς κατευθύνσεις, αὐτὸς μ' ἔκανε ἐπαναστάτη ἀπὸ τότε... αὐτὸς μ' ἔκανε νὰ νοιώσω πὼς ἡ σωτηρία τοῦ παγγερμανισμοῦ θὰ ἐσήμαινε τὴν διάλυση τῆς Αὐστρίας!...

Γιατὶ ὁ δόκτωρ Παίτς, χαμηλώνοντας τὴ φωνὴ—ἐδίδασκε σὲ αὐστριακὸ σχολεῖο, βλέπετε...—ἔλεγε ἀκόμη στοὺς μικροὺς γερμανοὺς μαθητάς του ὅτι τὸ ἐξωτερικὸ δηλητήριο ὑπέσκαπτε σιγὰ σιγὰ τὸ γερμανικὸ ἔθνος, ὅτι ἡ Βιέννη μέρα μὲ τὴν ἡμέρα γινόταν μιὰ πόλη ὅλο καὶ λιγώτερο γερμανική... ὅτι ὁ οἶκος τῶν Ἀψβούργων

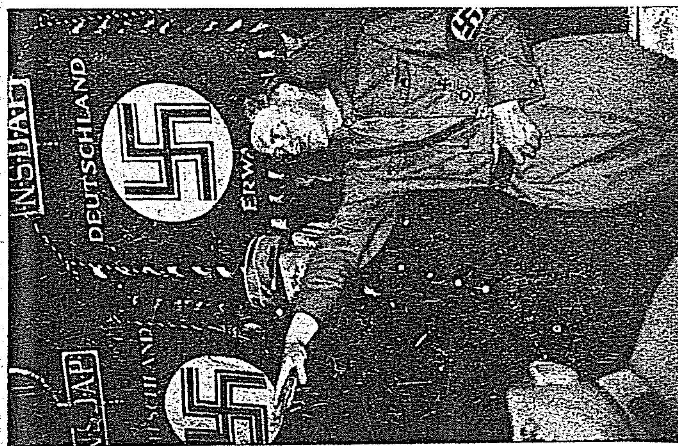
εὐνοοῦσε φανερὰ τὰ συμφέροντα τῶν Τσέχων... κι' ὅτι οἱ γερμανοὶ τῆς Αὐστρίας θὰ μποροῦσαν νὰ ξαναποχτήσουν τὴν ἀνεξαρτησία τους μονάχα ὅταν θὰ διαλυόταν τὸ αὐστριακὸ κράτος.

*
* *

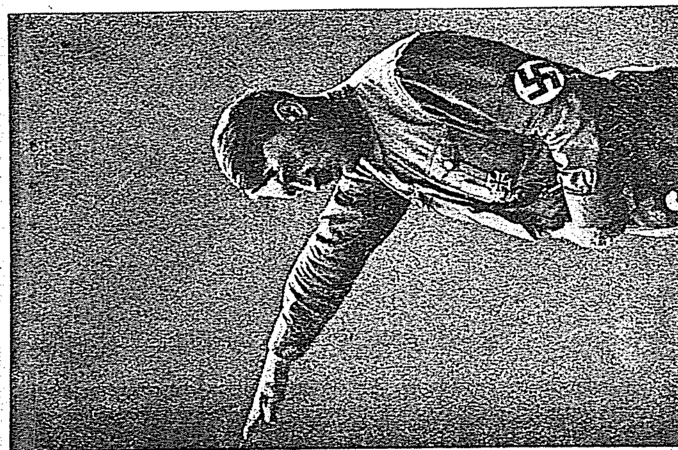
Στὸ Λίντς, ὁ Χίτλερ εἶδε καὶ γιὰ πρώτη φορὰ θέατρο. Τὶ θέατρο ὅμως! Πρῶτα εἶδε τὸν «Γουλιέλμο Τέλλ». Ἔνοιωσε τὴν καρδιά του νὰ χτυπάῃ δυνατὰ στὴν ἐκδήλωση τῆς πατριωτικῆς αὐτοθυσίας τοῦ ἥρωος... Ὕστερ' ἀπὸ λίγους μῆνες, ἔτυχε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ Λὶντς ἕνας μεγάλος μελοδραματικὸς θίασος. Θὰ ἔδινε μιὰ παράσταση τοῦ «Λόεγκριν» τοῦ μοναδικοῦ μελοδράματος τοῦ Βάγνερ ποὺ μποροῦσε νὰ παιχθῇ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη σὲ μιὰν ἐπαρχία.

Οἱ γονεῖς του ἀπεφάσισαν νὰ τὸν στείλουν γιὰ ν' ἀπολαύσῃ τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς γερμανικῆς μουσικῆς. Ὁ Χίτλερ ὅμως ἐννοοῦσε νὰ πάρῃ μαζί του καὶ τοὺς μικροὺς ὀπαδούς του. Ἀφοῦ ἐγέμισε λοιπὸν τὶς τσέπες του μὲ σάντουϊτς, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μικροῦ στρατοῦ του διευθύνθηκε στὸ θέατρο. Τὶ κοσμοσυρροὴ ἦταν αὐτή... Ἀναγκάσθηκε νὰ «κάνῃ οὐρὰ» ὧρες ὁλόκληρες μπρὸς στὸ ταμεῖο, γιὰ νὰ ἀγοράσῃ εἰσιτήρια. Τέλος, κατὰ τὶς ἕξη τ' ἀπόγεμμα, οἱ πόρτες τῆς πλατείας ἄνοιξαν. Ὁ Χίτλερ μαζὶ μὲ τὴν θορυβώδη παρέα του ὥρμησαν μέσα στὴν αἴθουσα. Μερικοὶ θεαταὶ θέλησαν νὰ διαμαρτυρηθοῦν· ποιὸς τοὺς ἄκουγε ὅμως: ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ αὐλαία «ἤρετο» καὶ τὸ ἔργο ἄρχιζε...

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ὁ Χίτλερ ἔνοιωσε νὰ κυριεύεται ἀπὸ ἕναν ἀφάνταστο ἐνθουσιασμό. Θαρροῦσε πὼς μέσ' ἀπὸ τοὺς μουσικοὺς ἤχους τοῦ ἔργου τοῦ μιλοῦσε ἡ ἴδια ἡ ψυχὴ τῆς Γερμανίας... Παρακολουθοῦσε τὴν

Βερολῖνον 1932.

Γκέρα 1930.

παράσταση μεθυσμένος ἀπὸ τὴν γοητεία, τρέμοντας ἀπὸ τὴ συγκίνηση.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἔφυγε τελευταῖος ἀπὸ τὸ θέατρο.

Θαρροῦσε πὼς ζοῦσε σ' ἕνα ὄνειρο . . . Κι' ἐπὶ πολλὲς ἡμέρες ἡ ψυχή του τοῦ ἐπανελάμβανε σὰν μυστικὴ ἠχὼ τὴν ἐξαίσια μουσικὴ ποὺ εἶχε ἀκούσει . . .

Βρισκόταν διαρκῶς σὲ μιὰν ἔξαλλη κατάσταση.

Καταλάβαινε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ὅτι ἦταν πλασμένος γιὰ νὰ γίνῃ μεγάλος καλλιτέχνης!

Νὰ ξαναμιλήσῃ στὸν πατέρα του γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶχε καμμιὰ ὄρεξη. Περίμενε . . . Κάποτε θὰ παρουσιαζόταν μιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ ἐπιβάλῃ σὲ ὅλους τὸ ταλέντο του...

Γ΄

Στὴν Βιέννη.

Ὁ θάνατος τοῦ πατέρα.— Νέοι καβγάδες.— Ἐλεύθερος!...— Ἡ Κλάρα Χίτλερ δέχεται τὴν ἀξίωση τοῦ γυιοῦ της: Ὁ Ἀδόλφος θὰ γίνῃ καλλιτέχνης.— Βιέννη.— Στὴν Ἀκαδημία τῶν Καλῶν Τεχνῶν.— «Δὲν ἔχετε κανένα ταλέντο!»— Ἡ Κλάρα Χίτλερ πεθαίνει.— Δεκαοκτὼ χρονῶν προστάτης οἰκογενείας.

Στὶς 3 Ἰανουαρίου τοῦ 1903 ὁ Ἀλοΰσιος Χίτλερ πέθανε.

Ὑπάρχουν δυὸ ἐκδοχὲς γιὰ τὸ θάνατό του:

Κατ' ἄλλους, προσεβλήθη ἀπὸ ἀποπληξία. Ἄλλοι ὅμως ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ γέρο-τελωνοφύλακας, μιὰ μέρα ποὺ χιόνιζε πολὺ καὶ ποὺ παρὰ τὶς συστάσεις τῆς γυναῖκας του, βγῆκε περίπατο — μήπως τὴν εἶχε ἀκούσει ποτὲ στὴ ζωή του γιὰ νὰ τὴν ἀκούσῃ καὶ τώρα;..— ἔπαθε ἀπὸ ψύξη καὶ ξεψύχησε πρὶν κἂν προφθάσῃ νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι του.

Λένε μάλιστα ἀκόμη ὅτι ὅταν ἡ καϋμένη ἡ Κλάρα Χίτλερ ἀντίκρυσε τὸ πτῶμα τοῦ ἀνδρός της, συγχίσθηκε τόσο πολὺ ὥστε λίγο ἔλειψε νὰ πάθῃ κι' αὐτὴ συγκοπὴ ἀπὸ τὴ συγκίνησή της.

Ὁ Ἀλοΰσιος Χίτλερ, ὁπωσδήποτε, κηδεύθηκε μ' ὅλη τὴ μεγαλοπρέπεια ποὺ ταίριαζε σ' ἕναν δημόσιο ὑπάλληλο κάτοχο ἑνὸς κομματιοῦ γῆς—ἕνα πρόσωπο σπουδαῖο, δηλαδή,

γιὰ τὴν περιφέρεια, — καὶ θάφτηκε στὸ νεκροταφεῖο τοῦ Λέοντιγκ. Πολλοὶ ἐπισκέπτονται καὶ σήμερα ἀκόμη τὸν τάφο τοῦ πατέρα τοῦ Φύρερ.

Ἐπάνω στὴν μαρμάρινη πλάκα βρίσκονται πάντα κοντὰ λουλούδια. Καί, στὸ κέντρο τοῦ μαρμάρινου σταυροῦ, βλέπει κανένας, μέσα σὲ μιὰ κοιλότητα σκεπασμένη μὲ γυαλί, κἄποια φωτογραφία ξεθωριασμένη ἀπὸ τὸν καιρό... τὸ πορτραῖτο ἑνὸς ἀνθρώπου μὲ ὕφος μεγαλοπρεπές, μὲ παχυὲς φαβορίτες, μὲ ἕνα βλέμμα αὐταρχικό... τὸ πορτραῖτο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔδωσε στὴν Γερμανία τὸν σημερινὸ πανίσχυρο ἀρχηγό της...

Ὕστερ' ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ ἀνδρός της, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευε κυριολεκτικῶς, ἡ κυρία Χίτλερ δὲ μποροῦσε νὰ μείνῃ πλέον μέσα στὸ σπιτάκι τοῦ Λέοντιγκ. Θαρροῦσε πὼς κάθε γωνιά του, κάθε ἀντικείμενό του, τῆς μιλοῦσε γιὰ Ἐκεῖνον... ὁ κῆπος, ὅπου περνοῦσε τὶς περισσότερες ὧρες του, τὸ σπουδαστήριό του...

Ἡ ἐρημιὰ τὴν ἐβάραινε... Καὶ ἀποφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ Λίντς, ὅπου ἐνοίκιασε ἕνα μικρὸ σπιτάκι.

Σύμφωνα μὲ τὸν νόμο διωρίσθηκε κηδεμὼν τοῦ Ἀδόλφου. Καὶ ἡ ζωὴ ξανάρχισε νὰ κυλᾷ...

—«Στὴν ἐπιφάνεια—γράφει ὁ Χίτλερ στὴ βιογραφία του—τίποτα δὲν εἶχε ἀλλάξει. Ἡ οἰκογένεια ὅμως εἶχε χάσει τὸ δρόμο της. Ἐπὶ πολλὲς ἑβδομάδες ἡ χήρα, συντετριμμένη ἀπὸ τὴ θλίψη της εἶχε παρατήσει τὸ νοικοκυριό της καὶ τὴν φροντίδα τῶν παιδιῶν της».

Κατόπιν ὅμως, ὅταν συνῆλθε, ἐθεώρησε πὼς εἶχε καθῆκον, ἀφοῦ δὲν ζοῦσε ὁ ἄνδρας της γιὰ νὰ ἐπιβάλῃ στὰ παιδιά του τὶς ἀπόψεις του γιὰ τὸ στάδιο ποὺ ὤφειλαν νὰ ἐκλέξουν, νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὴ τὶς ἀντιλήψεις του. Καί... ξανάρχισαν οἱ τσακωμοὶ μὲ τὸν Ἀδόλφο.

Γιατὶ ὁ ᾿Αδόλφος φυσικά, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ δὲν εἶχε τώρα ὄρεξη νὰ κάνῃ παρὰ τοῦ κεφαλιοῦ του.

Μὲ πεῖσμα ἐδήλωνε ὅτι εἶχαν σωθῆ πιὰ τὰ ψέμματα ὅτι θὰ γινόταν καλλιτέχνης. Τελείωσε!

Ὅταν τὸν ἄκουγαν, ἡ μητέρα του ἔκλαιγε ἀπὸ τὴν ἀπελπισία του, κι᾿ οἱ ἀδελφές του κατέβαζαν τὰ μοῦτρα τους ἀπὸ τὸ κακό τους.

Κάθε ἐμπόδιο ὅμως, ἀντὶ νὰ τὸν ἀπελπίσῃ ἔκανε τὸν ᾿Αδόλφο νὰ πεισματώνῃ ἀκόμη περισσότερο. Κι᾿ οἱ καυγάδες αὐτοὶ μὲ τὴν μητέρα του καὶ μὲ τὶς ἀδελφές του θὰ διαιωνίζονταν, ἐάν... δὲν ἐπήρχετο ἕνα γεγονὸς ποὺ μετέβαλε ἄρδην τὴν κατάσταση.

* * *

Ἡ ὑγεία τοῦ ᾿Αδόλφου εἶχεν ἀρχίσει νὰ παρουσιάζῃ κἄτι πολὺ περίεργα καὶ ἀνησυχητικὰ φαινόμενα.

Τὸ ἀπόγευμα τὸν ἔπιαναν ἐξάψεις, ἐγύριζε κατακόκκινος ἀπὸ τὸ σχολεῖο, εἶχε γίνει εὐερέθιστος, τσακωνόταν μὲ τὸ παραμικρὸ μὲ ὅλον τὸν κόσμο.

Στὴν ἀρχὴ ἡ μητέρα του ὑπέθεσε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὑπερκοπώσεως μόνο. Τὸ σχολεῖο, πράγματι τὸν ἐκούραζε —ἦταν φανερὸ αὐτὸ—ψυχικὰ καὶ σωματικά...

᾿Επεχείρησε νὰ τὸν κρατήσῃ λίγον καιρὸ κοντά της, νὰ τὸν κάνῃ νὰ ἠρεμίσῃ. Τίποτα ὅμως: τὰ συμπτώματα δὲν ὑποχωροῦσαν. ᾿Αναγκάσθηκε τότε νὰ φωνάξῃ ἕνα γιατρό. Καὶ ὁ γιατρὸς δὲν δυσκολεύθηκε νὰ διαγνώσῃ ὅτι ὁ ᾿Αδόλφος βρισκόταν στὰ πρόθυρα τῆς φυματιώσεως.

— Προφυματικὴ κατάστασις!.. εἶπε. Οἱ πνεύμονές του εἶναι εὐπαθέστατοι.

Εἶχε πάρει ἕνα ὕφος τόσο ἐμβριθὲς Θεέ μου. Ἡ δυστυχισμένη ἡ Κλάρα τὰ ἔχασε.

— Καὶ εἶναι... πολὺ σοβαρὸ αὐτό; Ὑπάρχει κίνδυνος γιατρέ μου;...

Ὁ γιατρὸς πῆρε ἕνα ὕφος ἀκόμη πιὸ μακάβριο.

— Χμ... Ὑπάρχει βέβαια κίνδυνος... Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸ κρύψω... Ἡ κατάστασις τοῦ νέου εἶναι σοβαρά... πολὺ σοβαρὰ μάλιστα!..

— Τὶ πρέπει νὰ γίνῃ; Γιατρέ μου, πές τε μου, γιὰ τὸ Θεό... Τὶ πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ νὰ σωθῆ.

— Γιὰ νὰ θεραπευθῆ — ἢ μᾶλλον γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ βέβαιο θάνατο — χρειάζεται καθαρὸ ἀέρα... Πρωτίστως ὅμως, ἄμεση διακοπὴ τῶν μαθημάτων του, τοὐλάχιστον ἐπὶ ἕνα χρόνο!

Ὁ μικρὸς Χίτλερ ποὺ παρευρίσκετο στὴ σκηνὴ αὐτή, ἔνοιωσε τὴ καρδιά του νὰ χοροπηδάῃ ἀπὸ τὴ χαρά της.

— Νὰ λείψω ἕνα χρόνο ἀπὸ τὸ σχολειό; φώναξε. Μὰ τότε πῶς θὰ μπορέσω νὰ πάρω τὸ δίπλωμά μου γιὰ νὰ γίνω δημόσιος ὑπάλληλος;...

Ὁ γιατρὸς ἔρριξε μιὰ ματιὰ γεμάτη ἀγανάκτηση σ᾿ ὅλη τὴ συγκεντρωμένη οἰκογένεια:

— Δημόσιος ὑπάλληλος; εἶπε. Σοβαρὰ σκέπτεσθε νὰ τὸν κάνετε δημόσιο ὑπάλληλο; Νὰ τὸν καταδικάσετε, δηλαδή, στὴν καθιστικὴ ζωὴ τοῦ γραφείου, μέσα σὲ μιὰν ἀτμόσφαιρα ἀνθυγιεινή; Μὰ μὲ τὴν κράση ποὺ ἔχει, θὰ εἶναι σὰ νὰ τὸν στέλνετε μιὰ ὥρ᾿ ἀρχίτερα στὸν τάφο!

Ὁ ᾿Αδόλφος ἀναστέναξε μὲ ἀνακούφιση. Δὲν εἶχε δώσει σημασία στὰ λόγια ποὺ εἶχε πῆ ὁ γιατρὸς γιὰ τὴν ὑγεία του, στὸ ὅτι κινδύνευε νὰ γίνῃ φθισικός. ᾿Απ᾿ ὅλη τὴ στιχομυθία τοῦ γιατροῦ μὲ τὴ μητέρα του, ἕνα πρᾶγμα μόνο εἶχε νοιώσει, ποὺ τὸν γέμιζε χαρά, ὅτι θὰ ἐκπληρωνόταν τὸ ὄνειρό του, ὅτι *δὲν θὰ γινόταν δημόσιος ὑπάλληλος!*

Ἡ μητέρα του δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ παρακούσῃ τὶς συμβουλὲς τοῦ γιατροῦ.

Κι᾿ ἔτσι, ὁ Ἀδόλφος ἀποχαιρέτησε τὸ πρακτικὸ λύκειο μ᾿ ἐνθουσιασμό, μὲ ζητωκραυγές!...

— Ἦταν πλέον ἐλεύθερος...

* * *

Ἡ καϋμένη ἡ Κλάρα Χίτλερ δὲν ἐννοοῦσε πλέον νὰ χαλάσῃ χατῆρι στὸ μοναχογυιό της, «ποὺ εἶχε δῆ τὸ χάρο μὲ τὰ μάτια του», ὅπως ἔλεγε.

Ὁ Ἀδόλφος ἀντελήφθη τὴν ἀδυναμία αὐτὴ τῆς μητέρας του. Κι᾿ ἀποφάσισε νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῇ.

Λίγες μέρες μετὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ γιατροῦ τῆς ἐπρόβαλε τὴ μεγάλη του ἀξίωση: ἐννοοῦσε νὰ πάῃ — χωρὶς ἀναβολὴ πιά, ἐννοεῖται! — στὴ Βιέννη, γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ μαθήματα ζωγραφικῆς στὴ Σχολὴ τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

Ἡ ἄμοιρη γυναικοῦλα ἔνοιωσε τὴν καρδιά της νὰ ραγίζεται στὴν «ἀπαίτηση» αὐτὴ τοῦ γυιοῦ της. Μποροῦσε νὰ τοῦ φέρῃ ὅμως ἀντίρρηση — νὰ τὸν συγχίσῃ πάλι καὶ νὰ ἐπιδεινώσῃ ἴσως τὴν κατάσταση τῆς ὑγείας του; Ἄ, ὄχι! Ἂς ἔφευγε, καλύτερα, ἂς ἔκανε τὸ κέφι του, φθάνει... νὰ τοὔβγαινε σὲ καλό...

Κι᾿ ἔτσι, ἀντὶ ν᾿ ἀρχίσῃ πάλι τοὺς καβγάδες μαζί του ὅπως ἄλλοτε, τὸν ἐφίλησε, τοῦ ἔδωσε τὴν εὐχή της, καὶ ὁ Ἀδόλφος, τρισευτυχισμένος, ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζεται.

Τέλος πάντων! Ἄ, μὲ πόση λαχτάρα περίμενε τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ἦταν στὴ Βιέννη, ποὺ θὰ παρουσιαζόταν στὴ Σχολή, ποὺ θὰ ἔδινε τὶς εἰσητηρίους ἐξετάσεις του...

Ἦταν 15 χρόνων τότε.

Ἐπῆρε μαζί του τὰ διάφορα σχεδιάσματά του — πῶς θὰ ἔτριβαν τὰ μάτια τους οἱ καθηγηταὶ ἀπὸ τὸν θαυμασμὸ ὅταν θὰ τὰ ἔβλεπαν! — καὶ ἔφυγε.

* * *

Ὅταν ἔφθασε στὴ Βιέννη... τὰ ἔχασε. Πρώτη φορὰ ἔβλεπε μιὰ τόσο λαμπρὴ πολιτεία. Τὰ ἐπιβλητικά της σπίτια, τὰ μεγαλοπρεπῆ της κέντρα, οἱ δρόμοι, τὰ φῶτα, ἡ κίνηση — ὅλ᾿ αὐτὰ τοῦ φαινόντουσαν σὰν ἕνα ὅραμα βγαλμένο ἀπὸ τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς!...

Ξεχωριστὴ ἐντύπωση τοῦ ἔκαναν τὰ λαμπρά της οἰκοδομήματα. Ἡ ἀρχιτεκτονική τους ἄρχισε νὰ τραβᾷ ἐξαιρετικὰ τὴν προσοχή του...

Δὲν ἔπρεπε ὅμως, βέβαια καὶ νὰ ξεχάσῃ τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖον εἶχεν ἔρθει στὴ Βιέννη. Εἶχε φθάσει, ἄλλως τε, τὴν ἡμέρα ἀκριβῶς ποὺ εἶχεν ὁρίσει ἡ Ἀκαδημία γιὰ τὶς ἐξετάσεις τῶν ὑποψηφίων...

Παρατῶντας, λοιπόν, τὸν ἐνθουσιασμό του, ἔτρεξε στὸ μέγαρο Χάνσεν, ὅπου στεγαζόταν ἡ Ἀκαδημία. Στὶς σκάλες συνήντησε διάφορα ἄλλα παιδιὰ τῆς ἡλικίας του ποὺ ἀνέβαιναν κι᾿ αὐτὰ γιὰ νὰ λάβουν μέρος στὸν διαγωνισμό. Μὲ ὕφος μεγάλων καλλιτεχνῶν, οὔτε καταδεχθῆκαν νὰ ρίξουν μιὰ ματιὰ στὸ μικρὸ ἐπαρχιωτάκι — τὶ τὰ θέλετε! αὐτὸ τὸ ὕφος εἶχε ὁ Χίτλερ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη... — ποὺ εἶχε τὴν τόλμη νὰ θέλῃ νὰ τοὺς συναγωνισθῇ.

Ὁ Ἀδόλφος... ἄρχισε νὰ χάνῃ κάπως τὸ θάρρος του. Θὰ μποροῦσε αὐτός, ὁ μαθητὴς τοῦ μικροῦ δημοτικοῦ σχολείου τοῦ Λὶντς νὰ τὰ βγάλῃ πέρα μὲ τόσο σπουδαῖα πρόσωπα, ποὺ ἀπὸ τὴν ἐμφάνισή τους κι᾿ ἀπὸ τὰ μακρυά τους μαλλιὰ καὶ μόνο, φαινόντουσαν ὅτι ἦσαν ἤδη καλλιτέχνες;...

Προχώρησεν, ὡς τόσο, μέσα στὴν αἴθουσα τῶν ἐξετάσεων μ' ἕνα βῆμα ὅσο μποροῦσε πιὸ σταθερό.

Ὅταν ἀντίκρυσε, ἐκεῖ, τοὺς καθηγητὰς ποὺ τὸν ἐκύτταζαν αὐστηρά,... μὲ περιέργεια μαζί, ἔνοιωσε νὰ ἱδρώνῃ ἀπὸ τὴν ἀγωνία μέσ' ἀπὸ τὰ ροῦχα του. Τὰ γόνατά του κοπῆκαν.

Ἐκείνη ἡ στιγμὴ ἦταν ἡ σπουδαιότερη τῆς ζωῆς του. Ἐκρίνετο τὸ μέλλον του.

Ἔδωσε τὰ περίφημα σχέδιά του στοὺς καθηγητάς, ἀπήντησε μὲ φωνὴ τρεμουλιαστὴ στὰ ἐρωτήματά τους, καὶ κατακόκκινος ἀπ' τὴ συγκίνησή του, ὑπεβλήθη σ' ὅλες τὶς διατυπώσεις τοῦ διαγωνισμοῦ.

Καὶ δὲν ἀνέπνευσε παρά... ὅταν βγῆκε ἀπὸ τὴν αἴθουσα τῶν ἐξετάσεων.

*
* *

Μόλις συνῆλθε ἀπὸ τὴν ταραχή του—τὰ «ἀποτελέσματα» τῶν ἐξετάσεων θὰ τὰ μάθαινε ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ὅπου θὰ ξαναπήγαινε στὴν Ἀκαδημία—ἄρχισε νὰ περιφέρεται ἄσκοπα μέσα στοὺς δρόμους τῆς Βιέννης.

Ἐννοοῦσε νὰ ἐπισκεφθῇ, μέσα σὲ μιὰ μέρα ἂν ἦταν δυνατόν, ὅλα τ' ἀξιοθέατα τῆς πρωτευούσης τῆς Αὐστροουγγαρίας.

Πρῶτα πρῶτα, σὰν ὑποψήφιος ζωγράφος ποὺ ἦταν, ἔτρεξε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν περίφημη Πινακοθήκη τοῦ Χοφτμουλέουμ. Ἐθαύμασε ὅλα τὰ ἔργα ποὺ εἶδε ἐκτεθειμμένα ἐκεῖ, περισσότερη ἐντύπωση ὅμως τοῦ ἔκανε... τὸ ἴδιο τὸ κτίριο τῆς Πινακοθήκης, μὲ τὴν ἀριστουργηματική του ἀρχιτεκτονική.

Ὅταν βγῆκε ἔξω καὶ τὸ εἶδε καλά, ὥρα πολλὴ ἔμεινε κεῖ, μὲς στὴ μέση τοῦ δρόμου μαγευμένος καὶ τὸ κύτταζε.

Καὶ τότε, γιὰ πρώτη φορά, ἕνα δίλημμα παρουσιάσθηκε ἐμπρός του:

Τί ἔπρεπε νὰ προτιμήσῃ; Τὴν ζωγραφικὴ ἢ τὴν ἀρχιτεκτονική;

Κάθε οἰκοδόμημα ποὺ ἔβλεπε μέσα στὴ Βιέννη, τὸν ἀνάγκαζε νὰ θέτῃ πιὸ ἔντονα ἀκόμη στὸν ἑαυτό του τὸ ἐρώτημα αὐτό.

— Ἂς εἶναι... σκέφθηκε στὸ τέλος, γιὰ νὰ μὴν πονοκεφαλιάζῃ. Θὰ πάρω τὴν ἀπόφασή μου μετὰ τὴν ἔκδοση τῶν ἀποτελεσμάτων!

Ἐπειδὴ θ' ἀργοῦσαν κάμποσο νὰ βγοῦν τὰ ἀποτελέσματα, ὡς τόσο πετάχθηκε ἕως τὸ Λίντς. Κουβάλησε μερικὰ δῶρα—βιεννέζικα μπιμπελό, τὶ ἄλλο! — στὴν μητέρα του καὶ στὶς ἀδερφές του, καθὼς καὶ στοὺς μικροὺς συμμαθητὰς τοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου—στοὺς τέως «ὀπαδούς» του — καὶ κατόπιν ξαναγύρισε στὴν Βιέννη.

Ἂν καὶ ἦταν βέβαιος πὼς εἶχε πετύχει, ἡ καρδιά του χτυποῦσε ἐν τούτοις δυνατὰ ὅταν μπῆκε στὴν αἴθουσα ὅπου ἐπρόκειτο νὰ διαβασθοῦν τ' ἀποτελέσματα. Καὶ νά... σὲ λίγο ὁ γραμματεὺς τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἀνέβηκε στὸ βῆμα κι' ἄρχισε νὰ διαβάζῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτυχόντων.

Ὁ Χίτλερ παρακολουθοῦσε «μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα» τὴν ἀνάγνωση τοῦ καταλόγου. Ὕστερ' ἀπὸ κάθε ὄνομα ποὺ ἄκουγε, περίμενε τὸ ἑπόμενο νἆναι τὸ δικό του. Ἄ, πῶς χτυποῦσε ἡ καρδιά του ἐκείνη τὴ στιγμή...

Ἔξαφνα ὅμως ὁ γραμματεὺς ἐσταμάτησε τὸ διάβασμα. Εἶχε τελειώσει... Ὁ Ἀδόλφος ἔνοιωσε κρῦον ἱδρῶτα νὰ τὸν περιλούῃ... Τελευταῖες, τρελλὲς ἐλπίδες τὸν ζώνανε. Μήπως ὁ γραμματεὺς εἶχε «πηδήσει», κατὰ λάθος, τὸ ὄνομά του; Ἢ ἀκόμη, μήπως τὸ εἶχε διαβάσει, παρεφθαρμένα ἴσως, καὶ δὲν τὦχε ἀκούσει αὐτός;

Ὁ γραμματεύς, ὥς τόσο, ἐσκούπισε τὰ γυαλιά του, ἐκύτταξε μ' ἕνα «ἠλίθιο» χαμόγελο τὴν αἴθουσα—τὸ χαμόγελο θ' ἀπευθυνόταν στοὺς εὐτυχεῖς ἐπιτυχόντας, βέβαια...—ἐπῆρε ἕνα ἄλλο χαρτὶ στὰ χέρια του, καὶ μὲ φωνὴ καθαρὴ ἐδήλωσε;

— Κατάλογος τῶν ἀποτυχόντων!...

Ἄρχισε νὰ διαβάζῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἀποτυχόντων. Κι' ἔξαφνα,—τρίτο ὄνομα στὴ σειρὰ—ὁ Ἀδόλφος ἄκουσε:

— Ἀδόλφος Χίτλερ!...

Τί; Ὥστε... ὥστε δὲν εἶχε κριθῆ ἄξιος γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὰ μαθήματα τῆς Σχολῆς;

Ὁ Χίτλερ εἶχε μείνει ἀποσβολωμένος.

Ἄ, ὄχι, ὄχι ὅμως!... Δὲν θὰ ἔχανε τὴ μάχη, ἔτσι, μὲ τὴν πρώτη ἀποτυχία..

Μπρὸς στὸν κίνδυνο, ἔνοιωσε τὸ θάρρος του νὰ ξαναγεννιέται. Καὶ μόλις τελείωσε ἡ ἀνακοίνωση τῶν ἀποτελεσμάτων, ἐζήτησεν ἀμέσως νὰ γίνῃ δεκτὸς ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ γιὰ νὰ πληροφορηθῇ γιὰ ποιὸν λόγο τὸν εἶχαν ἀπορρίψει.

— Ποιὸς ξέρει... Ἴσως—ἡ τελευταία ἐλπίδα ποὺ τοῦ εἶχεν ἀπομείνει ἦταν αὐτὴ—ἴσως νὰ γινόταν δεκτὸς σὲ καμμιὰ συμπληρωματικὴ ἐξέταση...

* * *

Τὸν ἔμπασαν μέσα σ' ἕνα σκοτεινὸ καὶ σοβαρὸ γραφεῖο—τὸ γραφεῖο τῆς Διευθύνσεως,

Στὸ βάθος στεκόταν ὄρθιος ἕνας παχὺς κύριος: ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μιλοῦσε μ' ἕναν ἄλλον κύριο, ψηλὸ καὶ λιγνό.

Ὅταν εἶδε τὸν Χίτλερ νὰ μπαίνῃ, διέκοψε τὴν κουβέντα του καὶ γύρισε πρὸς τὸ μέρος του.

Τί συμβαίνει; τὸν ρώτησε μ' ἕνα ὕφος ἀνθρώπου ποὺ τὸν ἐνοχλοῦν.

Ὁ Χίτλερ δὲν ἔχασε τὴν ψυχραιμία του.

Ἐξήγησε μὲ δυὸ λόγια τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του:

— Προηγουμένως ἄκουσα τὸν κ. γραμματέα ποὺ ἐδιάβασε τὸ ὄνομά μου ἀνάμεσα στὰ ὀνόματα τῶν ἀποτυχόντων ἀπὸ τὶς ἐξετάσεις... Θὰ συνέβη κανένα λάθος, ἴσως. Ἤθελα, λοιπόν, νὰ σᾶς ρωτήσω...

Ὁ Διευθυντὴς τὸν διέκοψε:

— Πῶς ὀνομάζεσθε;

— Ἀδόλφος Χίτλερ...

— Φέρτε μου τὸν φάκελλο τοῦ... πῶς εἴπατε; ἄ, ναί... Ἀδόλφου Χίτλερ..., διέταξεν ἕνα κλητῆρα ποὺ στεκόταν ὄρθιος κοντὰ στὴν πόρτα.

Ὁ κλητῆρας, ὕστερ' ἀπὸ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας. ἔφερε τὸν φάκελλο.

Ὁ Διευθυντὴς τὸν ἄνοιξε νευρικά, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὰ σχέδια, καὶ γύρισε μὲ ὕφος κατάπληκτο πρὸς τὸν Χίτλερ:

— Ρωτᾶτε γιὰ ποιὸ λόγο σᾶς ἀπέρριψαν; Μὰ ἁπλούστατα, φίλε μου: γιατὶ δὲν ἔχετε κανένα ταλέντο!...

Καὶ γέλασε σαρκαστικά.

Ὁ μικρὸς Χίτλερ εἶχε κιτρινίσει. Τὸ χτύπημα ἦταν φοβερό.

Κανένα ταλέντο; Δὲν εἶχε κανένα ταλέντο, αὐτὸς ποὺ εἶχε βασίσει ὁλόκληρη τὴ ζωή του ἐπάνω στὴν πίστη του γιὰ τὴν... καλλιτεχνική του μεγαλοφυΐα;...

Ἔνοιωσε μιὰ ζάλη... ὅταν ἔξαφνα ἄκουσε μιὰ ψιλὴ φωνὴ πίσω του:

— Αὐτὰ εἶναι ὅλα σας τὰ σχέδια; Δὲν ἔχετε τίποτ' ἄλλο;

Ὁ Χίτλερ ἐγύρισε κατάπληκτος.

Τοῦ εἶχε μιλήσει ὁ «ψηλὸς καὶ ἀδύνατος κύριος» μὲ τὸν ὁποῖον κουβέντιαζε προηγουμένως ὁ διευθυντής.

—Ὅλα αὐτὰ ποὺ μᾶς δείξατε, ἐξηκολούθησεν ὁ ἄγνωστος εἶναι... πῶς νὰ σᾶς πῶ... πολὺ παιδικά, πολὺ ἄτεχνα πράγματα... Δὲν ἔχουν κανένα ἐνδιαφέρον... Δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς δεχθοῦμε στὸ τμῆμα τῆς ζωγραφικῆς. Ἴσως ὅμως νὰ ἐπιτύχετε κάτι στὴν ἀρχιτεκτονική... Ἀπὸ τὶς γραμμὲς τῶν σχεδίων σας, θαρρῶ πὼς ἔχετε κάποιο ταλέντο γι' αὐτήν !...

* * *

Ὁ Χίτλερ ἀνέπνευσε. Νέες ἐλπίδες ἄρχισαν νὰ γεννιῶνται μέσα του. Νά, λοιπόν, ποὺ κάτι μποροῦσε νὰ γίνη. Ἀκοῦς ἐκεῖ, νὰ τοῦ πῆ ὁ Διευθυντὴς πὼς δὲν εἶχε κανένα ταλέντο...

Εὐχαρίστησε θερμὰ τὸν «ψηλὸ καὶ λιγνὸ κύριο», ἐπῆρε τὰ σχέδιά του, κι' ἔτρεξε νὰ βρῆ τὸν καθηγητὴ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Ὅταν μπῆκε στὸ γραφεῖο του ἐπάγωσε: ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἦταν ἕνα γεροντάκι ψυχρὸ καὶ ξεραγκιανό. Ἐκύτταξε, ἀπὸ πάνω ὥς κάτω, μ' ἕνα ὕφος δύσπιστο, τὸν νέο. Ὁ Χίτλερ, χωρὶς νὰ τοῦ πῆ τίποτα, ἅπλωσε μπροστά του τὰ σχέδιά του... καὶ περίμενε.

Ὁ ψυχρὸς γέρος ἄρχισε νὰ τὰ φυλλομετρᾷ, ἀδιάφορα στὴν ἀρχή, σιγὰ σιγὰ ὅμως μ' ἐνδιαφέρον.

Σὲ λίγο, τὸ ὕφος του... δὲν ἦταν πλέον ψυχρό.

—Χμ... ψιθύριζε, σὰ νὰ μονολογοῦσε, βλέπω κάποια πρωτοτυπία.., καὶ ἀρκετὸ ταλέντο.,. ἔ,.. ἀρκετὸ ταλέντο... μπράβο !,.. μπράβο !...

Ὁ Χίτλερ ἔνοιωσε τὴν ἐπιθυμία νὰ φιλήση τὸ γεροντάκι. Τοῦ εἶχε χαρίσει τὴν πεποίθηση στὸν ἑαυτό του.

—Καὶ σὲ ποιὰ τεχνικὴ σχολὴ ἔχετε παρακολουθήσει μαθήματα; τὸν ἐρώτησε μὲ ὕφος χαμογελαστὸ ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

—Δὲν... δὲν πῆγα σὲ καμμιὰ τεχνικὴ σχολή..., ἐτραύλισε ὁ Χίτλερ.

—Περίεργο... πολὺ περίεργο αὐτό..., ἐπανελάμβανε διαρκῶς ὁ καθηγητής, ξεφυλλίζοντας ὁλοένα τὰ σχέδια. Ὁπωσδήποτε ὅμως... ὑπάρχει ἀκόμη καιρὸς γιὰ νὰ μπῆτε σὲ καμμιὰ εἰδικὴ σχολὴ ἰχνογραφίας.

Ὁ Χίτλερ εἶχε ξαναμελαγχολίσει. Τώρα μόλις καταλάβαινε πόσο ἐπιπόλαια εἶχε σπαταλήσει τὴν παιδική του ζωή. Μὲ τὴν πεποίθηση ποὺ εἶχε στὴν οὐρανοκατέβατη μεγαλοφυΐα του, δὲν εἶχε πάρει καμμιὰ διδασκαλία ἀπὸ τὶς προβλεπόμενες ἀπὸ τὸν κανονισμὸ τῆς Ἀκαδημίας. Τὸ φοβερότερο ὅμως ἦταν ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ ἐγγραφῆ σὲ καμμιὰ εἰδικὴ σχολή, ἀφοῦ εἶχε διακόψει στὴ μέση τὰ μαθήματά του στὸ Πρακτικὸ Λύκειο.

Τὰ ἐξήγησε αὐτά, μὲ κομμένες φράσεις, στὸν καθηγητὴ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Τὸ ἀγαθὸ γεροντάκι ἐκούνησε τὸ κεφάλι του περίλυπα:

—Τότε, τοῦ εἶπε, θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐγγραφῆτε στὴν Ἀκαδημία! Πρέπει δυστυχῶς, νὰ τὸ βγάλετε αὐτὸ ἀπὸ τὸ μυαλό σας !..

* * *

Ὁ Χίτλερ συντριμμένος, ἀπελπισμένος, νικημένος ἔφυγε ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ καθηγητοῦ.

Προχωροῦσε στοὺς δρόμους τῆς Βιέννης τρεκλίζοντας, σὰ μεθυσμένος...

Ἔβλεπε νὰ καταρρέουν ὅλα τὰ ἰδανικά του, ὅλα τὰ ὄνειρά του... Γιατὶ καταλάβαινε πὼς τὸ ἀγαθὸ γεροντάκι, ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς του, εἶχε μιλήσει μὲ ὅλη τὴν εἰλικρίνεια... Δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ μπῆ στὴ Σχολὴ τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἀφοῦ δὲν εἶχε πάρει τὸ «χαρτί» του ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Ἐγύρισε πίσω στὸ Λίντς. Τὶ νὰ κάνῃ πλέον στὴ Βιέννῃ;... Ἔπρεπε νὰ ξαναφτειάξῃ τὴ ζωή του ἀπὸ τὴν ἀρχή...

Στὸ Λίντς τὸν περίμενε μιὰ νέα μεγάλη θλίψη, ποὺ τὸν ἔκανε νὰ ξεχάσῃ ὥς καὶ τὴν ἀποτυχία του ἀκόμη.

Ἡ μητέρα του, ἡ ἀγαθὴ Κλάρα Χίτλερ, ἦταν ἀπὸ καιρὸ ἄρρωστη. Καί, στὶς 21 Ἰανουαρίου τοῦ 1907, ὕστερ' ἀπὸ μεγάλη ἀγωνία, πέθανε...

Ὁ θάνατος αὐτὸς—ἀγαποῦσε ἐξαιρετικὰ τὴ μητέρα του, καὶ τὴν ἐθαύμαζε γιὰ τὴν τόση της καλοσύνη—συνέτριψε τελειωτικὰ τὸν Χίτλερ. Γιὰ πολὺν καιρὸ ἦταν ἀπαρηγόρητος. Ἀπέφευγε τὸν κόσμο, τοὺς φίλους του, τὶς παρέες του...

Ἔμενε μόνος, ὧρες ὁλόκληρες, μ' ἕνα ὕφος ἀφηρημένο, χαμένο...

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν μεγάλο του πόνο, ὑπῆρχαν καὶ ἄλλες σκέψεις ποὺ βασάνιζαν τώρα τὸν Χίτλερ.

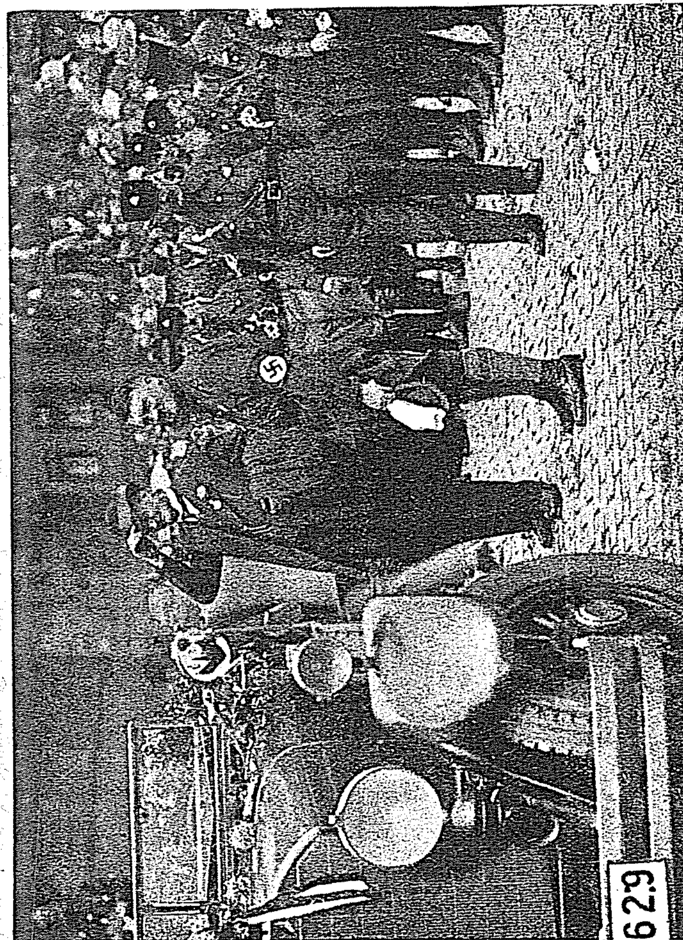
Ἡ μητέρα του, πεθαίνοντας, δὲν εἶχε ἀφίσει τίποτα σχεδὸν στὰ παιδιά της.

Οἱ μικρὲς οἰκονομίες της, καθὼς καὶ τὰ λίγα χρήματα ποὺ εἶχεν ἀφίσει ὁ Ἀλοΰσιος Χίτλερ, εἶχαν ξοδευθῆ στὸ διάστημα τῆς μακροχρονίου ἀρρώστειας της.

Οἱ ἀνάγκες τῆς ζωῆς ἄρχισαν νὰ σφίγγουν τὸν Ἀδόλφο, ποὺ ἦταν πλέον—σὲ ἡλικία δεκαοκτὼ χρονῶν—ὁ μοναδικὸς προστάτης τῶν ἀδελφῶν του.

Δὲν εἶχε πιὰ καιρὸ νὰ σκεφθῆ ἂν ἦταν φτειαγμένος γιὰ ζωγράφος ἢ γι' ἀρχιτέκτων, ἂν θὰ μποροῦσε ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ταλέντο του ἢ ὄχι...

Ἔπρεπε νὰ κερδίσῃ, ὁπωςδήποτε τὸ ψωμί του!...

Ἡ πρώτη δημοσία ἐμφάνισις τοῦ Χίτλερ μετὰ τῶν συνεργατῶν του.

Δ΄

Ἐργάτης.

Πρὸς τὸν μεγάλον ἀγῶνα τῆς ζωῆς.—Μόνος κι᾽ ἔρημος, μὲ λίγες κορῶνες στὴν τσέπη, μέσα στοὺς δρόμους τῆς Βιέννης.—Λασποκουβαλητὴς σ᾽ ἕνα γιαπί.— Ἡ πρώτη ἐπαφὴ τοῦ μέλλοντος Δικτάτορος μὲ τὸ προλεταριᾶτο.—Ἕνας ἐργάτης ποὺ δὲ μοιάζει μὲ τοὺς ἄλλους.—Τὰ Σαββατόβραδα στὸ θέατρο, καὶ τὴν Κυριακὴ στὰ μουσεῖα.—Ὁ κακοῦργος δόκτωρ Τζέκυλ.—Ὁ Χίτλερ... κηρύσσει τὸν πόλεμο στοὺς ἄλλους ἐργάτες.

Οἱ δύο ἀδελφὲς τοῦ Χίτλερ ἔμειναν στὸ Λίντς. Ἡ μιὰ ἀπ᾽ αὐτὲς ἦταν μεγαλύτερή του στὰ χρόνια. Ὁ Χίτλερ, ὡς τόσο δὲν τὶς ἀγαποῦσε καθόλου γιατὶ τὶς θεωροῦσε κακές, μοχθηρὲς καὶ ὕπουλες. Οὔτε νοιαζόταν ἔτσι, καθόλου γιὰ τὸ μέλλον τους. Ἐκτὸς ἀπ᾽ τὴ μητέρα του ἄλλωστε, ποὺ τοῦ εἶχεν ἐπιβληθῆ μὲ τὴν ἄπειρη καλωσύνη της, δὲν ἀγαποῦσε κανέναν ἄλλο στὸν κόσμο ὁ Χίτλερ, παρὰ μόνο τὸν ἑαυτό του!

Ἐπίστευε πάντοτε, βλέπετε, πὼς ἦταν πλασμένος γιὰ νὰ διαπρέψη, πὼς εἶχε ξεχωριστὰ δικαιώματα στὴ ζωή...

Τὸ Λίντς, φυσικά, ἦταν πολὺ μικρὸς τόπος γιὰ νὰ μπορέση νὰ ἱκανοποιήση ἐκεῖ, τὶς μεγάλες του φιλοδοξίες. Ἔρριξε, λοιπόν, μέσα σὲ μιὰ βαλίτζα λίγα ἀσπρόρρουχά του—τὰ ἀπαραίτητα—καὶ ξαναπῆρε τὸν δρόμο τῆς Βιέννης.

—Εἶχα ξαναύρει τὴν ψυχραιμία καὶ τὸ θάρρος μου,

—γράφει στὴν αὐτοβιογραφία του.—Εἶχα ξαναύρει τὴν ὑπερηφανειά μου. Αὐτὴ τὴ φορά, εἶχα ξεκαθαρίσει μέσα μου, τὸν σκοπὸ ποὺ ἐπεδίωκα.

Ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, αὐτὰ ὅλα ἦσαν... ὡραῖες φράσεις μόνο. Ἐπήγαινε στὸ ἄγνωστο... Ἔνοιωθε τόσο μόνο καὶ ἔρημο τὸν ἑαυτό του...

Δὲν ἤξερε παρὰ ἕνα πρᾶγμα: πῶς ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ πετύχῃ στὴ ζωή, νὰ γίνῃ *κάτι*... Καὶ συλλογιζόταν πῶς ὁ πατέρας του, ἀπὸ παπουτσῆς εἶχε κατορθώσει νὰ γίνῃ κοτζάμ-δημόσιος ὑπάλληλος. Γιατὶ νὰ μὴν ἐλπίζῃ, λοιπόν, κι' αὐτὸς πῶς θὰ γινόταν κάτι παραπάνω ἀπὸ δημόσιος ὑπάλληλος, ἀφοῦ ἦταν κἄτι παραπάνω ἀπὸ παπουτσῆς;..

Ἡ σκέψη αὐτὴ τοῦ ἔδινε θάρρος. Κι' ἔτσι, μὲ ξαλαφρωμένη κάπως τὴν καρδιὰ προχώρησε πρὸς τὸν μεγάλον ἀγῶνα τῆς ζωῆς...

***

Δὲν ἦταν πλέον ὁ νέος καλλιτέχνης, ὁ φουσκωμένος ἀπὸ ἀόριστες φιλοδοξίες, τὸ ἄμυαλο παιδὶ μὲ τὶς ἀβάσιμες ἐλπίδες νὰ ἐπιδειχθῆ,—ὅπως τὴν πρώτη φορὰ ποὺ εἶχε φθάσει στὴ Βιέννη.

Ἦταν ἕνας νεαρὸς ἐπαρχιώτης, ἀμίλητος, γεμᾶτος ἔννοια, ποὺ συμπλήρωσε μὲ χέρι τρεμουλιαστὸ τὸ δελτίο ἑνὸς ξενοδοχείου τελευταίας τάξεως...

Στὴν τσέπη του δὲν εἶχε, πράγματι, παρὰ ἐλάχιστα χρήματα. Κι' ἔτρεμε μὴν τύχῃ καὶ ἐξαντληθοῦν πρὶν «πιάσῃ δουλειά».

Πῶς θἄτρωγε; Πῶς θὰ ζοῦσε;...

Ἄ! ἔπρεπε νὰ βρῇ κάποιον γλίσχρο ἔστω, μὰ σταθερὸ πόρο, τώρα στὴν ἀρχή, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ φαγητὸ καὶ ὕπνο, γιὰ νὰ νοικοκυρευθῇ, καὶ τότε, χωρὶς ἔγνοια πλέον, θὰ μποροῦσε νὰ κυττάξῃ γιὰ πιὸ ψηλά.

Διψοῦσε γιὰ τὴν πάλη τῆς ζωῆς. Γιὰ τὸν ἀγῶνα. Τώρα, ποὺ εἶχε βρεθῆ μονάχος του μέσα στὴ μεγάλη πολιτεία, χωρὶς δουλειὰ καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ ἀπὸ κανένα ὑποστήριξη, ἀντιλαμβανόταν ὅτι δὲν ἦταν καμωμένος γιὰ τὴν μποέμικη ζωή. Ἄ, ὄχι! Διψοῦσε γιὰ δράση!

— Σὲ κείνη τὴν περίοδο τῆς ζωῆς μου, γράφει στὴν Αὐτοβιογραφία του, χρωστῶ τὸ ὅτι ἀπέκτησα τὴ δύναμη νὰ εἶμαι σκληρός. Εὐγνωμονῶ τὰ χρόνια ἐκεῖνα, γιατὶ μὲ τραβῆξαν ἀπὸ τὴ ματαιότητα τῆς εὔκολης ζωῆς, καὶ ἔδωκαν σ' ἕνα χαϊδεμένο παιδὶ μία νέα μητέρα: τὴν φροντίδα.

Φίλους δὲν εἶχε, ἀλλὰ κι' οὔτε ἤθελε ν' ἀποκτήσῃ ἀκόμα ὁ Χίτλερ. Ἦταν ἀρκετὰ περήφανος ὥς τε δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ στοὺς ἄλλους τὸ θάρρος νὰ τὸν λυπηθοῦν γιὰ τὴν οἰκονομική του στενοχώρια. Οὔτε, ἄλλως τε, θὰ καταδεχόταν ποτὲ νὰ ζητήσῃ βοήθεια ἀπὸ κανένα...

Γι' αὐτὸ ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς χωρὶς νὰ βρίσκῃ δουλειὰ καὶ λιγόστευαν τὰ χρήματά του, τόσο... συχνότερα μετακόμιζε σὲ φθηνότερα ξενοδοχεῖα.

Στὶς διάφορες πανσιὸν ὅπου ἔμενε, ἔλεγε ἄλλοτε πῶς ἦταν ζωγράφος, ἄλλοτε συγγραφεύς, ἄλλοτε φοιτητής. Δὲν ὡμολογοῦσε ποτὲ πῶς ἦταν ἄεργος. Ἐκτὸς αὐτοῦ, τὸ παληό του μεράκι, νὰ γίνῃ ἀρχιτέκτων μιὰ μέρα, δὲν τοῦ εἶχε ἐγκαταλείψει ἐντελῶς.

— Ποῦ ξέρεις καμμιὰ φορά..., συλλογιζόταν. Μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ καμμιὰ εὐκαιρία νὰ γίνω ἀρχιτέκτων χωρὶς νὰ περάσω ἀπὸ τὶς παληοσχολές τους!... Ὅλα γίνονται...

Ὅλα γίνονται, πράγματι. Ποῦ νὰ φανταζόταν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ὅτι θὰ παρουσιαζόταν μιὰ μέρα κάποια εὐκαιρία νὰ γίνῃ... κἄτι παραπάνω ἀπὸ ἀρχιτέκτων...

῾Οπωσδήποτε, ἡ κατάσταση τοῦ Χίτλερ, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως εἶχεν ἀρχίσει νὰ γίνεται τραγική. ῎Εφθασε ἕνα πρωῒ ὅπου δὲν εἶχε πιὰ δεκάρα. Τὰ χρήματά του ὅλα εἶχαν σωθῆ...

Κι᾿ ὅμως ἔπρεπε νὰ φάῃ...

᾿Εκεῖνο τὸ πρωῒ ἔνοιωσε ἀληθινὰ τὴν ἀπελπισία νὰ τοῦ σφίγγῃ τὴν καρδιά.

Ξεκίνησε ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο του —... ποίας τάξεως, πλέον, δὲν ἀναφέρει ἡ ῾Ιστορία.... — μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ μὴ γυρίσῃ πίσω χωρὶς νὰ ἔχῃ βρῆ δουλειά.

Δὲν τοῦ ἔμεινε πλέον καιρὸς νὰ διαλέξῃ.

᾿Ασυναίσθητα, σπρωγμένος ἴσως ἀπὸ τὸ... ἀρχιτεκτονικό του δαιμόνιο, διευθύνθηκε σ᾿ ἕνα μεγάλο γιαπί.

Πλῆθος ἐργάτες ἀνεβοκατεβαῖναν πάνω στὰ δοκάρια, τρέχαν, δουλεύαν, κουβαλοῦσαν πέτρες... ῾Ο Χίτλερ στάθηκε ἀπότομα καὶ τοὺς κύτταξε μ᾿ ἕνα βλέμμα μελαγχολικό.

῏Ω, δὲν ἐθαύμαζε τώρα τὸν ἀρχιτεκτονικὸ ρυθμὸ τοῦ γιαπιοῦ... Ζήλευε τοὺς ἐργάτες του: Αὐτοὶ ὅλοι—συλλογιζόταν—σὰν ἔρθῃ τὸ μεσημέρι, θὰ πάρουν τὸ μεροκάματό τους καὶ θὰ πᾶν ξέγνοιαστοι νὰ γευματίσουν... Μήπως δὲν εἶναι ἐλεύθεροι, αὐτεξούσιοι;... Καὶ μήπως ἡ ἐλευθερία των αὐτὴ δὲν ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ κάθε πρόληψη;...

Χωρὶς νὰ διστάσῃ καθόλου διευθύνθηκε σ᾿ ἕναν χοντρὸ καὶ κοντὸ ἀνθρωπάκο, ποὺ στεκόταν παράμερα κι᾿ αὐτὸς ἐποπτεύοντας τὴν ἐργασία.

— Θὰ εἶναι ὁ ἐργολάβος... σκέφθηκε ὁ Χίτλερ.

Τὸν ἐπλησίασε μὲ θάρρος:

— Θὰ μποροῦσα ν᾿ ἀναλάβω καὶ γὼ ἐργασία σ᾿ αὐτὸ τὸ γιαπί; τὸν ἐρώτησε. Χρειάζεσθε κανένα ἄνθρωπο ἀκόμη;

῾Ο ἐργολάβος τὸν ἐκύτταξε μὲ ἔκπληξη ἀπὸ πάνω ὡς κάτω. Θἀναρωτιόταν ἀσφαλῶς ἐὰν τὸ παιδαρέλι αὐτό, μὲ τὴν φτωχικὴ μὲν ἀλλὰ περιποιημένη φορεσιά, τὸν κορόϊδευε ἢ ἐὰν σοβαρολογοῦσε.

— ᾿Εργάτη, χρειάζομαι. Καὶ μάλιστα τῆς ἡλικίας σου... τοῦ ἀπάντησεν ἀργά, χαμογελῶντας. ῎Οχι ὅμως ἐσένα!

῾Ο Χίτλερ κιτρίνισε.

Καλά τέλος πάντων, ἀπὸ τὴν ᾿Ακαδημία... ᾿Αλλὰ κι᾿ ἀπὸ τὸ γιαπὶ τὸν διώχναν;...

᾿Εστήλωσε ὅσο μποροῦσε πιὸ περήφανα τὸ ἀνάστημά του.

— Καὶ γιατί ὄχι ἐμένα; ρώτησε.

— Γιατί... δὲν θὰ δεχόσουνα τὴ μόνη θέση ποὺ ἔχω διαθέσιμη, ἀπάντησε μὲ τὸ ἴδιο χαμόγελο ὁ ἐργολάβος. Δὲν κάνει γιὰ σένα... πῶς τὸ λένε... Τράβα, παιδί μου, στὴ δουλειά σου...

Καὶ γύρισε γιὰ νὰ δώσῃ μερικὲς νέες ὁδηγίες στοὺς ἐργάτες του.

῾Ο Χίτλερ ὅμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ ὑποχωρήσῃ. Δὲν ἐννοοῦσε νὰ ἐγκαταλείψῃ ἔτσι εὔκολα τὴν ἐλπίδα πὼς... θἄπαιρνε κι᾿ αὐτὸς μεροκάματο, τὸ μεσημέρι...

Καταλάβαινε πὼς ἡ «θέση» ποὺ ὑπονοοῦσε ὁ χοντρὸς ἐργολάβος θὰ ἦταν ταπεινωτική. ῾Η ἐργασία ὅμως δὲν εἶναι ντροπή, συλλογιζόταν. Κι᾿ ἔπειτα, εἶχε γίνει τόσο σκληρός, τὸν τελευταῖο καιρό, ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του...

Δὲν «ἐτράβηξε» λοιπόν. ᾿Απεναντίας μάλιστα. ᾿Επέμεινε:

— Εἶμαι ἀρκετὰ γερός, δόξα σοι ὁ Θεός, εἶπε. Κι᾿ ἔπειτα.... Θέλω νὰ ἐργασθῶ! Δέχομαι ὅτι καὶ ἂν μοῦ ἀναθέσετε...

— ᾿Ακόμα καὶ τὴ δουλειὰ τοῦ «ἀποδότη»;... τὸν

ρώτησε ὁ ἐργολάβος. Νὰ κουβαλᾶς, δηλαδή, λάσπη ἐπάνω σιὸ γιαπί;...

— Πάω ν' ἀλλάξω φορεσιά, καὶ σὲ δυὸ λεπτὰ θὰ εἶμαι πίσω! ἀπάντησεν ὁ Χίτλερ. Περιμένατέ με...

Σὲ «δυὸ λεπτὰ» εἶχε πράγματι ἐπιστρέψει μὲ ἁπλᾶ, λερωμένα, ἐργατικὰ ροῦχα. Ἅρπαξε ἕνα πηλοφόρι, κι' ἄρχισε νὰ κουβαλάη λάσπη ἀνάμεσα σὲ σκαλωσιές, σὲ σακιὰ μὲ ἀσβέστι... Ὁ ἕνας ἐργάτης τὸν ἔβριζε γιατὶ δὲν εἶχε φτάση ἀρκετὰ γρήγορα, ὁ ἄλλος τὸν σκουντοῦσε.

Ὁ ὑποψήφιος ἀρχιτέκτων εἶχε «πιάσει δουλειά»...

Μὲ τὶ ἱκανοποίηση ὅμως, καὶ μὲ πόση ὄρεξη ἐγευμάτισε κεῖνο τὸ μεσημέρι...

*
* *

Σὲ κεῖνο τὸ γιαπί, ἀνάμεσα στὸ ἀνώνυμο πλῆθος τῶν ἐργατῶν, γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Χίτλερ ἐρχόταν σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ προλεταριᾶτο.

Κι' ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τὸ κύτταξε ἐχθρικά, μὲ μάτια ἀστοῦ ποὺ εἶχε περιπλανηθῆ ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς ἀνάμεσά του.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ νέοι του συνάδελφοι δὲν ἔμοιαζαν καθόλου μὲ τοὺς ἀγαπημένους του Γερμανοὺς συμμαθητὰς τοῦ Λίντς.

«Ὅλες οἱ φυλὲς τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, γράφει ὁ Μπεκλέρ, εἶχαν συναντηθῆ σ' ἐκεῖνο τὸ γιαπί: Αὐστριακοί, Μοραβοί, Ἰταλοί, Πολωνοί, Ρουθανοὶ καὶ Κροάται. Λίγοι Γερμανοὶ καὶ πολὺ περισσότεροι Σλάβοι πεινασμένοι, ἄνθρωποι τοῦ σκοινιοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ, καταζητούμενοι ἴσως ἀπ' τὴν Ἀστυνομία, ἄνθρωποι τῆς κατωτάτης ὑποστάθμης ποὺ ὅσο δούλευαν δὲν ἔπαυαν ἀπ' τὸ νὰ βρίζουν καὶ νὰ βλασφημοῦν, καὶ μόλις ἄφιναν τὴ δουλειά τους ἄρχιζαν τὸ μεθύσι». Αὐτοὶ ἦταν οἱ συνάδελφοι τοῦ Χίτλερ.

«Στὴ σοφίτα ὅπου εἶχε νοικιάσει δωμάτιο, πλάϊ σὲ μερικοὺς ἀπ' τοὺς ἐργάτες ἐκείνους προσπαθοῦσε τὴ νύχτα νὰ βουλώνη τ' ἀφτιά του γιὰ νὰ μὴν ἀκούη τὶς βλαστήμιες τους ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸν «σαματᾶ» τῶν ποντικῶν κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα.

«Τὸ φῶς καὶ ὁ ἀέρας τῆς Βιέννης ἔμπαιναν μέσα στὸ δωμάτιό του ἀπὸ μιὰ μεγάλη τρύπα ποὺ ὑπῆρχε στὸν τοῖχο καὶ ποὺ παρίστανε τό... παράθυρο.

«Περισσότερο συντριμμένος ἠθικὰ παρὰ κουρασμένος σωματικά, ὁ μικρὸς ἐργάτης κύτταζε κάθε βράδυ τὶς φοῦσκες ποὺ εἶχε ἀφίσει στὰ χέρια του, ἡ δουλειὰ τῆς ἡμέρας, καὶ περίμενε ὄρθιος τὸν ὕπνο γιατὶ φοβόταν νὰ πέση νὰ πλαγιάση σ' ἐκεῖνο τὸ σκληρὸ κρεββάτι.

«Καμμιὰ φορὰ μιὰν ἀπορία τὸν βασάνιζε. Συλλογιζόταν τὰ λόγια τοῦ πατέρα του. Κι' ἀναρωτιόταν: «Μήπως, ἀλήθεια, εἶναι ὑπάλληλος γραφείου, ἕνας δημόσιος ὑπάλληλος, περνάει καλλίτερα;...» «ὄχι, ὄχι! ἀπαντοῦσε ὅμως ἀμέσως, γρήγορα, στὸν ἑαυτό του. Ἄ! εἶναι χίλιες φορὲς προτιμότερο νὰ ἐργάζεται κανένας, ἔτσι, ἐλεύθερος, παρὰ νὰ σφαλίση γιὰ πάντα τὴν πόρτα τῆς ζωῆς του πίσω ἀπὸ χοντρὰ τεφτέρια!...»

«Κι' ἡ σκέψη του αὐτὴ τὸν παρηγοροῦσε...»

Τὸ γεγονὸς πάντως εἶναι ὅτι οἱ συνάδελφοί του θεωροῦσαν τὸν Χίτλερ ὡς... μυστηριῶδες ὑποκείμενο. Τὸν βλέπαν πάντα ἀμίλητο, ὀνειροπόλο, ν' ἀποφεύγη τὶς παρέες τους, καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν ποιὸς ἦταν, τὶ σκεπτόταν, τὶ εἶχε «κατὰ νοῦν καὶ φρένα»... Μερικοὶ ἀποτολμῆσαν νὰ τὸν ἐρωτήσουν. Ὁ Χίτλερ ὅμως δὲν καταδεχόταν βέβαια νὰ πῆ τὰ μυστικὰ τῆς ζωῆς του σ' αὐτοὺς

τοὺς προσωρινούς, ὅπως φανταζόταν καὶ ἤλπιζε, συναδέλφους του.

Οὔτε τὸ μεσημέρι κἂν δὲν ἐκολάτσιζε μαζί τους. Ἀποτραβιόνταν παράμερα σὲ μιὰ γωνιά, ἄνοιγε τὸ κομμάτι τῆς ἐφημερίδας ποὺ εἶχε τυλίξει τὸ λιτό του γεῦμα — ἕνα μπουκάλι γάλα καὶ ψωμὶ συνήθως — ἔτρωγε, σιωπηλός, μηχανικά, καὶ κατόπιν... βυθιζόταν στὸ διάβασμα τοῦ λαδωμένου κομματιοῦ τῆς ἐφημερίδος.

Οἱ ἄλλοι ἐργάτες, βλέποντάς τον νὰ διαβάζῃ ἀντὶ νὰ λαμβάνῃ μέρος στὰ χοντρά ἀστεῖα τους καὶ νὰ βωμολοχῇ μαζί τους, τὸν κορόϊδευαν.

Ὁ Χίτλερ ὅμως δὲν ἔδινε καμμιὰ σημασία στὰ πειράγματά τους.

Βυθισμένος, καθὼς ἦταν, στὴν ἀνάγνωση τοῦ κυρίου ἄρθρου τῆς ἐφημερίδος, οὔτε τοὺς πρόσεχε κἄν...

*
* *

Τὰ Σαββατόβραδα ὅπου ἔπαιρνε τὸ ὑπόλοιπο τῶν ἡμερομισθίων του — γιατὶ στὸ διάστημα τῆς ἑβδομάδος εἶχε τραβήξει ἀρκετὲς «μπροστάντζες» φυσικά — ὁ Χίτλερ δὲν τραβοῦσε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτες στὶς ταβέρνες ἢ στὰ καφενεῖα. Δὲν τοῦ ἄρεσαν, ἄλλωστε, οὔτε τὸ κρασί, οὔτε τὰ χαρτιά, οὔτε,.. κι' ἡ παρέα μὲ τοὺς συναδέλφους του ὅπως εἴπαμε.

Μόλις τελείωνε τὴ δουλειά του καὶ παρατοῦσε τὸ πηλοφόρι μὲ τὰ λεφτὰ στὴν τσέπη, ἐπήγαινε χαρούμενος στὴ σοφίτα του, ἔβγαζε τὰ λερωμένα ροῦχα του, φοροῦσε τὸ «καλό του κοστοῦμι» καὶ κατόπιν ἔτρεχε στὴν Ὄπερα. Ἀγόραζε ἕνα εἰσιτήριο γαλαρίας καὶ ἀνέβαινε στὸν ναὸ τῆς Τέχνης γιὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴ μουσικὴ ποὺ ἐλάτρευε.

Συνήθως ἔφτανε ἀργὰ καὶ δὲν εὕρισκε θέση νὰ καθήσῃ — οἱ θέσεις τῆς γαλαρίας δὲν ἦταν ἀριθμημένες. — Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν πείραζε. Στεκόνταν ὄρθιος, στὸ βάθος, κρατῶντας τὴν ἀναπνοή του γιὰ νὰ μὴν τοῦ ξεφύγῃ ἡ παραμικρὴ νότα.

Δὲν ἔβλεπε τίποτα μπροστά του. Ἄκουγε μονάχα... Καὶ τὰ ξεχνοῦσε ὅλα ἐκείνη τὴ στιγμή: Πίκρες, ἐξευτελισμούς, κούραση...

Ἐννοεῖται ὅτι τὶς περισσότερες φορές, τὸ ἀντίτιμο τοῦ εἰσητηρίου τὸν... ἀπήλασσε τὴν ἐπομένη ἀπ' τὸ νὰ φάῃ. Τί τὸν ἔνοιαζε ὅμως τὸν Χίτλερ. Ἡ σκέψη πὼς τὸ ἐρχόμενο Σάββατο θὰ ξαναδοκίμαζε τὴν ἴδια ἀπόλαυση, τὸν... ἐχόρταινε.

Τραβοῦσε, ἔτσι, τὴν Κυριακή, σὲ κανένα μουσεῖο — στὰ Μουσεῖα, ὡς γνωστόν, τὶς Κυριακές, ἡ εἴσοδος εἶναι δωρεὰν — ἢ διάβαζε.

Καὶ τὴν Δευτέρα... ξαναρχίζαν οἱ μπροστάντζες!

*
* *

Τὶς νύχτες ὅμως, ἂ τὶς νύχτες...

Τὶς νύχτες ζοῦσε σὲ ἄλλους κόσμους, ὁ Χίτλερ. Σὲ κόσμους φανταστικούς, ὡραίους... Διάβαζε. Μελετοῦσε. Διάβαζε κάθε εἴδους βιβλία. Ἀχόρταγα, ἄπληστα. Βιβλία φιλολογικά, ἐπιστημονικά... Τώρα καταλάβαινε πόσο ἐλλειπὴς ἦταν ἡ μόρφωσή του. Κι' ἐννοοῦσε ν' ἀναπληρώσῃ ὅσα δὲν εἶχε μάθει στὰ παιδικά του χρόνια...

Τὰ βιβλία τοῦ εἶχαν καταντήσει κἄτι παραπάνω ἀπὸ μιὰ παρηγοριά, ἀπὸ μιὰ ἀνάγκη, μιὰ σωστὴ μονομανία.

Τὸ τυπογραφικὸ χαρτὶ τὸν μεθοῦσε... Τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα τοῦ ἦσαν οἱ πιὸ ἀγαπημένοι φίλοι.

Δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πότε νὰ τελειώσῃ τὴ δουλειά του, γιὰ νὰ τρέξῃ «σπίτι» του νὰ ριχθῇ στὴ μελέτη. Καὶ ἀφοῦ

ἐδιάβαζε ἐπὶ κάμποσες ὧρες, ὅταν κουραζόταν... μεταμορφωνόταν κυριολεκτικά, σὰν νὰ ἦταν ἥρως κανενὸς παραδόξου ἀστυνομικοῦ φίλμ.

Πλενόταν, παρφουμαριζόταν, φοροῦσε τὰ καλά του ροῦχα, καὶ ἀγνώριστος, μὲ ἄψογη τσάκιση τοῦ παντελονιοῦ, τέλειος κύριος, ἐπήγαινε νὰ παρακολουθήση μαθήματα πολιτικῆς οἰκονομίας.

Ζοῦσε πλέον τὴ «δεύτερη», τὴ δική του ζωή...

Χλωμὸς ἀπὸ τὴν πεῖνα, κι᾽ ἀπὸ τὸ κρῦο μέσα στὴν αἴθουσα τῆς διδασκαλίας, ὅμοιος ὅμως μὲ τοὺς ἄλλους ἀκροατάς, «κύριος» κι᾽ αὐτός, κρεμιόταν ἀπὸ τὰ χείλη τῶν καθηγητῶν. Ὅταν τελείωνε ἡ παράδοση ἔκανε μιὰ βόλτα, στοὺς κεντρικώτερους δρόμους τῆς Βιέννης, θαυμάζοντας τὰ μνημεῖα, σταματῶντας λίγες στιγμὲς ἔξω ἀπὸ τὰ πολυθόρυβα κέντρα, μονάχος πάντα κι᾽ ἀμίλητος.

Κανένας δὲν θὰ μποροῦσε νὰ φαντασθῇ πὼς ὁ «νέος αὐτὸς καλῆς οἰκογενείας» μὲ τὰ καθαρὰ ροῦχα καὶ τὴν σοβαρὴ μορφὴ δὲν ἦταν παρά... ἕνας ἀποδότης σὲ γιαπί. Καὶ ἀπολάμβανε σιωπηλὰ ὁ Χίτλερ τὴ δευτέρα του αὐτὴ ὑπόσταση.

Τέλος, ἐγύριζε στὴ σοφίτα του. Ἄναβε τὸ κερί του, καὶ καθισμένος μπρὸς στὸ φτωχικό του τραπεζάκι ριχνόταν στὴν ἀγαπημένη του μελέτη.

— «Διάβαζα —γράφει ὁ ἴδιος— τότε ὑπερβολικὰ καὶ προσπαθοῦσα νὰ τὰ καταλάβω ὅλα ὡς τὸ βάθος. Ὅλη ἡ ἐλευθερία ποὺ μοῦ ἄφινε ἡ ἐργασία μου ἦταν ἀποκλειστικὰ ἀφιερωμένη στὴ μελέτη. Κατώρθωσα ἔτσι, μέσα σὲ λίγα χρόνια ν᾽ ἀποκτήσω μερικὲς γνώσεις ποὺ μοῦ χρησιμεύουν ἀκόμη καὶ σήμερα».

***

Ἡ στάση αὐτὴ τοῦ «μυστηριώδους» συναδέλφου τους, εἶχε φανῆ κωμικὴ στὴν ἀρχὴ στοὺς ἄλλους ἐργάτες.

Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ἄρχισε νὰ τοὺς θυμώνη. Ἐκυττάζαν μὲ περιφρόνηση καὶ μὲ μῖσος τὸν Χίτλερ. Τὸν φωνάζαν «φαντασμένο»... Μιὰ παρεξήγηση εἶχε γεννηθῆ μεταξύ τους. Μιὰ φοβερὴ παρεξήγηση ποὺ εἶχε ἀνοίξει ἀνάμεσό τους...

Ὅπως δὲν μποροῦσαν νὰ νοιώσουν, βλέπετε, τὸν Χίτλερ οἱ ἁπλοῖ ἐργάτες, ἔτσι κι᾽ αὐτὸς δὲν μποροῦσε—καὶ οὔτε ἐπιχειροῦσε, ἄλλως τε—νὰ μπῇ στὴν ψυχολογία τους. Ποῦ νὰ νοιώσῃ πῶς ἀντιλαμβάνονται αὐτοὶ τὸ δίκαιο τοῦ προλεταριάτου, τὶς ἀπεργίες, τὸ ζήτημα τῶν ἡμερομισθίων, τὸν ἔρωτα, τὸν θεό... Ποῦ νὰ μπῇ στὰ αἰσθήματά τους!...

Ὁ Χίτλερ ἦταν φαντασμένος. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἦταν ἀκόμη ὀξύθυμος καὶ νευρικός. Ἕνα πρᾶγμα τὸν ἐνδιέφερε μονάχα: νὰ ἐπιβάλη, ὁπωσδήποτε, τὶς ἰδέες του στοὺς ἄλλους. Αὐτὸς νὰ καταδεχθῇ νὰ συζητήση μὲ τοὺς ἐργάτες;... Πφ! Αὐτός, ὁ γυιὸς ἑνὸς «δημοσίου ὑπαλλήλου;»... Εἶχε δικαίωμα, ἁπλούστατα, νὰ τοὺς δίνη μαθήματα, κι᾽ αὐτοὶ εἶχαν καθῆκον νὰ τὸν ἀκοῦνε!... ἔτσι θαρροῦσε.

Ἀλλὰ κι᾽ αὐτοὶ δυσπιστοῦσαν μαζί του. Καταλάβαιναν πὼς δὲν ἦταν ἕνας τέλειος ἐργάτης σὰν κι᾽ αὐτούς, πὼς δὲν ἦταν ἀπὸ τὴν «πάστα» τους. Καὶ δὲν τὸν χώνευαν γιατὶ τοὺς ἔκανε τὸν «καμπόσο»... «Μὲ ποιὸ δικαίωμα— ἔλεγαν—θέλει αὐτὸς ὁ *ξένος* νὰ μᾶς ἐπιβληθῇ;....»

Ὁ Χίτλερ, ὡς τόσο, μελετοῦσε θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ τὴν ἐργατικὴ κοινωνία, τὴν ζωὴ τῶν ἐργαζομένων.

Πρακτικά, γιατὶ τὴν ἔβλεπε ὁλόγυρά του, γιατὶ τὴ ζοῦσε κι᾽ αὐτός, ἔστω καὶ σὰν «ἐρασιτέχνης» ὅπως ἔλεγε στὸν ἑαυτό του γιὰ νὰ παρηγορηθῇ.

Γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴ φτώχεια, τὴν κακομοιριὰ καὶ τὴν

ἀθλιότητα τῶν ἐργατῶν, θεωροῦσε ὑπευθύνους τοὺς πλουσίους κυρίως. Ὤ, δὲν ἐννοοῦσε βέβαια πῶς οἱ πλούσιοι θἄπρεπε νὰ βοηθήσουν οἰκονομικῶς τοὺς «ἀναξιοπαθοῦντας». Συχαινόταν βαθειὰ αὐτὴν τὴν δῆθεν φιλανθρωπία, τὴν «αἰσθηματικὴ ἐλεημοσύνη» ὅπως τὴν ἔλεγε, ποὺ, κατὰ τὴ γνώμη του, ὄχι μόνο εἶναι ψεύτικη καὶ ὑποκριτικὴ ἀλλὰ καὶ θίγει καὶ προσβάλλει ἐκεῖνον ποὺ τὴν δέχεται. Δὲν ζητοῦσε λοιπόν, τὴν ἐλεημοσύνη ποὺ «διαιωνίζει τὸ κακὸ ἐμποδίζοντας τὸ χειρότερο.» Ὤ, ὄχι. Ζητοῦσε μιὰ ριζικὴ μεταβολὴ τῆς κοινωνίας, βασιζομένη στὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη ποὺ σέβεται τὰ δικαιώματα τοῦ καθενός.

—Πῶς νὰ ἐκπλαγῆ κανένας, ἔλεγε, γιὰ τὸ ὅτι ἡ φριχτὴ οἰκονομικὴ ἀθλιότης πνίγει κάθε ἐπιθυμία μορφώσεως, κάθε ἐθνικὸ αἴσθημα πατριωτισμοῦ; Γιὰ σκεφθῆτε λιγάκι τὴν ἠθικὴ ἐξέλιξη ποὺ ὑφίσταται ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀποκλήρους τῆς τύχης. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ γεννηθῆ, μέσα στὴν ἀθλία τρώγλη ὅπου εἶναι καταδικασμένος νὰ ζῆ μαζὶ μὲ ἕνα σωρὸ ἄλλους ὁμοιοπαθεῖς του, γίνεται μάρτυς ὅλων τῶν βίτσιων. Τίποτε δὲν τοῦ μένει κρυφό, τίποτε δὲν θεωρεῖ ἱερό. Τὰ πάντα, βλέπει νὰ διασύρωνται μέσα στὴ λάσπη: ἡ ἠθική, ἡ θρησκεία, τὸ κράτος. Ἡ ψυχή του εἶναι ἕνα ἀπέραντο ἕλος. Κι᾽ ὅταν ἀργότερα, στὸ σχολεῖο, προσπαθοῦν νὰ τὸν ἐνθουσιάσουν μὲ τὴν ἰδέα τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος, αὐτὸς ξύνει τὰ ψειριασμένα του μέλη γελῶντας βλακωδῶς. Τελείωσε! Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξη ἐθνικὴ μόρφωση, χωρὶς κοινωνικὴ δικαιοσύνη!

Μελετοῦσε καὶ θεωρητικὰ ὅμως, ὅπως εἴπαμε, τὴν ἐργατικὴ κοινωνικὴ ζωή. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Πολιτικὴ Οἰκονομία, διάβαζε καὶ τὰ ἔργα τῶν μαρξιστῶν συγγραφέων,

ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Μὰρξ—μὲ τοὺς ὁποίους δὲν συμφωνοῦσε, ἄλλως τε, ἴσως γιατὶ δὲν τοὺς καταλάβαινε καλὰ-καλά...

Παρ᾽ ὅλη τὴν συμπάθεια ποὺ ἔτρεφε, ἐν τούτοις, πρὸς τὴν καταπεζομένη ἐργατικὴ τάξη, τοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ συνεννοηθῆ μαζί της: ἔλειπε ὁ ψυχικὸς σύνδεσμος μεταξύ τους. Τὴν συμπαθοῦσε «ἀφ᾽ ὑψηλοῦ», σὰν ὁ μέλλων προστάτης της.

Μ᾽ αὐτό, οἱ συνάδελφοί του, δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ ἀνεχθοῦν...

* * *

Ἕνα πρωΐ, μόλις ἔφθασε στὴν οἰκοδομὴ ὅπου ἐργαζόταν, ὁ Χίτλερ παρατήρησε ὅτι οἱ ἐργάται τὸν κυττάζαν μ᾽ ἕνα περίεργο ὕφος — πιὸ περίεργο ἀπὸ τὶς ἄλλες φορές. Δὲν τοὺς ἔδωσε καὶ πάλι προσοχή. Ἐπῆρε τὸ πηλοφόρι του, κι᾽ ἑτοιμαζόταν νὰ πιάσῃ δουλειά, ὅταν τὸν ἐπλησίασε ὁ ἀρχιεργάτης. Ὁ Χίτλερ κατάλαβε πὼς κάτι σοβαρὸ συνέβαινε, καὶ ἄφησε κάτω τὸ πηλοφόρι.

— Ἄκουσε δῶ, τοῦ εἶπε ὁ ἀρχιεργάτης. Δὲν μποροῦμε νὰ δουλεύουμε μαζὶ μὲ κάποιον ποὺ δὲν εἶναι δικός μας...

— Καὶ γιατί δὲν εἶμαι δικός σας; ρώτησεν ὁ Χίτλερ. Μήπως...

Ὁ ἀρχιεργάτης ὅμως τὸν διέκοψε ἀπότομα.

— Αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε τώρα ἀμέσως, εἶπε, ἂν εἶσαι δικός μας ἢ ὄχι... Ξέρεις ὅτι ὅλοι οἱ ἐργάτες οἰκοδόμοι εἶναι γραμμένοι σ᾽ ἕνα Συνδικᾶτο- Στὸ *δικό μας* Συνδικᾶτο. Ὅλοι μας ἀνήκουμε σ᾽ αὐτό. Πρέπει νὰ γραφτῆς κι᾽ ἐσύ.

Ὁ Χίτλερ τὰ χρειάσθηκε. Δὲν εἶχε προετοιμασθῆ γιὰ μιὰ τέτοια ἐπίθεση.

— Εἶναι ἀπαραίτητο δηλαδή, αὐτό;... ἐρώτησε.

—Καὶ βέβαια, εἶναι ἀπαραίτητο! πετάχθηκε ἕνας ἄλλος ἐργάτης.

—Ἕνας ἐργάτης ποὺ δὲν ἀνήκει στὸ Συνδικᾶτο του εἶναι προδότης τῆς τάξεώς του! ἐπρόσθεσεν ἕνας τρίτος.

Οἱ συνάδελφοι εἶχαν περικυκλώσει τώρα τὸν νεαρὸ «ἀποδότη». Τὸν ἐκύτταζαν ἀπειλητικά. Ἔσφιγγαν τὶς γροθιές τους.

Ὁ Χίτλερ χλώμιασε. Πρώτη φορὰ ἀντιλαμβανόταν πόσο τὸν ἀντιπαθοῦσαν οἱ συνάδελφοί του.

Δὲν ἐννοοῦσε ὅμως καὶ νὰ ὑποκύψῃ στὴ βία, νὰ γραφτῇ σ᾽ ἕνα συνδικᾶτο... ποὺ δὲν ἤξερε καλὰ καλὰ ἀκόμη οὔτε τί ἐσήμαινε κἄν.

Ἔκανε πὼς δὲν ἀντελήφθη τὶς... τρυφερὲς ματιὲς ποὺ τοῦ ἔρριχναν οἱ ἀγαπητοί του συνάδελφοι. Ἐγύρισε πρὸς τὸν ἀρχιεργάτη.

—Δὲν μπορῶ ν᾽ ἀπαντήσω ἔτσι ἀμέσως, ἀμέσως, εἶπε. Πρέπει νὰ σκεφθῶ...

—Νὰ σκεφθῇς τί:

—Νά: Δὲν ἔχω ἀκόμη μελετήσει τὸ ζήτημα, δὲν ἔχω κατασταλαγμένη γνώμη ἂν εἶναι χρήσιμο ἢ ὄχι ν᾽ ἀνήκῃ κανένας σὲ μιὰ ὁποιαδήποτε ὀργάνωση. Πρέπει ν᾽ ἀποφασίσω πρῶτα καὶ ἔπειτα... θὰ σοῦ πῶ.

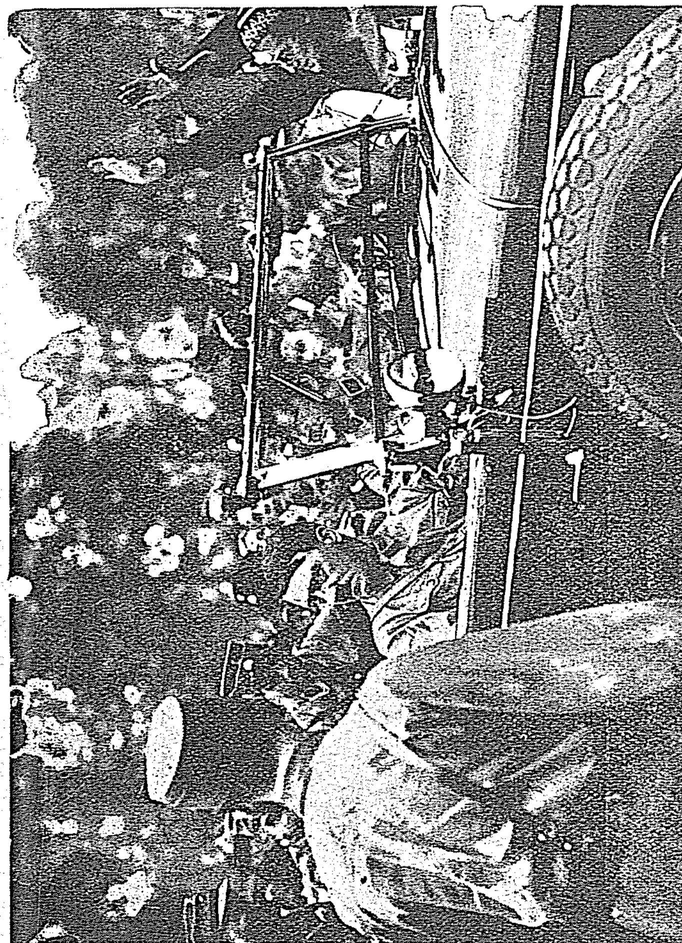
Ὁ ἀρχιεργάτης τοῦ ἔρριξε μιὰ ματιὰ ἀπὸ πάνω ὡς κάτω, ἐκύτταξε τοὺς ἄλλους σὰ νὰ ζητοῦσε σιωπηλὰ τὴ συγκατάθεσή τους, καὶ κατόπιν εἶπε:

—Πολὺ καλά. Ἔχεις μιὰ βδομάδα καιρὸ γιὰ νὰ σκεφθῇς καὶ γιὰ ν᾽ ἀποφασίσῃς!

Καὶ τοῦ γύρισε τὴν πλάτη.

* * *

Τὸ μεσημέρι, ὅταν ἔφυγαν οἱ ἐργάτες, ὁ Χίτλερ κάθησε μελαγχολικὰ πάνω σ᾽ ἕνα σακκὶ γεμᾶτο γύψο.

Ὁ Χίτλερ μεταβαίνει εἰς μίαν τῶν συνεχῶν συγκεντρώσεων τοῦ κόμματος καὶ ἐπευφημεῖται ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του.

Ἄνοιξε τὴν λυγδιασμένη ἐφημερίδα του, ἔβγαλε τὸ ψωμί του, ξεβούλωσε τὴν μπουκάλα μὲ τό γάλα, κι᾽ ἑτοιμαζόταν ν᾽ ἀρχίση τὸ λιτό του «κολατσιό», ὅταν τὸν πλησίασε ἕνας συνάδελφός του.

Ἦταν ἕνας μεσόκοπος ἐργάτης, ἀλκοολικός, ὁ μόνος μέσα στὸ γιαπὶ ποὺ τοῦ ἔδειχνε κἄποια συμπάθεια.

— Δὲ μοῦ λές, τὸν ρώτησε ἀπότομα, ἔχεις τίποτα ἐνάντιά μας; ἐνάντια στοὺς ἐργάτες;

Ὁ Χίτλερ τὸν ἐκύτταξε μὲ ἀπορία:

— Ἐναντίον σας; τί νἄχω! Ἀπεναντίας μάλιστα. Ἀγαπῶ πολὺ τὸ λαό.

Ἐσκέφθηκε λίγο κατόπιν ἐπρόσθεσε:

— Δὲν μπορῶ, ἄλλωστε, παρὰ νὰ σέβωμαι γενικὰ ὅποιον κερδίζει τὸ ψωμί του μὲ τὸν ἱδρῶτα του...

— Τότε, λοιπόν, τὸν ξαναρώτησε ὁ συνάδελφός του, γιατὶ δείχνεις τέτοια καταφρόνια ἐδῶ στὰ παιδιά; Γιατὶ κρατᾶς τόσο ψηλὰ τὴ μύτη σου;

— Ὤ, δὲν εἶναι αὐτό...

— Μήπως κι᾽ ἐσὺ δὲν εἶσαι «προλεταριᾶτο». σὰν κι᾽ ἐμᾶς;

— Εἶμαι, ἀπήντησε σοβαρὰ ὁ Χίτλερ. Ἀφοῦ ὅμως ρωτᾶς τὴ γνώμη μου, ἄκουσέ την: Νά: βρίσκω πῶς δυστυχῶς ὁ προλετάριος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἔχει ἐθνικὴ περιφάνεια· πὼς τὸ περιβάλλον ὅπου ζῆ δὲν εἶναι ὑγιές. Καί, μὰ τὸ Θεό, πρέπει ν᾽ ἀγανακτῆ κανεὶς γιατὶ τίποτε σ᾽ αὐτὴ τὴν κοινωνικὴ τάξη.,.

— Στὴν τάξη μας, δηλαδή. Στὴν τάξη σου!

— Ἔστω στὴν τάξη μας! Πρέπει ν᾽ ἀγανακτῆ λοιπὸν κανένας, ποὺ τίποτα ἡ τάξη μας δὲ σέβεται: οὔτε τὸ Κράτος, οὔτε τὴν Θρησκεία, οὔτε τὴν Ἠθική, οὔτε τὸ Σχολεῖο, οὔτε τὴν Πατρίδα, οὔτε τὴν ψυχή! χρειάζεται πῶς νὰ σοῦ

πῶ, νὰ κανονίσῃ κανένας διαφορετικὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐργάτη νὰ τὸν μορφώσῃ ἐθνικά...

— Αὐτὰ ποὺ μοῦ λὲς οὔτε μ' ἐνδιαφέρουν, οὔτε τὰ... πολυκαταλαβαίνω! εἶπεν ὁ ἐργάτης σηκώνοντας τοὺς ὤμους του. Αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ μάθω ἀπὸ τὸ στόμα σου, ἐπειδὴ σὲ συμπαθῶ, εἶναι ἂν θὰ γραφτῇς ναὶ ἢ ὄχι στὸ Συνδικᾶτο, στὸ Σωματεῖο μας.

Ὁ Χίτλερ κατάλαβε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ προσυλητίσῃ στὶς ἰδέες του οὔτε καὶ τὸν ἀλκοολικὸ αὐτὸν ἐργάτη.

— Δὲν ξέρω ἀκόμη. Θὰ ἐξετάσω..., τοῦ ἀπάντησε ψυχρά.

— Πολὺ καλά. Δὲν πρόκειται κι' ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω συμβουλές. Ἕνα πρᾶγμα μόνο σοῦ λέω: Σκέψου καλά... Εἶσαι εἰς θέσιν καλλίτερα ἀπ' τὸν καθένα νὰ ξέρῃς ποιὸ εἶναι τὸ καθῆκον σου.

Κι' ὁ ἐργάτης ἔφυγε γιὰ νὰ πάῃ νὰ βρῇ τοὺς συντρόφους του στὸ καφενεῖο.

Ε'

Ἡ πρώτη σύγκρουση μὲ τὸν Μαρξισμό.

Ὁ ἐργάτης Χίτλερ... ἀντιεργατικός.—Μισάνθρωπος.—Ἐπισκέπτεται τοὺς τάφους τῶν γονέων του.—Ἡ διαδήλωση τῶν σοσιαλιστῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματά της.—Ὁ Ἄντλερ καὶ ἡ ἐφημερίδα του—Ἀμφιβολίες.—Ὁ Χίτλερ ἀρχίζει νὰ μορφώνῃ νέες ἀρχές.—Ἕνα «ἐπεισόδιο» ποὺ παρ' ὀλίγον νὰ ἔχῃ τραγικὸ τέλος.

Ὁ Χίτλερ, στ' ἀπομνημονεύματά του, λέει ὅτι ἀπὸ τότε ποὺ ἦρθε στὴν πρώτη αὐτὴ σύγκρουση μὲ τοὺς συναδέλφους του, ἄρχισε νὰ μελετᾷ καλὰ τὶς συνήθειές τους, τοὺς τρόπους τους, τὰ φερσίματά τους, μαζί του.

—«Εἶχα—γράφει—τὴν ἐντύπωση ὅτι προσπαθοῦσαν μὲ κάθε τρόπο νὰ μὲ ἀναγκάσουν νὰ πάρω τὴν ἀπόφασή μου. Ὁλόγυρά μου δὲν ἄκουγα παρὰ κουβέντες ἐπαναστατικές. Τὸ Ἔθνος ποὺ ἐλάτρευα ἐγώ, ἦταν, γι' αὐτούς, μιὰ ἀνακάλυψη τοῦ καπιταλισμοῦ, ἡ Πατρίδα ἕνα ὄργανο ποὺ εἶχαν δημιουργήσει οἱ Ἀστοὶ γιὰ νὰ ἐκμεταλλεύωνται καλλίτερα τοὺς ἐργάτες, τὸ Σχολεῖο ἕνα ἐργοστάσιο σκλαβωμένων ψυχῶν καὶ μαντροσκύλλων τῆς μπουρζουαζίας, ἡ Θρησκεία ἕνα σύστημα προωρισμένο ν' ἀποκοιμίζῃ τοὺς λαούς... καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Μὲ ἄλλα λόγια, οἱ συνάδελφοί μου εἶχαν κυλήσει μέσα στὴ λάσπη κάθε τὶ ποὺ ἐγὼ ἐλάτρευα...»

Ἦταν, βέβαια, στιγμὲς ποὺ ἤθελε νὰ μιλήσῃ μαζί τους,

νὰ ὑποστηρίξη τὶς ἰδέες του. Δέν... τὸ ἀποφάσιζε ὅμως. Φοβόταν πὼς κι' ὁ τελευταῖος ἐργάτης ἦταν περισσότερο καταρτισμένος ἀπ' αὐτὸν στὰ ἐργατικὰ ζητήματα.

Γι' αὐτό, προτίμησε νὰ διαβάση πρῶτα, νὰ μορφωθῆ. Τὶς νύχτες ἄρχισε νὰ ἀγρυπνάη μελετῶντας ὅλα τὰ βιβλία ποὺ ἀναφέρουν τὶς διάφορες ἐργατικὲς θεωρίες.

Καὶ σὲ δεκαπέντε μέρες, ἦταν... ἐν τάξει! Εἶχε κατατοπισθῆ σὲ ὅλα τὰ ἐργατικὰ ζητήματα. Μποροῦσε νὰ συζητήση, καὶ ν' ἀντικρούση, καὶ τοὺς πιὸ μορφωμένους «σοσιαλιστὰς» ἀκόμα. (Τότε, ἀκόμη, δὲν εἶχαν γίνη τῆς μόδας οἱ «μπολσεβίκοι», βλέπετε... Ὁ ὅρος αὐτὸς ἦταν σχεδὸν ἄγνωστος).

Καὶ δὲν περίμενε παρὰ νὰ παρουσιασθῆ μιὰ κατάλληλη εὐκαιρία, γιὰ νά... ἀποστομώση τοὺς «συνδικαλιστὰς» συναδέλφους του.

Ἡ εὐκαιρία αὐτή, φυσικά, δὲν ἄργησε νὰ παρουσιασθῆ. Ἕνα μεσημεράκι, ὁ ἀρχιεργάτης του ἔπιασε πάλι κουβέντα γιὰ τὸ συνδικάτο.

Ὁ Χίτλερ, χωρὶς νὰ χάση καιρό, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὰ «ὅπλα» του—διάφορες σημειώσεις καί... ἀποσπάσματα ἀπὸ μπρισοῦρες—καί... ἄρχισε νὰ ρητορεύη!

Οἱ συνάδελφοί του τὸν κύτταζαν φιλύποπτα. Δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν πῶς ἕνας προλετάριος σὰν κι' αὐτούς, ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἱδρωκοποῦσε ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως τὸ βράδυ σκαρφαλωμένος πάνω στὶς σκαλωσιὲς γιὰ νὰ κερδίση ἕνα κομμάτι ψωμί, ἦταν δυνατὸν νὰ ὑποστηρίζη τὸν Θεό, τὸ Κεφάλαιον, τὸ Κράτος — ὅλους αὐτοὺς τοὺς «ἐχθρούς» τους.

Δὲν τὸν ἄφισαν ν' ἀποτελειώση τὸν λόγο του. Τὸν διέκοψαν μὲς στὴ μέση, καὶ τοῦ ἐδήλωσαν καθαρὰ καὶ ξάστερα, πὼς τὸ καλύτερο ποὺ εἶχε νὰ κάνη ἦταν... νὰ

βρῆ δουλειὰ ἀλλοῦ καὶ νὰ φύγη ἀπὸ κεῖ ἂν δὲν ἤθελε νὰ πάθη κανένα κακό.

Ὁ Χίτλερ ξανάβαλε τὰ ἄχρηστα «ὅπλα» του στὴν τσέπη του, καὶ ἀπομακρύνθηκε συλλογισμένος.

Κατάλαβε πὼς ἦταν περιττὸ νὰ ἐπιμείνη. Τὸ περιβάλλον ἦταν τρομερὰ ἐχθρικὸ γι' αὐτόν. Δὲν τοῦ ἔμενε πλέον παρὰ ἕνα μόνο νὰ κάνη: νὰ πάρη τὸ ζεμπίλι του καὶ ... νὰ τοῦ δίνη... Αὐτὸ καὶ ἔκανε. Ἔφυγε ἀπὸ τὸ γιαπὶ ὅπου δούλευε, χωρὶς νὰ δώση καμμιὰ ἐξήγηση στοὺς προϊσταμένους τους.

*
* *

Ἡ κατάσταση ὅμως τοῦ νεαροῦ ἀποδότη εἶχεν ἀρχίσει νὰ γίνεται τραγική.

Παντοῦ, σὲ ὅλα τὰ γιαπιὰ ὅπου ἔπιανε διαδοχικὰ δουλειά, ἐπαναλαμβανόταν ἡ ἴδια στερεότυπη σκηνή: οἱ ἄλλοι ἐργάτες προσπαθοῦσαν νὰ τὸν βολιδοσκοπήσουν, νὰ δοῦν τί καπνὸ φουμάρει. Κι' ὅταν ἀντιλαμβανόντουσαν ὅτι δὲν εἶχε τὶς ἰδέες τους, τὸν ἀναγκάζαν μὲ ἀπειλητικὰ λόγια, ἢ σφίγγοντας τὶς γροθιές τους μὲ λύσσα, νὰ φύγη ἀμέσως. Καὶ κάθε φορά, ὁ δυστυχισμένος Χίτλερ, ξανάβαζε τὰ σύνεργά του μέσα στὸ ζεμπίλι του, κατάπινε τὸν μισοαρχινησμένο λόγο του, καὶ δρόμο!

Στὸ τέλος πιά, ὅταν εἶδε καὶ ἀποεῖδε, ἀποφάσισε νὰ μὴ λέη σὲ κανένα τὴ γνώμη του. Νὰ μὴν ἀνοίγη τὸ στόμα του, νὰ κρατάη τὶς σκέψεις του γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἄλλαξε δωμάτιο — σ' αὐτὸ ὅπου ἔμενε εἶχεν ἐκτεθῆ πλέον— ἔπιασε δουλειὰ σὲ ἄλλο — στὸ μυριοστὸ — γιαπί, καί... δὲν μιλοῦσε σὲ κανένα. Ἀπέφευγε συστηματικὰ τὶς παρέες. Τὸ βράδυ, ὕστερ' ἀπ' τὴ δουλειά του, πλανιῶταν μόνος κι' ἔρημος μέσα στοὺς δρόμους τῆς Βιέννης μὲ ἀναποφάσιστο βῆμα.

Τὴν μονότονη αὐτὴ ζωὴ δὲν τὴν διέκοψε παρὰ μιὰ φορὰ μονάχα, ὅπου πετάχθηκε ὡς τὸ Λέοντιγκ γιὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς τάφους τῶν γονέων του.

῎Α, τοῦ ἔκανε καλὸ αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψη...

Σκυμμένος πάνω ἀπὸ τοὺς φτωχικοὺς τάφους, θαρροῦσε πὼς ἡ γλυκειὰ μορφὴ τῆς μητέρας του καὶ ἡ αὐστηρὴ μορφὴ τοῦ πατέρα του, τὸν ἐκύτταζαν μὲ στοργή, ἐνθαρρυντικά, μὲ συμπόνια...

Κι᾿ ἔνοιωθε μιὰ παράξενη ψυχικὴ ἀγαλλίαση, ἕνα καινούργιο ψυχικὸ θάρρος, καθὼς ἔφευγε ἀπὸ τὸ μικρὸ νεκροταφεῖο τοῦ Λέοντιγκ...

*
* *

Μιὰ μέρα, καθὼς ἐβάδιζεν ἄσκοπα στοὺς δρόμους κάποιας συνοικίας τῆς Βιέννης, εἶδε ἕνα θέαμα ποὺ χαράχθηκε βαθιὰ μέσα στὴν ψυχή του:

᾿Επέρασε ἀπὸ μπροστά του μιὰ διαδήλωση τῶν σοσιαλιστῶν ἐργατῶν τῆς συνοικίας. Καὶ ἦταν πλῆθος ἄπειρο αὐτοὶ οἱ ἐργάτες. ᾿Εβάδιζαν κατὰ τετράδες, μὲ βῆμα στρατιωτικό, παρουσιάζοντας ἕναν ὄγκο συμπαγῆ, ποὺ ἔδινε τὴν ἐντύπωση πὼς δὲν ἦταν μιὰ συνειθισμένη διαδήλωση, ἀλλά, ζωντανεμένη, μιὰ θέληση καὶ μιὰ δύναμη: ἡ θέληση καὶ ἡ δύναμη μιᾶς ἰδεολογίας, τοῦ σοσιαλισμοῦ!

Παράξενα, πρωτοφανέρωτα αἰσθήματα εἶχαν κυριεύσει τὴν ψυχὴ τοῦ Χίτλερ, τοῦ ἀγνώστου αὐτοῦ ἀνάμεσα σὲ ἀγνώστους, καθὼς ἐκύτταζε νὰ περνάῃ ἀπὸ μπροστά του αὐτὴ ἡ ἀνθρωποπλημμύρα. Λὲς καὶ εἶχεν ὑποστῆ μιὰ γοητεία ἀπὸ τὴν ὁμαδικὴ αὐτὴ ἐκδήλωση. Δυὸ ὧρες ἔμεινε ἀκίνητος στὴ θέση του, ἀφηρημένος, μ᾿ ἕνα ὑπερκόσμιο χαμόγελο στὰ χείλη.

῞Οταν τὸ «ἀνθρώπινο» φεῖδι ἐπέρασε, ὁ Χίτλερ ἔτρεξε

μὲ ταραχὴ σ᾿ ἕνα περίπτερο κι᾿ ἀγόρασε τὸ ἐπίσημο δημοσιογραφικὸ ὄργανο τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος, τὴν «᾿Εργατικὴ ᾿Εφημερίδα».

Ποτέ, ὡς ἐκείνη τὴν ἡμέρα, δὲν εἶχε καταδεχθῆ νὰ διαβάσῃ αὐτὴν τὴν «παλιοφυλλάδα», ὅπως τὴν ἀποκαλοῦσε. Τώρα ὅμως, ὅταν βρέθηκε μονάχος μέσα στὸ μικρὸ δωμάτιό του, ρίχτηκε «μὲ τὰ μοῦτρα» στὸ διάβασμά της.

῾Η ἀνατριχίλα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ποὺ ἄθελά του εἶχε νοιώσει, πρωτύτερα, στὸ ἀντίκρυσμα τῆς σοσιαλιστικῆς διαδηλώσεως, εἶχε ἀναστατώσει τὰ αἰσθήματά του, τὶς σκέψεις του, τὶς ἰδέες του...

Μήπως εἶχε πλανηθῆ;... Μήπως εἶχεν ἐκτιμήσει ἄσχημα τὰ πράμματα ἕως τότε;... Μήπως στὸν σοσιαλισμὸ κρυβόταν ἡ μεγάλη ἀλήθεια, τὸ μυστικὸ τῆς δημιουργίας μιᾶς καινούργιας, ἑνωμένης Γερμανίας, μιᾶς Γερμανίας γιὰ ὅλους τοὺς Γερμανούς;...

Αὐτὴ ἡ φρικτὴ ἀμφιβολία ἔσχιζε τώρα τὴν ψυχή του.

Καὶ προσπαθοῦσε μέσα ἀπὸ τὶς γραμμὲς τοῦ σοσιαλιστικοῦ ὀργάνου, νὰ βρῇ ἀπαντήσεις στὰ χίλια αὐτὰ ἐρωτήματα.

*
* *

᾿Ιδιοκτήτης καὶ «ἐμπνευστὴς» τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Αὐστρίας ἦταν ὁ δόκτωρ Βίκτωρ ῎Αντλερ, ὁ περίφημος ῎Αντλερ ποὺ θεωρεῖται καὶ σήμερα ἀκόμη ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους τῆς κοινωνιστικῆς κινήσεως τῆς Εὐρώπης.

῾Ο ῎Αντλερ, χωρὶς ν᾿ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν αὐστηρὰ Μαρξιστικὴ γραμμὴ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν «ἐσωτερικῶν» ἐργατικῶν ζητημάτων, προχωροῦσεν ἐντούτοις παραπέρα: ἐξέταζε μὲ ἐξαιρετικὴ εὐρύτητα πνεύματος καὶ μὲ πλήρη

ἐνημέρωση ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, τῶν ἐξωτερικῶν ζυμώσεων.

Δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ σχολαστικῶν προπαγανδιστικῶν φύλλων..., περὶ ξερῶν θεωριῶν, ὅπως τὰ βιβλία ποὺ εἶχε διαβάσει ἕως τότε ὁ Χίτλερ. Ἡ ἐφημερίδα τοῦ Ἄντλερ—στὴν ὁποίαν συνεργάζονταν τακτικοὶ καὶ ἔκτακτοι συνεργάτες παγκοσμίου κύρους καὶ ἐπιρροῆς — ἔδινε τὸν παλμὸ τῆς ζωῆς, τῆς πραγματικότητος, μελετοῦσε πῶς μποροῦσε νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ σοσιαλιστικὴ ἰδεολογία στὴν πραγματικότητα γιὰ ν' ἀποδώσῃ καρπούς, γιὰ νὰ συνενώσῃ σὰ μιὰ θρησκεία *τὴ μάζα*...

Ἔ, λοιπόν, αὐτὸς ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἐμπνεύσῃ μιὰ τέτοια δική της ζωὴ στὴ μάζα — συλλογιζόταν ὁ Χίτλερ — δὲν θὰ μποροῦσε ἐπίσης, ἱκανοποιῶντας τὶς ἀνάγκες τῆς μάζας σύμφωνα μὲ τὰ σοσιαλιστικὰ ἰδανικά, νὰ τὴν ὁδηγήσῃ καὶ σὲ κάποια εὐρύτερη πιὸ ἐθνικιστικὴ ἰδεολογία ;...

Ἴσως ὑποτυπωδῶς, ἀόριστα συγκεχυμένα νὰ ξυπνοῦσαν μέσα στὴν ψυχή του ἐκείνη τὴ στιγμὴ οἱ ἀρχὲς τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ...

Ἀλλὰ ὄχι, ὄχι!.. Ὁ Χίτλερ ἀφοῦ «ἐρρούφηξε» ἀπὸ τὴν πρώτη ὥς τὴν τελευταία γραμμὴ τὴν ἐφημερίδα τοῦ Ἄντλερ συνῆλθε... Ἄρχισε νὰ συζητῇ μὲ τὸν ἑαυτό του, νὰ ἀμφισβητῇ τὴν ἀλήθεια τῶν πληροφοριῶν της καὶ τῶν ἰσχυρισμῶν της. Κατώρθωσε νὰ «βγάλῃ τὸν ἑαυτό του» ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν «ξεμυαλιστικῶν»—ὅπως τὶς ἐχαρακτήριζεν ὁ ἴδιος ἀργότερα—θεωριῶν τοῦ Ἄντλερ... Κατώρθωσε ν' ἀπολυτρωθῇ ἀπὸ τὴν «γοητεία τοῦ ὄγκου» τῆς σοσιαλιστικῆς διαδηλώσεως.

Καὶ τὸ μόνο ποὺ ἐπιστοποίησε ἦταν ὅτι οἱ Σοσιαλδημοκρατικὲς ἰδέες ἦταν πολὺ ἐπικίνδυνες γιὰ τὴ λαϊκὴ τάξη, ἀφοῦ καὶ αὐτὸν ἀκόμη, τὸ διάβασμα καὶ μόνον ἑνὸς κόκκινου φύλλου τὸν εἶχε πλησιάσει ψυχολογικὰ τόσο πολὺ στοὺς ἄλλους ἐργάτες..,

— «Μονάχα»,—γράφει ὁ ἴδιος— ὅποιος κατορθώσει νὰ καταλάβῃ τὴν κολοσσιαία ἐπίδραση τῆς σοσιαλδημοκρατίας στὶς ἐργατικὲς μάζες θὰ μπορέσῃ νὰ δικαιολογήσῃ τὰ θύματά της».

Ὁ Χίτλερ, τὸν Ἄντλερ τὸν ἐθαύμαζε. Τοὺς ὀπαδούς του ὅμως—τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ἰδεολογίας του μᾶλλον—τοὺς ἐθεωροῦσε «θύματά» του.

Τότε, ὅμως, πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ χαρακτηρίσουν τοὺς δικούς του ὀπαδοὺς αὐτοὺς πού... δὲν τὸν θαυμάζουν ;

Δὲν πρόκειται, βέβαια νὰ κρίνουμε ἐδῶ τὴν πολιτικὴ τοῦ Χίτλερ. Οὔτε ν' ἀμφισβητήσουμε ὅτι ὁ Χίτλερ εἶναι μιὰ μεγάλη φυσιογνωμία, ὅτι ἔχει τουλάχιστον ὅλα τὰ γνωρίσματα—ὅσα, δηλαδή, δὲν εἶναι ἀνάγκη γιὰ νὰ τὰ πιστοποιήσῃ ἡ ἱστορία νὰ περάσουν πολλὰ χρόνια...— τοῦ μεγάλου ἀνδρός : ἰσχυρὰ θέληση, ἀπεριόριστη ἐπιβολὴ ἐπὶ τοῦ πλήθους, τὴν δύναμη τοῦ νὰ ἐμπνέῃ τὴν πεποίθηση στὴ μάζα ὅτι κάθε πράξη του εἶναι πράξη μεγαλοφυΐας... καὶ κυρίως τοῦ νὰ ἔχῃ μεταβληθῇ ὁ ἴδιος σ' ἕνα σύμβολο συγχεόμενο γιὰ τοὺς ὀπαδούς του μὲ τὸ σύμβολο τῆς πατρίδας, τοῦ νὰ ἠλεκτρίζῃ τὰ πλήθη μὲ μιὰ χειρονομία του καὶ μόνο...

Ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση ὅμως τῆς ἐφημερίδας τοῦ Ἄντλερ, ὁ Χίτλερ ἔνοιωσε τὴν ἀνάγκη νὰ μελετήσῃ κατὰ βάθος, καὶ ὄχι ἐπιφανειακὰ ὅπως τότε, τὸν Μαρξισμό. Ἐπὶ δυὸ χρόνια βυθίσθηκε στὴ μελέτη αὐτή. Καὶ κατόπιν, ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ προλεταριακές, οἱ σοσιαλιστικὲς ἰδεολογίες ἔχουν δυὸ εἰδῶν θιασῶτες μονάχα : τοὺς «ἡγέτας» καὶ τὰ «θύματα»...

Ὅσο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἑδραιώθηκε μέσα στὴν ψυχή του ἡ πίστη ὅτι εἶχε γεννηθῆ γιὰ νὰ πολεμήση τὸν Μαρξισμὸ καὶ γιὰ νὰ στιγματίση «τὶς ἀπαίσιες μεθόδους τοῦ τῆς συκοφαντίας» ὅπως ἔλεγε.

* * *

Ὁ Χίτλερ εἶχεν ἐμβαθύνει πλέον στὴ θεωρία τῆς Σοσιαλδημοκρατίας. «Ἡ πάλη ποὺ διεξήγαγε τὸ κόμμα αὐτὸ ὑπὲρ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας—γράφει ὁ Ὀ. Σάϊντ—τὸν εἶχεν ἐνθουσιάσει. Γιατὶ ἡ πάλη αὐτὴ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ συμβάλη στὴν ἀνατροπὴ τοῦ Θρόνου, (τοῦ Αὐστρουγγρικοῦ, φυσικά), στὸ νὰ γκρεμίση τὸ ἀκατανόητο αὐτὸ κράτος, καὶ στὸ ν' ἀπολυτρώση, ἔτσι, τὸν γερμανικὸ πληθυσμὸ ἀπὸ τὴν σλαβικὴ ἐπιρροή. Αὐτὸ ὅμως ποὺ τὸν ἐπείραξε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἦταν ὁ συστηματικὸς πόλεμος τοῦ κόμματος αὐτοῦ ἐναντίον τῆς ἰδέας τοῦ ἔθνους, τὴν ὁποίαν θεωροῦσε ὡς καπιταλιστικὴ ἐφεύρεση, τῆς πατρίδος, ποὺ ἐθεωροῦσε ὡς ἕνα ὄργανο μὲ τὸ ὁποῖον ἡ ἀστικὴ τάξη ἐκμεταλλεύεται τὴν ἐργατική, τοῦ νόμου—ἄλλο μέσον κι' αὐτὸ γιὰ τὴν καταπίεση τοῦ προλεταριάτου—τοῦ σχολείου, ποὺ δὲν ἦταν κατὰ τοὺς Σοσιαλδημοκράτες παρὰ «ἕνας ὀργανισμὸς πρὸς σκλαβοποίηση» τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, τῆς θρησκείας, ποὺ ἦταν ἕνα μέσον ἀποβλακώσεως κι' ἐκμεταλλεύσεως τοῦ λαοῦ, τῆς ἠθικῆς ποὺ ἦταν ἕνα ἐνδεικτικὸ νωθρότητος...

«Ἀκόμη περισσότερο ὅμως τὸν ἐπείραζε ἡ μέθοδος τῆς τρομοκρατίας καὶ τοῦ ψεύδους, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Σοσιαλδημοκρατία προσπαθοῦσε νὰ πολεμήση τοὺς ἀντιπάλους της. Καὶ τοῦ ἔκανε τρομακτικὴ ἐντύπωση τὸ γεγονὸς ὅτι σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ μέθοδο, τὸ σοσιαλδημοκρατικὸ κόμμα ὤφειλε τὴ μεγάλη του ἐπιτυχία.

«Ὁ λαός, τὸ πλῆθος—ἄρχισε νὰ σκέπτεται ὁ Χίτλερ—δὲν μπορεῖ ποτὲ *νὰ αἰσθανθῇ* τὴν λεπτότητα τῆς ἀλήθειας· δὲν ὑπακούει παρὰ σὲ μιὰ γλῶσσα σκληρή, τραχυά, κατηγορηματική,—μὲ ἄλλα λόγια, στὸ ψέμμα. Ἡ ψυχὴ τοῦ πλήθους μοιάζει μὲ τὴν ψυχὴ τῆς γυναίκας: *ἀνθίσταται* στὰ ἐπιχειρήματα τῆς λογικῆς· θαμπώνεται ὅμως ἐξαιρετικὰ ἀπὸ τὴ λάμψη τῆς *ἰσχύος*· καὶ τότε ἐνθουσιάζεται... «Ἐξ ἐνστίκτου προτιμᾷ τὴν αὐταρχικότητα ἀπὸ τὴν ἐλευθερία....

«Γιὰ νὰ καταπολεμήση, λοιπόν, κανεὶς τὴν Σοσιαλδημοκρατία, θὰ ἔπρεπε νὰ τῆς θέση ἀντιμέτωπο μιὰν ἄλλη θεωρία, ἐξ ἴσου ἀδιάλλακτη σὰν κι' αὐτήν...»

Καί, ξεκινῶντας ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτὴ—νὰ βρῇ, δηλαδή, τὴν ἄλλη «θεωρία», τὴν *ἀδιάλλακτη*, ποὺ θὰ μποροῦσε μονάχα ν' ἀντιταχθῇ στὴν Σοσιαλδημοκρατία—ὁ Χίτλερ ἄρχισε νὰ μελετᾷ τὰ «παρασκήνια» τοῦ κόμματος ποὺ θεωροῦσε ἤδη ὡς ἐχθρικό του...

Καὶ ἀνεκάλυψε, τότε, ὅτι στὸ βάθος τῆς «Σοσιαλδημοκρατίας» βρισκόταν—ἢ μᾶλλον, κρυβόταν—ὁ *ἰουδαϊσμός!*

Σπουδαία ἀνακάλυψη αὐτὴ—καὶ τρομερή, ὅπως ἀπεδείχθη ἀργότερα, γιὰ τοὺς δυστυχισμένους ἑβραίους τῆς Γερμανίας.

* * *

Ὁ Χίτλερ δὲν ἀπέφευγε πλέον τοὺς ἄλλους συνεργάτες, τοὺς ὁμοτέχνους του, δὲν ἀποτραβιῶταν σὲ μιὰ γωνιὰ σὰν ἄγριο θηρίο, ὅπως πρῶτα...

Ἀπεναντίας, μάλιστα. Ἄρχισε νὰ πλησιάζη στὶς συγκεντρώσεις τους, καί, μὲ ὕφος ἀθῷο, νὰ προσπαθῇ νὰ τοὺς «δηλητηριάση» ἐναντίον τῆς ἰδεολογίας τους.

—Διάβαζα, ἀλήθεια, σήμερα—τοὺς ἔλεγε, π. χ.—κάτι

συμβουλὲς ποὺ δίνουν στοὺς σοσιαλιστὲς οἱ ἀρχηγοί τους: Τοὺς λένε νὰ διαβάζουν «κόκκινα» βιβλία κι᾽ ἐφημερίδες, νὰ κάνουν παρέα μὲ συντρόφους μόνο... Γιατί, ἄραγε; Τὰ ἐπιχειρήματα τῶν «μὴ συντρόφων» μπορεῖ, λοιπόν, νὰ εἶναι τόσο σοβαρά, ὥς τε νὰ κλονίσουν τοὺς σοσιαλιστές;...

Κι᾽ ἔτσι, μὲ τρόπο, ἄρχιζε τὴν «προπαγάνδα» του.

Γιὰ νὰ τραβήξῃ τὴν συμπάθεια τῶν συναδέλφων του, ἐφώναζε πρῶτα μ᾽ ὅλη τὴ δύναμη τῶν πνευμόνων του, πὼς ἡ ἀστικὴ τάξη δὲν ἦταν βέβαια ἀνεύθυνη γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἐργάτες πέφταν στὰ δίχτυα τῆς Σοσιαλδημοκρατίας.

—Ἡ ἀστικὴ τάξη, ἔλεγε, τὶ ἔχει κάνει ὥς τώρα γιὰ τοὺς ἐργάτες, γιὰ μᾶς; Τίποτα! Τοὺς ἀφίνει νὰ πεινοῦν, νὰ δυστυχοῦν... Ἔ, τὶ νὰ κάνουν κι᾽ αὐτοί... Τρέχουν στοὺς σοσιαλιστές. Κι᾽ ἀμέσως, οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ, κυττάζουν πῶς νὰ τοὺς ἐκμεταλλευθοῦν κι᾽ αὐτοί...

Καί... ἄρχιζε ὁ ἀναβαλλόμενος τοῦ σοσιαλισμοῦ...

Οἱ ἐργάτες, ὅσο μιλοῦσε ἐναντίον τοῦ καπιταλισμοῦ, τὸν ἀκούγαν. Ὅταν ὅμως, ὁ πρωτότυπος αὐτὸς ἐπαναστάτης συνάδελφός τους, ἄρχιζε νὰ ἐπιτίθεται καὶ ἐναντίον τοῦ μαρξισμοῦ... ἄ, τότε τὰ χαλοῦσαν μαζί του!

Στὴν ἀρχὴ προκαλοῦσε τὴν κατάπληξη, κατόπιν ὅμως τὴν ἀγανάκτηση. Οἱ ἀκροαταί του ἄρχιζαν τὶς φωνὲς καὶ σὲ λίγο κατέληγαν σὲ συμπλοκές.

Ἦταν ἀδύνατον νὰ χωνεύσουν μερικὲς ἀπὸ τὶς ἰδέες του. Τοὺς ἔλεγε π. χ., πὼς μιὰ συνδικαλιστικὴ ἕνωση—ἕνα «σωματεῖο», ὅπως λέμε σήμερα—μποροῦσε θαυμάσια, καὶ εἶχε καθῆκον μάλιστα, νὰ φροντίζῃ γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς τάξεώς της, χωρὶς ὅμως ν᾽ ἀνήκῃ σὲ κόμμα.

Πολλοὶ τὸν θεωροῦσαν τρελλό. Οἱ περισσότεροι ὅμως τὸν θεωροῦσαν ὕποπτο, «σπιοῦνο»...

Κι᾽ ὅταν, προχωρῶντας ἀκόμη περισσότερο, τοὺς ἔλεγε ὅτι ὁ σοσιαλισμὸς μποροῦσε θαυμάσια νὰ συμβαδίζῃ μὲ τὴν ἰδέα τῆς Πατρίδος, ὅτι ἡ σοσιαλδημοκρατία εἶχε συμφέρον νὰ διατηρῆται ἡ ἀπαθλίωση τῆς ἐργατικῆς τάξεως γιὰ νὰ μπορῇ καλύτερα νὰ τὴν ἐκμεταλλεύεται, ἔ, τότε πιὰ κινοῦσε τὴν ἀγανάκτηση καὶ τὸ μῖσος...

Ὁ Χίτλερ τὸ ἀντιλαμβανόταν αὐτό. Καταλάβαινε ὅτι δὲν θὰ μποροῦσε νὰ συνεννοηθῇ μὲ τοὺς ἐργάτες παρὰ ἂν τοὺς ἄλλαζε τὴν ψυχή τους...

Ὅσο γι᾽ αὐτούς... ἀποφάσισαν, ἁπλούστατα μιὰ μέρα νὰ τὸν ξεμπερδεύσουν!...

***

Σ᾽ ἕνα ἀπὸ τὰ γιαπιὰ ὅπου εἶχε πιάσει δουλειὰ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ὁ Χίτλερ, ἐθεώρησε καλὸν ἕνα πρωῒ—ἦταν ἡ τρίτη ἢ τετάρτη μέρα ποὺ ἐργαζόταν ἐκεῖ—ν᾽ ἀρχίσῃ ν᾽ ἀναπτύσσῃ τὶς ἰδέες του στοὺς συναδέλφους του. Αὐτοί, στὴν ἀρχή, ὅσο τοὺς ἔλεγε πὼς ἔπρεπε νὰ φροντίσουν οἱ πλούσιοι γιὰ νὰ καλλιτερεύσῃ ἡ ζωὴ τῶν φτωχῶν, τὸν ἄκουγαν μὲ προσοχή. Μόλις ἄρχισε ὅμως τὶς ἀντισοσιαλιστικὲς θεωρίες του ἄρχισαν ν᾽ ἀποτραβιοῦνται ἀπὸ κοντά του. Κι᾽ ὅταν, ἐπάνω στὴ ρύμη τοῦ λόγου του, εἶπεν, ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ἐνθουσιασμένοι ποὺ δυστυχοῦν οἱ ἐργάτες, γιατὶ ἔτσι ἡ διδασκαλία τους βρίσκει ἔδαφος πρόσφορο, κάποιος συνάδελφός του, κατακόκκινος ἀπ᾽ τὸ θυμό του, τοῦ φώναξε:

—Κι᾽ ἐσὺ εἶσαι ἕνας χαφιές!

Ὁ Χίτλερ σταμάτησε στὴ μέση τοῦ λόγου του. Τὰ ἔχασε. Δὲν περίμενε τόσο ἀπότομη καὶ τόσο.., συγκεκριμένη τὴν ἐπίθεση.

—Ἔ; Πῶς;... εἶπε. Ἐγὼ πού:..

— Ναί, ναί, ἐσύ! ἐξακολούθησε νὰ φωνάζη ὁ θυμωμένος ἐργάτης. Σὲ ξέρουμε πιὰ τί εἶσαι! Εἶσαι ἕνας χαφιὲς τῶν «μπουρζουάδων»! Δὲν κάνεις ἄλλη δουλειὰ παρά, ὅπου πιάνεις δουλειὰ νὰ προσπαθῆς νὰ προπαγανδίζης γιὰ λογαριασμὸ τῶν «καπιταλιστῶν», τῆς πλουτοκρατίας ποὺ σὲ πληρώνει... Οἱ τίμιοι ἐργάτες σὲ διώχνουν ἀπὸ παντοῦ. Ἐσὺ ὅμως, τίποτα, τὸν χαβά σου!... Κάτι τέτοια ἀξιοπεριφρόνητα σκουλίκια σὰν κι' ἐσένα προσπαθοῦν νὰ μπαίνουν μέσα στὶς τίμιες οἰκογένειες τῶν ἐργατῶν γιὰ νὰ τὶς διαλύσουν!... Ἄ! Πρέπει νὰ τελειώνη πιὰ αὐτὴ ἡ ἱστορία! Δὲν μποροῦμε ν' ἀνεχόμαστε ἀνάμεσό μας χαφιέδες καὶ σπιούνους!... Οὔτε μᾶς ἐπιτρέπεται πιὰ νὰ τοὺς ἀφίνουμε ν' ἁπλώνουν τὸ δηλητήριό τους μέσα στὶς τάξεις μας... Μάθε το!...

Ὁ Χίτλερ ἔκανε νὰ ὁρμήση ἐναντίον τοῦ ὑβριστοῦ του, οἱ ἄλλοι ὅμως ἐργάτες τοὺς χωρίσαν. Ἀντελήφθη, ὡς τόσο, πὼς τὰ λόγια τοῦ σοσιαλιστὴ εἶχαν πιάσει. Οἱ συνάδελφοί του τὸν ἐκύτταζαν τώρα φιλύποπτα καὶ περιφρονητικὰ κάπως... Ἀποφεύγαν καὶ νὰ τὸν πλησιάσουν κἄν.

Τὸ «ἐπεισόδιο» ὁπωσδήποτε εἶχε λήξει. Ὁ Χίτλερ ἐτράβηξε, μοναχός του, σὲ μιὰ σκαλλωσιὰ κι' ἄρχισε νὰ ἐργάζεται.

Στὴν ἐπάνω σκαλωσιά, ἐπάνω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ κεφάλι του, εἶχαν μαζευθῆ μερικοὶ ἐργάτες ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους βρισκόταν κι' ὁ ὑβριστής του. Κουβέντιαζαν χαμηλόφωνα· ἔφθαναν ὅμως ὡς τ' ἀφτιὰ τοῦ Χίτλερ κομμάτια ἀπὸ τὶς ὁμιλίες τους.

— Ὥστε ἔτσι λοιπόν; Φαντάζεσαι νὰ τὸν πληρώνουν κιόλας;...

— Ποιοί, οἱ «καπιταλιστές»;.. Γιατὶ ὄχι; Γιὰ ὅλα εἶναι ἱκανὸς αὐτός, ὅταν βροῦν κανένα τέτοιο κάθαρμα

Ἡγέται τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς κινήσεως.

σὰν κι᾽ αὐτόν... (μιλοῦσε ὁ «ὑβριστής» του τώρα). Μήπως δὲν ἔγιναν τὰ ἴδια στὸ γιαπὶ τοῦ Λίντεμαν; Ἂμ στὸ γιαπὶ τοῦ Φρύλερ; Εἶναι πλερωμένος, σᾶς λέω. Ἀλλοιώτικα θὰ καθόταν νὰ λέῃ αὐτὲς τὶς κουταμάρες γιὰ νὰ τὸν διώχνουν ἀπὸ παντοῦ;

— Εἶναι ντροπὴ γιὰ τὴν τάξη μας νἄχῃ τέτοιους ἀνθρώπους...

— Ντροπὴ εἶπες;.. Αὐτοὶ δὲ μᾶς ἀτιμάζουν μονάχα· καταστρέφουν, μὲ τὸ δηλητήριό τους, καὶ τὸν ἱερόν μας ἀγῶνα... Πρέπει νὰ τοὺς συντρίβῃ κανένας τὸ κεφάλι, ὅπως στὰ φίδια, ὅπου τοὺς βρίσκει...

— Σιγότερα, παιδιά· ὁ λεγάμενος εἶναι ἀπὸ κάτω ἀκριβῶς. Μπορεῖ νὰ μᾶς ἀκούσῃ...

— Ἄ, κάτω εἶναι; Τόσο τὸ καλλίτερο, λοιπόν... ἢ τόσο τὸ χειρότερο γι᾽ αὐτόν...

Ἀκολούθησε μιὰ μικρὴ σιωπή. Ὁ Χίτλερ, σὰ νὰ προαισθανόνταν πὼς κάποιος κίνδυνος τὸν ἀπειλοῦσε, εἶχε τεντώσει τ᾽ ἀφτιά του καὶ πρόσεχε.

Σὲ λίγο ἀκουστήκαν σιγανὲς ὁμιλίες. Καὶ ἀμέσως κατόπιν, ἡ τρομαγμένη φωνὴ ἑνὸς ἐργάτη:

— Τί κάνεις ἐκεῖ, Φρὰντς! Γιὰ τὸ Θεό...

— Ἄσε με!... ἀντήχησε λαχανιασμένη ἡ φωνὴ τοῦ ἐργάτου ποὺ μιλοῦσε προηγουμένως, τοῦ «Φρὰντς». Ἄσε με... Τώρα εἶναι μοναδικὴ εὐκαιρία... Οὔτε γάτα ἤτανε οὔτε ζημιὰ ἔγινε!...

— Παράτα τὸ ἀγκωνάρι, Φράντς!... Γιὰ τὸ Θεό... Αὐτὸ εἶναι κακούργημα...

— Ἄσε με, σοῦ λέω! Πρέπει νὰ γίνῃ ἕνα μάθημα σ᾽ ὅλους τοὺς χαφιέδες τοῦ εἴδους του!... Κακούργημα, εἶπες; Ποιὸς ξέρει πόσοι δικοί μας θὰ σωθοῦν, ὅταν

λείψει αὐτὸ τὸ φαρμακερὸ φεῖδι. Ἢ μήπως παίρνεις τὸ μέρος του;...

— Ὄχι, Φράντς... Μὰ σκέψου λίγο: ἔχεις γυναῖκα, παιδιά... Ἅμα...

— Ἅμα... τί; Τὸ ἀγκωνάρι γλίστρησε, ἁπλούστατα, ἔπεσε πάνω σ' ἕναν ἐργάτη, τοὔκανε λυῶμα τὸ κεφάλι... Συνειθισμένο δυστύχημα. Δυὸ ἀράδες στὴν ἐφημερίδα, καὶ πάει τελείωσε... Πρέπει νὰ λείπουν ἀπὸ τὸν κόσμο κάτι τέτοια φαρμακερὰ φίδια...

Ὁ Χίτλερ, μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα, ἄκουσε τὴν σκαλωσιὰ πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του νὰ τραντάζεται. Ἦταν φανερὸ πὼς γινόταν κάποια πάλη.

— Καλά, καλά... ἀκούστηκε σὲ λίγο πάλι ἡ φωνὴ τοῦ Φράντς. Σᾶς δίνω τὸ λόγο μου... Δὲν θὰ κάνω τίποτα. Ἀλλὰ σώζετε ἕναν κακοῦργο... ἕναν προδότη...

— Ὦ, ἔννοια σου, ἀπαντῆσαν οἱ ἄλλοι μὲ μιὰ φωνὴ γεμάτη μῖσος. Θὰ βροῦμε κάποια ἄλλη τιμωρία γι' αὐτόν. Δὲν ἀξίζει ὅμως νὰ λερώσουμε τὰ χέρια μας στὸ αἷμα του...

Ὁ Χίτλερ ἀνέπνευσε. Εἶχε σωθῆ. Καταλάβαινε πὼς ἂν δὲν ἐπενέβαιναν ἐγκαίρως οἱ πιὸ ψύχραιμοι ἐργάτες, ὁ «Φρὰντς» θὰ τοῦ εἶχε ρίξει ἀσφαλῶς τὸ ἀγκωνάρι πάνω στὸ κεφάλι.

Κάθε κίνδυνος ὅμως δὲν εἶχε περάσει. Τὸ ἴδιο βράδυ ζήτησε τὴν ἐξόφλησή του ἀπ' τὸν ἐργολάβο τοῦ γιαπιοῦ, καὶ ἔφυγε γιὰ νὰ βρῆ ἀλλοῦ δουλειά...

Ἂς εἶναι..., ψιθύριζε μ' ἐπιμονὴ καθὼς ἀπομακρυνόνταν ἀπὸ τὸ γιαπὶ ὅπου παρὰ λίγο νὰ βρῆ τὸν θάνατο, κανένας δὲ θὰ μοῦ βγάλη ἀπ' τὸ μυαλὸ πὼς γιὰ τὸ ἐργατικὸ πρόβλημα ὑπάρχει ἀσφαλῶς κάποιο κλειδί... ποὺ ἀργὰ ἢ γρήγορα πρέπει νὰ τὸ βρῶ!...

ΣΤ'

Ὁ τρομερὸς ἐχθρὸς τῶν Ἑβραίων.

Τὸ μῖσος τοῦ Χίτλερ ἐναντίον τῆς σοσιαλδημοκρατίας μεγαλώνει.—Οἱ Ἑβραῖοι τῆς Αὐστρίας.—Ἕνας λαοφιλὴς δήμαρχος ποὺ τὰ βάζει... μὲ τοὺς μισοὺς συμπατριῶτες του: Λύγκερ—Πῶς γεννηθῆκαν στὸν Χίτλερ τὰ ἀντιεβραϊκά του αἰσθήματα.—Προσπαθεῖ νὰ προσυλητίση ἔστω καὶ ἕναν ἑβραῖο στὴν ἰδεολογία του.

Τὴν ἐχθρότητα ποὺ τοῦ ἔδειχνε τὸ περιβάλλον του ἕνεκα τῶν ἀντιμαρξιστικῶν του ἰδεῶν, τὴν ἀνταπέδιδε ὁ Χίτλερ σὲ μῖσος ἐναντίον τῆς Σοσιαλδημοκρατίας. Γιὰ τὸν ἀποκλεισμό του ἀπὸ τὶς «δουλειὲς», γιὰ τὰ ἐπανηλειμμένα διωξίματά του ἀπὸ τὰ γιαπιά, γιὰ τὴν ἀπόπειρα ἀκόμα ποὺ παρὰ λίγο νὰ γίνῃ ἐναντίον του δὲν θεωροῦσε ὑπευθύνους τοὺς συναδέλφους του. Αὐτοὶ ἦσαν τὰ «θύματα». Ὑπευθύνους θεωροῦσε τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Σοσιαλδημοκρατικῆς κινήσεως ποὺ εἶχαν ποτίσει μὲ τέτοιες ἰδέες καὶ μὲ τέτοια αἰσθήματα τοὺς ὀπαδούς τους.

Ἆ, ναί, αὐτοὶ φταῖγαν... Κι' αὐτοὺς ἄρχισε νὰ θεωρῆ ὑπόλογους ὁ Χίτλερ γιὰ... ὅλη τὴν κακοδαιμονία του.

Ὅσο ἐξέταζε μάλιστα καλύτερα τὰ πράγματα, ὅσο ἔβλεπε τοὺς Ἑβραίους νὰ διευθύνουν ἀπὸ τὰ παρασκήνια τὴ μαρξιστικὴ κίνηση, τόσο περισσότερο φούσκωνε μέσα στὰ στήθη του, ἄρχιζε νὰ παίρνῃ μορφὴ μανίας, τὸ μῖσος ποὺ ἔνοιωθε ἐναντίον τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἰσραήλ.

Οἱ περισσότεροι σοσιαλδημοκράται, πράγματι, ἀπὸ τοὺς ἱδρυτὰς τοῦ κόμματος ὥς τοὺς ἁπλοὺς ἀρχηγούς, ἦσαν ἑβραῖοι. Μὰ τότε... τότε... — ἐσυμπέραινε ὁ Χίτλερ — τότε ἦταν φανερὸ τὸ πρᾶγμα! Πίσω ἀπὸ τὶς παχυλὲς ὑποσχέσεις τοῦ Μαρξισμοῦ, κρυβόταν ὁ ἐγωϊσμὸς τῆς «παράσιτης αὐτῆς ράτσας» κι' ὁ μυστικός της πόθος νὰ καταστρέφη κάθε ἐθνικιστικὴ ἰδέα...

Ἰδοὺ πὼς περιγράφει ὁ ἴδιος στὸ «Μάϊν Κάμπφ» τὴν ψυχικὴ κατάσταση στὴν ὁποίαν βρέθηκε ὅταν τὰ «ἀνεκάλυψε» ὅλα αὐτά.

Ἀξίζει ν' ἀναφέρουμε τὰ ἴδια του τὰ λόγια, γιατὶ ἔτσι μᾶς δίδεται τὸ κλειδὶ τοῦ μίσους ποὺ αἰσθάνεται ἀκόμη καὶ σήμερα ὁ Χίτλερ ἐναντίον κάθε τι τοῦ ἑβραϊϊκου, τῆς ἔχθρας τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος ἐναντίον τοῦ ἰουδαϊσμοῦ, τὸν ὁποῖον μὲ φοβεροὺς διωγμοὺς προσπαθεῖ νὰ ἀφανίση, νὰ ἐξολοθρεύση.

«— Μαῦρα προαισθήματα — γράφει ὁ Χίτλερ — κι' ἕνας φριχτὸς φόβος μὲ κυρίευσαν ὅταν ἐννόησα τοὺς μυστικοὺς σκοποὺς ποὺ ἐπεδίωκε ὁ σοσιαλισμός.

«Μοῦ φάνηκε πὼς ἡ θεωρία του ἦταν ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸ κι' ἀπὸ τὸ μῖσος, κι' ὅτι χρησιμοποιοῦσε ὅλα τὰ μέσα ἐκεῖνα ποὺ θὰ τὸν ὁδηγοῦσαν τελικά, μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια, στὴ νίκη· σὲ μιὰ νίκη ποὺ ἦταν μοιραῖο νὰ καταφέρη κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἕνα θανάσιμο πλῆγμα.

«Ἐν τῷ μεταξύ, ἐπείσθηκα ὅτι μεταξὺ τῆς κακούργου αὐτῆς θεωρίας καὶ τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, ποὺ μοῦ ἦταν ὥς τότε ἄγνωστος, ὑπῆρχαν ὡρισμένες σχέσεις. Μονάχα ὅποιος ξέρει καλὰ τὸν Ἰσραηλιτισμὸ μπορεῖ νὰ βρῆ τὸ κλειδὶ τῶν μυστικῶν καί, κατὰ συνέπειαν, τῶν πραγματικῶν σκοπῶν τῆς σοσιαλδημοκρατίας.

«Ἐκεῖνος ποὺ κατορθώνει νὰ γνωρίση αὐτὸν τὸν λαό, ἀρχίζει *νὰ βλέπη καθαρὰ* καὶ μαθαίνει τοὺς ἀληθινοὺς σκοποὺς τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος. Μέσα ἀπὸ τοὺς καπνοὺς καὶ τὰ φούμαρα τῆς ρητορικῆς του, προβάλλει τὸ ἀπαίσιο καὶ χονδροειδὲς μοῦτρο τοῦ Ἑβραϊσμοῦ — τοῦ Μαρξισμοῦ!»

* * *

Ὁ Χίτλερ, στὰ νειᾶτα του, εἶχε γνωρίσει πολὺ λίγους Ἰσραηλῖτες. Οἱ Ἑβραῖοι, ἄλλωστε, τοῦ Λίντς, ντυνόντουσαν ὅπως οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ δὲν προκαλοῦσαν τὴν προσοχή. Τοὺς περνοῦσε κανένας γιὰ Γερμανούς.

Ὁ πατέρας του, ἐπίσης, δὲν ἦταν ἀντισημίτης. Δὲν ἔκανε διάκριση σὲ... χριστιανὲς καὶ σὲ ἑβραιοποῦλες, φθάνει νὰ ἦταν ὄμορφες... Ἔτσι κι' ὁ Ἀδόλφος, ὅταν ἦταν μικρός, δὲν αἰσθανόταν καμμιὰ ἀντιπάθεια ἐναντίον τῶν Ἑβραίων. Ἀπεναντίας, μάλιστα, τοὺς λυπόταν.

Ἡ παπαδοκρατία βασίλευε τότε στὴν Αὐστρία. Κι' ὅταν ὁ Ἀδόλφος τύχαινε ν' ἀκούση, σὲ πολιτικὲς συζητήσεις, νὰ μιλοῦν κοροϊδευτικὰ κάπως γιὰ τοὺς Ἑβραίους, γινόταν ἔξω φρενῶν: θαρροῦσε πὼς οἱ Ἑβραῖοι δὲν διαφέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους συντοπίτες του παρὰ κατὰ τὴ θρησκεία μονάχα. Ἐμάθαινε, βέβαια, ὅτι στὰ 1873 καὶ στὰ 1880 εἶχαν γίνει βίαιες ἀντισημιτικὲς ἐκδηλώσεις στὴν Αὐστρία. Θεωροῦσε ὅμως τοὺς Ἑβραίους ὥς ἕνα λαὸ πολιτισμένο ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι, καὶ πίστευε πὼς τοὺς καταδιώκαν, γιὰ τὶς θρησκευτικές τους δοξασίες, μονάχα οἱ θρησκόληπτοι.

Οὔτε ὅταν ἔφθασε στὴν Βιέννη τοῦ ἔκαναν καμμιὰ ἐντύπωση οἱ Ἑβραῖοι. Περισσότερο τὸν ἐθύμωνε ἡ καταφρόνια ποὺ ἔδειχναν οἱ Αὐστριακοὶ γιὰ κάθε τὶ δικό

τους, γιὰ κάθε τὶ τευτονικό, καὶ ἡ μανία τους νὰ ἐκθειάζουν κάθε τὶ τὸ γαλλικό...

Δὲν μποροῦσε ὅμως τότε ἀκόμη, βέβαια, νὰ καταλάβη ὅτι... τὸ ἕνα δέκατο ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Βιέννης ἦταν Ἑβραῖοι. Ὅτι αὐτοὶ συγκεντρώναν τὴν πραγματικὴ δύναμη στὴν Αὐστροουγγαρία, κι' ὅτι αὐτοὶ εἶχαν καταντήσει σ' αὐτὰ τὰ χάλια τὴν ἰσχυροτάτη ἄλλοτε αὐτὴν αὐτοκρατορία...

Αὐτὰ ὅλα τὰ ἀντελήφθη, ὅταν... τὸ μῖσος του πρὸς τὸν Μαρξισμὸ καὶ τὴν Σοσιαλδημοκρατία τὸν ἔκανε νὰ προσέξη κάπως καλλίτερα, νὰ μελετήση προσεχτικότερα τὴ ζωὴ καί... τὰ ἔργα τῶν Ἑβραίων τῆς Αὐστρίας.

Εἶδε τότε πῶς οἱ Ἑβραῖοι, ἐγκατεστημένοι ἀπὸ ἑκατονταετηρίδος στὴ Βιέννη κυρίως, εἶχαν κατορθώσει νὰ πλουτίσουν, νὰ πάρουν, τὰ κυριώτερα οἰκονομικὰ *πόστα*, νὰ κυριεύσουν τὸ ἐμπόριο, τὶς τράπεζες, τὸν Τύπο, τὶς μεγαλύτερες ἐπιχειρήσεις—κάθε ἰκμάδα τῆς Αὐστρίας! Αὐτὴ ἡ «δράση» τους ἀκριβῶς εἶχε προκαλέσει τὶς «ἀντιδράσεις» τοῦ 1873 καὶ τοῦ 1880.

Ἕνας ἄνθρωπος μονάχα, ἕνας «μεγάλης ἰδιοφυΐας δημαγωγὸς» ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ σήμερα ὁ Χίτλερ, ὁ Κὰρλ Λύγκερ, εἶχε καταλάβει τὶ ὠφέλειες θὰ μποροῦσε νὰ προσπορισθῆ ἕνας πολιτικὸς ποὺ θὰ ἤξερε νὰ ἐκμεταλλευθῆ δημαγωγικὰ τὴν καταφορὰ τοῦ πλήθους ἐναντίον τῶν Ἑβραίων. Ἤρκεσε πράγματι ὁ Λύγκερ νὰ βγάλη μερικοὺς φλογεροὺς ἀντισημιτικοὺς λόγους, νὰ ἐξάψη τὰ πάθη ἐναντίον «τῆς μαφίας τῶν Ἑβραίων ποὺ εἶχαν κατορθώσει νὰ ρουφοῦν τὸ αἷμα τοῦ αὐστριακοῦ λαοῦ γιὰ νὰ πλουταίνουν», γιὰ νὰ γίνη... μὲ τεραστία πλειοψηφία δήμαρχος τῆς Βιέννης!

...Ὁ Χίτλερ, ἄρχισε νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν Λύγκερ. Μόλις μάθαινε ὅτι ἐπρόκειτο νὰ βγάλη κάποιο λόγο ἔτρεχε νὰ τὸν ἀκούση. Ὁ Λύγκερ ἐπετίθετο μὲ ἐξαιρετικὴ δριμύτητα ἐναντίον τῶν Ἑβραίων. Τούς... «ἐσκότωνε ὅλους ὁμαδικά»! Κι' ὁ Χίτλερ ἀκούγοντάς τον, ἔβγαζε τὸ ἄχτι του! Ποὺ νὰ ἤξερε πῶς κάποτε... θὰ τοὺς ἐσκότωνε κάπως πραγματικότερα αὐτός...

Στὸν «ἀντισημιτισμὸ» τοῦ Λύγκερ, ὡστόσο ὁ Χίτλερ δὲν ἔδινε μεγάλη σημασία. Ἤξερε ὅτι ὁ Λύγκερ δὲν ἦταν ἀντισημίτης τόσο ἐκ πεποιθήσεως ὅσο... γιὰ νὰ κάνη τὴ δουλειά του, νὰ προσελκύη τὸ πλῆθος. Τὶ τὰ θέλετε ὅμως κάθε τὶ ποὺ λεγόταν ἐναντίον τῶν Ἑβραίων, τῶν «ἐχθρῶν του»—τὸ εἶχε πάρει «προσωπικὰ» πλέον τὸ ζήτημα, βλέπετε ὁ Χίτλερ—τὸν ἐνεθουσίαζε... Τὶ τὸν ἐνδιέφερε ἂν ὁ Λύγκερ εἶχε πολλοὺς Ἑβραίους φίλους, μὲ τοὺς ὁποίους ὕστερ' ἀπὸ τοὺς λόγους του, ἐπήγαινε σὰν ἥσυχος νοικοκύρης κι' ἔπινε μπῦρες;..

Ἔπειτα ὁ Λύγκερ εἶχε πραγματικὸ «ταλέντο» πολιτικό, ἦταν μέχρι σχολαστικισμοῦ τίμιος, ἦταν προστάτης τῶν ἐπαγγελματιῶν, τῶν μικροεμπόρων, ἐχθρὸς τῆς μεγάλης κεφαλαιοκρατίας καὶ κυρίως Γερμανός. Γερμανὸς ἀπὸ τὴν κορφὴ ὥς τὰ νύχια. Ἦταν, δηλαδή, κάτι σὰν Σοσιαλιστὴς καὶ Ἐθνικιστὴς συγχρόνως... Ἕνα εἶδος προδρόμου τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Ἔ, ὅλ' αὐτὰ δὲν ἀρκοῦσαν γιὰ νὰ τὸν λατρεύση ὁ Χίτλερ;...

Καὶ σήμερα ἀκόμη, ὁ πανίσχυρος δικτάτωρ τῆς Γερμανίας, θεωρεῖ τὸν Λύγκερ ὡς «τὸν μεγαλύτερο δήμαρχο ὅλης τῆς Γερμανικῆς Ἱστορίας!» Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἦταν δήμαρχος... τῆς Βιέννης.

***

Ὁ Χίτλερ ἄρχισε ν' ἀναπνέη! Εἶχε βρεῖ στὸ πρόσωπο τοῦ Λύγκερ τὸν ἄνθρωπο ποὺ — τέλος πάντων! — ἐνσάρ-

κωνε κάπως τὶς ἰδέες του. Κι' ὅσο μελετοῦσε τὴ ζωή του, τόσο περισσότερο ἐνθουσιαζόταν μαζί του. Ὁλοένα εὕρισκε καὶ περισσότερες ὁμοιότητες μὲ τὴ δική του ζωή.

Ἰδοὺ πῶς τὸν περιγράφει ὁ Μπεκλέρ:

«Ὁ Λύγκερ προήρχετο ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ δὲν ἔζησε παρὰ γιὰ τὸν λαό. Θὰ μείνῃ στὴν ἱστορία τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης σὰν ἕνας δικτάκτωρ τῆς Βιέννης. Χριστιανοσοσιαλιστὴς στὸ δημοτικό του πρόγραμμα, ἀρχηγὸς τῆς πολιτικῆς τῆς μεσαίας τάξεως, ἀρνούμενος τά... ἐκ τοῦ Θεοῦ προερχόμενα δικαιώματα τῶν τραπεζιτῶν καὶ τῶν πλουσίων ἐν γένει, δεδηλωμένος ἐχθρὸς τόσον τοῦ φιλελευθερισμοῦ ὅσον καὶ τῆς «Σοσιαλδημοκρατίας» τῶν Ἑβραίων ὅπως ἔλεγε, λαϊκὸς τύπος ὅπως μποροῦν νὰ εἶναι μονάχα οἱ πραγματικοὶ ἀρχηγοὶ τῆς κοινῆς γνώμης, συγχρόνως ὅμως ὑποστηρικτὴς καὶ τῆς Μοναρχίας, ὁ Λύγκερ δὲν μποροῦσε παρά, μὲ τὶς ἰδιότητές του αὐτές, νὰ ἀσκήσῃ μιὰ μεγάλη ἐπιρροὴ στὸν Ἀδόλφο Χίτλερ, πού, μόλις ἄρχισε νὰ ὑφίσταται τὴν γοητεία τοῦ δημοτικοῦ ἄρχοντος τῆς Βιέννης, θέλησε νὰ πληροφορηθῇ ποιὲς ἦταν οἱ πραγματικὲς ἀντιλήψεις του γιὰ τὸ ἑβραϊκὸ ζήτημα...»

Οἱ ἀντιλήψεις τοῦ Λύγκερ, τὸν φανάτισαν καθὼς εἴδαμε ἀκόμη περισσότερο ἐναντίον τῶν Ἑβραίων. Ἄρχισε νὰ τοὺς κυνηγάῃ, νὰ μελετᾷ κάθε ἐκδήλωσή τους στὴν Αὐστρία.

Ἐπιστοποίησε τότε, ὅπως λέει ὁ ἴδιος, ὅτι «δὲν ὑπῆρχε ἀτιμία στὴν ὁποίαν νὰ μὴν ἦσαν ἀνακατεμμένοι». Δὲν ἀρκοῦσε πὼς εἶχαν πιάσει ὅλα τὰ πόστα, ὅπως εἴπαμε—γιατροί, δικηγόροι, διανοούμενοι, καθηγηταί, διευθυνταὶ ἐφημερίδων δὲν ὑπῆρχαν στὴ Βιέννη παρὰ Ἑβραῖοι σχεδόν!—χωρὶς ν' ἀφίσουν ν' ἀναδειχθῇ κανένας ἄλλος, δὲν ἀρκοῦσε ποὺ ὅλοι οἱ διευθυνταί, οἱ συνεργάται καὶ οἱ

ἐκδόται τοῦ μαρξιστικοῦ τύπου τῆς Αὐστρίας ἦταν Ἑβραῖοι, ἀλλὰ τοὺς ἔβλεπε νὰ ἐκδίδουν ὅλα τὰ πορνογραφικὰ λαθρόβια ἔντυπα, ἔβλεπε τὴν χαρτοπαιξία, τὴν αἰσχροκέρδεια—ὅπως λέει ὁ ἴδιος πάντοτε τουλάχιστον—νὰ γίνωνται ὄργανα πλουτισμοῦ τῶν Ἑβραίων...

Μὲ τὴν λατρεία ποὺ ἔτρεφε σὲ κάθε τι τὸ γερμανικό, ἄρχισε ν' ἀμφιβάλῃ πλέον ἂν ἦταν δυνατὸν ἕνας Ἑβραῖος νὰ ἔχῃ μέσα του γερμανικὴ συνείδηση, ἂν ἦταν δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν Ἑβραῖοι Γερμανοὶ—ἔστω... καὶ παληάνθρωποι. Ἐμελέτησε κι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Τὸν εἶχε κυριεύσει πυρετὸς σχεδόν...

Ἔ, λοιπόν, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν του ἦταν ν' ἀνακαλύψῃ ὅτι ὅλοι οἱ πολιτικοὶ ἐκεῖνοι ποὺ δὲν παραδέχονταν ἐθνικὴ συνείδηση, ὅλοι οἱ βουλευταὶ—σοσιαλδημοκράται, ὅλοι οἱ γραμματεῖς στὰ διάφορα ἐργατικὰ συνδικάτα, οἱ πρόεδροι τῶν σοσιαλιστικῶν ὀργανώσεων ἢ καὶ οἱ ἁπλοὶ προπαγανδισταὶ ἀκόμη ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ δηλητηριάσουν τοὺς ἀνθρώπους τῶν συνοικιῶν μὲ τὶς «ἀντεθνικὲς» ἰδεολογίες τους, ἦταν Ἑβραῖοι!...

Ἔ, τελείωσε! Ὕστερ' ἀπὸ τὴ διαπίστωση αὐτή, ὁ Χίτλερ κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι ἕνας Ἑβραῖος δὲν μποροῦσε νὰ εἶναι Γερμανός.

«Τὸ κατάλαβε αὐτὸ καλὰ—γράφει—καὶ ἀπὸ τότε ἡσύχασε τὸ μυαλό μου. Ἔτσι, ἔπαυσα πιὰ νὰ ἔχω κοσμοπολιτικὲς ἀντιλήψεις καὶ ἔγινα φανατικὸς ἀντισημίτης!».

***

Ἔξαφνα ὅμως, ἐκυριεύθηκε τότε ὁ Χίτλερ ἀπὸ μιὰ τρελλὴ ἐπιθυμία: Νὰ κατορθώσῃ ν' ἀποσπάσῃ μερικοὺς Ἑβραίους ἐργάτες—ἕναν, ἔστω!—ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Μαρξισμοῦ.

—«Ἤμουν—γράφει στὴν Αὐτοβιογραφία του—ἀρκετὰ ἁπλοϊκὸς ἀκόμη, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὥς τε νὰ θέλω νὰ τοὺς φωτίσω ἐπάνω στὶς παραδοξολογίες ποὺ ὑπεστήριζε ἡ θεωρία τους. Ἔπαιρνα τὸ λόγο ὅσο πιὸ συχνὰ μποροῦσα στὸν ὅμιλο τῶν συναδέλφων μου, καὶ ξελαρυγγιαζόμουνα γιὰ νὰ τοὺς λέω διαρκῶς πόσο λάθος εἶχαν.

«Φανταζόμουνα ὅτι ἦταν εὔκολο νὰ τοὺς δείξω πόσο μεγάλος ἦταν ὁ κίνδυνος ἀπὸ τὴν διάδοση τῶν μαρξιστικῶν θεωριῶν. Κάθε φορὰ ὅμως ἔφτανα... στὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα!».

Ἔτσι, βλέποντας πὼς δὲν μποροῦσε νὰ προσελκύσῃ στὶς ἰδέες του οὔτε ἕναν ἑβραῖο, ἔφτασε στὸ συμπέρασμα πὼς ἡ τυχὸν ἐπικράτηση τῶν Ἑβραίων, θὰ ἐσήμαινε τὴν καταστροφὴ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐτελείωσε. Ἀπὸ τότε εἶχεν ἑδραιωθῆ πλέον μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ Χίτλερ ἡ ἀντισημιτική του θεωρία, ποὺ δὲν ἐπρόκειτο ν' ἀλλάξῃ ποτέ.

Τότε ὅμως ἦταν ἀκόμη μόνος...

* * *

Εἴδαμε, ἔτσι, πῶς εἶχε γίνει ὁ Χίτλερ ἐθνικιστὴς ἀπὸ παιδί, πὼς ἔγινε ἀντιμαρξιστὴς ἀργότερα, ἐπειδὴ δὲν ἐπέτρεπε στὸν ἑαυτό του νὰ ἑνώσῃ τὴν τύχην του μὲ τὴν τύχη τῶν ἄλλων ἐργατῶν, νὰ γίνῃ ἕνα «νούμερο» ἀνάμεσά τους, πὼς ἔγινε ἀντισημίτης, ἐπειδὴ ἔβλεπε πὼς οἱ Ἑβραῖοι ἦσαν ἡ ψυχὴ τοῦ Μαρξισμοῦ, καὶ πὼς αὐτοὶ εἶχαν «καπαρώσει» ὅλες τὶς τιμὲς καὶ ὅλα τὰ πλούτη.

Ὁ Χίτλερ, ὅμως, ἔγινε καὶ «ἀντικοινοβουλευτικὸς»:... ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ παρηκολούθησε γιὰ πρώτη φορὰ μιὰ συνεδρίαση τῆς Αὐστριακῆς Βουλῆς!...

Ζ′

Συνέχεια περιπετειῶν.

Ὁ Χίτλερ γίνεται, τέλος πάντων, ζωγράφος... «τοῦ ποδαριοῦ» ὅμως!—Ἀρχίζει νὰ γεννιέται μέσα του, ἡ ἐπιθυμία του, νὰ πολιτευθῇ.—Μιὰ συνεδρίαση τοῦ Ράϊχσρατ—Καβγάδες, κακό, ὀχλοβοή... καὶ ξύλο!—Ὅπου ὁ Χίτλερ καταδικάζει στὴ συνείδησή του τὸν κοινοβουλευτισμό.—Μικροπωλητὴς κάρτ-ποστάλ.—Ὁ θάνατος τοῦ Λύγκερ καὶ ἡ κηδεία του.—Ἡ νοσταλγία τῆς Γερμανίας.

Καθὼς τὸν διώχναν διαρκῶς ἀπὸ τὶς διάφορες ἐργασίες στὶς ὁποῖες προσπαθοῦσε νὰ κερδίσῃ τὸ ψωμί του, ὁ Χίτλερ ἀναγκαζόταν κάθε τόσο ν' ἀλλάζῃ ἐπάγγελμα, μήπως.. τοῦ γυρίσῃ τὸ γοῦρι.

Ἀπὸ «ἀποδότης», λασποκουβαλητής, δηλαδή, ὅπως εἴπαμε, ἔγινε ἔτσι διαδοχικὰ ταπετσέρης, σοβατζῆς (τὸ περίεργο εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα, ποὺ «ἐξήσκησε» λιγότερο καιρὸ ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα, εἶναι καὶ τὸ πιὸ γνωστό του! Πολλοί, πράγματι, ἀγνοοῦν ὅτι ὑπῆρξε κτίστης· «ὁ Χίτλερ;—λένε—ἄρχισε σοβατζῆς!..) καὶ τέλος διακοσμητὴς τοῦ ἐσωτερικοῦ οἰκοδομῶν. Πλησίαζε, καθὼς βλέπετε ὁλοένα καὶ περισσότερο στὸ ἐπάγγελμα τοῦ καλλιτέχνου, ποὺ εἶχε ὀνειρευθῆ ὅταν ἦταν νέος.

Εἶχε βαρεθῆ ὅμως πιὰ νὰ εἶναι «ἐργάτης», νὰ περιμένῃ, ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἐργολάβους οἰκοδομῶν νὰ τὸν προσλάβουν στὴ δουλειά τους. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ «μισθω-

τοῦ»—μεροδοῦλι-μεροφάϊ...—τὸν εἶχε ἀποκαρδιώσει, ἐβάραινε στὴν ψυχή του. Διψοῦσε γιὰ ἕνα ἐπάγγελμα «ἐλευθέριο» ὅπου νὰ μπορέση ν' ἀναδειχθῇ. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐπεχείρησε νὰ ἀνοίξη... ἀρχιτεκτονικὸ γραφεῖο. Ἀπέτυχε ὅμως. Καὶ τότε, στὶς ἀρχὲς τοῦ 1910, ἐπῆρε μιὰ μεγάλη ἀπόφαση: Παράτησε τὰ γιαπιά, τοὺς «συναδέλφους» του ἐργάτες, τὰ ἡμερομίσθια, κι' ἄρχισε νὰ ἐργάζεται γιὰ λογαριασμό του.

Ἔγινε «ζωγράφος τοῦ ποδαριοῦ». Ὑδατογράφος!

Θἄχετε δῆ, βέβαια, διαφόρους πίνακες ζωγραφικῆς, ποὺ εἶναι ἁπλωμένοι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα, στὴν ὁδὸν Αἰόλου, ἢ στὰ σκαλάκια τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, περιμένοντας κανέναν ἀγοραστή. Κάτι πίνακες ἄτεχνους, μὲ χρώματα ζωηρά, ποὺ παριστάνουν συνήθως «ἡλιοβασιλέμματα», ἢ «δάση» ἢ καὶ καμμιὰ λίμνη μ' ἕνα φανταχτερὸ κῦκνο στὴ μέση, καὶ ποὺ εἶναι τόσο συμπαθητικοὶ γιατὶ καθὼς παραμένουν ὧρες, μέρες, τόσο καρτερικὰ ἐκτεθειμένοι, φανερώνουν ὅλη τὴν πίστη τοῦ φτωχοῦ ζωγράφου ποὺ τοὺς ἔκανε,—τὶς στερήσεις, τὴν πεῖνα ἴσως ποὺ δοκίμασε ὁ δυστυχισμένος αὐτὸς καλλιτέχνης, ὁ αὐτοδίδακτος συνήθως—γι' αὐτὸ καὶ ἀκατάρτιστος στὰ τεχνικὰ ζητήματα—γιὰ νὰ μείνη πιστὸς στὸ ἰδανικό του...

Ἔ, τέτοιες «ὑδατογραφίες» — τοπία καὶ ἀγροτικὲς σκηνὲς κυρίως — κατασκεύαζε ὁ Χίτλερ, καὶ τὰ ἐπρόσφερε στοὺς διαβάτες γιά νὰ τοῦ τ' ἀγοράσουν.

Οἱ διαβάτες ὅμως — ὅπως συμβαίνει συνήθως — δὲν ἔδειχναν μεγάλη προθυμία. Κι' ὁ Χίτλερ, ἀφοῦ εἶδε κι' ἀποεῖδε, σκέφθηκε νὰ γίνη διαφημιστής. Ἄρχισε νὰ ζωγραφίζη διάφορες διαφημιστικὲς εἰκόνες, νὰ τὶς προσφέρη στοὺς ἐμπόρους, νὰ τσακώνεται μαζί τους ὅταν δὲν τὶς εὕρισκαν τοῦ γούστου τους, νὰ ἱδρωκοπῇ γιὰ νὰ τοὺς

κάνη νὰ τὸν καταλάβουν καὶ νὰ τοὺς ἀποσπᾷ, τέλος, τὴν παραγγελία.

Ἡ διαφημιστικὴ τέχνη τότε, βλέπετε, ἦταν στὰ σπάργανα. Κι' οὔτε ὁ Χίτλερ εἶχε δυνατὸ ταλέντο ὥστε νὰ μπορῇ νὰ τὴν ἐπιβάλη. Πρωτοπόρος, λοιπόν. Ψευτοζοῦσε ὅμως... Καὶ ἦταν ἐνθουσιασμένος!

Ἦταν ἐνθουσιασμένος, κυρίως, γιατὶ δὲν εἶχε πλέον νταραβέρια μὲ τοὺς ἐργάτες. Κι' ἀκόμη, γιατὶ ἡ τέχνη ποὺ ἐξασκοῦσε εἶχε πλέον — διάβολε! — κάποια συγγένεια μὲ τὰ ἰδανικά του — νὰ γίνη, δηλαδή, ἀρχιτέκτων!

Οἱ στερήσεις, ἄλλωστε, καὶ ἡ φτώχεια, δὲν τοῦ ἔκαναν καμμιὰ ἐντύπωση. Εἶχε συνηθίσει σ' αὐτές. Κι' ἔπειτα εἶχε τοὺς αἰωνίους φίλους του: τὰ βιβλία.

Ὅσο διάβαζε, ὅσο μορφωνόταν, ὅσο μάθαινε διάφορα πράγματα, τόσο ἤθελε νὰ μαθαίνη καὶ περισσότερα. Καὶ πολλὲς φορὲς ἡ αὐγὴ τὸν εὕρισκε σκυμμένο πάνω στὸ βιβλίο του.

Δὲν τὸν ἔνοιαζε, ὅμως, τώρα πιά: δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ τρέξη ἀπ' τὰ χαράμματα, στὸ γιαπί, ὅπως ἄλλοτε, μὲ τὸ ζεμπίλι στὸν ὦμο. Δὲν εἶχε παρὰ ν' ἀρχίση τὴ «διαφημιστικὴ περιοδεία του» λίγο ἀργότερα..

Ἀπὸ τότε εἶχεν ἀρχίσει, ἀκαθόριστα βέβαια, νὰ γεννιέται μέσα στὸν Χίτλερ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ πολιτευθῇ κάποτε, τοῦ νὰ μπορέση νὰ ἐπιβάλη τὶς γνῶμες του, τὴν ἰδεολογία ποὺ ὁλοένα καὶ ἔπαιρνε ἕνα σχῆμα πιὸ συγκεκριμμένο, στοὺς συμπατριῶτες του.

Περίμενε ὅμως...—Καὶ μελετοῦσε γιὰ «*ὅταν καὶ ἐὰν*» ἔφθανε ἐκείνη ἡ στιγμή...

Ἔτσι, ὁπωσδήποτε ἐμόρφωσε καὶ μίαν ἄλλη πεποίθηση — ποὺ τὴν ἔχει ἀκόμη καὶ τώρα: Ὅτι δὲν πρέπει ἕνας νέος νὰ κατέρχεται στὴν πολιτικὴ ἐὰν δὲν εἶναι τοῦ-

λάχιστον τριάντα χρόνων. Γιατί, ὥς τὴν ἡλικία αὐτή, πιστεύει ὁ Χίτλερ — καὶ καθὼς βλέπουμε, ὅλες οἱ γνῶμες του, ὅλες αἱ ἀρχὲς τοῦ σημερινοῦ κόμματός του, πηγάζουν ἀπὸ τὴ δική του πεῖρα — ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει σταθεροποιήση ἀκόμα τελείως τὶς ἰδέες του.

Ἔτσι, ἐκεῖνος, ποὺ θ' ἀρχίση νὰ πολιτεύεται πρὶν γίνη τριάντα χρόνων, θ' ἀναγκασθῇ ἢ ν' ἀλλάξη ἀργότερα δοξασίες, ἢ νὰ ἐπιμείνη μὲν στὶς πρῶτες του ἀρχὲς χωρὶς ὅμως πλέον νὰ τὶς πιστεύη.

Στὴν πρώτη περίπτωση, ἀφοῦ ὁ ἴδιος δὲν θάχη ἀτράνταχτη πεποίθηση στὴν γνώμη του, πῶς θὰ θελήση νὰ τὴν ἐπιβάλη στοὺς ἄλλους;.. Καὶ στὴν δευτέρα περίπτωση θὰ εἶναι ἕνας «πολιτικάντες» ἕνας παλιάνθρωπος, ἕνας «καταφερτζῆς», ἕνας ἀσυνείδητος τυχοδιώκτης—ὅπως ἀλλοίμονο, εἶναι τόσοι πολιτικοί...

* * *

Ἡ πιὸ μεγάλη ἐπιθυμία τοῦ Χίτλερ, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἦταν νὰ παρακολουθήση μιὰ συνεδρίαση τοῦ Ράϊχσρατ— τῆς Αὐστριακῆς Βουλῆς.

Πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Αὐστρίας ἀπετελεῖτο τότε ἀπὸ ἕναν συρφετὸ διαφόρων φυλῶν, χωρὶς καμμιὰ ἑνιαία συνείδηση, ποὺ θὰ εἶχαν διαλυθῇ ἀσφαλῶς στὰ «ἐξ ὧν εἶχαν συντεθῇ», ἂν δὲν κυκλοφοροῦσε ἀνάμεσό τους καὶ τὸ ζωογόνο γερμανικὸ αἷμα. Ὁ Χίτλερ ἦταν περίεργος νὰ δῇ πῶς συνεδρίαζαν οἱ ἀντιπρόσωποι τόσων διαφορετικῶν ἐθνικοτήτων.

Μὲ χίλιους δυὸ κόπους κατώρθωσε νὰ πετύχη, τέλος πάντων κάποια μέρα, μιὰν ἄδεια εἰσόδου στὴ Βουλή. Ἀνέβηκεν ἐπάνω, στὰ θεωρεῖα, στὴν... γαλλαρία, μᾶλλον κι' ἄρχισε νὰ παρακολουθῇ μ' ἐνδιαφέρον τὴ συνεδρίαση.

Ὁ λοχαγὸς Ρὲμ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου ἀναφέρει εἰς τὸν Χίτλερ, — παρισταμένων τῶν διαφόρων ἀρχηγῶν ταγμάτων ἐφόδου.

Ἀπὸ τὶς μελέτες του, εἶχε σχηματίσει ὡρισμένες ἰδέες γιὰ τὸ κοινοβουλευτικὸ σύστημα· θεωροῦσε ὡς ὑπόδειγμα κοινοβουλίου—καὶ σ' αὐτὸ δὲν ἔπεφτε ἔξω—τὴν Ἀγγλικὴ βουλή: μὲ τὴν τάξη της, μὲ τὴν ἤρεμη συμπεριφορὰ τῶν ἀντιπροσώπων της, μὲ τὴν πραγματικὰ ἐθνικὴ διαγωγή τους.

Κάθε ἄλλο ὅμως, ἦταν ἡ Αὐστριακὴ Βουλὴ παρὰ τέτοιου εἴδους κοινοβούλιο. Ὅλα τὰ χάλια τῆς Αὐστροουγγρικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπεικονίζονταν μέσα κεῖ. Πρῶτον ποὺ δὲν ἦταν κοινοβούλιο, ἀλλά... Βαβυλωνία: Ἔβλεπε κανένας νὰ τσακώνονται ἀναμεταξύ τους, νὰ βρίζωνται, νὰ χτυπιοῦνται ἀκόμη, Μαγυάρους, Κροάτες, Ρώσσους, Σοκόλ, Τσιγγάνους, Ρουμάνους, Σέρβους, Ἰταλούς... κι' ἐλάχιστους Γερμανούς.

Ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς λὲς καὶ ἀντιπροσώπευε μιὰ διαφορετικὴ πατρίδα, μιὰ διαφορετικὴ ἐθνικότητα γιὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐμάχετο, Οἱ Σλοβένοι προσπαθοῦσαν ν' ἀνακηρύξουν ἀνεξάρτητη τὴ Σλοβενία, οἱ Σέρβοι κατηγοροῦσαν τοὺς Μαγυάρους, οἱ Τσέχοι κατηγοροῦσαν τοὺς Γερμανοὺς ὅτι τοὺς καταπιέζαν, οἱ Ρουμάνοι διεμαρτύροντο γιατὶ τοὺς εἶχαν περιλάβει μέσα στὸ Βασίλειο τῆς Οὐγγαρίας, οἱ Ἰταλοὶ φωνάζαν ζητῶντας νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὴν Ἰταλία...

Ὁ Χίτλερ ἄκουγε, σταυροκοπιώταν καὶ γινόταν ἔξω φρενῶν.

Οὔτε καὶ τὴν ἴδια γλῶσσα δὲ μιλοῦσαν, καθὼς βρίζουνταν ἀναμεταξύ τους ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας: οἱ περισσότεροι μιλοῦσαν τὰ γερμανικὰ μὲ μιὰ φανερὴ σλάυικη προφορά.

Σὰν νὰ μὴν ἔφθαναν ὅλοι αὐτοὶ οἱ καβγάδες, τὸ κακό, ἡ ὀχλοβοή, σηκώθηκε σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ ἀρχηγὸς τῶν σοσιαλδημοκρατῶν, κι' ἄρχισε νὰ βγάζῃ ἕναν δριμύτατο λόγο ἐναντίον τοῦ παγγερμανισμοῦ.

Τοῦ κάκου ἕνας γεροντάκος, ποὺ ἤθελε νὰ παραστήση τὸν πρόεδρο, προσπαθοῦσε νὰ ἐπιβάλη τὴν τάξη, χτυπῶντας ἀδιάκοπα καὶ τρεμουλιαστὰ ἕνα κουδοῦνι.

Ποιὸς τὸν ἄκουγε!

Οἱ μισοὶ βουλευταὶ ἦρθαν στὰ χέρια. Μερικοὶ τρέξαν νὰ τοὺς χωρίσουν. Οἱ περισσότεροι ὅμως «πατέρες» τοῦ ἔθνους οὔτε κουνηθῆκαν ἀπὸ τὴ θέση τους· εἶχαν ἄλλες ἀσχολίες: μερικοὶ κοιμόντουσαν, ἄλλοι κουβεντιάζαν μεταξύ τους γελῶντας, ἄλλοι... ἐχάζευαν!

Ἔ, ὁ Χίτλερ δὲν μποροῦσε ν' ἀνθέξη περισσότερο. Σηκώθηκε ἀηδιασμένος, πῆρε τὸ καπέλλο του, κι' ἔφυγε.

* * *

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, στὴ συνείδηση τοῦ Χίτλερ εἶχε καταδικασθῆ ὁ κοινοβουλευτισμός.

Ἐννοοῦσε ὅμως νὰ πεισθῆ ὅτι δὲν εἶχε κάνει λάθος στὴν ἐκτίμησή του· καὶ ξαναπῆγε μερικὲς φορὲς ἀκόμη στὸ Ράϊχσρατ. Κι' εὐχαριστιόταν, βέβαια, ὅταν ἄκουγε τοὺς ἐλαχίστους παγγερμανιστὰς—τὸν Περνερσντόρφερ, τὸν Σένερερ, καὶ κυρίως τὸν Λύγκερ, τὸ εἴδωλό του—νὰ κηρύττουν τὴν ἕνωση τῶν γερμανικῶν λαῶν, τὶ τὰ θέλετε ὅμως.., μόλις ἄρχιζαν ὕστερ' ἀπὸ λίγο τὰ τσακώματα μεταξὺ τῶν ἄλλων βουλευτῶν, καὶ κυρίως τὰ λογίδρια τῶν «σοσιαλιστῶν», ἔνοιωθε νὰ φουντώνη πάλι μέσα του ἡ ἀηδία πρὸς τὴν «δῆθεν» — ὅπως ἔλεγε — ἀντιπροσωπεία τοῦ λαοῦ...

Γιατὶ ὁ Χίτλερ εἶχε μορφώσει πιὰ τὴ γνώμη ὅτι ὁ Κοινοβουλευτισμὸς δὲν ἦταν παρὰ ἕνας πρόδρομος τοῦ τόσο μισητοῦ του Μαρξισμοῦ.

—Ὁ κοινοβουλευτισμὸς δὲν εἶναι, ἔλεγε, παρὰ μιὰ μηχανὴ κατάλληλη γιὰ ν' ἀποφεύγουν οἱ κατεργαρέοι τῆς πολιτικῆς τὶς εὐθύνες, καὶ γιὰ ν' ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ κράτους τοὺς ἱκανοὺς καὶ τοὺς ἠθικούς.

Αὐτὸ ποὺ ἔθιγε περισσότερο ἀπ' ὅλα τὸν Χίτλερ στὴν ἐθνική του συνείδηση, ἦταν ὅτι ὑπῆρχε πλῆθος αὐστριακῶν, μέσα στὴν καρδιὰ τῆς Αὐστρίας, ποὺ δὲν ἤξερε γερμανικά.

Κἄποτε, καθὼς περπατοῦσε ἀφηρημένος στὸ δρόμο, λίγο ἔλειψε νὰ τὸν παρασύρη κάποιο ἁμάξι. Ὁ ἁμαξᾶς—ὅπως συμβαίνει στοὺς ἁμαξάδες σὲ τέτοιες περιπτώσεις—ἄρχισε νὰ τὸν βρίζη... σὲ μιὰν ἄγνωστή του γλῶσσα. Τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ τὸν ἐπείραξε βαθυὰ καὶ τὸ ἀναφέρει ἀκόμη ὁ Χίτλερ. Δὲν τὸν ἐπείραξε τὸ ὅτι τὸν ἔβρισε ὁ ἁμαξᾶς, ἀλλὰ τὸ ὅτι μέσα στὸ κέντρο τῆς Βιέννης, ἕνας ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ δὲν ἤξερε τὴ γλῶσσά του!

* * *

Ἀπὸ «ζωγράφος τοῦ ποδαριοῦ» ὁ Χίτλερ ἔγινε μικροπωλητὴς κὰρτ-ποστάλ. Τὶς κὰρτ-ποστὰλ αὐτές, φυσικά, τὶς ζωγράφιζε μόνος του. Ἡ πεῖρα τὸν εἶχε διδάξει πὼς πιὸ εὔκολα πουλιῶνται τὰ πρακτικὰ ἀντικείμενα — ὅπως εἶναι οἱ κὰρτ-ποστὰλ—παρὰ τὰ ἔργα «τέχνης» ὅπως ἦταν οἱ πίνακές του. Καὶ πράγματι, μὲ τὸ νέο του ἐπάγγελμα ἔβγαζε κάπως πιὸ εὔκολα τὸ ψωμί του.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀκριβῶς, διεδόθη, ξαφνικά, μιὰ μέρα, μιὰ φοβερὰ εἴδησι στὴ Βιέννη:

Ὁ Λύγκερ, ὁ μεγάλος δημαγωγὸς κι' ὁ δημοφιλὴς δήμαρχος, εἶχε πεθάνει.

Τὴν κηδεία του, ἀκόμη τὴ θυμοῦνται στὴ Βιέννη. Ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλοπρεπέστερες ποὺ εἶχαν γίνει στὴν Αὐστριακὴ πρωτεύουσα. Ὅλη ἡ πόλις τὴν παρακολούθησε.

Αὐτὸ ποὺ ἔκανε ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση στὸν Χίτλερ,—παρακολουθοῦσε κι' αὐτός, φυσικά, τὴν κηδεία μαζὶ μὲ τὸ πλῆθος—ἦταν ὅτι πίσω ἀπὸ τὸ φέρετρο συνωστίζονταν ὑπηρέτες παντοπωλείων, ἐργάτες γιαπιῶν, παραμάνες, καμαριέρηδες μὲ οἰκοστολή, μικρέμποροι, ἐμποροϋπάλληλοι, ἀλλὰ καὶ πρίγκηπες, καὶ δοῦκες, καὶ καρδινάλιοι! Κι' ὅλοι αὐτοὶ — ἑνάμισυ ἑκατομμύριο κόσμος! — ἔκλαιγαν μὲ λυγμοὺς καθὼς παρακολουθοῦσαν τὴν κηδεία τοῦ τελευταίου πραγματικοῦ λαϊκοῦ δημάρχου τῆς Βιέννης.

Ἆ, πῶς χτυποῦσε δυνατὰ ἡ καρδιὰ τοῦ Χίτλερ...

Νὰ λοιπὸν ποὺ ἡ Βιέννη, ἡ πόλις αὐτὴ ποὺ τόσο τὴν περιφρονοῦσε, ἦταν ἱκανὴ νὰ δώσῃ ἕναν τέτοιο μεγάλο πατριώτη, ἕναν τέτοιο ἀληθινὸ φίλο τοῦ λαοῦ, ὅπως ὁ Λύγκερ.

Εἶχεν ἀρκέσει, ἐκεῖνο τὸ ἀπόγεμμα, νὰ ἔχῃ ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος στραμμένη τὴν σκέψῃ του στὴν ψυχὴ τοῦ ἀληθινοῦ Γερμανοῦ, γιὰ νὰ νοιώσῃ ἕνα παλμὸ γερμανικὸ στὴν καρδιά του. Δὲν ἦταν μιὰ μεγάλη νίκη τοῦ Λύγκερ, τὸ νὰ κατορθώσῃ νὰ μεταβάλῃ τὴν Βιέννη σ' ἕνα... «προκεχωρημένο φυλάκιο» τοῦ Παγγερμανισμοῦ μέσα στὴν Αὐστρία;... Κι' αὐτὸ τὸ εἶχε κατορθώσει μόνο μὲ τὴν μεγάλη πίστι στὸν ἐθνισμό του...

Αὐτὰ συλλογιζόταν ὁ Χίτλερ, καθὼς ἀκολουθοῦσε σιωπηλὸς καὶ δακρυσμένος τὴν κηδεία τοῦ Λύγκερ.

Κι' ἔνοιωθε νὰ ριζώνῃ ἀκόμη περισσότερο μέσα του ἡ τυφλή, ἡ φανατικὴ ἀγάπη στὴ Γερμανία...

* * *

Ὁ θάνατος τοῦ Λύγκερ ἔκαμε βαθυὰν ἐντύπωση στὸν Χίτλερ. Τοῦ φαινόταν πὼς εἶχε χάσει ἕναν ἄγνωστο, μεγάλο φίλο. Ἡ σκέψη του πετοῦσε διαρκῶς σ' αὐτόν, στὴν ἰδεολογία του, στὴν Γερμανία...

Μιὰ μεγάλη, μιὰ ἀκατανίκητη νοσταλγία γιὰ τὴν «πραγματικὴ» πατρίδα του, γιὰ τὴν Πατρίδα ποὺ δὲν εἶχε γνωρίσει ἀκόμα, γιὰ τὴ Γερμανία ἄρχισε νὰ γεννιέται μέσα του.

Ἡ παραμονή του στὴν Αὐστρία τοῦ ἦταν ἀφόρητη πιά. Μήπως εἶχε καμμιὰν ὑποχρέωση, ἄλλωστε, νὰ μείνῃ ἐκεῖ; Μήπως δὲν θὰ μποροῦσε νὰ κερδίσῃ τὸ ψωμί του, μὲ τὸν ἱδρῶτα του, παντοῦ;—καὶ κυρίως στὴ Γερμανία, ὅπου καὶ ἡ πιὸ σκληρὴ δουλειὰ θὰ τοῦ ἦταν ἀνεκτὴ κι' εὐχάριστη, ἀφοῦ θ' ἀνάπνεε τὴν γλυκειά, τὴν ζωογόνο ἀτμόσφαιρα τῆς Γερμανίας;... ὅπου δὲν θὰ ὑπῆρχαν ἁμαξᾶδες ποὺ νὰ μὴν ξέρουν τὴν ἐθνική τους λαλιά;...

Κι' ἔτσι, ἕνα ὡραῖο πρωΐ, ὁ Χίτλερ ἑτοίμασε τὴ βαλιτζοῦλα του, καὶ πῆρε τὸ τραῖνο ποὺ ἔφευγε γιὰ τὸ Μόναχο.

Η΄

Ἔρως...

Ἕνας νέος νευρικός, ντροπαλός, δειλὸς καὶ λίγο... νευρασθενικός.— Μιὰ ἄτυχη ἐρωτικὴ περιπέτεια.— Τὰ παράξενα ἐρωτικὰ γοῦστα τοῦ Φύρερ.—Ἔρνα Χάφσταγκελ.— Ἡ ὡραία ἑβραιοποῦλα.— Ὁ Χίτλερ ἐρωτεύεται τὴν Γκρέτα Ράουμπαλ, τὴν κόρη τῆς ἀδελφῆς του.— Τὸ τραγικὸ τέλος ἑνὸς εἰδυλλίου.— Ἡ γυναῖκα τοῦ μουσουργοῦ Βάγνερ παρὰ λίγο... κυρία Χίτλερ.— Λένι Ρίφενσταλ : ἔρως ἢ... ρεκλάμα ;. — Ἡ Μαργαρίττα Σλέζακ καὶ ἡ ὡραία μπυραριέρα τοῦ Μονάχου.— Ἄλλες συνήθειες τοῦ Χίτλερ ποὺ σοκάρουν τὸ περιβάλλον του.

Τὸ κεφάλαιο αὐτὸ θὰ εἶναι σύντομο. Γιατὶ σύντομο εἶναι καὶ τὸ κεφάλαιο τοῦ ἔρωτος στὴ ζωὴ — στὴν ἕως τώρα ζωή, τοὐλάχιστον, — μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε ! — τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη — ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὴ Βιέννη — ὁ Χίτλερ ἦταν ἕνας νέος νευρικὸς μὲν ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ντροπαλὸς καὶ συνεσταλμένος — ὅταν εἶχε νὰ κάνη κυρίως μὲ γυναῖκες. Μὲ ἄλλα λόγια, στὸ ζήτημα τοῦ ἔρωτος, δὲν εἶχε μοιάσει καθόλου τὸν πατέρα του.

Θέλετε τώρα καὶ τὴν εἰκόνα του ; Ἰδοὺ πῶς μᾶς τὴν περιγράφουν ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη : Ἕνας νέος μὲ ψαλλιδισμένο μουστάκι στὸ ἐπάνω χεῖλος ἀ-λὰ Σαρλώ, μὲ μιὰ μύτη μακρυὰ καὶ κάπως κοκκινούτσικη,

μὲ ὕφος μυστικοπαθές, ἕνας νέος μᾶλλον νευρασθενικός, ποὺ κλειδώνόταν ὧρες πολλὲς μέσα στὸ δωμάτιό του, μὴ μπορῶντας νὰ ὑποφέρῃ πολλὴ ὥρα τὴν παρουσία ἑνὸς ἄλλου προσώπου πλάϊ του.

Αὐτὸς ἦταν ὁ Χίτλερ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἔτσι πρέπει νὰ τὸν φαντασθῆτε γιὰ νὰ ἐννοήσετε πῶς, ἐνῷ δὲν ἦταν ἄσχημο παιδὶ στὸ κάτω κάτω—κάθε ἄλλο μάλιστα— ἀπέτυχε τόσο οἰκτρὰ στὴν πρώτη του ἐρωτικὴ περιπέτεια !

Πολλοί, βλέπετε, ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Χίτλερ δὲν ἔφυγε ἀπὸ τὴ Βιέννη γιὰ τοὺς λόγους μονάχα ποὺ ἀναφέραμε στὸ προηγούμενο κεφάλαιο· ὅτι «ἐτράπη εἰς φυγὴν» κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν αὐστριακὴ πρωτεύουσα, ὕστερ᾿ ἀπὸ μιὰ μεγάλη ἐρωτικὴ ἀποτυχία ποὺ εἶχε. Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴ Γερμανία—λένε—δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ νοιώσῃ ἕνα παράφορο αἴσθημα, ἕναν τρελλὸ ἔρωτα σὲ κάποια νεαρὴ αὐστριακὴ γειτόνισσά του. Οἱ «καλῶς πληροφορημένοι» μάλιστα ἰσχυρίζονται ἀκόμη πὼς ἡ νέα αὐτὴ ἦταν ἐξαιρετικὰ ὄμορφη, πλουσία, κι᾿ ἀνῆκε σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες οἰκογένειες τῆς Βιέννης. Ἄλλοι διατείνονται πὼς ἦταν ἑβραιοποῦλα. Πὼς ὅταν ὁ ἐρωτοχτυπημένος πλανόδιος ζωγράφος ἐτόλμησε νὰ τῆς κάνῃ νύξη γιὰ τὰ αἰσθήματά του, τοῦ ἐγέλασε κατὰ πρόσωπο. Ὅτι τὸν περιφρόνησε. Κι᾿ ὅτι ὁ Χίτλερ ἀπελπισμένος, πληγωμένος βαθυὰ στὸν ἐγωϊσμό του, ἔφυγε ἀπὸ τὴ Βιέννη... ρίχνοντας μαύρη πέτρα πίσω του. Ἔφυγε, γιὰ νὰ βρεθῇ ὅσο μποροῦσε πιὸ μακρυά της...

Εἴπαμε : τίποτα δὲν εἶναι ἐξακριβωμένο, τίποτε δὲν εἶναι συγκεκριμένο· τὸ γεγονὸς μόνον εἶναι ὅτι ὁ νεαρὸς Χίτλερ, φεύγοντας ἀπὸ τὴ Βιέννη, ἔνοιωθε ἀπεριόριστο μῖσος πρὸς τοὺς Αὐστριακοὺς καὶ πρὸς τοὺς Ἑβραίους...

Ὡς τὴν ἡμέρα τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, ἡ ἐρωτικὴ πλευρὰ τῆς ζωῆς τοῦ Χίτλερ παραμένει

σκοτεινή. Ἦταν τόσο πολὺ δοσμένος στὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ του, ὥστε καμμιὰ αἰσθηματικὴ περιπέτεια δὲν μποροῦσε νὰ τὸν ἀπασχολήσῃ ἐπὶ πολύ. Κατὰ καιρούς, βέβαια, εἶχε διαφόρους δεσμούς, παροδικοὺς ὅμως καὶ ἀσήμαντους...

Ἀπὸ δῶ κι' ἐμπρός... εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ προχωρήσουμε μὲ πολλὴ περίσκεψη. Πρῶτον, γιατὶ ἕνας παντοδύναμος ἄνθρωπος στὴ χώρα του, ὅπως εἶναι σήμερα ὁ Χίτλερ, εἶναι φυσικὸ νὰ ἔχῃ πολλοὺς ἐχθροὺς ποὺ νὰ προσπαθοῦν μὲ διάφορες διαδόσεις καὶ συκοφαντίες νὰ στιγματίζουν τὴν ἰδιωτική του ζωή. Πρέπει, λοιπόν, νὰ εἴμαστε κάπως ἐπιφυλακτικοὶ πρὸς κάθε πληροφορία ποὺ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ «τρίτους» γιὰ ζητήματα τόσο λεπτὰ ὅπως εἶναι οἱ ἐρωτικὲς περιπέτειες ἑνὸς διασήμου ἀνθρώπου. Ἔπειτα... ἔπειτα θὰ μᾶς ἦταν δύσκολο, γιὰ πολλοὺς λόγους, νὰ μιλήσουμε «ἔξω ἀπὸ τὰ δόντια» γιὰ ὅσα διαδίδονται σχετικῶς μὲ τὰ ἐρωτικὰ γοῦστα τοῦ Φύρερ.

Πάντως, λένε, ὅτι ὁ Χίτλερ εἶχε γοῦστα ὄχι τελείως... φυσιολογικά. Κατὰ τὴν ἡρωϊκὴ περίοδο τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, π. χ., φαίνεται πὼς ὁ Χίτλερ ἔνοιωθε ἐξαιρετικὴ «φιλία»—μέχρι παρεξηγήσεως—γιὰ κάποιον νέο ὀνομαζόμενο Σίλλερ... Ὁ νέος αὐτὸς μάλιστα, κατέθεσε, ὅπως διαδίδεται, ἕνα ὀγκῶδες δέμα ἐπιστολῶν—ἐρωτικῶν, λένε οἱ κακὲς γλῶσσες—ποὺ τοῦ εἶχε στείλει κατὰ καιροὺς ὁ Φύρερ, σὲ κάποιο ἀσφαλὲς μέρος, στὴν Ἑλβετία, γιὰ νὰ «κρατεῖ» μ' αὐτὸ καλὰ τὸν παντοδύναμο δικτάτορα τῆς Γερμανίας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὅμως, ὁ Χίτλερ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν περιπέτεια αὐτή, εἶχε καὶ πολλὲς ἄλλες... τοῦ ἴδιου εἴδους.

Στὰ 1923, ὁ μέλλων δικτάτωρ τοῦ Ράϊχ φαίνεται ὅτι «τσιμπήθηκε» σοβαρὰ αὐτὴ τὴ φορά. Ἐρωτεύθηκε τὴν Ἔρνα Χάφσταγκελ. Τὸ εἰδύλλιό τους ὅμως ἐβάσταξε πολὺ λίγο. Ἡ Ἔρνα μιὰ μέρα τὸν ἐγκατέλειψε. γιὰ ν' ἀκολουθήσῃ κάποιον ἄλλον, τὸν χειροῦργο Σάουερμπρουχ.

Νέα... χυλόπηττα λοιπόν! Ὁ Χίτλερ, ὡστόσο, δὲν ἄργησε νὰ παρηγορηθῇ. Ἀρραβωνιάστηκε μὲ μιά... ἑβραιοποῦλα! Εἶχε ἀρχίσῃ νὰ λησμονῇ, φαίνεται τὸ «ἀντιεβραϊκὸν» μένος του ὅταν ἔφευγε ἀπὸ τὴ Βιέννη.

Ὁ ἀρραβῶνας αὐτός, ὁπωσδήποτε δὲν εἶχε καλὸ τέλος. Μιὰ μέρα ἐντελῶς ξαφνικά, διαλύθηκε, χωρὶς κανένας νὰ ξέρῃ τὸν λόγο. Οἱ συγγενεῖς τῆς νέας, ἐν τούτοις ἄρχισαν, νὰ διαδίδουν πολλὰ γιὰ τὰ «παράξενα» γοῦστα τοῦ μέλλοντος Φύρερ ποὺ εἶχαν σοκάρει τὴ μνηστή του... μέχρι διαλύσεως τῶν ἀρραβώνων.

Λίγα χρόνια ἀργότερα ἐγνώσθη ὅτι ὁ Χίτλερ ἦταν ἐρωτευμένος γιὰ καλὰ αὐτὴ τὴ φορά. Εἶχε ἐρωτευθῇ παράφορα—πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, μάλιστα—τήν, ἀνεψιά του: τὴν Γκρέτα Ράσιμπαλ, τὴν κόρη τῆς ἑτεροθαλοῦς ἀδελφῆς του Ἀγγέλας.

Ὁ Χίτλερ εἶχε πάρει στὸ σπίτι του τὴν ἀδελφή του μαζὶ μὲ τὴν κόρη της ποὺ ἐπήγαινε στὸ Ὠδεῖο γιὰ νὰ τὶς προστατεύσῃ... Ἡ Γκρέτα ὅμως ἦταν ἐξαιρετικὰ ὅμορφη ξανθειά, μᾶλλον παχυά... καὶ ὁ «μικρὸς πτερωτὸς θεὸς» ὅπως λὲν οἱ ρωμαντικοί, δὲν ἄργησε νὰ παίξῃ τὸν ρολάκο του.

Ὅλη ἡ Γερμανία—ἡ ἀντιχιτλερικὴ κυρίως—ἐβούïζε γιὰ τὶς σκανδαλώδεις αὐτὲς σχέσεις θείου καὶ ἀνεψιᾶς.

Στὸ τέλος ἀναγκάσθηκε ν' ἀνακατευθῇ καὶ τὸ ἴδιο τὸ κόμμα ἀκόμη: νὰ ὑποδείξῃ στὸν ἀρχηγό του πὼς «δὲν ἦταν σωστὰ» αὐτὰ ποὺ ἔκανε... Ποὺ ν' ἀκούσῃ ὅμως ὁ Χίτλερ κανένα, παρασυρμένος καθὼς ἦταν ἀπὸ τὸ πάθος του.

Μιὰ μελαγχολικὴ μέρα, ὡς τόσο, τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1930, ἡ Γκρέτα βρέθηκε νεκρὴ μέσα στὸ δωμάτιό της! Εἶχεν αὐτοκτονήσῃ μὲ πιστόλι...

Γιατί, ἄρά γε, ν' αὐτοκτόνησε; Μυστήριο...

Ἐν τούτοις...

Ἐν τούτοις—«ὑπάρχουν ὡρισμένες ἐνδείξεις—γράφει ὁ Κόνραδ Χέϊδεν σ' ἕνα ἄρθρο του σχετικῶς μὲ τὴν περιπέτεια αὐτὴ—ποὺ πείθουν ὅτι ὁ Χίτλερ ἔχει μιὰ ἀντίληψη λίγο... εἰδικὴ γιὰ τὸν ἔρωτα. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι ἡ «ἀντιλήψεις» αὐτές, ὅταν θέλησε νὰ τὶς ἐκδηλώσῃ, ἐμπράκτως στὴν Γκρέτα, τὴν ἐπλήγωσαν τόσο βαθυὰ στὴν ὑπερηφάνειά της καὶ τὴν σεμνότητά της, ὥστε τὴν ἔφεραν στὸ σημεῖο ν' αὐτοκτονήσῃ.»

* * *

Ὁ Χίτλερ, ὕστερ' ἀπὸ τὴν αὐτοκτονία τῆς ἀνεψιᾶς του, ἔμεινε ἀπαρηγόρητος... ἐπὶ ἕνα χρόνο περίπου. Γιατὶ στὰ 1931 συνεδέθη αἰσθηματικὰ μὲ τὴν κυρία Βίλιφρεντ Βάγνερ, χήρα τοῦ μουσουργοῦ Σίλφριντ Βάγνερ καὶ νύφη τοῦ διασήμου Ριχάρδου Βάγνερ.

Ἦταν, μάλιστα, κοινὸ μυστικὸ ὅτι οἱ σχέσεις αὐτὲς ἐπρόκειτο νὰ καταλήξουν σὲ γάμο. «Τελειωμένα πράμματα» ὅπως λένε.

Ἐν τούτοις, οἱ σχέσεις τοῦ Χίτλερ μὲ τὴν κυρία Βάγνερ, κοπῆκαν ἀπότομα στὰ 1932. Γιὰ ποιὰ αἰτία; Ἄγνωστον... Κανένας ἀπὸ τοὺς δυό τους δὲν θέλησε νὰ δώσῃ καμμιὰν ἐξήγηση. Καί... δὲν ξανάγινε πιὰ λόγος γιὰ τὴν κυρία αὐτή.

Φθάνουμε, τώρα, καὶ σ' ἕνα ἄλλο ζήτημα ποὺ διαφημίσθηκε ἀρκετὰ—τελευταίως, καὶ στὴν Ἀθήνα ἀκόμη—ἀπό... τὶς κινηματογραφικὲς ἑταιρίες: Στὶς σχέσεις τοῦ Χίτλερ μὲ τὴν ἠθοποιὸ τοῦ κινηματογράφου Λένι Ρίφενσταλ.

Πολλοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἦταν τὸ μοναδικὸ αἴσθημα τοῦ Χίτλερ, ὁ μεγαλύτερος ἔρως του... Ὅτι εἶχε σχέσεις, βέβαια, ὁ Χίτλερ μὲ τὴν Ρίφενσταλ,

εἶναι γεγονός. Ὅτι ἐξετέθη μαζί της χίλιες φορὲς—σὲ περιπάτους, σὲ γλέντια, σὲ ἐκδρομὲς—εἶναι ἐπίσης ἀναμφισβήτητο. Ὅτι ἡ Λένι ἔμπαινε στὰ ἰδιαίτερα γραφεῖα τοῦ Φύρερ ὅποια ὥρα τῆς ἐκάπνιζε, ὅτι ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα πρόσωπα ποὺ εἶχαν λάβει τὸ δικαίωμα ἀπὸ τὸν Δικτάτορα νὰ τοῦ μιλοῦν στὸν ἑνικό, εἶναι ἀλήθεια... Αὐτὰ ὅλα ὅμως δὲν ἐμπόδισαν, τὸν Χίτλερ, νὰ κάνῃ «φοβερὸ» κόρτε, ὕστερ' ἀπὸ λίγο στὴν ἀοιδὸ Μαργαρίτα Σλέζακ. Ὅπως ἐπίσης δὲν τὸν ἐμπόδιζαν νὰ διατηρῇ συγχρόνως σχέσεις μὲ τὴν ὡραία ἰδιοκτήτρια κάποιας μπυραρίας τοῦ Μονάχου...

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀπολογισμὸς—ἕως τώρα, τουλάχιστον, ὅπως εἴπαμε—τῆς ἐρωτικῆς ζωῆς τοῦ Χίτλερ.

Δειλία πρὸς τὸν ἔρωτα στὴν ἀρχή, ἀποτυχίες, πλῆθος περιπετειῶν ποὺ διεκόπτοντο ἀπότομα καὶ ἀνεξήγητα—χωρὶς κανένα βαθύ, πραγματικό, ἀνώτερο αἴσθημα. Ἀπὸ τὰ αἰσθήματα ἐκεῖνα ποὺ κυριαρχοῦν στὴ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου καὶ τὸν ἐμπνέουν στὶς πράξεις του.

Οἱ περιπέτειες, βέβαια ποὺ ἀναφέραμε δὲν εἶναι οἱ μόνες ποὺ ἀπησχόλησαν αἰσθηματικὰ τὸν Χίτλερ. Κατὰ καιροὺς ἐμφανίζεται σὲ διάφορες συγκεντρώσεις, σὲ διάφορα σαλόνια, μὲ ἄγνωστα πρόσωπα: εἶναι κάποια «κατάκτησή» του τῆς στιγμῆς, κάποια καινούργια ἐρωτική του περιπέτεια.

Τὰ πρόσωπα αὐτά, συνήθως, δὲν φέρονται μέσα στὰ σαλόνια ὅπου τὰ εἰσαγάγῃ ὁ Χίτλερ οὔτε λεπτά, οὔτε... μὲ τὴν στοιχειώδη κἂν ἀνατροφή. Οἱ παρευρισκόμενοι δυσανασχετοῦν, πειράζονται ἀπὸ τὴ γειτνίαση αὐτή, ἀλλά... οὔτε δείχνουν τὸ παραμικρό, οὔτε λένε τίποτα.

Ὁ Χίτλερ, βλέπετε, εἶναι παντοδύναμος... Καί... αὐτὴ εἶναι ἡ ἐρωτική του ζωή!

Τί νὰ γίνῃ λοιπόν!... Ἐδῶ τελειώνει καὶ τὸ κεφάλαιο αὐτό. Δὲν εἴχαμε πῆ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι θὰ ἦταν σύντομο;...

Θ΄

Μόναχο.

Ὁ Χίτλερ πηγαίνει στὴ Γερμανία.— Ὁ ἐνθουσιασμός του μὲ ὅλους καὶ μὲ ὅλα.— Ἀλλάζει συμπεριφορὰ ἀπέναντι τῶν συναδέλφων του καὶ ἀρχίζει νὰ προπαγανδίζῃ τὶς ἰδέες του στὰ καφενεῖα.— Τσιγάρα καὶ ποτά.— Μιὰ διαφωνία Χίτλερ καὶ... Κάϊζερ.— Οἱ τέσσερες λύσεις γιὰ τὴν καταπολέμηση τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ.— Πῶς ἔβλεπε ὁ μέλλων Φύρερ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ πρὶν ἀπ᾽ τὸν πόλεμο.

Ἡ πρώτη δουλειὰ τοῦ Χίτλερ, ὅταν ἔφθασε στὸ Μόναχο, ἦταν νὰ τρέξῃ καὶ νὰ μπῆ σὲ μιὰ βαυαρικὴ μπυραρία. Ὁ πατέρας του τοῦ εἶχε μιλήσει τόσο συχνὰ γι᾽ αὐτές.

Ἆ! Τί ἀνακούφιση αἰσθάνθηκε ὁ Χίτλερ ὅταν ξαπλώθηκε στὸν ἀναπαυτικὸ καναπὲ τῆς μπυραρίας... Ἄκουγε νὰ μιλοῦν ὁλόγυρά του δυνατὰ καὶ καθαρὰ τὰ γερμανικά... Καὶ πῶς χτυποῦσε ἡ καρδιά του... Πρώτη φορὰ ἀνάπνεε ἐλεύθερα, ζοῦσε ὅπως εἶχεν ὀνειρευθῆ...

Ἆ, ναί, θὰ ἔμενε γιὰ πάντα στὴ Γερμανία, στὸ Μόναχο, σκεπτόταν ὁ Χίτλερ. Τὸ μόνο σημεῖο ποὺ τὸν ἀνησυχοῦσε κἄπως, ἦταν ἡ στρατιωτική του θητεία. Ἦταν, βλέπετε, αὐστριακὸς ὑπήκοος, θάπρεπε νὰ ὑπηρετήσῃ στὸν Αὐστριακὸ στρατό...

«Δὲ βαρυέσαι...» συλλογιζόταν ὅμως πάλι. Πρὸς τὸ παρόν, οἱ αὐστριακὲς στρατιωτικὲς ἀρχὲς τὸν εἶχαν βγάλει βοηθητικὸ ἐξαιτίας κἄποιου «πνευμονικοῦ κατάρρου» ποὺ τοῦ εἶχαν βρῆ οἱ γιατροί. Ὥστε μποροῦσε νὰ ταξειδεύσῃ ἐλεύθερα καὶ νὰ μείνῃ ὅπου ἤθελε... ἐκτὸς ἂν ξεσποῦσε κανένας πόλεμος, ὁπότε θὰ ἔπρεπε βέβαια νὰ παρουσιαθῇ στὶς αὐστριακὲς στρατιωτικὲς ἀρχές. Ὑπῆρχε ὅμως τέτοιος κίνδυνος; Ἀπὸ ποῦ ὡς ποῦ νὰ ἐκραγῇ πόλεμος στὴν Αὐστρία;

Καὶ ὁ Χίτλερ ἦταν ἥσυχος...

Τὸ Μόναχο, ὁ Χίτλερ τὸ ἀγάπησε πολύ. Ἴσως, γιατὶ ἦταν ἡ πρώτη γερμανικὴ πόλη ποὺ γνώριζε, ποὺ τοῦ χάριζε τόσες ἐνθουσιαστικὲς ἐντυπώσεις. Ἴσως γιατὶ ἦταν νέος τότε—καὶ τὰ μέρη ποὺ ἀγαπήσαμε πολὺ στὰ νειάτα μας, χαράζουν βαθυὰ τὴ γλυκειὰ ἀνάμνησή τους μέσα στὴν ψυχή μας γιὰ ὅλη μας τὴ ζωή.

Ἔπειτα, τὸ Μόναχο ἦταν ἡ πόλις τῆς Γερμανικῆς Τέχνης, τῆς Γερμανικῆς καλλιτεχνικῆς ψυχῆς... Δὲν μπορεῖ νὰ γνωρίσῃ κανένας—ὅπως, ἄλλωστε, λέει κι᾽ ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ — οὔτε τὴν Γερμανία, οὔτε τὴ γερμανικὴ τέχνη, ἂν δὲν γνωρίσῃ πρῶτα τὸ Μόναχο, ἂν δὲν ζήσῃ στὴν πόλη αὐτή.

— «Ἐκεῖνο — γράφει στὸ «Μάϊν Κὰμπφ» — ποὺ μὲ τράβηξε περισσότερο ἀπὸ κάθε τὶ στὸ Μόναχο, ἦταν ἡ ταυτόχρονη ἐκδήλωση δυνάμεως καὶ τέχνης ποὺ ἐκφράζει αὐτὴ ἡ πόλη.

* * *

Εἴτε γιατὶ ἡ «γερμανικὴ» ἀτμόσφαιρα τοῦ Μονάχου τοῦ ἐνέπνεε, εἴτε γιατὶ... εἶχε βάλει πλέον μυαλό, ὁ Χίτλερ ἄλλαξε συμπεριφορὰ κι᾽ ἀπέναντι τῶν συναδέλφων του. Δὲν τοὺς ἔκανε πιὰ τὸν ἔξυπνο, ὅπως στὴ Βιέννη, δὲν προσπαθοῦσε νὰ τοὺς μπαίνῃ διαρκῶς «στὴ μύτη». Γιατὶ —κι᾽ ἔτσι ἀποδεικνύεται ἄλλη μιὰ φορὰ πῶς ὅταν παύῃ

ἢ γκρίνια ἀρχίζουν νἄρχωνται ὅλες οἱ εὐτυχίες—στὸ Μόναχο ὁ Χίτλερ κατόρθωσε νὰ βρῇ τέλος πάντων μιὰ μόνη δουλειά, νὰ «εἰδικοποιηθῇ» σὲ κἄτι: Ἡ δουλειὰ αὐτὴ συνίστατο στὸ νὰ κατασκευάζῃ μαιάνδρους, λουλούδια, ἢ ἄλλα γεωγραφικὰ σχήματα στοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους τῶν σπιτιῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ στὸ νὰ φτειάχνῃ ταμπέλες φαρμακείων, μπακάλικων ἢ καὶ χασάπηκων ἀκόμη.

Καί, καθὼς τὰ εἶχε καλὰ μὲ τοὺς συναδέλφους του, ὅπως εἴπαμε, δὲν ἀναγκαζόταν νὰ φεύγῃ κάθε τόσο ἀπὸ τὴν ἐργασία του γιὰ νὰ γλυτώνῃ τὴ ζωή του.

Ἐννοεῖται πὼς τὴν ἐπιθυμία νὰ προπαγανδίζῃ τὶς ἰδέες του, δὲν τὴν εἶχε παρατήσει. Προσπαθοῦσε πάντα νὰ φέρνῃ «στὰ νερά του» τοὺς συναδέλφους του. Δὲν πήγαινε ὅμως «κόντρα» στὶς δικές τους ἰδέες πλέον. Φρόντιζε νὰ τὰ πηγαίνῃ καλὰ μαζί τους, καὶ ν' ἀποκτᾷ οἰκειότητα μὲ τοὺς μεροκαματιάρηδες σὰν κι' αὐτούς. Ἔτσι ἀποκτοῦσε τὴν ἐμπιστοσύνη τους. Ὕστερ' ἀπὸ τὴ δουλειά, τραβοῦσε μαζί τους στὰ καφενεῖα, στὶς λαϊκὲς μπυραρίες. Καὶ κεῖ, μὲ τρόπο ἄρχιζε τὶς δημηγορίες του.

Γιατὶ ὁ Χίτλερ πίστευε πάντα πὼς ἡ πολιτικὴ ἦταν πάντα ὑπόθεση καφενείου. Μὲ τὸ νὰ μένῃ κλεισμένος ὧρες ὁλόκληρες μέσα στὸ δωμάτιό του γιὰ νὰ διαβάζῃ, καὶ νὰ εἰσακούεται τὴν ἄλλη μέρα μὲ τοὺς συναδέλφους του τῆς δουλειᾶς στὰ γιαπιὰ ὅπως ἔκανε στὴ Βιέννη, δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ προσελκύσῃ κανένα στὶς ἰδέες του. Ἐνῶ μὲ τὸ νέο του ρόλο—νὰ πιάνῃ κουβέντα μὲ γνωστούς του καὶ ἀγνώστους μέσα στὰ καφενεῖα, ν' ἀρχίζῃ κολακεύοντας τὶς ἰδέες τους καὶ νὰ καταλήγῃ συντρίβοντας τὰ ἐπιχειρήματά τους—δὲν ἄργησε νὰ πετύχῃ.

Πρῶτον, ποὺ χάρη στὴ νέα του συμπεριφορὰ ἔπαυσε πιὰ νὰ ζῇ μέσα στὴ φρικτὴ ἐκείνη ἀπομόνωση ὅπου ζοῦσε

Ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς κινήσεως. Ὁ Χίτλερ μετὰ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Ρυσμπαχ—ἀρχηγοῦ τοῦ τάγματος «Ὄμπερλαντ»—εἰς ἀσκήσεις τῶν ταγμάτων ἐφόδου.

ἄλλοτε—ἀπομόνωση, ποὺ θὰ τοῦ ἦταν τώρα ἀκόμη πιὸ δυσβάστακτη, ἀφοῦ ὅλο τὸ περιβάλλον του ἦταν γερμανικό. Καὶ δεύτερον, πού... ἄρχισε νὰ κερδίζη ἔδαφος.

«Μέσα στὴ συμπαθητικὴ ἀτμόσφαιρα ἑνὸς καφενείου—γράφει ὁ Μπεκλὲρ—σὲ μιὰ παρέα καλόβολων ἐργατικῶν, χωρὶς νὰ προσπαθῇ νὰ παριστάνῃ τὸν ἔξυπνο, γιὰ πρώτη φορὰ ἄρχισε νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ὑπεροχὴ ποὺ τοῦ ἐξησφάλιζε ἕνα καλὸ μνημονικό, ἡ εὐχέρεια τοῦ λόγου καὶ τὸ διάβασμα μερικῶν βιβλίων στοὺς ἄλλους.

Ὁ Χίτλερ δὲν εἶχε βάλει ἕως τότε τσιγάρο στὸ στόμα του οὔτε τοῦ ἄρεσε τὸ πιοτό. Τὰ χοντρὰ ἀστεῖα ποὺ τέρπουν τοὺς ἀμόρφωτους λαϊκοὺς ἀνθρώπους, τὸν ἀηδίαζαν.

Τώρα ὅμως ἐπέβαλε στὸν ἑαυτό του ν' ἀλλάξῃ καὶ γοῦστα καὶ χαρακτῆρα. Γιὰ νὰ γίνῃ πιὸ ἀγαπητὸς στοὺς ἀνθρώπους ποὺ συναναστρεφόταν, γιὰ νὰ ἐξοικειωθῇ περισσότερο μαζί τους—καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ προσέξουν μὲ συμπάθεια τὰ λόγια του—ἄρχισε... νὰ καπνίζῃ τὄνα τσιγάρο πάνω στ' ἄλλο, ν' ἀδειάζῃ γραμμὴ τὰ «μπὸκ» τῆς μπύρας, κι' ἂν κανένας λαϊκὸς τύπος ἔλεγε ἕνα καλὸ ἀστεῖο, ὁ Χίτλερ δὲν ἐδίσταζε νὰ γελάσῃ μὲ τὴν καρδιά του.

Τὸ μόνο ποὺ δὲν ἔκανε ἦταν ν' ἀρχίζῃ νὰ λέῃ κι' ὁ ἴδιος ἱστορίες κι' ἀνέκδοτα. Ἄ, ὅλα κι' ὅλα! Ἐννοοῦσε νὰ κρατήσῃ τὴν ἀξιοπρέπειά του.

* * *

Ὁ Χίτλερ εἶχε τὴν ἰδέα γιὰ τὸν ἑαυτό του ὅτι ἦταν εἰδικὸς κυρίως στὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα. Γι' αὐτὸ ἀπὸ κάθε ἄλλη πολιτικὴ συζήτηση στὸ καφενεῖο, προτιμοῦσε νὰ κουβεντιάζῃ γιὰ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτική. Ἐννοοῦσε κάθε μέρα νὰ φωτίζῃ τὴν παρέα του γιὰ τὶς πλάνες τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ Κάϊζερ. Καὶ ἡ παρέα του... φωτιζόταν. Ἡ

γαλλαρία πού σχηματιζόταν γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι του, τὸν ἐπικροτοῦσε· τἄλεγε τόσο εὔγλωττα καὶ μὲ τόση πειθώ. Κι᾿ ὁ Χίτλερ, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες του ὡς καλοῦ συζητητοῦ, δὲν ἀμφέβαλλε οὔτε περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν προσωπικῶν του ἀντιλήψεων οὔτε περὶ τῆς παρατηρητικότητός του...

Τὸ βασικώτερο σημεῖο στὸ ὁποῖον διαφωνοῦσε μὲ τὸν Κάϊζερ, τότε, ὁ Χίτλερ, ἦταν τὸ ζήτημα τῆς Τριπλῆς Συμμαχίας.

Ἡ Τριπλῆ Συμμαχία—ἡ περίφημη πολεμικὴ συμμαχία Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Ἰταλίας ποὺ ἐβάσταξε... ὡς τὴν ἡμέρα τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου: ὡς τὴν ἡμέρα δηλαδὴ ἀπ᾿ τὴν ὁποίαν... θἄπρεπε ν᾿ ἀρχίσῃ!—εἶχε προετοιμασθῆ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Βίσμαρκ. Καὶ γι᾿ αὐτὸ ἀκριβῶς, ὁ Χίτλερ τὴν θεωροῦσε ὡς μιὰ «συντριπτικὴ ἀπόδειξη» τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς τελείας ἀνικανότητος τῶν Γερμανῶν διπλωματῶν.

—Ἐπιτρέπεται, ἔλεγε στοὺς καφενοβίους θαυμαστάς του ποὺ τὸν ἀκούγαν μ᾿ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα — ἀλλὰ καὶ στοὺς συναδέλφους του, τοὺς ἐργάτες, ποὺ τὰ συλλογιζόντουσαν πολὺ αὐτὰ ποὺ τοὺς ἔλεγε — ἕνας λαὸς 70 ἑκατομμυρίων νὰ ἐκθέσῃ ἔτσι τὴν ἀσφάλειά του καὶ τὸ μέλλον του, συμμαχῶντας μὲ τὴν Αὐστρία ποὺ ὅσο εὐνοεῖ τὴν ἐπικράτηση τοῦ σλαυισμοῦ στὴ χώρα της ἄλλο τόσο ἀντιπαθεῖ τὴ γερμανικὴ ἰδέα καὶ ποὺ ἂν γινόταν κανένας πόλεμος, μὴ ἔχοντας καμμιὰ στρατιωτικὴ δύναμη — οὔτε τὴ δική της τὴν ἑνότητα δὲν ἔχει κατορθώσει νὰ πετύχῃ!— δὲν θὰ ἦταν γιὰ τοὺς συμμάχους της παρὰ ἕνα βάρος! Καὶ εἶναι ποτὲ δυνατὸν ἡ Ἰταλία νὰ συνεργασθῆ τίμια καὶ εἰλικρινὰ μὲ τὴν Αὐστρία; Πρέπει νὰ ὁραματίζεται κανένας πολιτικὰ θαύματα, γιὰ νὰ φαντάζεται τέτοια πράμματα!

Κι᾿ ἄρχιζε ν᾿ ἀναπτύσσῃ τὶς δικές του πλέον θεωρίες.

Γιὰ ποιὸ λόγο γίνεται ἕνα σύμφωνο Συμμαχίας; Γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῆ καλύτερα τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους, δὲν εἶναι ἔτσι; Τὸ μέλλον δηλαδὴ τῆς Φυλῆς καὶ οἱ πιθανότητες τῆς διαιωνίσεώς της. Ὁ γερμανικὸς πληθυσμὸς ὅμως αὐξάνει κάθε χρόνο κατὰ 900.000 περίπου ψυχές. Ἡ δυσκολία τῆς διατροφῆς τόσων νέων πολιτῶν γίνεται ὁλοένα καὶ πιὸ αἰσθητή. Ὑπάρχει κίνδυνος νὰ καταλήξῃ σὲ μεγάλη καταστροφή, καμμιὰ μέρα—ἐὰν δὲν ληφθοῦν ἐγκαίρως μέτρα.

Τί πρέπει νὰ γίνῃ λοιπόν;

Ὑπάρχουν τέσσερες λύσεις. Τέσσερες μέθοδοι μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθοῦν.

Πρῶτον, μπορεῖ κανένας νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐξουδετερώσῃ αὐτὸν τοῦτον τὸν συντελεστὴ ποὺ προκαλεῖ τὴν κρίση: τὴν αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ. Νὰ προκαλέσῃ, *τεχνικῶς*, τὴν μείωση τῶν γεννήσεων.

Οἱ κλιματολογικοὶ ὅροι, ἄλλωστε, τῆς Γερμανίας θὰ βοηθοῦσαν σ᾿ αὐτό.

Στὶς φτωχὲς καὶ ψυχρὲς χῶρες ἡ φύσις δὲν προκαλεῖ τὸ λιγόστεμμα, βέβαια, τῶν γεννήσεων. Κατὰ τὴν πάλη ὅμως γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ζωῆς δὲν ἐπικρατοῦν τελικὰ παρὰ οἱ ἰσχυρότεροι ὀργανισμοί. Ὅ,τι χάνει, λοιπόν, ἡ φυλὴ σὲ ποσότητα, τὸ κερδίζει *σὲ ποιότητα.*

Ἐνῶ, ἀπεναντίας ὅταν κανένας ἀπὸ φιλανθρωπία προσπαθεῖ νὰ σώσῃ ὅλους τοὺς ἀρρώστους, τοὺς καχεκτικούς, τοὺς ἀδύνατους, τοὺς φτωχούς, ποὺ σὲ κάποιο τυχαῖο περιστατικὸ ὀφείλουν τὴ γέννησή τους, δὲν κάνει στὸ βάθος τίποτε ἄλλο παρὰ νά ὁδηγῇ τὴ φυλὴ στὸν ἐκφυλισμὸ καὶ στὴν ἐξαφάνισή της! Ὁπότε θὰ τὴν ἀναπληρώσῃ κάποια ἄλλη φυλή, ποὺ θ᾿ ἀποτελεῖται ἀπὸ στοιχεῖα πιὸ ζωτικὰ καὶ πιὸ δυνατά.

Πάντως, εἶναι βέβαια καταστρεπτικὸ τὸ νὰ σταματᾶ κανεὶς τὴν φυσιολογικὴ ἐξάπλωση τῆς ράτσας. Κι᾽ ἔτσι, παρουσιάζεται πάλι τὸ τρομερὸ ἐρώτημα:

Πῶς, λοιπόν, θὰ μπορέση νὰ διατραφῆ καὶ νὰ εὐτυχίση αὐτὴ ἡ ράτσα ποὺ ὁλοένα καὶ πληθαίνεται;

᾽Ερχόμαστε στὴ δεύτερη μέθοδο:

Στὸν *ἐσωτερικὸ ἀποικισμό*. Στὴν ἐντατική, δηλαδή, ἐκμετάλλευση τοῦ ἐδάφους τῆς πατρίδος.

῞Οταν «κατανεμηθῆ» ὁ πληθυσμὸς τακτικά, δίκαια, καὶ κανονικά, σ᾽ ὅλη τὴν ἔκταση τῆς χώρας, χωρὶς νὰ μείνη οὔτε μιὰ σπιθαμὴ γῆς ἀκαλλιέργητη ἢ ἀνεκμετάλλευτη, τότε βέβαια θὰ τακτοποιηθοῦν κάπως τὰ πράμματα.

Προσωρινὰ ὅμως. Γιατὶ ὕστερ᾽ ἀπὸ ἕνα ὁρισμένο χρονικὸ διάστημα, ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ἐδάφους θὰ γίνη στάσιμη. Θἄχη φτάση δηλαδὴ στὸ ἀνώτατο δυνατὸν σημεῖο τῆς παραγωγικότητός της. Κι᾽ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ πληθυσμὸς θὰ ἐξακολουθῆ νὰ αὐξάνη: ὁπότε... τ᾽ εἶχες Γιάννη, τ᾽ εἶχα πάντα!

Θὰ μποροῦσε, βέβαια, κανένας ν᾽ ἀντιτάξη ὅτι ἡ δυσάρεστη αὐτὴ περίπτωση ἐπιφυλάσσεται... σ᾽ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Τὶ διάβολο! Κάποτε, τὸ ἔδαφος ὅλης τῆς γῆς θὰ σταματήση πιὰ ν᾽ ἀποδίδη! Θὰ πάθη ἕνα εἶδος *κορεσμοῦ*. ῾Οπότε ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότης, ἀφοῦ... ἀλληλοφαγωθῆ σὲ διαφόρους κατακτητικοὺς πολέμους — κατακτητικούς, ὄχι πλέον τῶν ἐδαφῶν, ἀλλὰ τῶν... ἀποθεμάτων ἀπὸ τὰ προϊόντα τοῦ ἐδάφους—θὰ ἐκλείψη. ῾Οπότε, θὰ ἦταν ἴσως περιττὸ μιὰ ὡρισμένη ράτσα νὰ προσπαθήση νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὴ γενικὴ αὐτὴ μοίρα ὅλων τῶν λαῶν...

Ναί, βέβαια... ῞Ολα τὰ κράτη θὰ πάθουν ἀργὰ ἢ γρήγορα αὐτὸ τὸ κακό, ὅλες οἱ φυλὲς θὰ ἐξαφανισθοῦν ἀπὸ αὐτὴ τὴν αἰτία ἀργὰ ἢ γρήγορα.

Προσέξτε ὅμως: *᾽Αργὰ ἢ γρήγορα*, εἴπαμε. ῞Οσο πιὸ δυνατή, ὅσο πιὸ ζωτικὴ εἶναι μιὰ φυλή, τόσο πιὸ *ἀργὰ* θὰ ἐξαφανισθῆ. Καὶ ὅσο πιὸ ἀδύνατη, πιὸ ἐξασθενημένη εἶναι τόσο πιὸ γρήγορα... Μὲ ἄλλα λόγια: Θὰ ἐξαφανισθοῦν πρῶτα οἱ φυλὲς ἐκεῖνες, ποὺ τὸ ἔδαφός τους θὰ ἔχη *κορεσθῆ* γρηγορότερα, δηλαδὴ ὅσες ἀρχίσουν ἀπὸ τώρα νὰ ἐφαρμόζουν τὸν *ἐσωτερικὸ ἀποικισμό*... Καὶ ἀργότερα οἱ ἄλλες, ὅσες ἐξακολουθοῦν νὰ ἐφαρμόζουν τὴν πολιτικὴ τῶν κατακτήσεων, τῆς ἐπεκτάσεως τῶν συνόρων.

Συνεπῶς... πέφτει κι᾽ ἡ δεύτερη μέθοδος, ἡ μέθοδος τοῦ *ἐσωτερικοῦ ἀποικισμοῦ*.

῾Η μέθοδος αὐτή, ἄλλωστε, δὲν ἐφαρμόσθηκε ἀκόμη πρακτικῶς πουθενά. Οὔτε καὶ εἶναι εὔκολο νὰ ἐφαρμοσθῆ: Τὴν καταπολεμοῦν οἱ μεγάλοι τσιφλικοῦχοι.

᾽Ερχόμαστε τώρα στὴν τρίτη μέθοδο.

Στὴν μέθοδο ποὺ εἶχε ἀκριβῶς διαλέξει καὶ ἐφήρμοζε ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία: Στὴν *παγκόσμιο πολιτική*. Στὴν εἰρηνικὴ *ἐμπορική*, *βιομηχανικὴ* καὶ *ἀποικιακὴ* διείσδυση σὲ ὅλον τὸν κόσμο. Τὴν ἰδέα τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τὴν ἐγέννησε ἡ καταπληκτικὴ ὁρμὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἀνδρώθηκε καὶ ἐπιβλήθηκε ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς Γερμανίας.

Τὸ κράτος δηλαδὴ κατέληξε νὰ θεωρηθῆ ὡς ἕνα ὄργανο, ὡς ἕνας ἀντιπρόσωπος τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας μόνο. Λησμονήθηκε ὅτι τὸ κράτος εἶναι κάτι ἀνώτερο καὶ γενικώτερο, ὅτι εἶναι ἕνα ὄργανο τῆς φυλῆς. Καὶ ὅτι μοναδικός του σκοπὸς εἶναι ἡ ἐκτέλεση τῆς ἐντολῆς ποὺ ἀνέθεσεν ἡ θεία Πρόνοια στὴ Φυλή.

Καὶ πράγματι· ἐκεῖνος ποὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ Φυλή του, εἶναι ἕτοιμος νὰ θυσιασθῆ γι᾽ αὐτήν· ἐνῷ ἐκεῖνος

ποὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ οἰκονομολογικὰ ζητήματα, δὲν ἐπιζητεῖ στὸ βάθος παρὰ ἀπόκτηση χρημάτων καὶ ἀπολαύσεων. Ὁ πρῶτος φέρεται σὰν ἥρως, ὁ δεύτερος σὰν ἐγωϊστής· μονάχα. Γιατὶ δὲν πηγαίνει κανένας νὰ σκοτωθῇ γιὰ οἰκονομολογικὰ συμφέροντα.

Αὐτὸ τὸ κατάλαβαν θαυμάσια οἱ Ἐγγλέζοι κατὰ τὸν Μεγάλο Πόλεμο! φωνάζει ὁ Χίτλερ. Διέδωσαν ὅτι ἐμάχοντο γιὰ ἕνα ἱερὸ ἰδανικό, γιὰ τὸ ἰδανικὸ τῆς ἐλευθερίας — ὄχι καὶ τῆς δικῆς τους μάλιστα: τῆς ἐλευθερίας τῶν μικρῶν κρατῶν! — Ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐμάχοντο — κατὰ τὴν θεωρία τοῦ Χίτλερ πάντα — παρὰ γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὸ πετσί τους!

Πῶς ὅμως ἐπῆλθε αὐτὴ ἡ κατάπτωση τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος στοὺς Γερμανούς; Πῶς ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία, ποὺ ὀφείλει τὴν ὕπαρξη της στὸ στρατιωτικὸ μεγαλεῖο της μονάχα, καὶ ὄχι σὲ τίποτα οἰκονομολογικοὺς μικροσυνδυασμούς, κατώρθωσε νὰ ἀποσπασθῇ ἔτσι ἀπὸ τὴν ἔνδοξη παράδοσή της;

Ὁ Χίτλερ δὲν εὕρισκε παρὰ μιὰ ἀπάντηση μονάχα στὰ ἐρωτήματα αὐτά: Ὁ μαρξισμός! Ἡ ἀρρώστεια τοῦ «ἀριστερισμοῦ» ποὺ πνίγει τὴν Γερμανία, αὐτὴ φταίει γιὰ ὅλα.

Μαρξισμός, δηλαδή... ἑβραϊσμός...

Ἡ ἐμπορικὴ πολιτική, ἄλλωστε, ἀποβλέπει μοιραῖα καὶ σὲ κάτι ἄλλο: στὴν ἀπόκτηση ἀποικιῶν.

Δὲν θὰ μποροῦσε ὅμως πλέον σήμερα — ἐφώναζε ὁ Χίτλερ — ἕνα κράτος ν᾿ ἀποκτήσῃ νέες ἀποικίες χωρὶς νὰ καταφύγῃ σὲ πόλεμο, χωρὶς νὰ χυθῇ αἷμα...

Καὶ τὸ πολύτιμο αὐτὸ γερμανικὸ αἷμα δὲν θὰ ἦταν χίλιες φορὲς προτιμότερο νὰ χυθῇ *γιὰ νὰ μεγαλώσουν τὰ ὅρια τοῦ ἴδιου του κράτους στὴν Εὐρώπη;*

Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ τετάρτη μέθοδος.

Ἡ «ἀγροτικὴ πολιτικὴ μιᾶς *μεγάλης* Γερμανίας». Ἡ πολιτικὴ ποὺ ἐδιάλεξε καὶ ποὺ ἀκολουθεῖ ὁ Χίτλερ.

Ἡ πολιτικὴ αὐτή, ὡς πρῶτο ἐπακόλουθό της θὰ ἔχῃ, κατὰ τὸν Χίτλερ, μιὰ μεγαλύτερη στρατιωτικὴ ἀσφάλεια· ὅσο μεγαλώνει τὸ κράτος, πράγματι, τόσο θὰ μεγαλώνῃ καὶ ὁ στρατός του. Ὡς δεύτερο ἐπακόλουθο θὰ ἔχῃ τὸ νὰ στερεώσῃ τὴν θέση τῆς Γερμανίας στὸν κόσμο. Τὰ ἄλλα κράτη, ποὺ στηρίζουν τὴν ἰσχύ τους στὶς ἀποικίες τους, μοιάζουν μὲ πυραμῖδες ποὺ στέκονται σὲ ἰσορροπία μὲ τὴν μύτη πρὸς τὰ κάτω. Ἐνῶ ἕνα κράτος ποὺ στηρίζεται στὴν δική του ὑπόσταση καὶ μόνο, δὲν κινδυνεύει ποτὲ νὰ κλονισθῇ.

Γιὰ ν᾿ ἀκολουθήσῃ κανένας αὐτὴν τὴν πολιτική, πρέπει νὰ παραδέχεται ὅτι τὰ σύνορα τοῦ κράτους του δὲν εἶναι τελειωτικά. Ὅτι ἔχει καθῆκον καὶ δικαίωμα νὰ τὰ μεταθέσῃ, περιλαβαίνοντας μέσα σ᾿ αὐτὰ ἐδάφη πού... δὲν εἶχαν οὔτε τὴν δύναμη οὔτε τὴ θέληση νὰ καλλιεργήσουν οἱ γείτονές του!

— Ὕστερ᾿ ἀπ᾿ ὅλ᾿ αὐτά, ἐσυμπέραινε ὁ Χίτλερ στὸν κύκλο τῶν ἀκροατῶν του, καταλαβαίνετε πὼς πρέπει ν᾿ ἀναθεωρηθοῦν ὅλα τὰ σύμφωνα φιλίας καὶ συμμαχίας ποὺ ἰσχύουν σήμερα!

«Πρῶτα-πρῶτα, φυσικά, τὸ σύμφωνο φιλίας μὲ τὴν Αὐστρία.

«Τί ἐπιζητεῖ, πράγματι, ἡ Αὐστρία νὰ κατοχυρώσῃ μὲ τὸ σύμφωνο αὐτό; Μιὰ αἰωνία εἰρήνη. Τί θέλει ν᾿ ἀποφύγῃ; Ἕναν ἐπιθετικὸ πόλεμο. Ἡ συνθήκη αὐτὴ δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ χρησιμεύσῃ παρὰ στὸ νὰ στρέψῃ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Αὐστρίας—τὴν Ἰταλία καὶ τὴν Ρωσσία—ἐναντίον τῆς Γερμανίας. Αὐτὰ ἄλλως τε τὰ ἐλαττώματα τοῦ συμφώνου

μας μὲ τὴ Γερμανία δὲν τὰ παραδέχομαι μόνον ἐγώ: τὰ ἀνεγνώρισε, στὰ 1912, ὁ συνταγματάρχης Λούντεντορφ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, ἕνας πολὺ καλὸς ἀξιωματικὸς ὅπως λέν...

«Ἐὰν θελήσῃ τὸ κράτος ν' ἀκολουθήσῃ μιὰν «ἀγροτικὴ πολιτικὴ μεγάλης Γερμανίας», μὲ ἕνα μονάχα ἄλλο κράτος μέσα σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη μπορεῖ νὰ συμμαχήσῃ: μὲ τὴν Ἀγγλία.

«Τότε, μὲ τὴ βοήθεια τῶν συμμάχων της θὰ μπορέσῃ νὰ στραφῇ πρὸς ἀνατολάς, κατὰ τῆς Ρωσσίας—καὶ νὰ λύσῃ μιὰ γιὰ πάντα τὸ δημογραφικό της πρόβλημα.

«Γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴ συμπάθεια τῆς Ἀγγλίας, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ δειλιάσουμε μπρὸς σὲ ὁποιαδήποτε θυσία. Τὸν μητροπολιτικὸ στρατό μας πρέπει νὰ κυττάξουμε κυρίως καὶ νὰ σταματήσωμε ἀμέσως κάθε προσπάθεια βελτιώσεως, τοῦ στόλου μας καὶ τῆς βιομηχανίας μας: ξέρουμε καλὰ πὼς ἡ Ἀγγλία δὲν ἐννοεῖ ν' ἀνεχθῇ ἀνταγωνισμὸ ἀπὸ κανένα κράτος.

«Δυστυχῶς ὅμως οἱ πολιτικοί μας ἀκολουθοῦν ἕναν δρόμο ἐντελῶς ἀντίθετο: Προσπαθοῦν νὰ μᾶς ὁδηγήσουν σ' ἕναν πόλεμο ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἴτε νικήσουμε εἴτε νικηθοῦμε δὲν θὰ ἔχουμε τίποτα νὰ κερδίσουμε!

* * *

Αὐτὰ ἔλεγε ὁ «κοσμηματογράφος» Ἀδόλφος Χίτλερ στοὺς φίλους του, στὸ καφενεῖο τοῦ Μονάχου, λίγον καιρὸ —λίγους μῆνες—πρὶν ἐκραγῇ ὁ παγκόσμιος πόλεμος.

Ἰδοὺ τώρα τὶ λέει σήμερα, ποιὲς εἶναι οἱ σημερινές του ἀντιλήψεις γιὰ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ποὺ ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Γερμανία στὰ 1913—1914.

«Ἐὰν ἡ Γερμανικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ—γράφει—εἶχε

παίξει στὰ 1914 τὸν ρόλο ποὺ ἔπαιξε στὰ 1904 ἡ Ἰαπωνία, ὁ παγκόσμιος πόλεμος δὲν θὰ ἐξερρηγνύετο καὶ ἡ Γερμανία θὰ κατεῖχε σήμερα στὸν κόσμο μία θέση ὅλως διόλου ἐξαιρετική.

Ἡ ἐπιδίωξη τότε μὲ κάθε τρόπο μιᾶς συμμαχίας μὲ τὸ Κράτος—μούμια, ποὺ δὲν εἶχε καμμιὰν ἄλλη δύναμη ἐκτὸς ἀπ' τὸ Γερμανικὸ στοιχεῖο ποὺ ἔκλεινε μέσα του, ἦταν μιὰ καθαρὴ ἠλιθιότης!»

Αὐτὲς ἦσαν καὶ εἶναι οἱ ἀπόψεις τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ. Μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι τώρα μπορεῖ καὶ τὶς ἐφαρμόζει. Ἐνῶ τότε... τότε τὶ μποροῦσε νὰ κάνῃ ἕνας ἁπλὸς ἐλαιοχρωματιστής, ποὺ ἦταν ἀνεβασμένος ἀπ' τὸ πρωΐ ἕως τὸ βράδυ ἐπάνω στὶς σκαλωσιές, χαράζοντας μαιάνδρους στοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους τῶν σπιτιῶν;...

Τίποτα, βέβαια. Τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ «τὰ κουβεντιάζῃ» μὲ τὴν παρέα του, καὶ νὰ περιμένῃ.

Γιατὶ ὁ ἁπλὸς αὐτὸς ἐργάτης, βλέπετε, ἔνοιωθε πὼς ἡ ὕπαρξή του ἦταν προορισμένη γιὰ κἄτι πιὸ βίαιο, πιὸ μεγάλο, πιὸ τιμητικό, πιὸ ἱερὸ ἀπ' τό... νὰ ζωγραφίζῃ τοὺς μαιάνδρους!

Ποιὸ ἦταν αὐτὸ τὸ μεγάλο, τὸ ἱερὸ καθῆκον ποὺ θὰ ἐκτελοῦσε καὶ ποὺ θὰ τὸν ἔβγαζε ἀπ' τὴν ἀφάνεια;

Δὲν ἤξερε οὔτε ὁ ἴδιος... Ἦταν μιὰ ἐποχὴ τόσο ἤρεμη καὶ τόσο εὐτυχισμένη γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα αὐτὴ ἡ πρὸ τοῦ 1914 ἐποχή...

Κι' ἔξαφνα, μιὰ μέρα — μιὰ θερμὴ Αὐγουστιάτικη ἡμέρα — ἐβρόντησε τὸ κανόνι τοῦ πολέμου!...

Ι΄

Ὁ Πόλεμος.

Ὁ πόλεμος κηρύσσεται.—Ὁ Χίτλερ... λιποτάκτης τοῦ Αὐστριακοῦ στρατοῦ.—Ἕνας Βαυαρὸς στρατιώτης πού... δὲν εἶναι βαυαρὸς ὑπήκοος.—Τὸ σύνταγμα Λίστ—Πρὸς τὸ Βέλγιο...—«Ντόϋτσλαντ οὔμπερ ἄλλες!»—Ἡ ἀγανάκτηση τοῦ Χίτλερ γιὰ τὴν στάση τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως ἀπέναντι τῶν μαρξιστῶν—1915.

Ὁ Χίτλερ βρισκόταν στὸ δωμάτιό του—διηγεῖται ἕνας βιογράφος του—καὶ ξεφύλλιζε κάποια μπροσσοῦρα, τὴν στιγμὴ ποὺ κυκλοφόρησε στὸ Μόναχο μιὰ φοβερὴ εἴδηση: ὁ ἀρχιδοὺξ Φραγκῖσκος—Φερδινάνδος εἶχε δολοφονηθῆ στὸ Σεράγεβο.

Μ' ἕνα περίεργο συναίσθημα, σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ κανένα πρόσωπο πολὺ γνωστὸ κι' ἀγαπητό του, ὁ Χίτλερ χύθηκε στὸ δρόμο.

Ἦταν φοβερὰ ἀνήσυχος. Εἶχε τὴν βεβαιότητα πὼς τὸ ἔγκλημα δὲν μποροῦσε νὰ εἶχε διαπραχθῆ παρὰ ἀπὸ κανένα γερμανὸ φοιτητή, ἀηδιασμένο—ὅπως ἦταν κι' αὐτὸς ἄλλως τε τὰ πέντε χρόνια ποὺ εἶχε ζήσει στὴ Βιέννη,—ἀπὸ τὴν προδοτικὴ γιὰ τὸν Γερμανισμὸ—ὅπως ἐπίστευε—στάση τῆς Αὐλῆς τῆς Αὐστρουγγαρίας καὶ κυρίως τοῦ ἀρχιδουκὸς ποὺ ἐθεωρεῖτο ὁ καλλίτερος φίλος τῶν Σλαυϊκῶν στοιχείων τῆς Δυαδικῆς Μοναρχίας.

Δὲν μποροῦσε τότε ὁ Χίτλερ ν' ἀντιληφθῆ ὅτι τὸ

φυσικώτερο ἦταν τὸ ἔγκλημα νὰ εἶχεν ἐκτελεσθῆ ἀπὸ κάποιον ἀντιπρόσωπο τῆς ὁμαδικῆς ἀγανακτήσεως τῶν λαῶν ποὺ καταπίεζε μὲ τὴν τυραννική της διοίκηση ἡ γηραιὰ αὐτοκρατορία.

Στοὺς δρόμους σχηματίζονταν ὅμιλοι πολιτῶν ποὺ συζητοῦσαν...

Ὁ Χίτλερ ἔτρεχε... Δὲν ἤξερε οὔτε ὁ ἴδιος ποὺ πήγαινε... Ἔνοιωθε μονάχα μιὰν ἐπιθυμία νὰ πάῃ κάπου ν' ἀναλάβῃ μιὰ πρωτοβουλία...

Κι' ἀμέσως σκέφθηκε τὸ καφενεῖο, ὅπου θὰ τὸν περίμενε ἡ παρέα του. Ἄ, ναί!... Σ' αὐτοὺς τοὐλάχιστον θὰ μποροῦσε νὰ πῆ τὶς ἰδέες του...

Ἔξαφνα, πέρασε ἀπὸ μπροστά του· ἕνας ἐφημεριδοπώλης μὲ κάποια «τελευταία ἔκδοση»... Ὁ Χίτλερ ἅρπαξε μιὰ ἐφημερίδα.

Ὄρθιος, μὲς στὴ μέση τοῦ δρόμου, ἐδιάβασε τὶς τελευταῖες εἰδήσεις καὶ... ἔμεινε κόκκαλο! Ἡ ἔκπληξή του ἦταν μεγάλη. Δὲν περίμενε οἱ δολοφόνοι νὰ μὴν εἶναι γερμανοί...

Ὥστε... ὥστε ἦσαν Σλαῦοι; Μὰ τότε... τότε...

Ὁ Χίτλερ στάθηκε μιὰ στιγμὴ σκεφτικός.

Ἐκύτταζε τοὺς διαβάτες, τὸν ἐφημεριδοπώλη, τὰ μαγαζιὰ ὁλόγυρά του...

Μιὰ σκέψη περνοῦσε μέσ' ἀπ' τὴν ἀτμόσφαιρα, σὰν ἠλεκτρισμός: ὁ πόλεμος εἶναι ἀναπόφευκτος. Ἄ, ὁ Χίτλερ ἦταν βέβαιος πλέον γι' αὐτό...

Ἐκείνη ἡ 2 Αὐγούστου 1914 ὑπῆρξε μιὰ φοβερὴ ἡμέρα. Οἱ ἄνθρωποι δὲν μποροῦσαν νὰ σκεφθοῦν ξάστερα, ἀτάραχα.

Σ' ὁλόκληρη τὴν Εὐρώπη, οἱ διπλωμάτες ξέραν ἐκείνη τὴν κρίσιμη ὥρα ὅτι ὅλη ἡ πολιτικὴ τῶν μυστικῶν παρα-

σκευῶν θὰ ἐκδηλωνόταν ξαφνικά, ἀπότομα, καταστροφικά.

Καμμιὰ προσπάθεια γιὰ νὰ σωθῇ ἡ Εἰρήνη δὲ μποροῦσε νὰ γίνῃ...

Κι' ἔτσι ἀφοῦ ἐπὶ δυὸ ὁλόκληρες ἡμέρες, ἀνακατεμμένος στὶς χιλιάδες τοῦ λαοῦ ποὺ τραγουδοῦσε μὲ ἀλλοφροσύνη στοὺς δρόμους τὸ «Ντόϋτσλαντ - οὔμπερ - ἄλλες», ἀφοῦ μαζὶ μὲ τὴν παρέα του ὁ Χίτλερ ἄδειασε ἀρκετὰ βαρελάκια μπύρας, ἀποφάσισε ἐπὶ τέλους νὰ φροντίσῃ καὶ γιὰ κάτι σοβαρότερο:

Ἐτελείωσε... Θὰ ἐγκατέλειπε γιὰ πάντα τὴ ζωγραφική, τὴν ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὴν Τέχνη γενικά... Θὰ ἐγκατέλειπε ἀκόμη καὶ τὴ βαλίτζα του μὲ τὰ βιβλία καὶ τὶς μπροσσοῦρες ποὺ κουβαλοῦσε ἀπὸ ξενοδοχεῖο σὲ ξενοδοχεῖο!

Εἶχε μέσα του τὴν ἐπίμονη διάθεση νὰ τὰ πετάξῃ ὅλα καὶ νὰ φωνάξῃ: «Ζήτω!»

* * *

—«Γιὰ μένα—γράφει ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ—οἱ ὧρες ἐκεῖνες ἐσήμαναν τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὶς φοβερὲς ἐντυπώσεις ποὺ μοῦ εἶχαν ἀφίσει στὴν ψυχὴ τὰ χρόνια τῆς νεότητός μου.

«Δὲν ντρέπομαι νὰ ὁμολογήσω σήμερα πὼς ἡ ἔκρηξη τοῦ πολέμου μοῦ προκάλεσε ἕνα ἀληθινὸ παραλήρημα ἐνθουσιασμοῦ, καὶ ὅτι μέσα ἀπ' ὅλη μου τὴν καρδιὰ εὐχαριστοῦσα τὸ Θεὸ ποὺ μὲ εἶχε κάνει νὰ ζήσω σὲ μιὰ τέτοια ἐποχή».

Ὅλοι οἱ ἐνθουσιασμοὶ τῆς νεότητός του ξεσποῦσαν τώρα. Ξεχνοῦσε τὶς θεωρίες του γιὰ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτική, γιὰ τὴν διπλωματία... Δὲν ἦταν καιρὸς πιὰ γιὰ κουβέντες καφενείου...

Ἡ Γερμανία αὐτὴ τὴ φορὰ ἔπρεπε νὰ κατέβῃ στὸν στίβο καὶ νὰ χτυπηθῇ.

«Ὅ,τι εἶχαν κατακτήσει οἱ πρόγονοί μας, χύνοντας τὸ αἷμα τους σὲ μάχες ἀπὸ τὸ Βίσσεμπουργκ ἕως τὸ Σεντὰν καὶ τὸ Παρίσι, ἔπρεπε ἄλλη μιὰ φορὰ νὰ κερδηθῇ χάριν τῆς Γερμανικῆς Νεολαίας» γράφει...

Ὡς ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τοῦ πολέμου ἔβλεπε τὴν ἐπέκταση τῶν συνόρων—τὴν νίκη τῆς «πολιτικῆς του».

Τὴν ἐπέκταση τῶν συνόρων ὄχι μόνον εἰς βάρος τῆς Ρωσσίας, μάλιστα, ἀλλὰ εἰς βάρος καὶ τῆς Γαλλίας...

Μποροῦσε, λοιπόν, νὰ μὴν εἶναι ἐνθουσιασμένος;...

* * *

Τὸ μόνο δυσάρεστο σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ὑπόθεση ἦταν ἕνα: Ὁ Χίτλερ ἦταν Αὐστριακὸς πολίτης... Σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους, λοιπόν, ὤφειλε νὰ παρουσιασθῇ χωρὶς ἀναβολή, μετὰ τὴν κήρυξη τῆς αὐστριακῆς ἐπιστρατεύσεως, στὸ αὐστριακὸ προξενεῖο τοῦ Μονάχου γιὰ νὰ πάρῃ τὸ διαβατήριό του.

Ἄ! Τέτοιο πρᾶγμα ὅμως δὲν τὸ εἶχε στὸ νοῦ του ὁ μέλλων Φύρερ...

Νὰ πολεμήσῃ, ναί: ἀλλὰ νὰ πολεμήσῃ σὰν Γερμανός, ὑπὲρ τῆς Γερμανίας...

Ἀντὶ νὰ πάῃ στὸ προξενεῖο, προτίμησε νὰ συντάξῃ μιὰ ἔκθεση ὅπου ζητοῦσε νὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ καταταχθῇ στὸν γερμανικὸ στρατὸ τῆς Βαυαρίας, καὶ νὰ τὴν στείλῃ ἀπ' εὐθείας στὸν Βασιλέα τῆς Βαυαρίας Λουδοβῖκο τὸν Γ'.

Μὲ τὶ χτυποκάρδι περίμενε τὴν ἀπάντηση τοῦ Αὐλαρχείου. Μὲ πόση ἀγωνία...

Γιατὶ ἂν ἡ αἴτησή του δὲν γενόταν δεκτή, ἡ Βαυαρικὴ ἀστυνομία θὰ εἶχε κάθε δικαίωμα νὰ τὸν ἁρπάξῃ ἀπὸ τὸν γιακᾶ καὶ νὰ τὸν ἀπελάσῃ στὴν Αὐστρία... Καὶ φαντάζεσθε τί ὑποδοχὴ θὰ τοῦ ἔκαναν οἱ αὐστριακὲς ἀρχὲς

πού, ἀσφαλῶς, θὰ τὸν εἶχαν κηρύξει ἐν τῷ μεταξὺ λιποτάκτη!

Ἐπέρασαν δυό... τρεῖς... πέντε μέρες καὶ ἀπάντηση δὲν ἐλάμβανε.

Τὰ πράγματα εἶχαν ἀρχίσει νὰ γίνωνται σκοῦρα. Οὔτε στὸ καφενεῖο δὲν εἶχε κέφι νὰ πάη.

Ἕνα ἀπόγευμα, τέλος πάντων, ἕνας φάκελλος ἔφθασε στὸ σπίτι του.

Τὸν ἐπῆρε μὲ χέρια ποὺ τρέμαν... Ἦταν ἡ ἀπάντηση τοῦ Αὐλαρχείου.

Μαντεύετε τώρα πλέον τὴ χαρά του!

«Μόλις ἄνοιξα τὸν φάκελλο, γράφει στ' ἀπομνημονεύματά του, καὶ διάβασα ὅτι ἡ παράκλησή μου εἶχε γίνει ἀποδεκτή, κι' ὅτι διαταζόμουν νὰ παρουσιασθῶ σ' ἕνα Βαυαρικὸ σύνταγμα γιὰ νὰ καταταχθῶ, ὁ ἐνθουσιασμός μου καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη μου ἔφθασαν στὸ κατακόρυφο.

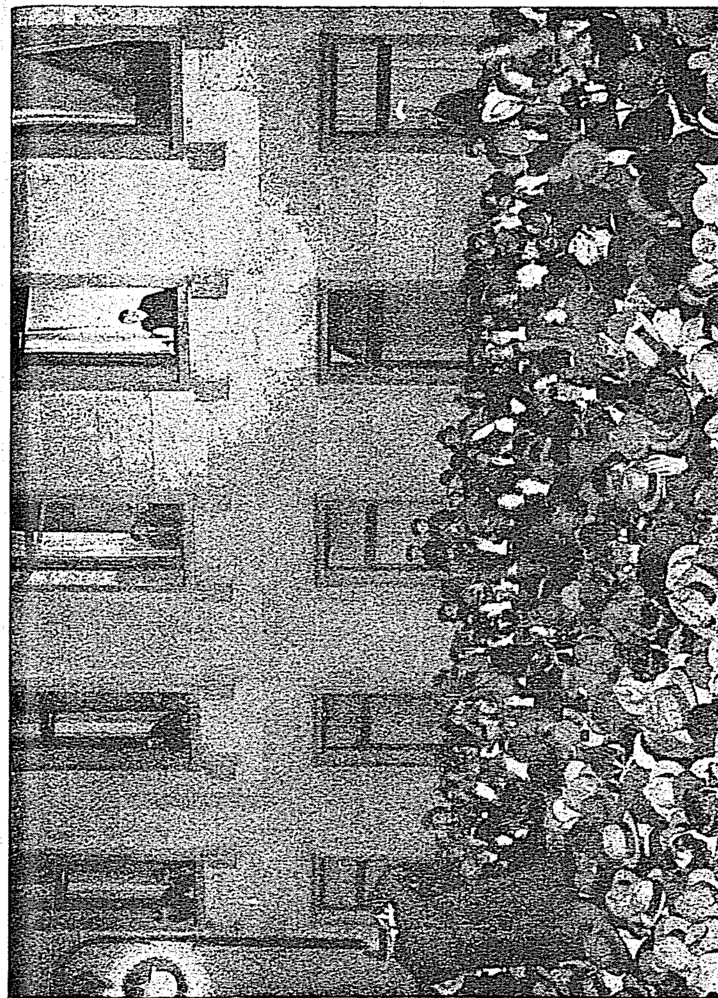
«Ὕστερ' ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες φόρεσα τὴν στρατιωτικὴ στολή, ποὺ δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαταλείψω παρὰ ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ἑξαετία.

«Ἄρχισε τότε, καθὼς καὶ γιὰ κάθε γερμανό, ἡ πιὸ ἀλησμόνητη, ἡ πιὸ ἀνώτερη περίοδος τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ζωῆς μου».

Ἔτσι, λοιπόν, ὁ Χίτλερ ἔγινε Βαυαρὸς στρατιώτης... χωρὶς ὅμως νὰ γίνη, βαυαρὸς ὑπήκοος. Ἀπὸ τὴ στιγμή, βέβαια, ποὺ εἶχε φορέσει τὴν Βαυαρικὴ στρατιωτικὴ στολὴ ἔχασε τὴν αὐστριακή του ὑπηκοότητα. Οὔτε τὴ γερμανική, ἐν τούτοις μποροῦσε νὰ πάρη ἔτσι, ἄψε-σβῦσε!

Θεωρήθηκε «μισθοφόρος»..

Τὸν κατέταξαν στὸ 16ο σύνταγμα ἐφεδρείας, τὸ ἐπωνομαζόμενο σύνταγμα Λίστ, ποὺ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἐθελοντὰς καὶ φοιτητάς.

Ὁ σκοπὸς ἐπετεύχθη. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Χίτλερ ὡς ἀρχικαγκελαρίου τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1931. Ὁ Χίτλερ διακρίνεται εἰς τὸ ὑπαίθριον παράθυρον τῆς καγκελαρίας.

Τὸ νέο του «ἐπάγγελμα», ὥς τόσο, ἐνθουσίαζε τὸν Χίτλερ. Τὸν ἔστειλαν στὴν ἀρχή, μαζὶ μ' ἕνα τμῆμα τοῦ συντάγματός του, στὸ Λέχ, ὅπου γυμνάσθηκε.

Οἱ «κανονισμοὶ ὑπηρεσίας» ἐν καιρῷ πολέμου», ὁ χειρισμὸς τῶν ὅπλων, οἱ στρατιωτικοὶ χαιρετισμοί, οἱ παρελάσεις, οἱ παράτες, ὅλ' αὐτὰ ἐνθουσίαζαν τὸν Χίτλερ. Μιλοῦσαν στὴν ψυχή του. Μήπως δὲν μιλοῦν ἄλλωστε, καὶ σήμερα ἀκόμη;

Ὥρες ὁλόκληρες καθόταν μπρὸς στὸν καθρέφτη κι' ἐκαμάρωνε τὸν στρατιωτικό του σκοῦφο, ἢ τὴν κάσκα του. Μὲ τὸ τουφέκι του ἔπαιζε σὰν παιδί.. Καὶ ὅλ' αὐτὰ μὲν ἔκαναν τοὺς συναδέλφους του νὰ γελοῦν καὶ νὰ τὸν κοροϊδεύουν...

Τὶ τὸν ἔνοιαζε, ὅμως αὐτόν;

Ἔνοιωθε τόση χαρὰ μέσα στὴν ψυχή του...

Καμμιὰ φορὰ τύχαινε νὰ συναντήση—ὥς συνάδελφό του στὸ στρατὸ ἢ στὸ δρόμο τυχαῖα—κανέναν παληὸ ἀκροατή του τοῦ καφενείου.

— Ἔ! τὸν ἔλεγε αὐτός. Εἶσαι βλέπω ἐνθουσιασμένος.. Κι' ὅμως πᾶς νὰ πολεμήσης γιὰ τὴν ἐπικράτηση μιᾶς ἄλλης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀπὸ αὐτὴν ποὺ θεωροῦσες σωτήρια γιὰ τὴ Γερμανία: πᾶς νὰ πολεμήσης γιατὶ ἔτσι τὸ θέλει τὸ σύμφωνο τῆς συμμαχίας μας μὲ τὴν Αὐστρία.

— Καθόλου! ἀπαντοῦσε περήφανα ὁ Χίτλερ. Οἱ γερμανοὶ πολεμοῦνε γιὰ ν' ἀποδείξουν στὸν κόσμο τὴν ἰσχὺ καὶ τὴν ἀντοχὴ τῆς μεγάλης Γερμανίας, τῆς Γερμανίας τοῦ Βίσμαρκ!

Τὶ τὰ θέλετε, ἐν τούτοις... Τὰ γεγονότα ἀπέδειξαν πὼς ὁ Χίτλερ εἶχε δίκηο στὴν ἀντίληψή του γιὰ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Γερμανίας πρὶν ἀπὸ τὸν μεγάλο πόλεμο:

Ἡ συμμαχία της μὲ τὴν Αὐστρία, τὴν παρέσυρε στὴν συντριβὴ μαζί της.

*
* *

Εἴπαμε πὼς ἡ νέα του ζωή, εὐχαριστοῦσε τὸν Χίτλερ. Δὲν τὸν εὐχαριστοῦσε μόνο «ἠθικά», γιατὶ ἔβλεπε νὰ παίρνῃ σάρκες καὶ ὀστᾶ τὸ παγγερμανιστικό του ὄνειρο· τὸν εὐχαριστοῦσε καὶ κάπως πιὸ πραγματιστικά: Ὕστερ᾿ ἀπὸ τόσες ταλαιπωρίες, εὕρισκε, τέλος πάντων, τὴν πολυπόθητη ξεγνοιασιά...

Οἱ πιὸ κουραστικὲς στρατιωτικὲς ὑπηρεσίες, πράγματι, τοῦ φαίνονταν ἐξαιρετικὰ εὐχάριστες... μπρὸς στὶς στερήσεις καὶ στὶς δοκιμασίες ποὺ εἶχε τραβήξει ἄλλοτε στὴ Βιέννη.

Ἕνα πρᾶγμα τὸν ἐφόβιζε μονάχα: μὴ τυχὸν ἐτελείωνε γρήγορα ὁ πόλεμος.

«Ἡ μόνη μου ἀνησυχία, γράφει ὁ ἴδιος, ἦταν μήπως ἐβράδυνα νὰ πάω στὸ μέτωπο καὶ ὁ πόλεμος, ἐν τῷ μεταξύ, ἐτελείωνε. Ἔπρεπε νὰ λάβω μέρος στὴ νίκη!».

Κάθε βράδυ ἐπήγαινε στὸ σταθμὸ καὶ περίμενε νὰ φθάσουν τὰ τραῖνα ποὺ γύριζαν ἀπὸ τὸ μέτωπο.

Μόλις κατέβαιναν οἱ ἀδειοῦχοι, τοὺς πλησίαζε καὶ ἄρχιζε νὰ τοὺς ὑποβάλῃ σὲ ἀνάκριση.

Ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις τους προσπαθοῦσε νὰ σχηματίσῃ μιὰ ἰδέα γιὰ τὴν ἔκβαση τοῦ πολέμου.

Ὅλοι, ἐννοεῖται τοῦ μιλοῦσαν ἐνθουσιαστικά. Ἦταν βέβαιοι γιὰ τὴ νίκη... Ὅλοι τὴν περίμεναν μὲ βεβαιότητα. Ἡ μάχη τοῦ Μάρνη, φαίνεται, ποὺ εἶχε κρίνει ἐν τούτοις τὴν τύχη τοῦ πολέμου, δὲν εἶχε κάνει καμμιὰ ἐντύπωση στοὺς βαυαρικοὺς στρατῶνες...

Κι᾿ ἔτσι, ὅταν ἔβλεπε τὰ τραῖνα νὰ ξαναφεύγουν γιὰ τὸ μέτωπο, ὁ Χίτλερ ἀναστέναζε μελαγχολικά.

Ὁπωσδήποτε, ἔφθασε κάποτε ἡ πολυπόθητη στιγμή.

Ὕστερ᾿ ἀπὸ δεκάμηνη στρατιωτικὴ ἐκπαίδευση τῶν ἀνδρῶν του, τὸ σύνταγμα Λὶστ ἀναχώρησε τέλος γιὰ τὸ μέτωπο!

Ἔ, φαντάζεσθε πλέον τὴν χαρὰ τοῦ Χίτλερ.

Τὸ μεγάλο ὄνειρο τῆς ζωῆς του, τὸ ὄνειρο ποὺ ἔπλαθε ἀπὸ παιδὶ ὅταν ἐδιάβαζε μὲ λαχτάρα τὴν ἱστορία τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου τοῦ 1870 γινόταν πλέον πραγματικότης:

Ἐπήγαινε νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὸ μεγαλεῖο καὶ γιὰ τὴ δόξα τῆς Γερμανίας!

Μεθυσμένος ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ διέσχισε τὴν Βυτεμβέργη, τὸ δουκάτο τῆς Βάδης, τὴν Ρενανία...

Γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Χίτλερ ἔβλεπε τὶς ἐπαρχίες τῆς θετῆς του πατρίδος, κι᾿ «ἡ ψυχή του ἀναγάλλιαζε πραγματικά...

Ἕνα πρωΐ, ἐνῶ τὸ σύνταγμά του διέβαινε κατὰ μῆκος τοῦ Ρήνου, διέκρινε αἴφνης τὸ μνημεῖο τοῦ Ντίντερβαλντ: τὸ τεράστιο αὐτὸ ἄγαλμα τῆς «Γερμανίας», ποὺ προβάλλει σὰ νὰ θέλῃ νὰ προστατεύσῃ τὸν «γερμανικὸ Ρῆνο» ἀπὸ τὴν πλεονεξία τῶν «προαιωνίων ἐχθρῶν» — καὶ σὰ νὰ θέλῃ νὰ βροντοφωνήσῃ ὡς τὸν οὐρανὸ τοὺς ἐθνικιστικοὺς πόθους τῆς χώρας ἐκείνης... Οἱ πρῶτες ἀχτῖδες τοῦ ἡλίου ἐχρύσωναν τὸ τεράστιο ἄγαλμα, σχηματίζοντας ὁλόγυρά του σὰν ἕνα φωτοστέφανο...

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ὁ Χίτλερ αἰσθάνθηκε τὸ στῆθος του πολὺ μικρὸ γιὰ νὰ χωρέσῃ ὁλόκληρο τὸν ἐνθουσιασμό του.

... Τέλος, ἕνα βράδυ, τὸ τραῖνο ποὺ μετέφερε τὸ Βαυαρικὸ σύνταγμα στὴν Φλάντρα, σταμάτησε στὸ Χέρμπεσταλλ.

Θὰ τραβοῦσε γιὰ τὸ Βέλγιο.

Ὁ Χίτλερ, μαζὶ μὲ τοὺς συμπολεμιστάς του, ἔφθασε στὴ Λιέγη. Ἐκεῖ, διεξήγοντο μάχες ἀκόμη. Ὁ μέλλων ἀρχηγὸς ὅλων τῶν πολεμικῶν δυνάμεων τῆς Γερμανίας, βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ θαυμάση, στὴ Λιέγη, ὅλα τὰ κατορθώματα τοῦ Πρωσσικοῦ πυροβολικοῦ. Καὶ... βαφτίσθηκε, τέλος πάντων, στὴ φωτιὰ τοῦ πολέμου!

Ἀξίζει ὅμως ν' ἀφίσουμε τὸν ἴδιο νὰ μᾶς διηγηθῇ τὶς ἀλησμόνητες αὐτὲς στιγμὲς τῆς ἐκστρατείας του:

— «Καθ' ἕνας ἀπὸ μᾶς — γράφει στ' Ἀπομνημονεύματά του — ἔνοιωσε ἀπότομα κάτι νὰ τὸν τραβάῃ πρὸς τὰ ἐμπρός... ἐκεῖ... πρὸς τὸν ἐχθρό... Καὶ προχωρούσαμε μὲ τὸ μάτι θολωμένο, ὅλο καὶ πιὸ γρήγορα... Καταλαβαίναμε πὼς θὰ προχωρούσαμε, ὥς τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ πέφταμε ὁ ἕνας ἐπάνω στὸν ἄλλον, σῶμα μὲ σῶμα...

«Ἀπὸ μακρυὰ ἔφθανε ὥς ἐμᾶς ἡ ἀτμοσφαῖρα τοῦ πολέμου καὶ μεταδιδόταν ἀπὸ σύνταγμα σὲ σύνταγμα...

«Καὶ ὅταν ὁ θάνατος ἔμπαινε στὶς γραμμές μας, ἕνα τραγοῦδι ὑψωνόταν ὥς τὸν οὐρανὸ καὶ ἀκουγόταν ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη τοῦ μετώπου ὥς τὴν ἄλλη:

— «Ντόϋτσλαντ, Ντόϋτσλαντ οὐμπὲρ ἄλλες... ἲν ντὲρ Βέλτ!...

«Τέσσερες μέρες ἀργότερα μᾶς ξαναγυρίσαν στὰ μετόπισθεν. Ἡ ὄψη τοῦ συντάγματος αὐτὴ τὴ φορὰ ἦταν διαφορετική.

«Τὰ παιδιὰ τῶν δεκαεφτὰ χρονῶν ἔμοιαζαν μὲ ὥριμους ἄνδρες κι' ἐγὼ ἀπὸ νεαρὸς ἐθελοντὴς εἶχα γίνει βετερᾶνος...»

Ἕνας ἀπὸ τοὺς συμπολεμιστὰς τοῦ Χίτλερ ποὺ τὸν εἶδε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη—τὸν χειμῶνα τοῦ 1915—1916—ἔξω ἀπὸ ἕνα σχολεῖο τῆς Λίλλης, μὲ τὴν κάσκα χωμένη ὥς τὰ φρύδια καὶ τὸ μουστάκι κομμένο ἁ-λὰ γαλλικά, λέει πὼς

τοῦ ἔκανε ἐντύπωση σάν... ὑπηρέτης σταύλου. Προσθέτει ὅμως ὅτι ἦταν ὁ τύπος τοῦ στρατιώτου μὲ τὸν ὁποῖον οἱ γερμανικὲς στρατιὲς θὰ μποροῦσαν νὰ κάνουν θαύματα.

Καὶ μιὰ ἄλλη ἀκόμη λεπτομέρεια:

Τὴν ἴδια ἐκείνη ἐποχὴ διεδόθη στὶς τάξεις τοῦ Βαυαρικοῦ συντάγματος—ἄγνωστον πῶς!—ὅτι ὁ στρατιώτης Χίτλερ, μὲ τὰ μεγάλα κατεβασμένα μουστάκια καὶ τὰ ὀνειροπόλα μάτια, εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Αὐστρία καὶ εἶχε ζητήσει νὰ καταταχθῇ στὸ Γερμανικὸ στρατὸ ἀπὸ μῖσος πρὸς τοὺς Ἑβραίους.

Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ὁ Χίτλερ δὲν ἔβγαλε λόγους πλέον, ὅπως ἄλλοτε...

«Στὸ μέτωπο—γράφει ὁ Σέϊντ—ὁ Χίτλερ ἦταν στρατιώτης καὶ μόνο στρατιώτης.

Εἶχε τὴ γνώμη ὅτι ὁ τελευταῖος στρατιώτης προσέφερε στὴν πατρίδα του περισσότερες ὑπηρεσίες ἀπὸ τὸν σπουδαιότερο βουλευτή.

Συχαινόταν τὶς ἄγονες ρητορικὲς φλυαρίες τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὅπου κάθε «λεβέντης», ἀντιμετώπιζε κάθε στιγμὴ τὸν χάρο, ὑπέφερε καὶ σκοτωνόταν χωρὶς νὰ βγάζῃ λέξη ἀπὸ τὸ στόμα του.

Καὶ ἀγανακτοῦσε, ἐπαναστατοῦσε ὁλόκληρος, ὅταν ἔβλεπε μιὰ ὡρισμένη μερίδα τοῦ τύπου νὰ προσπαθῇ ν' ἀνακόψῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν μὲ τὸν ὁποῖον στρατὸς καὶ λαός, ἑνωμένος, γιόρταζαν τὶς πρώτες νίκες...

... Κάτι ἄλλο, ποὺ τὸν ἐπείραζε ἐπίσης, ἦταν ἡ στάση τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως ἀπέναντι τῶν μαρξιστῶν.

— Δὲν γνωρίζω πλέον κόμματα! εἶχε δηλώσει ὁ Κάϊζερ. Ναί, μὰ ὁ μαρξισμὸς δὲν ἦταν ἕνα κόμμα σὰν τὰ ἄλλα—συλλογιζόταν ὁ Χίτλερ.—Ὁ μαρξισμὸς εἶναι ἕνα σύστημα ποὺ ἀποβλέπει στὴν καταστροφὴ ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητος...

"Α, δὲν εἶχε φερθῆ φρόνημα ὁ Καῖζερ! Στὰ 1914, ἐπάνω στὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ πολέμου, ἡ ἐργατικὴ τάξη τῆς Γερμανίας εἶχε ξεχάσει τὶς μαρξιστικὲς θεωρίες, εἶχε τρέξει αὐθόρμητα νὰ ταχθῆ στὴ διάθεση τῆς πατρίδος. Μέσα σὲ λίγες μέρες οἱ τάξεις τῶν μαρξιστῶν εἶχαν γυμνωθῆ.. Οἱ ἀρχηγοί τους εἶχαν ἀπομονωθῆ...

Παρουσιαζόταν μιὰ μοναδικὴ εὐκαιρία στὸ κράτος γιὰ νὰ δράσῃ, «γιὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλη τὴ συμμορία»!

Ἐδῶ στὸ μέτωπο σκοτωνόταν τὸ ἄνθος τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ. Καὶ δειλιάζουν νὰ ἐξολοθρεύσουν μέσα στὴν καρδιὰ τῆς Γερμανίας μερικὰ δηλητηριώδη σκουλίκια;

Ποιὰ στάση λοιπὸν ἔπρεπε νὰ τηρήσῃ τὸ κράτος ἀπέναντι τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Μαρξισμοῦ;

Νὰ τοὺς χώσῃ «στὸ φρέσκο», ἁπλούστατα, ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τὴν παρουσία τους τὸ ἔθνος, καὶ ἐν ἀνάγκῃ, νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐναντίον τους τὴν στρατιωτικὴ βία. Πρῶτα ἀπὸ ὅλα ὅμως ἔπρεπε, γιὰ τὸ συμφέρον τῆς χώρας νὰ διαλυθῆ ἡ Βουλή!

Καὶ τότε, ἐτέθη στὸν Χίτλερ γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἐρώτημα: Εἶναι δυνατὸν μὲ τὸ σπαθί, νὰ καταπολεμήσῃ κανεὶς μιὰ ἰδεολογία; νὰ καταπνίξῃ μὲ τὴ βία ἕνα ὁλόκληρο φιλοσοφικὸ σύστημα;

Στὶς νυχτερινὲς ὧρες τῆς βάρδειας, ἐκεῖ, στὸ μέτωπο, τὸν ἀπασχολοῦσε πολὺ τὸ ζήτημα αὐτό...

Γιατὶ ἤδη εἶχεν ἀρχίσει νὰ καταλαβαίνῃ νὰ προαισθάνεται καὶ νὰ στερεώνῃ μέσα του τὴν ἰδέα—πῶς θ' ἀνακατευόταν—ἀργότερα, φυσικά, σὰν θὰ τελείωνε ὁ πόλεμος—στὴν πολιτική...

Προσπαθοῦσε νὰ σχηματίσῃ πρακτικὰ ἕνα πρόγραμμα ἐπικρατήσεως, ἐπιβολῆς τῶν ἰδεῶν του... Περισσότερο ἀπὸ ὅλα ὅμως τὸν ἀπασχολοῦσε αὐτὸ τὸ ἐρώτημα:

Θὰ μποροῦσε, ἕνας πολιτικὸς—αὐτὸς ὁ ἴδιος ἂν εἶχε ποτὲ τὴ δύναμη—μὲ τὴν βία νὰ συντρίψῃ τὸ μαρξιστικὸ κόμμα, τὴν μαρξιστικὴ ἰδεολογία;...

Ἡ λογικὴ τοῦ ἀπαντοῦσε:

—"Οχι! Ἐφ' ὅσον καὶ ἕνας ὀπαδὸς ἑνὸς κοινωνικοῦ συστήματος μένει, ἡ ἰδεολογία τοῦ συστήματος αὐτοῦ ζῆ καὶ μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ νέους πιστούς...

Θἄπρεπε, λοιπὸν νὰ *ἐξολοθρευθοῦν ὅλοι οἱ πιστοί*;... Μιὰ γενικὴ σφαγὴ τῶν μαρξιστῶν, μιὰ καινούργια νύχτα τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου γιὰ τοὺς γερμανοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Μὰρξ καὶ τῶν ἑβραίων, θὰ ἔσωζε τὴν Γερμανία ἀπὸ τὸ μίασμά τους;...

Ἡ λογικὴ τοῦ ἀπαντοῦσε καὶ πάλι:

—"Οχι!... Γιατὶ τότε, ἀπὸ ἕνα νόμο φυσικό, οἱ διανοούμενοι τοῦ τόπου, οἱ αἰσθηματικοὶ τύποι, οἱ φιλάνθρωποι, θὰ θεωροῦσαν ὡς ἥρωες ἐκείνους ποὺ θὰ θυσιάζουνταν γιὰ τὴν ἰδεολογία τους... ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ ἡ ἰδεολογία εἶναι ὁ μαρξισμός.

Καὶ τότε, ἕνα τρομαχτικὸ ἐρώτημα παρουσιαζόταν πλέον στὸν Χίτλερ:

—Ὥστε;...

Καὶ ἡ ἀδυσώπητη λογικὴ τοῦ ἀπήντησε πάλι:

—Ὥστε... ἡ βία, ναί, μπορεῖ νὰ συντρίψῃ μιὰ ἰδεολογία... Μόνον ὅμως ὅταν ἡ ἰδεολογία αὐτὴ ποὺ συντρίβεται εἶναι ἀνήθικη καὶ συγχρόνως ἐπιβάλλεται καὶ νικᾷ μιὰν ἄλλη ἰδεολογία, ἀντίθετή της, βασιζομένη στὴν ἠθική!...

*
* *

Αὐτὲς ὅλες τὶς σκέψεις, τὶς ἔκανε ὁ στρατιώτης Χίτλερ, στὸ μέτωπο, στὰ 1915.

ΙΑ΄

Στὸ μέτωπο.

«Σύνδεσμος τοῦ συντάγματος».— Ὁ Χίτλερ πρωτομαθαίνει γαλλικὰ σ' ἕνα καμπαρέ.— Ἕνας στρατιώτης ποὺ δὲν μοιάζει μὲ τοὺς ἄλλους.— 7 Ὀκτωβρίου 1916.— Ὁ πρῶτος τραυματισμός.— Στὰ μετόπισθεν.— Ὁ Χίτλερ ἀγανακτεῖ.— Στὸ Βερολῖνο.— Ἡ ἡττοπάθεια κι' ὁ Χίτλερ.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς τετραημέρου μάχης ποὺ ἀναφέραμε, ὁ Χίτλερ ἔδειξε ἐξαιρετικὴ ἀντοχὴ καὶ γενναιότητα. Καί, γι' ἀνταμοιβή του, ὡρίσθηκε ἀπὸ τὸν συνταγματάρχη Λὶστ «σύνδεσμος τοῦ συντάγματος».

«Ἐπὶ πολλὲς ἑβδομάδες τοῦ φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος, γράφει ὁ Μπέκλερ, μὲ τὸν σάκκο του γεμᾶτο ἀπὸ ἔγγραφα, βέβαιος ὅτι κρατοῦσε στὰ χέρια του τὴν τύχη τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ, μὲ πρόσωπο χλωμό, μὲ τὴν κάσκα βυθισμένη ὡς τὰ φρύδια, μὲ βλέμμα ζωηρό, μὲ τὸν μανδύα του γεμᾶτο λάσπες, πηδοῦσε τοὺς λάκκους ποὺ ἄνοιγαν οἱ ὀβίδες, ἔπεφτε κάτω πρηνηδὸν ὅταν καμμιὰ σφύριζε πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, ἔπαιζε τὸ κρυφτοῦλι τὶς νύχτες μὲ τὶς φωτοβολίδες· μὲ δυὸ λόγια πάντα προσπαθοῦσε νὰ κάνῃ τὸ καθῆκον του κατὰ γράμμα.

Τύχαινε νὰ ζητήσουν ἕναν ἐθελοντὴ γιὰ καμμιὰ ἐπικίνδυνη ἀποστολή; Ὁ Χίτλερ ἔβγαινε πρῶτος καὶ καλύτερος ἀπὸ τὴ γραμμή!

Ἐκεῖ, στὸ μέτωπο, καὶ μάλιστα σ' ἕνα καμπαρὲ ἀπὸ

κεῖνα ποὺ παρακολουθοῦσαν τὸν στρατό, ὁ Χίτλερ πρωτόμαθε μερικὲς γαλλικὲς λέξεις.

Δὲν προχωροῦσε ὅμως περισσότερο. Ἦταν ἕνας «πραγματικὸς» Γερμανὸς στρατιώτης, ποὺ πίστευε ὅτι δὲν θὰ τοῦ ἐδίδετο ποτὲ ἡ ἀφορμὴ νὰ μιλήσῃ μ' ἕναν ἐχθρό, οὔτε κἂν γιὰ νὰ ρωτήσῃ τὸ δρόμο π. χ. μέσ' ἀπ' τὰ ἐρείπια ποὺ καπνίζαν ἀκόμη τῶν κατεστραμμένων γαλλικῶν χωριῶν.

Τοὺς Γάλλους καὶ τοὺς Βέλγους στρατιῶτες τοὺς μισοῦσε. Ἐν τούτοις, ὅμως, ὀφείλουμε νὰ ὁμολογήσουμε πὼς κανένας δὲν ἀναφέρει καμμιὰ πράξη του βιαιότητος ἐναντίον τους.

Στὸ μέτωπο, ὁ Χίτλερ ἐλάμβανε γνώση φυσικὰ ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶτες τῶν ἀνακοινωθέντων τοῦ Γερμανικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου ποὺ ἀνήγγειλαν καθημερινῶς νίκες καὶ θριάμβους τοῦ στρατοῦ ἀπὸ Ἀνατολὴ σὲ Δύση. Δὲν ἐνθουσιαζόταν ἐν τούτοις. Ἀπεναντίας, μάλιστα, βρισκόταν σὲ μιὰ διαρκῆ κατάσταση θυμοῦ γιατὶ εὕρισκε ὅτι τὰ ἀνακοινωθέντα αὐτὰ ἦσαν συντεταγμένα στὸ γνωστὸ ξερὸ ὕφος τῶν στρατιωτικῶν. Εἶχε βαλθῆ, λοιπόν, ὄχι μόνο νὰ τὰ κριτικάρῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ... διορθώνῃ, καὶ νὰ τὰ ἀπαγγέλῃ κατόπιν στοὺς συμπολεμιστάς του παραγεμισμένα μὲ διάφορες πομπώδεις φράσεις.

Καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο προσπαθοῦσε νὰ ἐπιβληθῇ στοὺς ἄλλους στρατιῶτες. Τὸ κατώρθωσε, ἄλλωστε... Οἱ ἁπλοϊκοὶ τύποι τῶν γερμανῶν ἀγροτῶν τὸν θαυμάζαν... ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαποῦσαν.

Τὸ ὕφος του καὶ ἡ περηφάνεια του τὸν ἔκαναν κάπως ἀντιπαθητικό.

Στὸ μέτωπο ὁ Χίτλερ εἶχε θαυμαστάς. Φίλους ὄχι.

Κι' ἔτσι, ἔμεινε καὶ πάλι ὁ Χίτλερ ὁλομόναχος, ὅπως ἦταν καὶ στὴ Βιέννη.

Ἔτρωγε μόνος κι' ἔρημος, καθισμένος στὸν κορμὸ ἑνὸς κομμένου δέντρου.

Δὲν περίμενε κανένα γράμμα· δὲν εἶχε νὰ γράψῃ σὲ κανένα.

Οὔτε ἄλλως τε, ζητοῦσε καὶ ἄδεια ποτέ, ὅπως οἱ ἄλλοι στρατιῶτες. Ὅταν τὸν ρωτοῦσαν πῶς δὲν τύχαινε νὰ θέλῃ κι' αὐτὸς νὰ πεταχθῇ γιὰ λίγες μέρες στὸ χωριό του, ἀπαντοῦσε πὼς δὲν εἶχε κανένα στὸν κόσμο γιὰ νὰ πάῃ νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Καί... ἔδινε πάντα τὴ σειρά του σὲ κάποιον ἄλλο.

Παρ' ὅλη του αὐτὴ τὴν ἀπομόνωση, ἐν τούτοις οἱ συστρατιῶτες του δὲν τὸν εἶχαν μὲν φίλο δὲν τὸν συμπαθοῦσαν ἴσως, τὸν ἐκτιμοῦσαν ὅμως ἐξαιρετικά.

Καὶ πῶς νὰ μὴν ἐκτιμήσουν οἱ γερμανοὶ στρατιῶτες, μὲ τὶς πρωσσικὲς περὶ πολέμου ἀντιλήψεις τους, τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ποὺ ὑπεστήριζε ὅτι ὁ πόλεμος... δὲν εἶχε προσλάβῃ ὅση θὰ ἔπρεπε ἐπισημότητα ;

Τὶ τὰ θέλετε... Ὁ Βάγνερ, οἱ «μπροσοῦρες», οἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς τῆς Βιέννης ἄρχιζαν νὰ ἀποδίδουν τ' ἀποτελέσματά τους. Ὁ Χίτλερ δὲν ἔμοιαζε μὲ τοὺς ἄλλους στρατιῶτες. Ποτὲ δὲν τὸν καλοῦσαν οἱ συνάδελφοί του νὰ παίξῃ μιὰ παρτίδα χαρτιὰ μαζί τους, ἢ νὰ γλεντήσῃ καὶ αὐτός μὲ τὴν παρέα τους σὲ καμμιὰ διασκέδαση ποὺ εἶχαν ὀργανώσει σὲ κανένα χωριὸ τῶν «μετόπισθεν».

...Στὸ Μεσσέν, γνωρίσθηκε μὲ τὸν ἐπιλοχία Ἀμάν, ὁ ὁποῖος ὕστερ' ἀπὸ μερικὰ χρόνια, εἶχε τὴν τύχη νὰ γίνῃ μεγάλος ἐκδότης χάρις στὴν ἐκτύπωση τῶν βιβλίων καὶ γενικῶς τῶν ἐντύπων τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος ποὺ εἶχεν ἀναλάβει.

Διηγοῦνται ἀκόμη ὅτι σὲ κάποια μάχη στὸ ἴδιο ἐκεῖνο σημεῖο, ἐξέθεσε σὲ φοβερὸ κίνδυνο τὴ ζωή του. Λὲς καὶ ἐπεζητοῦσε τὸν θάνατο.

Ἤθελε ἆρά γε νὰ πεθάνῃ πολεμῶντας ὑπὲρ τῆς Γερμανίας ; Ἴσως νὰ εἶχε λάβει μιὰ τέτοια ἀπόφαση, κανένα βράδυ γιορτῆς ποὺ ἔβλεπε τοὺς ἄλλους ν' ἀνοίγουν τὰ πακέτα μὲ τὰ γλυκὰ καὶ ἄλλα δῶρα ποὺ τοὺς εἶχαν στείλει ἀπὸ τὰ σπίτια τους, ἐνῶ αὐτὸς ἐπρόκειτο νὰ γιορτάσῃ πίνοντας ἕνα φλυντζάνι τσάϊ...

Ποιὸς ξέρει ἂν σὲ μιὰ τέτοια στιγμὴ ψυχικῆς ἐρημιᾶς δὲν ἔνοιωσε τὴ ματαιότητα τῆς ὑπάρξεώς του, κι' ἂν δὲν ἀπεφάσισε νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ σὰν προσφορὰ θυσίας στὸν βωμὸ τῆς Πατρίδος του.

Λένε ἀκόμη ὅτι στὴ Μεσσίν, ἕνα βράδυ, σὲ μιὰ στρατιωτικὴ καντίνα, βρῆκε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν εὐκαιρία νὰ διατυπώσῃ σὲ μερικοὺς στρατιῶτες τὶς ἀντιλήψεις του γιὰ τοὺς μασώνους καὶ τοὺς ἑβραίους.

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἀνάμεσα στοὺς ἀκροατάς του ὑπῆρχε καὶ κάποιος σοσιαλιστὴς ποὺ δὲν τὸν ἄφισε νὰ γίνῃ «κύριος τοῦ πεδίου».

Ἀπὸ λόγο σὲ λόγο, ὁ Χίτλερ κι' ὁ σοσιαλιστὴς-φαντάρος, παρὰ τρίχα νἀρθοῦν στὰ χέρια.

Χρειάσθηκε νὰ ἐπέμβουν οἱ ψυχραιμότεροι.

Πάντως, τὸ ρητορικὸ ταλέντο τοῦ Χίτλερ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση».

*
* *

Στὶς 7 Ὀκτωβρίου τοῦ 1916 ἔλαβε χώραν ἡ μάχη τοῦ Σὸμ—ἡ τρομερὴ αὐτὴ μάχη ποὺ ὑπῆρξε τόσο φονική, ὥς τε κάποιος Γερμανὸς συγγράφεὺς περιγράφοντάς την ἐπρόσθεσεν ὅτι «οἱ νεκροὶ πεθαίναν δυὸ φορές».

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἁπλοὺς καὶ ἀγνώστους γερμανοὺς στρατιῶτες ποὺ ἐχάραξαν μὲ τὸ αἷμά τους τὴν ἐποποιΐα αὐτή, ὑπῆρξε καὶ ὁ Χίτλερ. Γιατὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ πολέμησε λεονταρίσια σωριάσθηκε χάμω, τραυματισμένος.

Ἡ κατάστασή του ἦταν ἀπελπιστική.

Ὅταν μετὰ τὴν μάχη τὸν μαζέψαν οἱ τραυματιοφορεῖς, στὴν ἀρχὴ τὸν πῆραν γιὰ ἑτοιμοθάνατο. Ἀνάπνεε τόσο ἀσθενικά...

Τὸν μεταφέραν, ὡς τόσο, σ' ἕνα νοσοκομεῖο τῶν μετόπισθεν... καὶ μὲ τὶς πρῶτες ἰατρικὲς βοήθειες ξανᾶρθε στὴ ζωή.

Καθὼς διηγεῖτο ἀργότερα ὁ ἴδιος, ἔνοιωσε νὰ τὸν πλένουν, νὰ τοῦ βγάζουν τὰ λασπωμένα ροῦχα του... Μὲ τὸ μυαλὸ θολωμένο, ζαλισμένος καθὼς ἦταν ἀκόμη, χωρὶς νἄχῃ πλήρη συναίσθηση ποῦ βρισκόταν καὶ τί εἶχε πάθει, ἄκουσε ἐν τούτοις νὰ μιλᾶνε γύρω του γερμανικά.

Γερμανικὰ ὅμως ὄχι σὰν καὶ κεῖνα τὰ τραχυὰ τῶν χαρακωμάτων... Μιὰ γλῶσσα γλυκειά, ἁπαλή...

Πρὸς στιγμὴ φοβήθηκε μήπως εἶχε χάσει τὸ λογικό του...

Μὲ μεγάλο κόπο, κατώρθωσε ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια του... Καὶ τότε ἀντίκρυσε μπροστά του μιὰ γλυκειὰ — ὤ, τόσο γλυκειὰ — νέα γυναῖκα ποὺ τὸν ἐκύτταζε μὲ στοργὴ μὲ συμπόνια...

Ὁ βρόντος τῶν κανονιῶν ἀκουγόταν ἀπὸ μακρυά, ἀπὸ πολὺ μακρυά...

— Θεέ μου... ψιθύρισεν ὁ Χίτλερ.

Ἔβλεπε κανένα ὄνειρο; Ἦταν πραγματικότης; Μὰ ἦταν δυνατή, λοπόν, τόση εὐτυχία;...

Μιὰ γερμανίδα νὰ τὸν περιποιεῖται, νὰ τοῦ μιλάῃ γερμανικά;... Ἄχ, πόσον καιρὸ εἶχε ν' ἀκούσῃ γυναικεῖα χείλη νὰ μιλοῦν τὴ μητρική του γλῶσσα...

Τῆς χαμογέλασε κι' αὐτὸς τρυφερά...

* * *

Τὸ τραῦμα του, εὐτυχῶς, δὲν ἦταν καὶ τόσο σοβαρὸ ὅσο εἶχε φανῆ στὴν ἀρχή.

Ὅταν πέρασαν μερικὲς μέρες μπῆκε στὴν ἀνάρρωση. Κι' οἱ γιατροὶ βρῆκαν ὅτι μποροῦσε νὰ ταξιδεύσῃ.

Πῆρε λοιπόν, «ἐξιτήριο» ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο ὅπου βρισκόταν. Τὸν ἔστειλαν στὸ νοσοκομεῖο τοῦ Μπέλιτζ, κοντὰ στὸ Βερολῖνο, γιὰ ν' ἀποθεραπευθῇ. Ἐπέρασε πάλι ἀπὸ τὴ Λιέγη, ἀπὸ τὸ Χέρβεντελ, τράβηξε κατόπιν γιὰ τὴν Κολωνία, διέσχισε τὸ Ρῆνο.

Ἔφθασε τέλος καὶ στὸ Μπέλιτζ, μπῆκε στὸ νοσοκομεῖο... Ἐκεῖ πλέον ἀνέπνευσε. Γιὰ πρώτη φορὰ ἔπειτ' ἀπὸ τόσο καιρὸ κοιμήθηκε σὲ καθαρὰ σεντόνια, σὲ λευκὰ μαξιλάρια...

Ἀλλὰ... μιὰ παράξενη ἀτμόσφαιρα βασίλευε μέσα στὸ νοσοκομεῖο αὐτό... Οἱ ἄλλοι νοσηλευόμενοι, ξαπλωμένοι στὰ κρεββάτια τους ἢ σὲ κομψὲς κινητὲς πολυθρόνες, κουβεντιάζαν μεταξύ τους μ' ἕνα ὕφος ξέγνοιαστο, κοροϊδεύοντας ἐκείνους ποὺ πολεμοῦσαν στὴν πρώτη γραμμή, μιλῶντας γιὰ τὸν πόλεμο μὲ ἐλαφρότητα, σὰ νὰ τὸν θεωροῦσαν μιὰ «ἱλαροτραγικὴ ὑπόθεση ποὺ κρατοῦσε ἀρκετά!»...

Οἱ περισσότεροι προχωροῦσαν ἀκόμη περισσότερο:

Καπνίζοντας μὲ νωχέλεια—παρ' ὅλη τὴν ἀπαγόρευση τοῦ καπνίσματος—μιλοῦσαν μὲ νοσταλγία γιὰ τὶς δουλειές τους ποὺ θὰ τὶς ξανάβρισκαν μετὰ τὸν πόλεμο, καὶ λέγαν πὼς ἡ δειλία δὲν ἦταν... δειλία ἀλλά... ἐξυπνάδα... μιὰ ἐξυπνάδα ποὺ ἦταν χίλιες φορὲς προτιμότερη ἀπὸ τὸ νὰ σκοτώνεται κανένας στὸν πόλεμο, ποὺ πάλι, ἦταν ἡ μεγαλύτερη κουταμάρα τοῦ κόσμου!

Κανένας δὲν ἀγανακτοῦσε ἀκούγοντας τὰ λόγια αὐτά... Ἀπεναντίας μάλιστα, ὅλοι συμφωνοῦσαν πέρα ὡς πέρα στὶς ἰδέες αὐτὲς καὶ σχηματίζαν κύκλο σὲ μερικοὺς ἄλλους, ἀκόμη πιὸ τολμηρούς, ποὺ μοίραζαν ἐλεύθερα συνταγὲς

χάρη στὶς ὁποῖες θὰ μποροῦσε κανένας νἄχῃ πυρετὸ κατὰ βούληση ἢ νὰ ἀρρωστήσῃ ἀπὸ μεταδοτικὸ νόσημα... χωρὶς νὰ προϋποτίθενται σχέσεις μὲ γυναῖκες!

Σὲ ἄλλες στιγμές, οἱ τραυματίες διηγόντουσαν μὲ ποιὸ τρόπο ὁ καθένας τους εἶχε πληγωθῆ στὸ μέτωπο. Διηγόντουσαν σκηνὲς φρίκης, σκηνὲς ἀποτροπιασμοῦ.

Ἆ! Πῶς τὸ μισοῦσαν ὅλοι, τὸ μέτωπο... Εἶχαν τὴ χειρότερη ἰδέα γιὰ τὴ ζωὴ ποὺ περνοῦσαν οἱ στρατιῶτες ἐκεῖ... Ἐνῷ στὰ μετόπισθεν... Πόσο καλλίτερα ἦταν...

Οἱ «ἥρωες»—καὶ πῶς γελοῦσαν περιφρονητικὰ ὅταν προφέραν τὴν λέξη αὐτὴ—ἀπολαμβάναν τὰ «ἀγαθὰ» τῆς λάσπης, τοῦ χιονιοῦ, τοῦ κινδύνου, τῶν στερήσεων, τοῦ θανάτου...

Ἐνῷ οἱ «δειλοὶ»—καὶ κλεῖναν τὸ μάτι ὁ ἕνας στὸν ἄλλο—ἔ, γιὰ τοὺς δειλούς, βλέπεις, ἦταν τὰ νοσοκομεῖα, μὲ τὴ ζεστασιά τους, μὲ τὸ καλό τους φαΐ, καὶ μὲ τὶς τόσο περιποιητικὲς δροσερὲς νοσοκόμες...

Καὶ πῶς γελοῦσαν ὅλοι τρανταχτά, ὅταν κανένας τους εὕρισκε καμμιὰ ἔξυπνη ἔκφραση, καμμιὰ πετυχημένη κοροϊδία γιὰ τοὺς ἠλίθιους «ἥρωες» ποὺ σπαταλοῦσαν ἔτσι ἀνόητα ὅ,τι πολυτιμότερο εἶχαν στὸν κόσμο: τὸ πετσί τους!...

Ὁ Χίτλερ τὰ εἶχε χαμένα. Βρισκόταν σὰν τὸ ψάρι ποὺ εἶχε χάσει τὰ νερά του.

Στὴν ἀρχή, βλέποντας πὼς ἂν φερνόνταν διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους θ' ἀποτελοῦσε μιὰ χτυπητὴ παραφωνία, προσπάθησε νὰ γελᾷ κι' αὐτὸς μαζί τους. «Ἔ, βέβαια... συλλογιζόταν. Σὲ μιὰν αἴθουσα νοσοκομείου, ἡ παλληκαριὰ καὶ οἱ ἡρωϊσμοὶ δὲν ἔχουν ἀσφαλῶς καμμιὰ θέση».

Τὸ πρᾶγμα ὅμως παρατραβοῦσε... Ὅλο τὰ ἴδια ἀστεῖα, ὅλο οἱ ἴδιες εἰρωνεῖες... Καὶ ἡ καρδιὰ καὶ ἡ συνείδηση τοῦ Χίτλερ ἄρχισαν νὰ ἐπαναστατοῦν.

Ὁ Χίτλερ μετὰ τῶν πρώτων συνεργατῶν του, μετὰ τὴν ἀνάρρησίν του εἰς ἀρχικαγκελάριον.

Ὅταν πρὸ παντός, οἱ τραυματίαι ἔπιαναν στὸ στόμα τους τὴν «Μεγάλη Γερμανία», τὸ ἰδανικό του, καὶ ἄρχιζαν νὰ τὴν στολίζουν μὲ διαφόρους σαρκασμούς, ὁ Χίτλερ, ὅσο κι᾽ ἂν προσπαθοῦσε νὰ μὴ τὸ δείξη, παθαινόταν.

Ἄ! Δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πλέον πότε νὰ φύγῃ ἀπ᾽ τὸ νοσοκομεῖο.

Ἐσήμανε, τέλος πάντων, κάποτε καὶ γι᾽ αὐτὸν αὐτὴ ἡ στιγμή...

Μὲ πόση ἀνακούφιση ἄκουσε, ἕνα πρωΐ, τὸν γιατρὸ νὰ τοῦ λέῃ πὼς εἶχεν ἀποθεραπευθῆ...

Τὸ ἴδιο μεσημέρι τὸν ἐκάλεσε ὁ Διευθυντὴς—ἕνας γέρος ἀρχίατρος—στὸ γραφεῖο του, καὶ τοῦ εἶπε πὼς μποροῦσε νὰ βγῆ ἀπ᾽ τὸ νοσοκομεῖο καὶ νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ Βερολῖνο.

Στὸ Βερολῖνο! Τὸ μεγάλο ὄνειρο τῆς ζωῆς του, τέλος πάντων, θὰ ἐκπληρωνόταν! Θἄβλεπε τὸ Βερολῖνο, θ᾽ ἀνέπνεε τὴν ἀτμοσφαῖρα του, θὰ γνώριζε τὴν πρωτεύουσα τῆς Γερμανίας—τῆς πατρίδας του...

Καὶ σὲ ποιὰ ἐποχή, μάλιστα!

Τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ Βερολῖνο θὰ βρισκόταν, βέβαια, σ᾽ ἕναν πατριωτικὸ συναγερμό!...

* * *

Μὲ πόση χαρὰ ἐπῆρε τὸ τραῖνο... Καὶ μὲ πόση λαχτάρα, ὅταν ἐπήδησε στὸ σταθμὸ—στὸ σταθμὸ τοῦ Βερολίνου!—ἔτρεξε ν᾽ ἀγοράσῃ μερικὲς ἐφημερίδες! Γιατὶ αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη του φροντίδα μόλις ἐπάτησε τὸ πόδι του στὸ Βερολῖνο: ἤθελε νὰ διαβάσῃ μερικὰ ἄρθρα ἐνθουσιαστικά, μερικὲς εἰδήσεις ποὺ θὰ τὸν γέμιζαν πατριωτικὴ χαρά... ἤθελε ν᾽ ἀπολυτρωθῆ ἀπὸ τὴν ἀπαισίαν ἀτμόσφαιραν τῆς ἡττοπαθείας ποὺ βασίλευε στὸ νοσοκομεῖον.

Μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ὅμως ποὺ ἔρριξε στὶς ἐφημερίδες ποὺ ἀγόρασε, ἀμέσως κατσούφιασε.

Τὶς βρῆκε πολὺ ἀπαισιόδοξες στὶς κρίσεις τους. Ὅταν διάβασε μάλιστα στὸ κύριο ἄρθρο κάποιας ἀπ' αὐτὲς ὅτι ἦταν καιρὸς ν' ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις γιὰ τὴν εἰρήνη... ἔγινε ἔξω φρενῶν! Μὰ ἦταν δυνατὸν Γερμανοὶ δημοσιογράφοι νὰ γράφουν τέτοια πράμματα;... Καὶ νὰ τὰ δημοσιεύουν, ἔτσι, ἐλεύθερα;...

Ἀφοῦ τοῦ πέρασε ἡ πρώτη ἐντύπωση, ὁ Χίτλερ ἔμεινε συλλογισμένος.

Ὥστε... ἡ ἡττοπάθεια εἶχε ρίζες βαθύτερες στὴν γερμανικὴ ψυχὴ ἀπ' ὅτι εἶχε φαντασθῆ.

Γιὰ ν' ἀντιληφθῆ κανένας τὴν ψυχικὴ κατάσταση τοῦ Χίτλερ ἐκεῖνο τὸ ἀπόγεμμα, θάπρεπε νὰ ξέρη τὴν ἀναστάτωση ποὺ ἐπικρατοῦσε στὴ Γερμανία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

«Παντοῦ, στὰ καφενεῖα, σὲ ὁποιοδήποτε δημόσιο μέρος, ὥς καὶ στὰ τρὰμ ἀκόμη—γράφει ἕνας ἱστορικὸς— στρατιωτικοὶ ποὺ βρίσκουνταν σὲ ἄδεια ἢ ἔφεδροι μὲ τὰ πολιτικά τους, ἔδιναν «τὸν τόνο» στὴν εἰρηνιστικὴ αὐτὴ κίνηση.

«Κανένας, ὥς τόσο, δὲν σκεπτόταν νὰ ἐξεγερθῆ ἐναντίον τους.

«Ὁ ὄχλος, ἄλλωστε, κουρασμένος, τσακισμένος ἀπ' τὶς ταλαιπωρίες καὶ πεινασμένος ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τροφίμων, ἐξεδήλωνε κι' αὐτὸς τὴν ἐπιθυμία του νὰ γίνῃ κάποιος συμβιβασμὸς μὲ τὸν ἐχθρό...

«Κι' ἀναρωτιώταν ὁ Χίτλερ: Ἀφοῦ, λοιπόν, πρόκειται νὰ γίνῃ εἰρήνη, ἀφοῦ δὲν εἶχε κανένα ἰδανικὸ αὐτὸς ὁ πόλεμος, σὲ τί τότε εἶχαν χρησιμεύσει ἄρά γε οἱ ἀνθρώπινες ἑκατόμβες τῆς Φλάντρας καὶ τοῦ Σόμ;

«Ὁ Χίτλερ ἀντιλαμβανόταν βαθύτατα τὴ σημασία

τῆς ντεφαιτιστικῆς προπαγάνδας, ποὺ ἐμπνέαν καὶ ὑποστηρίζαν οἱ ἴδιοι οἱ ἐχθροὶ τῆς Γερμανίας.

«Καί, νομίζοντας ὅτι ἔτσι θὰ ἀντιδροῦσε στοὺς κινδύνους τοῦ ντεφαιτισμοῦ, ὁ Χίτλερ ἀρνιῶταν νὰ ἐπιτρέψῃ στὸν ἑαυτό του νὰ χαρῆ τὴν ἀναρρωτικὴ ἄδεια ποὺ εἶχε πάρει.

«Δὲν πήγαινε στοὺς κινηματογράφους, οὔτε στὰ θέατρα. Ἀπέφευγε ὥς καὶ νὰ κυττάζῃ ἀκόμη στὸ δρόμο τὶς ὡραῖες γερμανίδες ποὺ ζοῦσαν χωρὶς νὰ ὑποψιάζωνται, ἢ ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸ δρᾶμα ποὺ παιζόταν στὸ μέτωπο.

«Ζοῦσε σὲ μιὰ φρικτὴ ἀπομόνωση ποὺ ἄγγιζε τὰ ὅρια τῆς παραφροσύνης. Ἄλλος, στὴ θέση του, θὰ εἶχε τρελλαθῆ ἀσφαλῶς.

«Ἡ κοσμοπολιτικὴ ζωὴ τοῦ Βερολίνου, τοῦ βάραινε τὴν ψυχή.

***

Κι' ἔτσι, ἐνῷ εἶχε φύγει τόσο χαρούμενος ἐκεῖνο τὸ ἀπόγεμμα γιὰ τὸ Βερολῖνο, τὸ βράδυ γύρισε μὲ τὴν ψυχὴ βαρυά, γεμάτη μελαγχολία στὸ νοσοκομεῖο του...

ΙΒ΄

Ἥρωας.

Ἐπιστροφὴ στὴ Βαυαρία.—Φτώχεια καὶ ἀπελπισία.—Μόνος... 1917.—Ἡρωϊσμοί, παράσημα καί... φαντασία.—Στὶς 13 Ὀκτωβρίου τραυματίζεται γιὰ δεύτερη φορά.—Τυφλός...—Ὁ γερμανικὸς λαὸς ἐπαναστατεῖ.—«Ἐχάσαμε τὸν πόλεμο!».

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ διευθυντὴς τοῦ νοσοκομείου τὸν ἐκάλεσε, καὶ τὸν εἰδοποίησε ὅτι θἄφευγε γιὰ τὴ Βαυαρία.

Τοῦ ἔδωσε μάλιστα καὶ τὸ «ἐξιτήριό» του, καθὼς καὶ μιὰ διαταγὴ γιὰ νὰ πάῃ σ' ἕνα νοσοκομεῖο κοντὰ στὸ Μόναχο, καὶ νὰ περάσῃ ἐκεῖ τὴν ἄδειά του.

Ἀναστέναξε μὲ ἀνακούφιση ὁ Χίτλερ ὅταν μπῆκε στὸν σταθμὸ τοῦ Ἄνχαλτ, ἀπ' ὅπου θἄφευγε. «Εἶχε τὴν ἐντύπωση—καθὼς γράφει ὁ Μπεκλὲρ—ὅτι ἄφινε πίσω του ἕνα μεγάλο φρενοκομεῖο!». Τὸ μόνο ποὺ τοῦ ἔκανε νὰ μελαγχολῇ, ἦταν ὅταν θυμόταν τὰ λόγια ποὺ τοῦ εἶχε πῆ ὁ Διευθυντὴς ὅταν τοῦ ἔδινε τὸ ἐξιτήριό του:

—Εἶναι περιττόν, τοῦ εἶχε πῆ, νὰ μένῃς ἐδῶ, στὸ Βερολῖνο, ἀφοῦ δὲν ἔχεις συγγενεῖς. Καλλίτερα νὰ πᾶς στὸ Μόναχο ὅπου βρίσκονται λιγότεροι τραυματίες...

...Ὥστε θὰ ἦταν πάντα μόνος κι' ἔρημος, χωρὶς κανένα δικό του ἄνθρωπο;...

Ἂς εἶναι ὅμως· παρηγοριώταν μὲ τὴν ἰδέα ὅτι στὸ Μόναχο, τοὐλάχιστον, δὲν θὰ εἶχε εἰσχωρήσῃ τὸ μικρόβιο

τοῦ «ντεφαιτισμοῦ»... Ἄ, ἦταν πατριῶτες οἱ Βαυαρέζοι...

Θὰ μποροῦσε νὰ βρῇ, τέλος πάντων, ἀνθρώπους μὲ τοὺς ὁποίους θὰ μποροῦσε νὰ συνεννοηθῇ, ἀνθρώπους ποὺ θὰ ἐδονοῦντο μὲ τὰ ἴδια αἰσθήματα σὰν κι' αὐτόν...

Ἀλλοίμονον, ὅμως... Μόλις ἔφθασε στὸ Μόναχο, ἀντελήφθη πὼς καὶ ἐκεῖ ἡ κατάσταση δὲν ἦταν καλλίτερη ἀπὸ τὸ Βερολῖνο...

Ἡ «ἡττοπάθεια» βρισκόταν καὶ ἐκεῖ στὴν ἡμερησία διάταξη.

Τὸ ἠθικὸ τοῦ πληθυσμοῦ δὲν ἦταν ὅπως τὸ εἶχε ἀφίσει, πρὶν φύγῃ γιὰ τὸ μέτωπο. Ἄ, ὄχι, εἶχε πάθει μιὰ τρομαχτικὴ κατάπτωση...

Οἱ κάτοικοι τῆς Βαυαρικῆς πρωτευούσης, ποὺ ἀνῆκαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στὴν ἀνώτερη κοινωνικὴ τάξη, στὴν τάξη τῶν εὐγενῶν, ἐδήλωναν ὀρθὰ κοφτὰ ὅπου καὶ ἂν βρισκόντουσαν, ὅτι εἶχαν πιὰ κουρασθῇ ἀπὸ τὴν ἀοριστία στὴν ὁποίαν ζοῦσαν, ἀπ' τὴν ἀφόρητη αὐτὴ παράταση τοῦ πολέμου καὶ ζητοῦσαν εἰρήνη...

Σ' ὅλα τὰ κέντρα: στὰ σαλόνια, στὰ καφενεῖα, στοὺς κινηματογράφους, στὰ θέατρα, παντοῦ, δὲν γινόταν λόγος γιὰ τίποτε ἄλλο παρὰ γιὰ τὴν εἰρήνη.

Ὁ κόσμος εἶχε κουρασθῇ. Ἡ γερμανικὴ ψυχὴ εἶχε λυγίσει. Αὐτὸ ἦταν φανερό.

Οἱ στερήσεις, ἡ ἔλλειψη τροφίμων, ὅλ' αὐτὰ εἶχαν σκορπίσει τὴν ἀπελπισία.

Τὸ πλῆθος σχημάτιζε «οὐρὲς» ἔξω ἀπὸ τὰ μπακάλικα, ἀπὸ τὰ κρεοπωλεῖα, ἀπὸ τὰ ψωμάδικα... Ὅλ' αὐτὰ τὰ εἴδη ἀγοραζόντουσαν μόνο μὲ δελτία καὶ σὲ ποσότητες πού, μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, λιγόστευαν...

Ὅλ' αὐτὰ ἔκαναν τὸν κόσμο νὰ κυττάζῃ τὴν δική του

τὴν «κατάντια» καὶ ν' ἀδιαφορῇ τελείως γιὰ τὸ τί γινόταν στὸ μέτωπο.

Καὶ σ' ὅλων τὰ στόματα ὑπῆρχε μιὰ φράση μόνο:

— 'Αρκετὰ πιά!..

"Ε, πῶς μποροῦσε μὲ τέτοιους ἀνθρώπους νὰ νοιώσῃ κανένας πατριωτικὲς ἐξάρσεις;..

* * *

'Ο Χίτλερ, μπρὸς στὴν ἀφόρητη αὐτὴ κατάσταση ποὺ τοῦ πίεζε τὴν ψυχὴ καὶ τοῦ γκρέμιζε τὰ ἰδανικά του, δὲν ἔβλεπε παρὰ μιὰ διέξοδο μονάχα:

Τὴν ἀπομόνωση.

Ναί, δὲν ὑπῆρχε παρὰ ἕνα μέσον μόνο γιὰ νὰ κρατήσῃ αὐτὸς τοὐλάχιστον ἁγνὴ τὴν ψυχή του, ἀμόλυντη ἀπὸ τὸ σκορπισμένο παντοῦ, γύρω στὴν ἀτμόσφαιρα, δηλητήριο τοῦ ἀντιπατριωτικοῦ «ντεφαιτισμοῦ»:

Νὰ ἀπομακρύνεται ἀπ' τὸν κόσμο, ὅλο καὶ πιὸ πολύ, ὅπως κάνουν οἱ ποιηταί.

Κι' ἔτσι, ξαναβρέθηκε καὶ πάλι μόνος...

Μόνος; ὄχι ἐντελῶς: εἶχε τὴ συντροφιὰ τώρα τῶν μεγάλων φιλοσόφων: τοῦ Νίτσε, τοῦ Κάντ...

Γιατί, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ρίχθηκε πάλι «μὲ τὰ μοῦτρα» στὴ μελέτη. 'Εκεῖ εὕρισκε μονάχα παρηγοριά. Προσπαθοῦσε ἀκόμη νὰ μάθῃ καὶ καμμιὰ ξένη γλῶσσα...

'Η στρατιωτικὴ ζωὴ ὅμως, δυστυχῶς, δὲν τὸν ἄφινε νὰ ἀποξενοῦται, ὅσο θὰ ἤθελε αὐτός, ἀπὸ τὸν κόσμο. "Ηταν ἀναγκασμένος, διάβολε! νὰ κάνῃ παρέα μὲ τοὺς ἄλλους «ἀναρρωνύοντας»...

Κι' ἔτσι περίμενε μὲ ἀνυπομονησία, πότε... νὰ ξαναφύγῃ στὸ μέτωπο.

'Εκεῖ, τοὐλάχιστον, θὰ ξεχνιόταν στὸν κίνδυνο, στὴ φωτιά..

Καί, μιὰ μέρα, ἐντελῶς γιατρεμμένος πιά, ξανάφευγε μὲ χαρὰ γιὰ τὸ μέτωπο.

'Α! 'Εκεῖ θ' ἀνάπνεε ἐλεύθερα τέλος πάντων!...

* * *

'Αρχίζει μιὰ νέα περίοδος ἡρωϊσμῶν γιὰ τὸν στρατιώτη Χίτλερ. "Ας ἀφίσουμε ὅμως νὰ μᾶς διηγηθῇ τὰ καινούργια του αὐτὰ κατορθώματα, ἕνας ἀπὸ τοὺς καλυτέρους τους βιογράφους, ὁ Μπέκλερ:

— ... Τὸν Μάρτιον τοῦ 1917, ὁ Χίτλερ φθάνει ἐπιτέλους στὸ Γαλλικὸ μέτωπο.

Τὸ σύνταγμα Λίντ, στὸ ὁποῖον ἀνήκει, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του ἔχει σχεδὸν ἀποδεκατισθῆ. Πολλοὺς ἀπὸ τοὺς παλιούς του συμπολεμιστὰς δὲν τοὺς βρίσκει πιά: ἔχουν ξεψυχήσει στὰ πεδία τῶν μαχῶν. 'Ο Χίτλερ ἀναστενάζει. Τόσες πολλὲς θυσίες, λοιπόν, χρειάζονται γιὰ τὴν νίκη;

«Εὐτυχῶς, τοὐλάχιστον, σκέπτεται, ποὺ στὸ τέλος θὰ νικήσῃ ἡ Γερμανία.., Γιατὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ νικήσῃ!...»

Στὸ βάθος εἶναι εὐχαριστημένος, ὣς τόσο, γιατὶ κατὰ τὴν περίοδο ἐκείνη γίνονται δυὸ «καλὰ» γιὰ τὴν Γερμανία: ἀφ' ἑνὸς ἡ ρωσσικὴ μεταπολίτευση, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ συντριβὴ τῆς 'Ιταλίας.

Οἱ Γερμανοί, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ἐλπίζουν στὴ νίκη. Κι' ὁ Χίτλερ, νοιώθει πάλι τὸν ἐνθουσιασμό του νὰ γιγαντώνεται μέσα στὰ στήθη του, γιατὶ πιστεύει πὼς θὰ μπορέσῃ κι' αὐτὸς νὰ συμβάλῃ στὴ Νίκη μὲ τὶς μικρές του δυνάμεις.

Γιὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ αὐτό, ξαναρχίζῃ... τὸ παληό του σύστημα: νὰ διορθώνῃ, δηλαδή, τὰ κείμενα τῶν ἐπι-

σήμων ἀνακοινωθέντων, καὶ νὰ τὰ διαβάζη μεγαλόφωνα στοὺς συναδέλφους του.

Νέα ἀπογοήτευση, ὥς τόσο, τοῦ ἐμέλλετο νὰ δοκιμάση ὥς ἐδῶ.

Τὸν καιρὸ ποὺ εἶχε πρωτοεφαρμόσει αὐτὸ τὸ σύστημα — πρὶν πληγωθῆ — οἱ στρατιῶτες τὸν ἄκουγαν μὲ κέφι. Τώρα ὅμως ἔχουν χάσει καὶ τὸ κέφι τους καὶ τὴ διάθεσή τους.

Δὲν ἔχουν καμμιὰ ὄρεξη νὰ τὸν ἀκοῦνε.

Τρία χρόνια μετώπου, τρία χρόνια πολέμου καὶ φρίκης, ἦσαν ἀρκετὰ γιὰ νὰ τοὺς κάνουν νὰ θεωροῦνε ἐκεῖνον τὸν ἐνθουσιώδη τύπο ὥς τρελλό...

Κι᾽ ἔτσι, μόλις ἄρχιζε νὰ διαβάζη τὰ «παραγεμισμένα» μὲ πατριωτικὲς ἐξάρσεις ἀνακοινωθέντα, τοῦ γύριζαν τὶς πλάτες σκάζοντας στὰ γέλοια...

— Ἂν νομίζῃς, τοῦ εἶπε ἕνας ἀπὸ τοὺς «ἀκροατὰς» μιὰ μέρα, πὼς ἔχεις τόσο πολὺ μυαλό, γιατὶ δὲν πηγαίνεις στὸ Βερολῖνο, νὰ τὰ πῇς ὅλ᾽ αὐτὰ στοὺς πολιτικοὺς ποὺ μᾶς ἔχουν ἐδῶ καὶ μᾶς σκοτώνουν;

— Τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω, ἐπρόσθεσε κάποιος ἄλλος, ἐδῶ στὸ μέτωπο νὰ τ᾽ ἀφίσῃς... Καὶ νὰ κυττάζῃς νὰ κάνῃς μονάχα τὴ δουλειά σου, χωρὶς νὰ προσπαθῇς νὰ δίνῃς μαθήματα στοὺς ἄλλους!

Κάποτε, ἀποπειράθηκε νὰ ἐκθέση τὶς σκέψεις του γιὰ τὸν πόλεμο στὸν ἀνθυπολοχαγὸ Ροδόλφο Ἔς, τὸν κατόπιν ὑπαρχηγό του. Ὁ ἀνθυπολοχαγός, ὅμως, δὲν τοὖδωκε καμμιὰ σημασία. Ἄλλωστε, κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας δὲν μποροῦσε νὰ ὑφίσταται καμμιὰ σχέσις μεταξὺ ἑνὸς ἀνθυπολοχαγοῦ κι᾽ ἑνὸς ἁπλοῦ στρατιώτη.

Ὁ Χίτλερ ἦταν μοιραῖο νὰ τραβήξη τὴν προσοχὴ τῶν

ἀνωτέρων του μονάχα μὲ τὴν στρατιωτική του συμπεριφορά.

Διηγοῦνται σχετικῶς μιὰ ἱστορία, ποὺ ὅσο κι᾽ ἂν φαίνεται ἀπίθανη, ἀξίζει νὰ ἀναφερθῇ ἐδῶ, γιατὶ εἶναι πάρα πολὺ γνωστὴ στὴ Γερμανία.

Μιὰ μέρα—λὲν οἱ βιογράφοι τοῦ Φύρερ—εἶχεν ἀποσταλεῖ ὥς σύνδεσμος—στρατιώτης μὲ κάτι ἔγγραφα σ᾽ ἕνα γειτονικὸ σύνταγμα. Μόλις ἀπομακρύνθηκε λίγο ἀπὸ τὸ χαράκωμα, βρέθηκε ξαφνικὰ μπροστὰ σὲ μιὰ γαλλικὴ περίπολο ἀπὸ καμμιὰ δωδεκαριὰ στρατιῶτες.

Ὁ Χίτλερ τοὺς ἐπρότεινε ἀμέσως τὸ ὅπλο του, καὶ χωρὶς νὰ πυροβολήση, μὲ μεγάλη καθὼς λὲν ψυχραιμία, τοὺς ἐξήγησε—σὲ ποιὰ γλῶσσα, ἆρά γε; αὐτὸ δὲν μᾶς τὸ λὲν οἱ βιογράφοι του—ὅτι ἂν δὲν δέχονται νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, θὰ καλοῦσε σὲ βοήθεια τοὺς Γερμανοὺς στρατιῶτες ποὺ βρίσκουνταν κεῖ κοντά, καὶ θὰ τούς... ἔσφαζαν ὅλους!

Οἱ Γάλλοι, στὸ ἄκουσμα τῆς ἀπειλῆς αὐτῆς, τὰ χρειασθῆκαν! Ἀναγκάσθηκαν νὰ παραδοθοῦν καὶ ὡδηγηθῆκαν, δώδεκα αὐτοὶ ἀπὸ τὸν Χίτλερ μόνον, στὸν συνταγματάρχη Λίντ, ποὺ παρασημοφόρησε ἀμέσως μὲ τὸν «σιδηροῦν πολεμικὸν σταυρὸ» τὸν ἥρωα! Αὐτὰ λένε...

Πάντως, τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ὁ Χίτλερ, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐπρόσθεσε ἄλλο ἕνα παράσημο σὲ μερικὰ ἄλλα ποὺ στολίζαν τὸ στῆθος του.

Οἱ ἴδιοι βιογράφοι τοῦ Χίτλερ ἀφηγοῦνται ὅμως καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη:

Σὲ κάποια μάχη, καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ὅπου τὸ σύνταγμα ἀποδεκατισμένο ἔχασε καὶ τοὺς ἀρχηγούς του, ὁ Χίτλερ δὲν ἐδίστασε ν᾽ ἀναλάβη τὴν ἀρχηγία καὶ νὰ ὁδηγήση τοὺς λίγους φαντάρους ποὺ ἀπέμειναν, στὴ νίκη!...»

Λίγο φανταστικά, ἴσως, προσθέτουμε ἐμεῖς, ὅλ' αὐτά—καὶ ποὺ θυμίζουν κάπως τὴν ταινία... ὁ Χονδρὸς καὶ ὁ Λιγνὸς στὸ μέτωπο. Ἔτσι κι' αὐτοί, μόνοι τους, μιὰ μέρα ποὺ εἶχαν βγῆ περιπολία, αἰχμαλωτίζουν... κατὰ λάθος μάλιστα, μιὰ ὁλόκληρη μεραρχία ἐχθρικοῦ στρατοῦ...

Τὸ γεγονός, ὡς τόσο, εἶναι ὅτι γιὰ νὰ βγοῦν αὐτοὶ οἱ θρύλλοι, ὁ Χίτλερ θὰ ἔδειξε κάποιον ἡρωϊσμὸ στὸ μέτωπο...

Καί, στὸ κάτω κάτω, μὴ λησμονοῦμε καὶ τὴν παροιμία ποὺ λέει:

«Δὲν ὑπάρχει καπνὸς χωρὶς φωτιά...»

Ὁ ἴδιος ὁ Μπέκλερ, ἄλλως τε, διηγεῖται παρακάτω:

***

«Ἂς σημειωθῆ ὅτι οἱ βιογράφοι τοῦ Χίτλερ δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἀξιόπιστοι.

Εἴτε ἐκ παραδρομῆς καὶ ἐπιπολαιότητος, εἴτε καὶ ἀπὸ σκοποῦ, συγχέουν τὶς ἡμερομηνίες καὶ τὰ γεγονότα.

Πάντως, ἡ προσπάθειά τους συνίσταται στὸ νὰ μπορέσουν νὰ παρουσιάσουν τὸν Χίτλερ ὡς ἕναν ἀσύγκριτον ἥρωα τῶν μαχῶν—θαῦμα ψυχικῆς καὶ σωματικῆς ἀντοχῆς, τέρας θεληματικότητος».

Ἂν στηριχθοῦμε στὰ λεγόμενα τοῦ ἴδιου, πρέπει νἄχουμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι ὁ Χίτλερ ἐπολέμησε μόνο στὸ μέτωπο τῆς Φλάνδρας.

«Κατὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1917—διηγεῖται ὁ Φύρερ στ' Ἀπομνημονεύματά του—ἀνασκάψαμε μὲ τὸ πυροβολικό μας, τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο ποῦ εἶχε γίνει πλέον ἱερὸ γιὰ μᾶς. Στὰ 1918, γιὰ τρίτη φορὰ βρεθήκαμε στὸ ἀρχικὸ πεδίον ἐπιθέσεως τοῦ 1914.

Τὸ χωριὸ Κομμίν, ποὺ μᾶς εἶχε χρησιμεύσει ἄλλοτε

ὡς βάσις ἀνεφοδιασμοῦ, εἶχε μεταβληθῆ τώρα σὲ πεδίον μάχης».

Δὲν εἶχαν ἀλλάξει ὅμως μόνο τὰ πεδία τῶν μαχῶν, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Εἶχε ἀλλάξει καὶ ὁ γερμανικὸς στρατός, ποὺ εἶχε πάψει νὰ εἶναι ὁ καλλίτερος στρατὸς τοῦ κόσμου.

Οἱ στρατιῶτες εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἐνδιαφέρωνται γιὰ τὴν πολιτική. Τὸ γερμανικὸ μέτωπο εἶχε ἀρχίσει νὰ «κάμπτεται» σ' ὅλα του τὰ σημεῖα. Κάθε ἄμυνα ἦταν ἀνώφελη.

Ὁ Χίτλερ, ποὺ παρακολουθοῦσε μὲ μεγάλη προσοχὴ τὴν ἐξέλιξι τῶν πραγμάτων, εἶχε προΐδει τὴν καταστροφή.

Ὑπῆρξε ὅμως καί... τυχερὸς σ' ἕνα σημεῖο: Στὶς 13 Ὀκτωβρίου 1918 τραυματίστηκε γιὰ δεύτερη φορά. Κι' ἔτσι δὲν παρευρέθη στὴν τραγικὴ ὑποχώρηση τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ.

«Τὴν νύχτα τῆς 13 πρὸς τὴν 14 Ὀκτωβρίου—γράφει στ' ἀπομνημονεύματά του—τὸ σύνταγμά μας ὑπέστη ἐπίθεση ἐκ μέρους τῶν ἄγγλων μὲ ἀσφυξιογόνα ἀέρια στὸ Ὕπρ.

«Τὰ ἀέρια αὐτὰ ἦταν πραγματικὰ σατανικά. Ἦσαν τὰ περίφημα ἀέρια τοῦ «κίτρινου σταυροῦ», ποὺ δὲν μπορούσαμε νὰ μαντεύσουμε τὴν ἐμφάνισή του, παρὰ μόλις ἄρχιζαν νὰ ἐκδηλώνουν στὸν ὀργανισμό μας τὰ ἀποτελέσματά τους...

«Ἐκείνη τὴ νύχτα ἦταν μοιραῖο νὰ τὰ δοκιμάσω κι' ἐγώ.

«Τὸ βράδυ τῆς 13ης κατὰ τὸ σούρουπο, βρεθήκαμε σὲ ἕνα λόφο, δυτικὰ τοῦ Βερβίκ. Ξαφνικὰ ἄρχισεν ἐναντίον μας ἕνας ἀδιάκοπος καταιγισμὸς ὀβίδων.

«Ὁ βομβαρδισμὸς κράτησε ὅλη τὴ νύχτα, μὲ τὴν ἴδια σχεδὸν ἔνταση.

«Τὰ μεσάνυχτα, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ τμήματός μας ἄρχισε νὰ ὑποχωρῇ, ἀφίνοντας πίσω του ἀρκετοὺς συμπολεμιστάς, ποὺ εἶχαν κλείσει τὰ μάτια τους γιὰ πάντα.

«Τὸ πρωΐ, ἄρχισα νὰ νοιώθω σ' ὅλο μου τὸ κορμὶ ἕναν πόνο, ποὺ ὁλοένα καὶ ἐδυνάμωνε. Ἄρχισα νὰ σούρνωμαι πρὸς τὰ μετόπισθεν, ὅπου ἔφθασα κατὰ τὶς ἐννιά.

«Λίγες στιγμὲς ἀργότερα ἔνοιωσα τὰ μάτια μου νὰ μὲ καῖνε, σὰ νὰ εἶχα στὴ θέση τους ἀναμμένα κάρβουνα.

Γύρω μου εἶχαν γίνει ὅλα σκοτεινά...

*
* *

Ἂς ἀκούσωμε τώρα τὶ λέει σχετικῶς μὲ τοὺς ἡρωϊσμοὺς τοῦ Χίτλερ, καὶ ὁ λοχαγὸς Ρέμ, στ' Ἀπομνημανεύματά του:

«Ὁ Χίτλερ ἀναφέρει εὐχαρίστως, ἢ ἀφίνει τοὺς ἄλλους ν' ἀναφέρουν, τὶς ἡμερομηνίες τῶν τραυματισμῶν του, τῶν ἀποστολῶν καὶ τῶν μαχῶν στὶς ὁποῖες ἔλαβε μέρος, καθὼς καὶ τὶς τιμητικὲς διακρίσεις ποὺ τοῦ ἔγιναν.

«Δὲν μᾶς λέει ὅμως μερικὰ ἄλλα σπουδαιότατα πράγματα: Ὑπὸ ποίας συνθήκας, κυρίως, ἔλαβε τὸν «Σιδηροῦν Σταυρὸν α' τάξεως», ποὺ ἀπένειμαν πολὺ σπανίως στὴ Γερμανία.

«Πολλὲς ἐξηγήσεις ἔχουν δοθῆ σ' αὐτὸ τὸ μυστήριο.

«Ὑπάρχουν μάλιστα μερικοὶ ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Χίτλερ δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ φέρῃ αὐτὸ τὸ παράσημο!

*
* *

Μιὰ ἄλλη ἔρευνα γιὰ τὸν τρόπο τῆς ἀποκτήσεως τοῦ Σιδηροῦ Σταυροῦ α' τάξεως ἀπὸ τὸν Χίτλερ, βγάζει «στὰ φόρα» τὰ ἑξῆς:

Στὰ 1918, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Γενικοῦ Γερμανικοῦ Ἐπιτελείου, τὰ Ἐπιτελεῖα τῶν διαφόρων μονάδων μάχης εἶχαν δικαίωμα ν' ἀπονείμουν σ' ὅσους σκοτώνουνταν στὸν πόλεμο τὸ παράσημο αὐτό.

Ὁ Χίτλερ εἶχε νομισθῆ σκοτωμένος. Τοῦ ἔδωσαν

λοιπὸν τὸ παράσημο. Κι' ὅταν ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶχε σκοτωθῆ... τί νὰ γίνῃ πλέον! Δὲν μποροῦσαν νὰ τοῦ τὸ πάρουν πίσω, βέβαια. Τὸ φυσικότερο ἦταν νὰ τὸ διατηρήσῃ. Καὶ τὸ διατήρησε!

*
* *

Ὕστερ' ἀπ' τὸν δεύτερο τραυματισμό του, ὡστόσο, ὁ Χίτλερ ἀπεστάλη στὸ νοσοκομεῖο τοῦ Πάζεβαλκ, στὴν Πομμερανία.

Ἐκεῖ, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω, ἦταν μοιραῖο νὰ παρευρεθῇ στὴν ἔκρηξη τῆς ἐπαναστάσεως.

Παρασημοφορημένος, ἀλλὰ δυστυχισμένος, τραυματισμένος στὴν ψυχὴ καὶ στὸ κορμί, μὲ τὸ σκοτάδι ἁπλωμένο μπρὸς στὰ μάτια του, σούρνωντας τὰ βήματά του ἀνάμεσα σ' ἕναν κόσμο γερμανῶν τρομοκρατημένων καὶ ἀχρήστων, ὁ Χίτλερ ἔνοιωσε τὸν πιὸ μεγάλο πόνο γιὰ τὸ κατάντημα τῆς θετῆς του πατρίδος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὅπως ἐξομολογεῖται ὁ ἴδιος, αἰσθάνθηκε ἔντονα πλέον τὴν «ἐξ οὐρανοῦ ἐπιφοίτησιν» ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰ δυστυχήματα τῆς Γερμανίας!

Στὸ Πάζεβαλκ, κάποια νύχτα ἀγρύπνιας καὶ ἀγωνίας γιὰ τὴν μελλοντικὴ τύχη τοῦ παγγερμανισμοῦ, μέσα σὲ μιὰ αἴθουσα νοσοκομείου γεμάτη ἀπὸ ἀναθυμιάσεις φαρμάκων καὶ ὅπου ἀντηχοῦσαν τὰ βογγητὰ τῶν πληγωμένων στρατιωτῶν, ἀποφάσισε τελειωτικὰ πιὰ ν' ἀναμιχθῆ στὴν πολιτική!

Στὶς 16 Νοεμβρίου, γιατρεμμένος τελειωτικά, ἦταν ἕτοιμος ν' ἀρχίσῃ τὴ δράση.

«Κι' ἔτσι — ὅπως γράφει ὁ Ρὲμ — ἡ παρ' ὀλίγον τύφλωσις τοῦ Χίτλερ ἐξ αἰτίας τῶν «κιτρίνων ἀερίων» δὲν

βάσταξε παρὰ τέσσερες ἑβδομάδες. Τὸ γεγονὸς εἶναι, ὡς τόσο, πὼς λίγο ἔλειψε νὰ χάση τὸ φῶς του».

Ἐννοεῖται ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς θαυμαστὰς τῶν στρατιωτικῶν ἡρωϊσμῶν τοῦ Χίτλερ, ἐννοοῦν νὰ τὸν... ξαναπηγαίνουν στὸ μέτωπο καὶ μετὰ τὸν δεύτερο τραυματισμό του, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ φορτώνουν νέους ἡρωϊσμοὺς στὴ ράχη του!

Εἶναι ἀποδεδειγμένο, ἐν τούτοις, ὅτι ὁ Χίτλερ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ τυφλωθῆ, δὲν τὸ ξανακούνησε ἀπὸ τὴ Γερμανία.

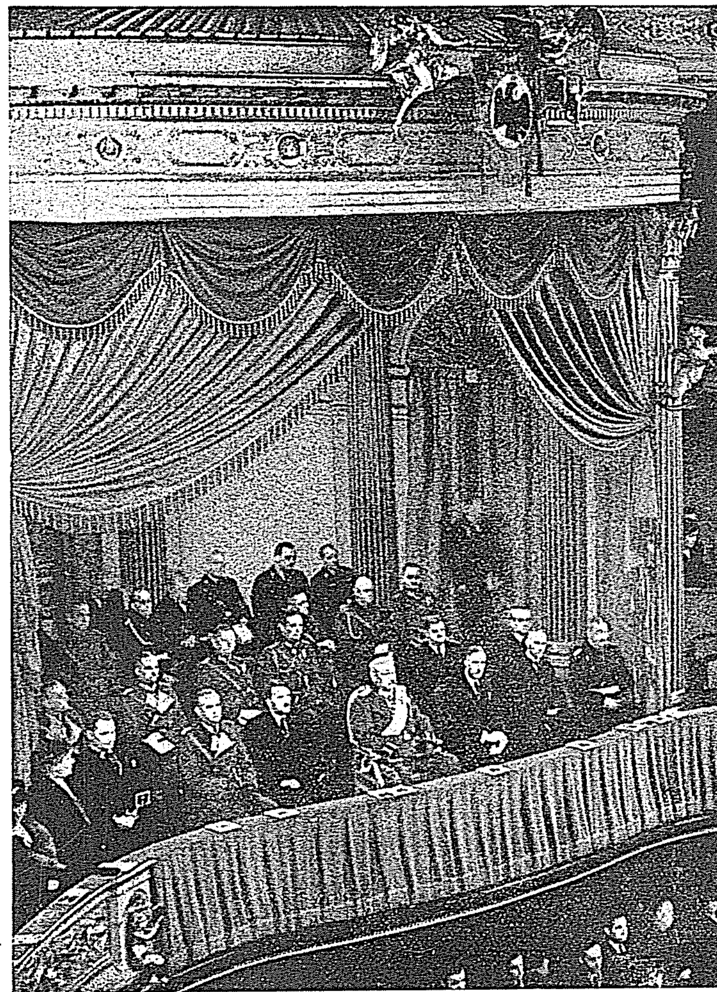
Ἄλλοι πάλι, ἔχοντας τὴ γνώμη, φαίνεται, πὼς ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος, σὰν τὸν μέλλοντα Φύρερ τῆς Γερμανίας, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ μὴν ἔλαβε μέρος στὴν ὑπογραφὴ τῆς ἀνακωχῆς, θεωροῦν καλὸν νὰ τοποθετοῦν τὸν Χίτλερ σ' ἕνα σημεῖο ἔξω ἀπὸ τὸ Βερολῖνο, ἀπ' ὅπου πέρασαν οἱ γερμανοὶ ἀπεσταλμένοι γιὰ νὰ πᾶν νὰ συναντήσουν τὸν στρατάρχη Φὸς καὶ νὰ ὑπογράψουν τὴν Ἀνακωχή.

Τὸ γεγονός, πάντως, εἶναι, ὅπως εἴπαμε, ὅτι στὸν πόλεμο ὁ Χίτλερ ἔδειξε καλὴ διαγωγή.

Ἀποδείχθηκε, ἄλλως τε, αὐτὸ στὰ 1932, κατὰ τὴν δίκη ποὺ ἐκίνησεν ὁ ἴδιος ἐναντίον τῆς «Ἠχοῦς τοῦ Ἀμβούργου». Κάποιος ἄγνωστος ἐργάτης, ὁ Μιχαὴλ Σλεχοῦμπερ, παρουσιάσθηκε ὡς μάρτυς καὶ κατέθεσε ὅτι κατὰ τὸν μεγάλο πόλεμο ἦταν συμπολεμιστὴς τοῦ Χίτλερ, καὶ τοῦ δόθηκε πολλὲς φορὲς ἡ ἀφορμὴ νὰ ἐκτιμήση τὶς πολεμικὲς ἀρετές του ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ἀλλὰ καὶ οἱ χειρότεροι ἀκόμη ἐχθροὶ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, πιστοποιοῦν πὼς ὁ Χίτλερ, ὡς στρατιώτης, ὑπῆρξε πρότυπον ἀρετῆς καὶ ἀνδρείας.

Ἡ «πιστοποίηση», βέβαια, αὐτή, διαφέρει κάπως ἀπὸ

Ὁ Χίνδεμπουργ, ὁ Χίτλερ καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ράϊχ κατὰ τὸ μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων.

τοὺς ὑπερβολικοὺς ἐπαίνους μὲ τοὺς ὁποίους τὸν στολίζουν οἱ διάφοροι πληρωμένοι κόλακές του... πού, ἄλλως τε, μὲ τὶς συγκεχημένες πληροφορίες τους, θὰ βάλουν σὲ πολὺ δύσκολη θέση τὸν ἱστορικὸ τοῦ μέλλοντος.

Ἡ θέση ὅμως τοῦ δυστυχισμένου ἱστορικοῦ τοῦ μέλλοντος θὰ γίνη ἀκόμη πιὸ δύσκολη ἀπὸ τὴν καταστροφὴ ὅλων τῶν ἀρχείων, ἢ τὴν παραποίηση τῶν ἐγγράφων τῶν σχετικῶν μὲ τὴν στρατιωτικὴ ζωὴ τοῦ Χίτλερ.

Εἴτε μὲ τὴν ἰδέα ὅτι τοῦ προσφέρουν ὑπηρεσία—γιατὶ ὅμως ἆρά γε;—εἴτε καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἰδίου, τὴν «παραποίηση» αὐτὴ τὴν ἔκαναν οἱ φίλοι του ἀμέσως μετὰ τὴν νίκη τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ στὴν Γερμανία.

* * *

Σ' αὐτὴν τὴν κατάσταση βρισκόταν ὁ Χίτλερ, ὅταν, σὰν βόμβα—μιὰ βόμβα ὅμως φριχτότερη ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες—ἐξερράγη ἡ ἐπανάσταση στὴ Γερμανία.

Ὅσο κι' ἂν ὁ πρῶτος κίνδυνος τῆς τυφλώσεως εἶχε περάσει, τὰ μάτια του τὸν πονοῦσαν ὅμως πάντα... Ὁ Χίτλερ διέκρινε πλέον τώρα τὰ ἐξωτερικὰ σχήματα τῶν ἀντικειμένων, ἀλλά... ἀλλά, ὅπως τοῦ εἶχαν πῆ οἱ γιατροί, ἔπρεπε νὰ χάση κάθε ἐλπίδα πὼς θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ γίνῃ ζωγράφος...

Φαντάζεσθε τὴν ψυχική του συντριβή... Καὶ τότε ἀκριβῶς, ἀκαθόριστα στὴν ἀρχή, πιὸ συγκεκριμμένα κατόπιν, ἄρχισαν νὰ φθάνουν διάφορες διαδόσεις...

Ὁ λαὸς εἶχεν ἐπαναστατήσει... Ὁ στρατὸς θὰ ἔκλεινεν ὅπως-ὅπως εἰρήνη....

Ὁ Χίτλερ δὲν ἤθελε νὰ πιστέψῃ πὼς ἡ γερμανικὴ ψυχὴ εἶχε καμφθῆ σὲ τέτοιο σημεῖο...

— Θἆναι συκοφαντίες..., συλλογιζόταν.

Ἕνα πρωῒ ὅμως, στὶς 10 Νοεμβρίου, ὁ πάστωρ ἔφθασε στὸ νοσοκομεῖο, ἀναστατωμένος, συγχυσμένος. Οἱ στρατιῶτες τὸν τριγύρισαν ἀμέσως ἀνήσυχοι. Κατάλαβαν πὼς ἔφερνε νέα...

Ὁ πάστωρ, τότε, μὲ φωνὴ τρεμουλιαστή, τοὺς ἀνήγγειλεν ὅτι οἱ Χοεντζόλλερν εἶχαν ἐγκαταλείψει τὸν θρόνο, ὅτι εἶχε ἀνακηρυχθῆ Δημοκρατία, κι' ὅτι...

— ...Πρέπει ὅλοι μας νὰ παρακαλέσουμε τὸν Παντοδύναμο, ἐπρόσθεσε, νὰ μὴν ἀρνηθῆ τὶς εὐλογίες του στὴ μεταβολὴ αὐτή, καὶ νὰ μὴν ἐγκαταλείψη τὸν γερμανικὸ λαό...

Τὰ μάτια τοῦ γέρο-πάστορος εἶχαν γεμίσει δάκρυα. Καί, ἄθελά του, ἄρχισε νά... πλέκη τὸ ἐγκώμιο τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῆς Γερμανίας...

Οἱ ἄρρωστοι, οἱ γιατροί, οἱ νοσοκόμοι, ὅλοι, εἶχαν πέσει σὲ βαθυὰ μελαγχολία.

— Τὸ χειρότερο ὅμως δὲν εἶν' αὐτό... ἐξακολούθησεν ὁ γέρος ἱερεὺς μὲ φωνὴ μισοσβυσμένη ἀπὸ τὴ συγκίνηση...

Ὥστε ὑπῆρχε καὶ κάτι ἄλλο, «χειρότερο»;...

Ὁ Χίτλερ *ἐμάντευσε*... Κι' ἔνοιωσε τὴν καρδιά του νὰ παύση νὰ χτυπᾷ...

— Τὸ χειρότερο, ἐξακολούθησεν ὁ πάστωρ, εἶναι ὅτι οἱ Γερμανοὶ βρίσκονται τώρα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πάλη... *Ἐχάσαμε τὸν πόλεμο!...* Ἡ σωτηρία τοῦ ἔθνους ἐξαρτᾶται τώρα πιὰ ἀπὸ τὸν οἶκτο τῶν ἐχθρῶν...

Ὁ Χίτλερ πνιγόταν... Ἡ ἰσχυρὴ συγκίνηση εἶχε ξαναβυθίσει τὰ ἄρρωστα μάτια του, πρὸς στιγμήν, μέσα στὸ σκοτάδι... Τρεκλίζοντας ἐγύρισε στὴν μεγάλη κρεββατοκάμαρη, κι' ἔχωσε τὸ κεφάλι του ποὺ ἔκαιγε μέσα στὸ μαξιλάρι, γιὰ νὰ κρύψη ἴσως τοὺς λυγμούς του...

Τὸν χειμῶνα τοῦ 1918, ὁπωσδήποτε, ὁ Χίτλερ πῆρε «ἐξιτήριο» καὶ ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο τοῦ Πάζεβαλκ — εἶχε

γιατρευθῆ πιὰ ἐντελῶς ἀπὸ τὶς πληγὲς καὶ ἀπὸ τὶς τοξινώσεις τοῦ πολέμου —. Ἐστάλθηκε στὸ ἐφεδρικὸ σύνταγμα τοῦ Λίστ, ποὺ στρατωνιζόταν στὴν ἀρχὴ στὸ Μόναχο καὶ κατόπιν στὸ Τρασινστάϊν, πενῆντα χιλιόμετρα δηλαδὴ ἀκριβῶς μακρυὰ ἀπὸ τὸ Μπρασυνάου ὅπου εἶχε γεννηθῆ ὁ Χίτλερ!

ΙΓ'

'Επανάστασις στὴ Γερμανία!...

῾Ο Χίτλερ κόβει τὸ πιοτὸ καὶ τὰ τσιγάρα.— Μερικὰ μυστήρια.— Μέλος ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς.— Οἱ θεωρίες τοῦ Φέντερ.— ῾Ο Χίτλερ ἀποφασίζει νὰ δράση...

῏Α! Δὲν ἔμοιαζε καθόλου τώρα ὁ Χίτλερ μὲ τὸν ὡραῖο ᾿Αδόλφο ποὺ εἶχε ξεκινήσει μιὰ μέρα, χαρούμενος καὶ γεμᾶτος ὄνειρα, γιὰ τὸ μέτωπο.

῾Ο πόλεμος τὸν εἶχε τσακίσει κυριολεκτικῶς.

῎Αν καὶ δὲν ἦταν πάνω ἀπὸ 29 χρόνων μιὰ χλωμάδα νεκρικὴ ἐν τούτοις εἶχεν ἁπλωθῆ στὸ πρόσωπο του· τὰ νεῦρα του κυρίως ἦταν ξεχαρβαλωμένα. Στὴν ἰατρικὴ ἐξέταση ποὺ τοῦ ἔκαναν στὸ νοσοκομεῖο, τοῦ βρῆκαν διάφορα συμπτώματα ὑστερισμοῦ.

Τὸ πιὸ περίεργο εἶναι ὅτι εἶχε ἀλλάξει καὶ ἡ φωνή του ἀκόμη. ῏Ηταν ἀδύναμη καὶ ἀντιπαθητική.

Οἱ γιατροὶ τὸν ὑπέβαλαν σὲ αὐστηρὴ δίαιτα. Αὐτὸ ποὺ τοῦ κόστισε πιὸ πολὺ ὅμως ἀπ᾿ ὅλα ἦταν ὅτι τὸν ἀναγκάσαν νὰ κόψῃ τὸ πιοτὸ καὶ τὰ τσιγάρα. Σημειῶστε ὅτι στὸ μεταξὺ ὁ Χίτλερ εἶχε γίνει φοβερὸς πότης καὶ καπνιστής.

Οἱ αἰώνιοι βιογράφοι του ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Φύρερ δὲν ἔκανε τὴ θυσία αὐτὴ ἐπειδὴ τὸν πίεσαν οἱ γιατροί του, ἀλλὰ γιὰ λόγους φιλοσοφίας· ἐπειδή, δηλαδή, εἶχε δῆθεν ὑποσχεθῆ πὼς ἂν πρῶτα ὁ Θεός, ξαναπατοῦσε στὸ

Βαυαρικὸ ἔδαφος θὰ θυσίαζε καὶ τὸ τσιγάρο του καὶ τὴν μπύρα του...

Τὸ γεγονός, ὡστόσο, εἶναι ὅτι ὁ Χίτλερ, στὴν περίσταση αὐτή, ἔδειξε μεγάλο ψυχικὸ σθένος. ᾿Απὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲν ξανάβαλε στὸ στόμα του οὔτε τσιγάρο οὔτε πιοτό.

᾿Ακόμη καὶ σήμερα, στὴ Λέσχη τῶν ᾿Εθνικοσοσιαλιστῶν τοῦ Βερολίνου ὅπου συχνάζει κάθε βράδυ σχεδόν, ἐνῷ ἡ παρέα του παραγγέλει διάφορα πιοτά, αὐτὸς ἀρκεῖται στὸ νὰ πίνῃ... λίγο μεταλλικὸ νερό!

᾿Ιδοὺ πῶς διηγεῖται ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Βαυαρία:

— ῞Οταν ἔφθασα — γράφει — στὸ Μόναχο, στὴν ἀρχὴ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1918, ἡ πρώτη μου δουλειὰ ἦταν νὰ πάω στὸ σύνταγμά μου, ποὺ βρισκόταν στὴν ἐξουσία τῶν «συμβουλίων τῶν στρατιωτῶν».

«῾Η ὀργάνωση αὐτὴ μοῦ ἔκανε τόσο κακὴ ἐντύπωση ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, ὥστε ζήτησα ἀμέσως νὰ φύγω ἀπὸ κεῖ, καὶ πῆγα στὸ Τρασινστάϊν μαζὶ μ᾿ ἕνα πιστό μου συμπολεμιστή, τὸν Σμὶθ ῎Ερνστ. ῎Εμεινα ἐκεῖ μέχρι τῆς διαλύσεως τοῦ στρατοπέδου. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1919 γυρίσαμε στὸ Μόναχο.

***

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τὰ πράγματα μπερδεύονται λίγο...

᾿Απὸ πολὺ πρωτύτερα, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦταν ἁπλὸς ἐργάτης ὅπως εἴδαμε, ὁ Χίτλερ εἶχεν ἤδη ἐκδηλώσει τὶ αἰσθήματα ἔτρεφε πρὸς τὸν σοσιαλισμὸ καὶ τὸν μαρξισμό.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐν τούτοις, σύμφωνα μὲ τὴν καταπληκτικὴ μαρτυρία ἑνὸς ἐργάτου, ὁ Χίτλερ ἔδειξε πρὸς στιγμὴν ὅτι... εἶχε ἀλλάξῃ γνώμη. ῞Οτι δὲν θεωροῦσε πιὰ τὸν σοσιαλισμὸ ὡς μιὰ ἐπικίνδυνη οὐτοπία οὔτε τὸν μαρ-

ξισμὸ ὡς ἕνα σύστημα ποὺ θὰ προκαλοῦσε τὴν καταστροφὴ τῆς Γερμανίας.

Στὸν ἐργάτην αὐτὸν—ὅπως εἴπαμε ἰσχυρίζεται ὁ ἴδιος τουλάχιστον—εἶχεν πῆ ἁπλούστατα ὅτι βρισκόταν σ' ἐπαφὴ μὲ τὸν γραμματέα τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Βαυαρίας μὲ τὸν σκοπὸ νὰ κατορθώση νὰ μπῆ στὴν ὑπηρεσία τῆς προπαγάνδας τοῦ κόμματος αὐτοῦ. Καὶ κατὰ τὴν «Ἐργατικὴ Ἐφημερίδα τῆς Δυτικῆς Γερμανίας» ποὺ δημοσίευσε τὴν μαρτυρία αὐτή, οἱ διαπραγματεύσεις μὲ τὸν γραμματέα τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος κοπῆκαν ἀπότομα, καὶ τότε μονάχα ὁ Χίτλερ... ξαναθυμήθηκε τὶς παλιές του δοξασίες καὶ ξαναγύρισε πρὸς τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς.

Αὐτά, πάντως, εἶναι ἀόριστα καὶ ἀνεξακρίβωτα πράματα. Τὸ μόνον ὕποπτο εἶναι ὅτι ὁ Χίτλερ δὲν ἔδωσε ποτὲ καμμιὰν ἐξήγηση πάνω στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς ζωῆς του.

* * *

Ἕνα ἐρώτημα, ἐπίσης, στὸ ὁποῖον κανένας βιογράφος του δὲν μπόρεσε ν' ἀπαντήση εἶναι τὸ ἑξῆς :

—Ποιὰ στάση, ἄρά γε, ἐτήρησε ὁ σημερινὸς Καγκελλάριος κατὰ τὰ δραματικὰ γεγονότα τῆς Βαυαρικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1919 :

Εἶναι γνωστὲς οἱ τραγικὲς συνθῆκες ὑπὸ τὶς ὁποῖες ἐξερράγη ἡ Ἐπανάσταση αὐτὴ — ἢ μᾶλλον ἡ μοναδικὴ αὐτὴ κομμουνιστικὴ ἀπόπειρα ἐπαναστάσεως τῆς Γερμανίας :

Στὶς 21 Φεβρουαρίου τοῦ 1919 δολοφονήθηκεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Σοσιαλιστῶν, ὁ περίφημος Κοὺρτ Ἄϊσνερ, ἀπὸ κάποιον νεαρὸ φοιτητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου, τὸν κόμητα Ἄρκο Βάλλεϋ. Λίγες ὧρες ἀργότερα,

ἡ ψυχὴ τῆς ἀντεπαναστάσεως, ὁ ὑπουργὸς Ἄουερ δολοφονήθηκε κι' αὐτὸς ἀπὸ κάποιον φανατικὸ μέσα στὸν περίβολο τῆς Βαυαρικῆς Διαίτης. Τὴν ἴδια μέρα ἔπεσε νεκρὸς ἀπὸ τὶς σφαῖρες κάποιου ἄλλου δολοφόνου κι' ὁ βουλευτὴς Ὄζελ. Κι' ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, τὸ Μόναχο βρέθηκε σὲ πλήρη ἀναρχία. Ἄρχισαν οἱ συλλήψεις, οἱ τουφεκισμοί, οἱ δολοφονίες...

Τὸ ὑπουργεῖο Χόρμαν, ποὺ ἂν καὶ σοσιαλιστικῶν ἀρχῶν ἐθεωρεῖτο ἐν τούτοις ὡς ἀντιδραστικό, ἀπεδείχθη ἀνίκανο νὰ κρατήση τὴν ἐξουσία.

Ἀθλιότης καὶ πεῖνα ἐπικρατοῦσε σ' ὁλόκληρη τὴ χώρα.

Ἄρχισε νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὴν ὀργάνωση τακτικοῦ ἐρυθροῦ στρατοῦ.

Τὰ πανίσχυρα μέλη τῶν Στρατιωτικῶν Συμβουλίων ἐδήλωσαν τὸ ἕνα ὕστερ' ἀπὸ τ' ἄλλο ὅτι ἀπεδοκίμαζαν τὴν κυβέρνηση κι' ὅτι ἐκηρύσσοντο ὑπὲρ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας.

Τὰ σοβιὲτ δὲν ἄργησαν πράγματι νὰ γίνουν κύρια τοῦ Μονάχου, καὶ ἡ Κομμουστικὴ Δημοκρατία ἐκηρύχθη ἐκεῖ στὶς 7 Ἀπριλίου. Κι' ἐπὶ ἕνα μῆνα τὸ νέον αὐτὸ καθεστὼς ἔσπειρε τὸν τρόμο σ' ὁλόκληρη τὴ Βαυαρία.

Τί ἔκανε, λοιπόν, ὁ Χίτλερ σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα; Πῶς ζοῦσε; Ἦταν κομμουνιστής; Σοσιαλδημοκράτης; Κατάσκοπος μήπως; Τρομοκράτης, τέλος πάντων;...

Ἄγνωστον. Μυστήριο. Καὶ σήμερα ἀκόμη, μέσα στὸ ἴδιο τὸ Μόναχο, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ δώση μιὰν ἀκριβῆ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτό.

Ὁ Χίτλερ πάλι ἀναφέρει στ' Ἀπομνημονεύματά του ἁπλῶς καὶ μόνον ὅτι συνελήφθη δυὸ μῆνες μετὰ τὴν δολοφονία τοῦ Ἄϊσνερ.

Κατὰ τὴν ἴδια ἡμέρα ποὺ ἰσχυρίζεται ὁ Χίτλερ ὅτι συνελήφθη, συνελήφθη καὶ ἡ κόμησσα Βεστάρη, ἡ ὁποία

καὶ τουφεκίσθηκε μερικὲς μέρες ἀργότερα ἀφοῦ προηγουμένως τὴν ἐβίασαν κατὰ πρωτοφανῆ ἄγριον τρόπον οἱ φύλακές της, καθὼς καὶ ὁ πρίγκηψ τοῦ Τόρν, ὁ πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας τῶν ξενοδοχείων, ὁ βαρῶνος Σάϊντλιτζ, ὁ ἐκδότης τοῦ «Λαϊκοῦ Παρατηρητοῦ»—τοῦ σημερινοῦ ἐπισήμου δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου τοῦ Χίτλερ καὶ μερικὰ ἄλλα πρόσωπα ποὺ κατηγορηθῆκαν ὅτι εἶχαν συνομωτήσει κατὰ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Καθεστῶτος.

Γιὰ ὅλες αὐτὲς τῆς συλλήψεις ὑπάρχουν ἀποδείξεις, μαρτυρίες. Γιὰ τὴν σύλληψη ὅμως τοῦ Χίτλερ δὲν ὑπάρχει οὔτε μαρτυρία οὔτε καμμιὰ ἀπόδειξη.

* * *

Πρῶτα ἴχνη δράσεως τοῦ Χίτλερ ἀναφαίνονται κατὰ τὴν καταστολὴ τῆς Κομμουνιστικῆς Ἐπαναστάσεως—ὅσο καὶ ἄν, κατὰ τὴν ἔκρηξή της ἦταν ἀναποφάσιστος γιὰ τὴν πολιτικὴ ποὺ ὤφειλε ν' ἀκολουθήση.

Σὰν παλαίμαχος ἀγωνιστής, ὥς τόσο, ποὺ ἦταν—τραυματισμένος δυὸ φορὲς μάλιστα, καὶ τιμημένος μὲ τὸν Σιδηροῦν Σταυρὸ—κατετάγη σ' ἕνα σῶμα ἐθελοντῶν, κι' ἔλαβε μέρος στὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Μονάχου ἀπὸ τοὺς τρομοκράτες τοῦ κομμουνισμοῦ.

Γι' ἀνταμοιβὴ τῆς ὑπηρεσίας του αὐτῆς, ὁ Χίτλερ ἐξελέγη μέλος μιᾶς ἐπιτροπῆς τοῦ 2ου Πεζικοῦ Συντάγματος τοῦ Μονάχου, ποὺ εἶχε ὥς ἔργον νὰ ἐρευνήση καὶ νὰ καταλογίση τὶς εὐθύνες τῶν διαφόρων στελεχῶν της, γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῆς στρατιωτικῆς αὐτῆς μονάδος στὸ κομμουνιστικὸ κίνημα.

Ἄ! Θ' ἀνάπνεε, τέλος πάντων! Θὰ μποροῦσε, τώρα, ν' ἀφίση νὰ ξεσπάση ὅλη ἡ ἔχθρα του ἐναντίον τῶν ἀντιπάλων τῶν ἀστικῶν κομμάτων.

Ἄρχισε ἀμέσως τὶς ἀνακρίσεις. Δὲν πολυεξέταζε ἂν οἱ κατηγορούμενοι ποὺ τοῦ φέρναν ἦταν ἀθῷοι ἢ ἔνοχοι. Τὸν ἐνδιέφερε μονάχα ἂν ἦσαν Ἑβραῖοι, κομμουνισταὶ ἢ καὶ φιλελεύθεροι ἀκόμα. Ἄ! Εἶχεν ἀποφασίσει νὰ φανῆ τόσο σκληρὸς στοὺς τρομοκράτες ὅσο εἶχαν φανῆ ἄγριοι αὐτοί, τὸν καιρὸ ποὺ κατακρατοῦσαν τὴν ἐξουσία.

«Γιὰ πρώτη φορὰ στηρίχθηκε στὴν Ράϊχσβερ, στὸν γερμανικὸ στρατό, ποὺ τὸν εἶχε ἀναδείξει σὲ δικαστὴ—γράφει ὁ Μπεκλέρ,—Ὁ χτίστης, εἶχε γίνει ἀνακριτής, κατάσκοπος καὶ βοηθὸς δημίων. Θαυμασία σχολή, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ τὸν διδάξη πολλὰ γιὰ τὴν κατόπιν σταδιοδρομία του καὶ γιὰ τὴ συμπεριφορά του ἀπέναντι τῶν ἀντιπάλων του.

«Γιὰ νὰ συντάξη μιὰ ἀπόφαση θανατικῆς καταδίκης, ἔβαζε ὅλες τὶς φιλολογικές του γνώσεις.

«Ἐννοοῦσε νὰ κάνη ἐντύπωση!

«Γιὰ τὸν ἴδιον ἴσως λόγο ἄφισε καὶ μοῦσι, ποὺ διετήρησε ἀρκετὸν καιρό».

Δὲν ὑπάρχει ὅμως καμμιὰ φωτογραφία τοῦ Χίτλερ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

* * *

Τὸ πάθος, ὥς τόσο, τῆς ἀποκτήσεως γνώσεων, δὲν εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸν Χίτλερ. Ἡ Ράϊχσβερ, θέλοντας νὰ μορφώση τοὺς ἄνδρες της, καὶ ν' ἀναπληρώση κάπως τὶς ἐλλείψεις ποὺ εἶχεν ἀφίσει ὁ πόλεμος, εἶχεν ἱδρύσει εἰδικὰ φροντιστήρια ποινικοῦ καὶ ἀστικοῦ δικαίου καθὼς καὶ Δικονομίας.

Σ' αὐτὰ τὰ φροντιστήρια ἄρχισε νὰ φοιτᾷ ὁ Χίτλερ — κι' αὐτὴ ὑπῆρξε ἡ μόνη του σοβαρὴ μορφωτικὴ προσπάθεια, ποὺ τὸν ὠφέλησε πολὺ στὴν μετέπειτα σταδιοδρομία του.

Στὰ στρατιωτικὰ αὐτὰ φροντιστήρια, σημειῶστε δὲν

ἐδιδάχθη μόνο νομικὰ ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὲς ἐπιστῆμες. Ἕνας μάλιστα ἀπὸ τοὺς καθηγητάς του στὸν κλάδον αὐτὸν ἦταν καὶ ὁ Γκόντφρηντ Φέντερ, ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἔγινε οἰκονομολογικὸς σύμβουλος τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν.

Ὁ Φέντερ αὐτὸς — καθὼς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ — ὑπῆρξεν ἐκεῖνος πού, χωρὶς νὰ τὸ ξέρη φυσικά, ἔθεσε πρῶτος τὶς βάσεις τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος!

Ἰδοὺ πῶς συνέβη τὸ σημαντικὸ αὐτὸ γεγονός:

Ὁ Φέντερ, σὲ κάποια διάλεξή του στοὺς στρατιῶτες— μαθητάς του, ἀνέπτυξε μερικὲς θεωρίες του καὶ ἰδιαιτέρως ἐκείνη ποὺ χωρίζει τὸ κεφάλαιο σὲ κεφάλαιο παραγωγικὸ καὶ κεφάλαιο κερδοσκοπικό, ἤ, ὅπως λέει ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Μάϊν Κάμπφ» σὲ διεθνὲς χρηματιστικὸ κεφάλαιο καὶ σὲ δανειστικὸ κεφάλαιο.

Αὐτὴ ἡ διάκριση ἄφησε σκεφτικὸ τὸν Χίτλερ, καὶ τὸν ἐμπόδισε νὰ κοιμηθῇ μιὰ ὁλόκληρη νύχτα.

Καὶ σ' αὐτὴν τὴν διάκριση, ὅπως, θὰ δοῦμε σκέφθηκε νὰ στηριχθῇ, γιὰ νὰ ἱδρύση ἕνα νέο κόμμα.

* * *

«Ὅταν ὁ Χίτλερ ἀποφάσισε νὰ ἱδρύση τὸ νέο αὐτὸ κόμμα — γράφει ἕνας βιογράφος του δὲν ἦταν παρὰ ἕνα θῦμα τῆς μόδας. Γιατὶ δὲν ὑπῆρξε γερμανός, στὰ 1919 ποὺ νὰ μὴν ὀνειρεύθηκε τὴν ἵδρυση ἑνὸς νέου κόμματος.

Γιὰ νὰ σωθῇ ἡ Γερμανικὴ τιμή, ἐγίνοντο διαρκεῖς προσπάθειες.

Στὰ μεγάλα κέντρα, ὅπως στὸ Βερολῖνο, στὸ Μόναχο, κ.τ.λ., ἱδρύοντο διάφορες ὀργανώσεις ἐθνικιστικές, καθολικές, σοσιαλιστικές, στρατιωτικές, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ὀργάνωσεις αὐτὲς ἦταν κομμουνιστικές, στὶς ὁποῖες μετεῖχε κυρίως ἡ νεολαία.

Δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἕνας πολεμιστὴς ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ λάβει μέρος σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ὀργανώσεις αὐτές, οὔτε ἕνας ἀξιωματικὸς ποὺ νὰ μὴν ἀνῆκε σὲ κάποια παράταξη.

Ὁ Χίτλερ, εἶχε τὴ γνώμη ὅτι γιὰ νὰ σωθῇ ἡ Γερμανία ἦταν ἀπαραίτητο νὰ ἱδρυθῇ, ἀμέσως εἰ δυνατόν, ἕνα κόμμα ἐντελῶς νέο, μὲ νέους ἀνθρώπους καὶ νέα συνθήματα.

Ἕνα κόμμα, δηλαδή, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ καμμιὰ σχέση μὲ τὰ παλαιὰ κόμματα οὔτε τῆς ἄκρας δεξιᾶς οὔτε τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Ἕνα κόμμα, πάντως, ποὺ θὰ χτυποῦσε ἀμείλικτα τοὺς Ἑβραίους!

Τὶ ὅμως θὰ ἐπεδίωκε τὸ κόμμα του;

Κι' ὁ ἴδιος στὴν ἀρχή, δὲν ἤξερε καλὰ καλά...

Οἱ ἰδέες, κι' οἱ παλιὲς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὰ βιβλία ποὺ εἶχε ἄλλοτε διαβάσει, ἀπὸ τὰ μαθήματα τοῦ Φέντερ, καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν πολεμική του ζωή, ἐστριφογύριζαν μέσα στὸ μυαλό του.

Ἔνοιωθε τὴν ἀνάγκη νὰ μιλήση, νὰ βρῇ ἕνα ἀκροατήριο στὸ ὁποῖον νὰ ἐκθέση τὶς ἰδέες του αὐτές...

Μιὰ μέρα, τέλος, μέσα στὸ μάθημα, σηκώθηκε κι' ἔλαβε τὸν λόγο.

Κάποιος, προηγουμένως, εἶχε μιλήσει ὑπὲρ τῶν Ἑβραίων. Ὁ Χίτλερ μὲ μερικὲς ζωηρὲς λέξεις τὸν γελοιοποίησε — καὶ τότε ἄκουσε ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς αἰθούσης στ' ἀφτιά του ψίθυρος ἐπιδοκιμασίας.

Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ὁμάδος τῆς Ράϊχσβερ, στὴν ὁποίαν ἀνῆκε ὁ Χίτλερ, τὸν συνεχάρησαν θερμότατα...»

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀνεγνωρίζετο, κάπως ἐπίσημα νὰ ποῦμε, ἡ ρητορική του δεινότης...

* * *

Μερικὲς μέρες ἀργότερα, ὑπὸ συνθῆκες ποὺ παραμένουν σκοτεινές,—μᾶλλον ὅμως φαίνεται ὅτι εἶχε κάνει

ἐντύπωση ἡ εὐγλωττία του—ὁ στρατιώτης Χίτλερ προήχθη σέ... ἀξιωματικὸ ἐκπαιδευτὴ τοῦ 4ου Συντάγματος τῶν Βαυαρικῶν Κυνηγῶν.

Τὸ σύνταγμα αὐτὸ ἦταν ἀπὸ τὰ πλέον «δράσαντα» κατὰ τὴν λιγοχρόνιο ἐπικράτηση τοῦ κομμουνισμοῦ στὴ Γερμανία. Γι' αὐτό, πολλοὶ ἐχθροὶ τοῦ Χίτλερ ἰσχυρίζονται πὼς τὴν ξαφνικὴ αὐτὴ προαγωγή του τὴν ὤφειλε στὰ πτώματα ποὺ εἶχε θάψει ὡς δημόσιος κατήγορος, δικαστὴς ἢ ἀνακριτὴς στὴν μετεπαναστατικὴ περίοδο...

Ἂς εἶναι... Ἡ νέα ἀποστολή, ὅπως δήποτε τοῦ Χίτλερ συνίστατο στὸ νὰ συντελέσῃ στὴ μεταβολὴ τῆς ψυχολογίας τῶν στρατιωτῶν τοῦ συντάγματος αὐτοῦ.

Ὁ Χίτλερ ἀνέπνευσε τέλος πάντων! Βρισκόταν ἐπὶ τέλους στὸ στοιχεῖο του. Ἔβλεπε νὰ πραγματοποιῆται τὸ ὄνειρό του! Νὰ κάνῃ δηλαδὴ διαλέξεις πολιτικοῦ περιεχομένου στοὺς στρατιῶτες, καὶ νὰ τοὺς μαθαίνῃ νὰ σκέπτωνται καὶ νὰ αἰσθάνωνται γερμανικά!

«Οἱ στρατιῶτες στὴν ἀρχὴ δὲν ἀντελαμβάνοντο—γράφει ὁ ἴδιος βιογράφος του ποὺ ἀναφέραμε καὶ προηγουμένως—τὴν πολιτικὴ θέση τοῦ δασκάλου τους, ποὺ ἦταν ἀντισοσιαλιστὴς συγχρόνως ὅμως καὶ ἀντικαπιταλιστής.

Ὁπωσδήποτε, αὐτὰ ποὺ τοὺς ἔλεγε ὁ Χίτλερ τὰ ἔνοιωθαν σὰν ἕνα ἐπαναστατικὸ κήρυγμα, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ὁ ρήτωρ τοὺς γινόταν συμπαθητικός.

Κι' ἔτσι, ὁ Χίτλερ κατώρθωσε μέσα σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα νὰ ἐπιδείξῃ ὅλες τὶς πολιτικές του γνώσεις.

Συγχρόνως συνεδέθη καὶ μὲ τὸν Φέντερ, ποὺ ἐξετίμησε τὴν φιλομάθειά του καὶ τὸν ζῆλο του.

Ἡ φιλοδοξία τοῦ Χίτλερ ὅμως ἦταν ἄπειρη.

Σ' αὐτήν, καὶ στὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν Γερμανία στηριχθῆκαν οἱ προϊστάμενοί του γιὰ νὰ τοῦ εὐρύνουν τὸν κύκλο τῆς δράσεώς του.

ΙΔ΄

Φέντερ, Ντρέξλερ, Χίτλερ.

Ὁ Χίτλερ μυστικὸς πράκτωρ— Παρακολουθεῖ μιὰ συγκέντρωσιν τοῦ «Ἐργατικοῦ Γερμανικοῦ Κόμματος».— Ὁ ἄγνωστος καὶ τὸ βιβλίο.— «Τὸ πολιτικό μου ξύπνημα».— Πολιτικὲς συγκεντρώσεις καὶ... μπυροποσία.— Τὸ κόμμα τῶν... 7.— Ὁ Χίτλερ ἀποφασίζει νὰ μπῇ στὸ κόμμα.

Μιὰ μέρα—κατὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1919—ὁ Χίτλερ ἔλαβε τὴ διαταγὴ νὰ ἐνεργήσῃ μιὰ μυστικὴ ἔρευνα γιὰ τὶς ἐπιδιώξεις κάποιας μυστικῆς ὀργανώσεως ποὺ εἶχε τὸν τίτλο: «Ἐργατικὸ Γερμανικὸ Κόμμα».

Ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ ἄρεσε στὸν Χίτλερ. Τοῦ ἄρεσε πρῶτον γιατὶ ἦταν μυστική. Καὶ δεύτερον, γιατὶ καθὼς ἔμαθε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς ὀαγανώσεως αὐτῆς ἦταν ὁ Γκίντφρηντ Φέντερ, τὸν ὁποῖον ἐθαύμαζε καθὼς ξέρουμε, ἀπὸ τὶς παραδόσεις του στὰ φροντιστήρια τῶν στρατιωτῶν...

Ἐπρόκειτο, μάλιστα, στὴν προσεχῆ δημοσία ἐμφάνιση τῆς ὀργανώσεως, νὰ κάμῃ μιὰ διάλεξη ὁ Φέντερ.

Ὁ Χίτλερ ὑποσχέθηκε «εἰς ἑαυτὸν νὰ μὴ λείψῃ» ἀπὸ τὴ συγκέτρωση αὐτή. Προηγουμένως ὅμως, ρωτῶντας ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ κατώρθωσε νὰ μάθῃ μερικὰ πολὺ ἐνδιαφέροντα πράμματα γιὰ τὴν ὀργάνωση.

Τὸ «Ἐργατικὸ Γερμανικὸ Κόμμα» ἦταν σχετικῶς παλαιὰ ὀργάνωση. Ἱδρυτής της ἦταν κάποιος Βαυαρός, ὀνομαζόμενος Ντρέζλερ. Τὰ μέλη της ὅμως δὲν ὑπερέβαιναν

—φεῦ!—τά . . . σαράντα πρόσωπα. Ἢ μᾶλλον, γιὰ νἆμαστε πιὸ ἀκριβολόγοι, τοὺς σαράντα . . . θαμῶνες μιᾶς μπυραρίας τοῦ Μονάχου, μπρὸς στὰ τραπέζια τῆς ὁποίας καὶ μὲ τὴν συντροφιὰ μεγάλων ποτηριῶν μπύρας, ἔλυαν ὅλα τὰ πολιτικὰ προβλήματα!

Χμ . . . Μιὰ τέτοια ὀργάνωση, βέβαια δὲν φάνηκε καὶ πολὺ ἐπίφοβη στὸν Χίτλερ. Πάντως, ὅμως, τὸ ὄνομα τοῦ Φέντερ τὸν ἠλέκτριζε. Καί, χωρὶς νὰ τὸν ἐνδιαφέρῃ ἐὰν μὲ τὴν πράξη του αὐτὴ μεταβαλόταν σ' ἕναν κατάσκοπο τοῦ δασκάλου του καὶ φίλου του, ἀποφάσισε νὰ πάῃ στὴν προσεχῆ συγκέντρωση τοῦ . . . κόμματος τῆς μπυραρίας . . .

* * *

Ὅταν ὁ Χίτλερ μπῆκε στὸ «ἄντρον» τῆς ὀργανώσεως, μιλοῦσε ὁ Φέντερ. Ἀνέφερε τὴν περίφημη θεωρία του γιὰ τὸν καπιταλισμὸ—κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κεφάλαιον χωρίζεται σὲ παραγωγικὸ καὶ σὲ κερδοσκοπικὸ—ποὺ ἤξερ' ἤδη ὁ Χίτλερ καὶ ποὺ τοῦ εἶχε κάνει τόση ἐντύπωση ὅταν τὴν εἶχε πρωτακούσει.

Τὸ ἀκροατήριο ἀπετελεῖτο ἀπὸ καμμιὰ εἰκοσιπενταριὰ ἄτομα, ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ κυρίως.

Ἐνῷ μιλοῦσε ὁ Φέντερ, ὁ μέλλων Φύρερ συλλογιζόταν ὅτι ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦταν βέβαια πρόσφορος γιὰ τὴν δημιουργία ἑνὸς νέου κόμματος, ἀλλ' ὅτι τὸ «Γερμανικὸ Ἐργατικὸ Κόμμα» ἦταν κάπως κωμικό, καί, κατὰ συνέπειαν προωρισμένο νὰ καταστραφῇ ὅπως εἶχαν καταστραφῆ τόσα ἄλλα κόμματα. Κάποτε, ὁ Φέντερ ἐτελείωσε.

Τότε ὅμως συνέβη ἕνα γεγονὸς ποὺ ἦταν μοιραῖον νὰ ἐξασκήσῃ μεγάλη ἐπίδραση στὴν τύχη τῆς Γερμανίας.

Ὅταν ὁ Φέντερ ἐτελείωσε τὸν λόγο του—διηγεῖται ἕνας ἀπὸ τοὺς πιστοτέρους βιογράφους του—κι' ὁ Χίτλερ,

21 Μαρτίου 1933 - «Ἡμέρα τοῦ Πότσδαμ». Μέλη τῆς Κυβερνήσεως πρὸ τῆς ἐκκλησίας τῶν στρατώνων τοῦ Πότσδαμ.

νυσταγμένος σχεδόν, ἑτοιμαζόταν νὰ φύγῃ γιὰ νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἑπομένη τὴν ἔκθεσή του γιὰ τὸ κόμμα ἐκεῖνο.

Ἐκείνη ὅμως ἀκριβῶς τὴ στιγμή, ὁ «προεδρεύων» τῆς συζητήσεως, ἀνήγγειλεν ὅτι θὰ ἄρχιζε «διαλογικὴ συζήτηση» ἐπάνω σὲ ὅσα εἶχε πῆ ὁ Φέντερ.

Ἀπὸ εὐγένεια, ὁ Χίτλερ ἀποφάσισε νὰ μείνῃ ἀκόμη λίγη ὥρα. Διέταξε λοιπὸν νὰ τοῦ φέρουν... δεύτερο μπουκάλι μεταλλικοῦ νεροῦ, καὶ ἐξανακάθισε στὴν καρέκλα του.

Δὲν ἔμεινε πολλὴ ὥρα καθισμένος... Σὲ λίγο ἕνας τύπος δημοδιδασκάλου ἄρχισε νὰ μιλῇ μὲ ἀντίθετο πνεῦμα πρὸς τὸν Φέντερ. Ἦταν ἕνας Βαυαρὸς χωριστικός, ποὺ ζητοῦσε νὰ παύσῃ ν' ἀνήκῃ ἡ Βαυαρία στὴ Γερμανία καὶ νὰ ἑνωθῇ μὲ τὴν Αὐστρία, γιὰ νὰ πετύχῃ καλλίτερους ὅρους ὅταν θὰ ὑπογραφόταν ἡ εἰρήνη.

Ἔ... Ὁ Χίτλερ μόλις τἄκουσε αὐτὰ ἄναψε! Πῶς τολμοῦσε αὐτὸς ὁ παλιάνθρωπος νὰ λέῃ ὅτι ἔπρεπε νὰ χωρισθῇ ἡ καθολικὴ Βαυαρία ἀπὸ τὴν προτεσταντικὴ Γερμανία κι' ἀπὸ τὸν πρωσσικὸ μιλιταρισμὸ ποὺ ἦταν ὑπεύθυνος, δῆθεν, γιὰ τὶς καταστροφὲς τοῦ πολέμου;

Τὸ αἷμα τοῦ Χίτλερ ἀνέβηκε στὸ κεφάλι του.

Ζήτησε ἀμέσως τὸν λόγο...

Καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο, μὲ φωνὴ ποὺ ὁλοένα γινόταν καὶ πιὸ συγκινητική, ἐπληροφόρησε τὰ μέλη τοῦ γερμανικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος, χωρὶς περιφράσεις, πὼς ἀκριβῶς ἔβλεπε τὴν κατάσταση καὶ πῶς μονάχα, κατὰ τὴ γνώμη του, θἄπρεπε ν' ἀντιμετωπισθοῦν τὰ πράμματα.

Οἱ ἀπόψεις τοῦ Βαυαροῦ χωριστικοῦ πᾶθαν πραγματικὴ πανωλεθρία. Ὁ ἄνθρωπος ὑπέστη τέτοιον καταιγισμὸ ἀπὸ βρισιὲς καὶ εἰρωνεῖες, ὥστε ἀναγκάσθηκε νὰ πάρῃ τὸ καπέλλο του καὶ νὰ φύγῃ.

Τὸ ἀκροατήριο, ὡς τόσο, δὲν μποροῦσε νὰ συνέλθη ἀκόμη ἀπὸ τὴν κατάπληξή του. Ποιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ ἄγνωστος ποὺ εἶχε μιλήσει τόσο εὔγλωττα καὶ μὲ τόση πειστικότητα;

Καὶ ὅλοι τους ἐκύτταζαν τὸν Χίτλερ μὲ θαυμασμό.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ γεννιώταν ὁ μέγας ρήτωρ.

*
* *

«Ὁ Χίτλερ ἦταν ἕτοιμος νὰ φύγη, ὅταν ἕνας ἀπὸ τοὺς παρισταμένους, τὸν τράβηξε ἀπὸ τὸ μανίκι καὶ τοῦ ἔδωσε μιὰ μικρὴ μπροσοῦρα.

Ὁ Χίτλερ σταμάτησε. Ἐκύτταξε μὲ περιέργεια τὸν ἄγνωστο.

— Τ' εἶν' αὐτὸ τὸ βιβλίο;... τὸν ρώτησε.

— Διαβάστε το καὶ θὰ καταλάβετε..., τοῦ ἀπήντησεν αὐτὸς χαμογελώντας αἰνιγματικά. Σᾶς ἄκουσα προηγουμένως ποὺ μιλούσατε... Καὶ ἔνοιωσα τὴν ἀνάγκην νὰ σᾶς κάνω αὐτὸ τὸ μικρὸ δῶρο.

Ὁ «ἐκπαιδευτὴς ἀξιωματικὸς» συγκινημένος ἀπὸ τὸ «δῶρο» αὐτό, ὑποσχέθηκε νὰ διαβάση τὶς λιγοστές του σελίδες προσεχτικά.

Ἐκείνη τὴν ἐποχή, ὁ Χίτλερ ἔμενε στὸν στρατῶνα τοῦ 2ου Βαυαρικοῦ Πεζικοῦ Συντάγματος, σὲ μιὰ μικρὴ καμαροῦλα, ποὺ διατηροῦσε ἀκόμη τὰ ἴχνη τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως. Στὴν καμαροῦλα του, ἄλλως τε, αὐτήν, δὲν ἐπήγαινε ὁ Χίτλερ παρὰ μονάχα τὴ νύχτα γιὰ νὰ κοιμηθῆ.

Ὅταν ἐπέστρεψε ἐκεῖνο τὸ περίφημο βράδυ τοῦ Ἰουλίου 1919 ἦταν πλέον ἄλλος ἄνθρωπος.

Γεμᾶτος ἀπὸ περηφάνεια, κύτταζε τὸ ταπεινό του κρεββάτι, τὰ ὅπλα του, ἔρριξε μιὰ συγκαταβατικὴ ματιὰ σὲ μερικὲς ἐφημερίδες πρὶν νὰ κοιμηθῆ καὶ ἔκρινε... ὅτι ὁ

ἑαυτός του ἦταν ἄξιος γιὰ μεγαλύτερα πράμματα. Καθὼς ἦταν κουρασμένος, λησμόνησε τὸ βιβλιαράκι τοῦ ἀγνώστου.

Τὸ θυμήθηκε ὅμως τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ, στὰ χαράμματα, ἐνῶ βρισκόταν ἀκόμη στὸ κρεββάτι.

Πετάχθηκε ἀμέσως, ἄνοιξε τὸ παράθυρο γιὰ νὰ βλέπη καλλίτερα, ἐπῆρε τὴν μπροσσοῦρα καὶ διάβασε πρῶτα τὸν τίτλο της: «Τὸ πολιτικό μου ξύπνημα»...

Κατόπιν ἄρχισε νὰ διαβάζη τὸ περιεχόμενο.

Ὁ συγγραφεύς, μέσα στὶς λίγες σελίδες τοῦ φυλλαδίου περιέγραφε πῶς κατώρθωσε νὰ προσχωρήση στὰ ἐθνικιστικὰ ἰδανικὰ καὶ ν' ἀπολυτρωθῆ ἀπὸ τὸν κομμουνισμό.

Κι' ὁ Χίτλερ ἔμενε κατάπληκτος.

Ἡ ἱστορία ποὺ διάβαζε μέσα στὶς λίγες ἐκεῖνες σελίδες ἔμοιαζε φοβερὰ μὲ τὴν ἱστορία τῆς δικῆς του ζωῆς... Τί σύμπτωση ἀλήθεια...

*
* *

Ἐν τῷ μεταξυ, ὁ Χίτλερ, ἀπασχολημένος μὲ τὰ μαθήματά του στὸ 41ον Σύνταγμα, δὲν βρῆκε εὐκαιρία γιὰ νὰ ξαναπάη σὲ κείνη τὴ μπυραρία καὶ νὰ συναντήση τὰ μέλη τοῦ «Ἐργατικοῦ Γερμανικοῦ Κόμματος».

Κόντευε μάλιστα, νὰ τοὺς ξεχάση, ὅταν μιὰ μέρα, ἔλαβε ἕνα κάρτ-ποστὰλ ὅπου τοῦ ἀνεκοινοῦτο, πρὸς μεγάλη του ἔκπληξη, ὅτι τὸν εἶχαν ἐκλέξει... μέλος ἐκείνου τοῦ κόμματος!

Μὲ τὸ ἴδιο κάρτ-ποστὰλ τὸν εἰδοποιοῦσαν ὅτι ἔπρεπε νὰ προσέλθη σὲ μιὰ συνεδρίαση τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς.

Ὁ Χίτλερ ἔμεινε συλλογισμένος...

Πρῶτον, ποὺ δὲν εἶχε καμμιὰ ἐπιθυμία νὰ μετάσχη σ' ἕναν πολιτικὸ ὀργανισμὸ τόσο παληό... Ὄχι γιατὶ δὲν εἶχε φιλοδοξήσει νὰ ἡγεῖται ἑνὸς κόμματος, ἀλλὰ γιατὶ ἡ φιλοδοξία του ἦταν πολὺ μεγαλύτερη: ἐννοοῦσε νὰ γίνη

ἀρχηγὸς ἑνὸς κόμματος ποὺ θὰ τὸ εἶχε δημιουργήσει ὁ ἴδιος...

Καὶ δεύτερον, γιατὶ δὲν ἐννοοῦσε νὰ... γελοιοποιηθῆ μπαίνοντας στὴν ὀργάνωση ἑνὸς κόμματος ποὺ δὲν εἶχε κατορθώσει ὥς τώρα νὰ προσελκύση παρὰ ἐλάχιστα μέλη.

Θυμωμένος, μάλιστα, γιατὶ τὸν εἶχαν ἐκλέξει μέλος χωρὶς νὰ τὸν ρωτήσουν ἐὰν τὸ ἤθελε, ἑτοιμάσθηκε νὰ ἀπευθύνη ἕνα γράμμα στὴ «διοίκηση» τοῦ κόμματος, ὅπου νὰ δηλῆ ὅτι δὲν ἀποδέχεται τὴν ἐκλογή.

Τὴν τελευταία ὅμως στιγμή, σκέφθηκε πὼς θὰ τοῦ ἐδίδετο ἴσως ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήση ἄλλη μιὰ φορὰ μπρὸς σὲ περισσοτέρους ἀκόμη ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων ἦταν βέβαιος πὼς θ' ἀποσποῦσε τὸ θαυμασμό. Καὶ... δέχθηκε!

Ὄχι μόνον, μάλιστα, δέχθηκε, ἀλλὰ καὶ περίμενε μὲ ἀγωνία τὴν ἡμέρα τῆς συνεδριάσεως.

* * *

Ἡ δεύτερη — γιὰ τὸν Χίτλερ, φυσικά, «δεύτερη» — συνεδρίαση εἶχεν ὁρισθῆ σ' ἕνα καφὲ - μπὰρ τῆς Χερνστράσσε.

Ὁ Χίτλερ μόλις μπῆκε μέσα ἐκεῖ, ἄρχισε νὰ ἐλεεινολογῆ τὰ διάφορα μέλη τῆς ὀργανώσεως πού, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ντρέξλερ καὶ Φέντερ, ἔλεγαν ὅτι τοὺς κατέβαινε.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι εἶχε προδιατεθῆ ἤδη ἄσχημα. Εἶχε περάσει ἀπὸ μιὰ κακοφωτισμένη αἴθουσα, καὶ χωρὶς νὰ συναντήση κανένα ἄνοιξε μιὰ πόρτα στὸ βάθος, καὶ εἶχε μπῆ σ' ἕνα ἰδιαίτερο δωμάτιον ὅπου ἦσαν συγκεντρωμένα τὰ μέλη τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος.

Τὸ δωμάτιο φωτιζόταν κι' αὐτὸ πενιχρότατα ἀπὸ μιὰ λάμπα γκαζιοῦ. Στὸ τρεμουλιαστὸ φῶς τῆς λάμπας διέκρινε πρῶτα τὸν συγγραφέα τοῦ βιβλίου. Μόλις τὸν εἶδε,

αὐτός, σηκώθηκε κι' εὐχήθηκε τὸ «καλῶς ὥρισε» στὸ νέο μέλος τοῦ κόμματος... Κατόπιν τὸν ἐχαιρέτισαν ὁ Χάρερ ἕνας δημοσιογράφος ποὺ ἦταν ἐξαιρετικὰ ἀντιπαθητικὸς στὸν Χίτλερ, καὶ κατὰ σύμπτωση... πρόεδρος τοῦ κόμματος γιὰ τὴ Γερμανία—καὶ ὁ Ντρέξλερ ποὺ ἦταν πρόεδρος γιὰ τὸ Μόναχο.

Ὁ Χίτλερ τοὺς ἀντιχαιρέτησε, καὶ ἔρριξε μιὰ ματιὰ ὁλόγυρά του: τότε μόλις ἀντελήφθη ὅτι οἱ παριστάμενοι, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἦσαν ὅλοι κι' ὅλοι ἑφτά!

Δὲν εἶπε τίποτα, ὥς τόσο, ἐκάθισε στὴ θέση του, καὶ ἡ συνεδρίαση ἄρχισε.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἀκολούθησε ἡ συζήτηση γιὰ τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα τοῦ κόμματος. Τότε μόνον ὁ Χίτλερ πληροφορήθηκε, ἀπὸ τὴ λογοδοσία τοῦ Ταμία, ὅτι τὸ Ἐργατικὸ Γερμανικὸ Κόμμα ἦταν κάθε ἄλλο παρὰ πλούσιο... Ἐκείνη τὴ στιγμὴ δὲν εἶχε στὰ ταμεῖα του παρὰ... ἑφτάμιση μάρκα! Τὰ μέλη τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἀνανέωσαν τὴν ἐμπιστοσύνη τους πρὸς τὸν Ταμία, καὶ... ἡ συνεδρίαση ἐξακολούθησε. Ὁ Γραμματεύς, τότε, διάβασε μερικὰ γράμματα πολιτικοῦ περιεχομένου, ποὺ προήρχοντο ἀπὸ τὸ Ντύσσελντορφ, τὸ Κίελον, καὶ τὸ Βερολῖνο...

Ὅλοι ἀλαλάζαν ἀπὸ χαρά!

— Θρίαμβος! φώναξε ὁ Χάρερ. Οἱ ἀρχὲς τοῦ κόμματός μας ἀρχίζουν νὰ διαδίδωνται σ' ὅλη τὴ Γερμανία!...

Ὁ Χίτλερ ἐρώτησε, δειλά, ἂν ὑπῆρχε κανένα πρόγραμμα τοῦ κόμματος.

Ὁ Χάρερ ὅμως τότε κατσούφιασε. Ἔψαξε μέσα στὰ χαρτιά του καὶ ἔβγαλε κάτι μισοξεσχισμένα κι' ἀδιάβαστα ἀπὸ τὴν πολυκαιρία γραφομηχανημένα χαρτιά...

Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ γκαρσόνι τοῦ κέντρου πηγαινοερ-

χόταν κουβαλώντας όλοένα καὶ νέα ποτήρια μπύρας...
Ὁ Χίτλερ εἶχε γίνει ἔξω φρενῶν ἀπ' ὅλ' αὐτά. Ἔνοιωθε τὴν ἀνάγκη νὰ πηδήσῃ πάνω στὸ τραπέζι καὶ ν' ἀρχίσῃ νὰ οὐρλιάζῃ ἀπὸ τὸ κακό του.

Κατώρθωσε ὅμως νὰ συγκρατήσῃ τὰ νεῦρα του. Ἄλλως τε—καθὼς ὡμολόγησε καὶ ὁ ἴδιος ἀργότερα—τὸ πραγματικὸ συναίσθημα ποὺ τοῦ προκαλοῦσε κείνη ἡ συνεδρίαση, ἦταν μᾶλλον μιὰ διάθεση πρὸς εἰρωνεία, ἀνακατεμμένη μὲ οἶκτο.

Ἡ σοβαρότης μὲ τὴν ὁποίαν συζητοῦσαν τὰ μέλη τοῦ «Κόμματος» τοῦ ἔφερνε γέλια. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ πῶς ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ὀπαδούς, ἤθελαν νὰ παριστάνουν τοὺς ἡγέτας, τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ ἦσαν ὅλως διόλου ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὴ μάζα.

* * *

«Ὁπωσδήποτε, δὲν φαίνεται νὰ εἶχε ἀντίρρηση νὰ δεχθῇ νὰ συμμετάσχῃ στὸ κόμμα.

Ὁ ἴδιος ἀναφέρει στὸ «Μάϊν Κάμπφ» ὅτι πέρασαν δυὸ μέρες ἀγωνίας ἕως ὅτου λάβῃ τὴν τελική του ἀπόφαση.

Παρὰ τοὺς σαρκασμούς του, ὡς τόσο ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ ἐκάθησε στὸ τραπέζι τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς, ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς εἶχε οὐσιαστικὰ ἀποφασίσει νὰ λάβῃ μέρος στὶς ἐργασίες της. Καί, παρ' ὅλα ὅσα κι' ἂν λέῃ σήμερα, τότε εἶχε κολακευθῇ ἐξαιρετικὰ ποὺ ὄχι μόνον τὸν εἶχαν ἐκλέξῃ μέλος, ἀλλὰ τὸν εἶχαν κρίνει καὶ ἱκανὸ νὰ μετάσχῃ στὴ διοίκηση τοῦ κόμματος.

Ὁ Χίτλερ σὰν ἔξυπνος ἄνθρωπος, εἶχεν ἀντιληφθῇ ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ ἄποψη τοῦ Ντρέξλερ ἦταν χρησιμοποιήσιμη, καὶ πρὸ πάντων *νέα* παρὰ τὰ ἀσθενῆ σημεῖα ποὺ παρουσίαζε ἡ διανοητικότης της.

Εἶχε δηλαδή, διαισθανθῇ ὅτι τὸ πρόγραμμα τοῦ Ντρέξλερ ἔκρυβε μέσα του πολὺ δυναμισμό, κι' ὅτι δὲν τοῦ ἔλειπαν παρὰ μερικὲς τροποποιήσεις γιὰ νὰ προκαλέσῃ πραγματικὴ ἔκρηξη στὴ Γερμανία.

Ὁπωσδήποτε, τὰ μέλη τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς, χρειάσθηκε νὰ περιμένουν ἐπὶ δύο μέρες, ἕως ὅτου λάβουν τὴν καταφατικὴν ἀπάντησίν του.

Ἔτσι, λοιπόν, ἐγράφηκεν ὁ Χίτλερ στὸ γερμανικὸ ἐργατικὸ κόμμα.

* * *

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1919, ὁ Χίτλερ ἦταν... μέλος τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς.

Ἂν καὶ εἶχε γίνει, ἐν τούτοις, ἡγετικὸ μέλος πολιτικῆς ὀργανώσεως, ρήτωρ καὶ προπαγανδιστής, ὁ Χίτλερ δὲν ἐγκατέλειψεν ἐν τούτοις τὴν Ράϊχσβερ, εἰσπράττων τὸν μισθό του ὡς τὴν 1 Ἀπριλίου τοῦ 1920, καὶ ἐξακολουθῶν νὰ κάνῃ μαθήματα στοὺς στρατιῶτες.

Κατὰ τὸν λοχαγὸ Ρέμ, ἀξιωματικὸ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ στρατηγοῦ Ἔπη, ποὺ εἶχεν ἀναλάβει τὴν γενικὴ ἐποπτεία τῆς διδασκαλίας στοὺς στρατῶνες, ὁ Χίτλερ ἦταν ἐξαίρετος καθηγητής. Ἐκτὸς τῆς θέσεώς του, ὥστόσο, εἶχε διατηρήσει καὶ τὸν ἀρκετὰ σεβαστὸ μισθὸ τοῦ πράκτορος τῆς Ἀσφαλείας.

Καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ μπόρεσε νὰ πετάξῃ μὲ τὰ δικά του φτερά, ἐξακολουθοῦσε νὰ ἐκτελῇ τὸ καθῆκον του, εἰσχωρῶντας μὲ πολιτικὴ περιβολὴ στὶς δημόσιες συγκεντρώσεις καὶ κρυφακούγοντας στὰ καφενεῖα.

Ἐκείνη τὴν ἐποχή, ὁ Χίτλερ εἶχε, βλέπετε, ἀνάγκη νὰ κερδίζῃ τὸ ψωμί του . . .

Ὅταν ἐπείσθηκε ὅμως πὼς τὸ Ἐργατικὸ Γερμανικὸ Κόμμα θὰ μποροῦσε νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ τὸ φαγητὸ καὶ

τὸ νοῖκι του, δὲν δίστασε νὰ πετάξῃ τὴ στολὴ τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς Ράϊχσβερ, καὶ ν᾽ ἀφοσιωθῆ μὲ ὅλες του τὶς δυνάμεις στὴ νέα του καριέρα.

*
* *

Ἡ ἀρχὴ τῆς πολιτικῆς προσπαθείας του δὲν δὲν ἦταν εὔκολη. Τὰ μέλη τῆς ὀργανώσεως εὕρισκαν πὼς ἦταν ἀρκετὸ νὰ συγκεντρῶνται μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα σὲ μιὰ μπυραρία τοῦ Μονάχου καὶ νὰ συζητοῦν.

Ἔτσι ὅμως, ὅπως εἶναι φυσικό, δὲν σημειωνόταν καμμιὰ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ των.

Ὁ ταμίας ἢ μᾶλλον ὁ «θησαυροφύλαξ» ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσαν ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον, εἶχε πάντα τὰ ἐφτάμιση μάρκα του, ποὺ δὲν ἐννοοῦσε μὲ κανένα τρόπο νὰ τὰ ξοδέψῃ.

Οἱ ἐφτὰ τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς ἔγραφαν τὶς προσκλήσεις τῶν μελῶν μὲ τὸ χέρι, καὶ τοὺς τὶς ἐπήγαιναν οἱ ἴδιοι ...

Τὰ μέλη ὅμως δὲν προσήρχοντο στὶς συνεδριάσεις...»

ΙΕ΄

Τὰ πρῶτα βήματα τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ.

Ἡ πολιτικὴ κατάσταση στὴ Γερμανία, στὰ 1918.—Τὸ νέο κόμμα καὶ ἡ... ἀπροθυμία τῶν ὀπαδῶν του. — Ὁ πρόεδρος Χάρερ ἀρχίζει νὰ ζηλεύῃ τὸν Χίτλερ.—Οἱ ὀπαδοὶ πληθύνονται. — Οἱ πρῶτοι θρίαμβοι τοῦ Χίτλερ. — Καὶ μερικὰ ἐπεισόδια. — Ὁ Χίτλερ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος.

Γιὰ ν᾽ ἀντιληφθῆ κανένας τὴ «θέση» ποὺ κατεῖχε τὸ μικρὸ αὐτὸ κόμμα στὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς Γερμανίας, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ λάβῃ μιὰ ἰδέα τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ποὺ ἐπικρατοῦσε στὴ χώρα αὐτὴ στὰ 1918.

Μετὰ τὸν πόλεμο, λοιπόν, καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς κλονισμοὺς ποὺ ἀκολούθησαν, ὁ γερμανικὸς λαὸς βρέθηκε χωρισμένος σὲ δύο ἄνισα μέρη:

Πρῶτον, στοὺς διανοουμένους, ποὺ ἀποτελοῦσαν μίαν ἐλαχίστη μειοψηφία. Οἱ διανοούμενοι, στοὺς ὁποίους δὲν συγκαταλεγόταν κανένας ἐργάτης, μὲ μεγάλη λεπτότητα ὑπεράσπιζαν τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς δυναστείας ἀκόμη. Ἀλλοίμονον ὅμως... Ἡ «εὐγένεια» δὲν μποροῦσε νἄχῃ πέραση σὲ τέτοιες στιγμές...

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἦταν τὸ πλῆθος, ὁ ὄγκος τῆς ἐργατικῆς τάξεως, οἱ μαρξισταί, οἱ ἐχθροὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους...

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καὶ αὐτοί, ὅταν οἱ Σύμμαχοι

ἄρχισαν νὰ ἐξευτελίζουν τὴν νικημένη Γερμανία, ἔνοιωσαν νὰ ξυπνάῃ μέσα τους τὸ «φιλότιμο» ποὺ δὲν εἶναι σ' αὐτὲς τὶς περιστάσεις, παρὰ ἕνα αἴσθημα ἐθνισμοῦ... Οἱ ἀρχηγοί τους διαμαρτυρηθῆκαν ἔντονα γιὰ τὸν ἀφοπλισμὸ τῆς Γερμανίας, γιὰ κάθε ταπείνωση ποὺ τῆς ἐπιβάλλαν οἱ νικηταί της...

Ὥστε γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἐπιβληθῇ ἕνα μικρὸ ἐργατικὸ κόμμα, καὶ νὰ κατακλύσῃ ὁλόκληρη τὴ Γερμανία μὲ τοὺς ὀπαδούς του, χρειαζόταν νὰ καλλιεργήσῃ, νὰ ξυπνήσῃ μέσα στὴν ψυχὴ τῆς μάζας τὸ κοιμισμένο αἴσθημα τοῦ ἐθνισμοῦ της... Καί, γιὰ νὰ τὸ καταφέρῃ αὐτό, δὲν ὑπῆρχε παρὰ ἕνας τρόπος: νὰ τοὺς ἐκπαιδεύσῃ ἐθνικὰ μὲ τὸ «κόλπο» τῆς κοινωνικῆς ἀνορθώσεως... Ἔτσι μονάχα δὲν θὰ τοὺς τρόμαζε.

Κι' ἔτσι ἀποφάσισε νὰ ἐργασθῇ ὁ Χίτλερ.

* * *

Μιὰ μέρα, ὡς τόσο, ὁ Χίτλερ μὲ τοὺς συντρόφους του, περίμεναν νὰ ἔλθουν ἀκροαταὶ περισσότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα.

Ἦρθαν ἐλάχιστοι.

Τὸ κόμμα, μὲ ἄλλα λόγια, βρισκόταν σὲ διάλυση...

Ἦταν τόσο μεγάλη, ἀλλοίμονο, ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν τεραστίων σκοπῶν ποὺ ἐπεδίωκε, καὶ τῶν ἀθλίων οἰκονομικῶν μέσων του...

Τὰ λίγα μέλη, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τῆς ἐπιτροπῆς, ἀδιαφοροῦσαν γιὰ τὸ κόμμα. Κανένας σχεδὸν δὲν πατοῦσε στὶς δημόσιες ἐμφανίσεις του. Ὅλοι τοὺς ἀγνοοῦσαν, κανένας δὲν ἐσκέπτετο νὰ τοὺς πολεμήσῃ—κι' αὐτὸ κυρίως ἐπίκρανε τρομερὰ τὸν Χίτλερ καὶ τοὺς ἕξη συντρόφους του.

Ἡ «Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ» κατέληξε ν' ἀντιπροσωπεύῃ... τὸ ἅπαντον τοῦ κόμματος! Κάθε συνεδρίασή της ἦταν... γενικὴ Συνέλευσις!

Γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ γίνουν κάπως γνωστοὶ στὸ κοινὸν καὶ νὰ διαδώσουν τὶς ἀρχές του, ἀπεφάσισαν νὰ διοργανώσουν δημόσιες συγκεντρώσεις, στὴν ἀρχὴ μιὰ φορὰ τὸ μῆνα, κατόπιν μιὰ φορὰ στὶς δεκαπέντε μέρες.

Ἄρχισαν νὰ μοιράζουν πάλι προσκλήσεις—γραμμένες στὴ γραφομηχανὴ αὐτὴ τὴ φορά.

Ἀλλοίμονο... Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν καὶ πάλιν ἀποκαρδιωτικό. Στὴν πρώτη τους «δημοσία συγκέντρωση» μετρηθῆκαν... καὶ βρεθῆκαν πάλι ἑπτά! Οἱ αἰώνιοι ἑπτά... Μόνοι κι' ἔρημοι!...

Τὸ ἕνα κακὸ ὅμως φέρνει τ' ἄλλο... κι' ἡ ἀπελπισία τὴ γκρίνια!

Σὰ νὰ μὴν ἔφθαναν τὰ τόσα τους δεινά, ἄρχισαν οἱ ἀντιζηλίες, καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τσακώματα μέσα στοὺς κόλπους τῆς διοικήσεως.

Ὁ πρόεδρος Χάρερ ἄρχισε νὰ ζηλεύῃ τὸν Χίτλερ. Ἀπέδιδε σ' αὐτὸν τὴν εὐθύνη γιὰ τὶς ἀποτυχίες τοῦ κόμματος. Δὲν τὸν θεωροῦσε τίποτ' ἄλλο παρὰ ἕναν ἀντισημίτη προπαγανδιστή.

Δὲν ἔβλεπε, πάντως, σ' αὐτόν, τὸν ρήτορα ποὺ εἶχε τὸ δῶρο νὰ παρασύρῃ τὶς μάζες...

* * *

Παρ' ὅλες αὐτὲς τὶς κακοτυχίες, ὡς τόσο, ὁ Χίτλερ δὲν εἶχε χάσει τὸ θάρρος του.

Σιγὰ σιγά, μάλιστα παρὰ τὶς ἀντιδράσεις τοῦ Χάρερ ἄρχισε νὰ ἐπιβάλεται στοὺς συντρόφους του.

Τὸ ρητορικό του τάλαντο ἀνεγνωρίσθη. Καὶ τοῦ ἀνετέθη τὸ «τμῆμα τῆς προπαγάνδας»

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν του δὲν ἄργησαν νὰ φανοῦν. Πρώτη δουλειὰ τοῦ Χίτλερ ἦταν νὰ πάῃ σ' ἕνα χαρτοπωλεῖο καὶ νὰ ἐπιτύχῃ νά... πολυγραφήσῃ — ἐπὶ πιστώσει, φυσικά, γιατὶ ποὺ νὰ πείσῃ τὸν ταμία τῆς ὀργανώσεως νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὰ ἑφτάμιση μάρκα του! — τὶς προσκλήσεις γιὰ τὶς δημόσιες συγκεντρώσεις τοῦ κόμματος.

Ἡ σκέψη του ἀπεδείχθη πὼς ἦταν σωστή. Οἱ καινούργιες αὐτὲς προσκλήσεις ἔκαναν πιὸ καλή, πιὸ σοβαρὴ ἐντύπωση ἀπὸ τὶς ἄλλες, ἐκεῖνες ποὺ ἦταν γραμμένες μὲ τὸ χέρι. Καί, σιγὰ σιγά, ἄρχισαν νἄρχωνται ἀκροαταὶ στὶς συγκεντρώσεις...

Στὴν πρώτη συγκέντρωση, μετὰ τὴν ἀνάληψη ἀπὸ τὸν Χίτλερ τῶν νέων του καθηκόντων, ἦρθαν ἕνδεκα... ἀκροαταί... στὴν ἄλλην δεκατρεῖς... καὶ κατόπιν δεκαεφτά, εἰκοσιτρεῖς, τριαντατέσσερες...

Ἔτσι, μιὰ μέρα ὁ «θησαυροφύλαξ» ἀνήγγειλε ὅτι τὸ κεφάλαιον τοῦ κόμματος εἶχε φθάσει στὸ... μυθῶδες ποσὸν τῶν πενῆντα μάρκων, ποσὸν ποὺ τοὺς ἐπέτρεπε νὰ δημοσιεύσουν τὴν ἀναγγελία μιᾶς δημοσίας συγκεντρώσεώς τους στὸν «Παρατηρητὴ τοῦ Μονάχου», ποὺ ἦταν τότε τὸ μόνο ἀνεξάρτητο φῦλλο τῆς Βαυαρικῆς πρωτευούσης. Ἡ συγκέντρωση αὐτὴ θὰ ἐλάμβανε χώραν σὲ μιὰ αἴθουσα ποὺ χωροῦσε 130 ἄτομα!

Ἔ, στὴν συγκέντρωση αὐτὴ ἦρθαν... 111 πρόσωπα. Μοναδικὴ ἐπιτυχία! Ἦταν ἡ πρώτη «μεγάλη», ἡ πρώτη πραγματικὴ ἐμφάνιση τοῦ κόμματος.

Πρῶτα μίλησε κάποιος καθηγητής. ὁ «ὁμιλητὴς τῆς ἡμέρας». Κατόπιν ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ Χίτλερ. Ὁ Κὰρλ Χάρερ εἶχε γίνει ἔξω φρενῶν... Ὁ Χίτλερ, ὡστόσο, ὡμίλησε ἐπὶ μισὴ ὥρα! Καὶ ἀφοῦ ἐπείσθη ὅτι εἶχε ἐνθουσιάσει τὸ ἀκροατήριό του, στὸ τέλος... ἐκάλεσε τοὺς παρευρισκομένους νὰ συνδράμουν οἰκονομικῶς τὸ κόμμα.

Ἔγινε ἀμέσως ἕνας πρόχειρος ἔρανος. Καὶ μαζευθῆκαν 300 μάρκα!..

— Ἔ, τελείωσε: ὁ Χάρερ εἶχε συντριβῆ...

* * *

Ἀνάμεσα στὰ 111 πρόσωπα τῆς αἰθούσης, ὡστόσο, συγκαταλέγονταν καὶ τρεῖς πράκτορες τοῦ λοχαγοῦ Ρέμ, πού, κατ' ἐντολὴν τοῦ στρατηγοῦ Ἔππ—ὁ ὁποῖος εἶχε χρησιμοποιήσει ἄλλοτε γιὰ τὴν ἴδια δουλειὰ τὸν Χίτλερ—ἤθελε μὲ τὴ σειρά του νὰ δῇ τὶ ἔλεγε ὁ τέως πράκτωρ τῆς ὑπηρεσίας του.

Οἱ ἐκθέσεις του ἦταν εὐμενέστατες.

Ὁ τέως «ἐκπαιδευτὴς» τῆς Ράϊχσβερ μποροῦσε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴ δουλειά του... Καί... ἐξακολούθησε. Πρῶτα πρῶτα προσηλύτισε στὸ νέο κόμμα τοὺς παλιούς του συμπολεμιστὰς τοῦ μετώπου. Αὐτὸ δὲν τοῦ ἦταν δύσκολο, γιατὶ εἶχε νὰ κάνῃ μὲ ἀνθρώπους συνειθισμένους στὴν πειθαρχία καὶ πεπεισμένους πὼς «τίποτα δὲν εἶναι ἀκατόρθωτο, τίποτα δὲν εἶναι ἀδύνατο, φθάνει *νὰ θέλῃ* κανείς...»

Ἐξ ἄλλου, ὁ δόκτωρ Ντίγκφερντερ, φασιστὴς θεωρητικός, συνεργάτης διαφόρων περιοδικῶν, κηρύχθηκε καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τῶν θεωριῶν τοῦ Χίτλερ.

Ἔτσι, ὁ τελευταῖος, κέρδιζε κάθε μέρα ἔδαφος...

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1919, ὁ Χίτλερ διοργάνωσε μιὰ δεύτερη μεγάλη συγκέντρωση στὸ Ἐμπελμπαουκέλλερ. Τέσσερες ρήτορες ἐπρόκειτο νὰ μιλήσουν μὲ τὸ ἴδιο θέμα: τὶς συνθῆκες τοῦ Μπρέστ-Λιτόφσκ καὶ τῶν Βερσαλλιῶν.

Ὁ Χίτλερ μίλησε ἐπὶ μιὰ ὁλόκληρη ὥρα, αὐτὴ τὴ φορά, κι' ἐνώπιον ἑκατὸν τριάντα ἀκροατῶν!

Ὁ θρίαμβός του ὑπῆρξε ἀνώτερος ἀπὸ τὴν πρώτη φορά...

Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ λόγου του, μάλιστα, ἔγιναν καὶ μερικὰ «μικρο»—ἐπεισόδια: Μερικοὶ «βαλτοὶ»—ἀπὸ τὸν Χάρερ, ἆρά γε;—θέλησαν νὰ τὸν ἀποδοκιμάσουν. Οἱ ἄλλοι ἀκροαταὶ ὅμως, ἠλεκτρισμένοι ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Χίτλερ, ἐρρίχθηκαν ἐναντίον ἐκείνων ποὺ εἶχαν ἀποπειραθῆ νὰ τὸν διακόψουν καί... λίγο ἔλειψε νὰ τοὺς λιντσάρουν!

Τοὺς ἐπέταξαν ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσα, μὲ τὰ κεφάλια ἀνοιγμένα... Καὶ τὸ μόνο ἀποτέλεσμα τῶν σκηνῶν αὐτῶν, ἦταν... νὰ θεωρηθῆ οὐσιαστικῶς ὁ Χάρερ παραιτούμενος ἀπὸ τὸ ἀξίωμά του!

* * *

Κατόπιν τόσων θριάμβων, ὁ Χίτλερ ἀπήτησε ἀπὸ τὸ κόμμα νὰ νοικιασθῆ μιὰ αἴθουσα πιὸ μεγάλη γιὰ τὶς δημόσιες συγκεντρώσεις του.

Μποροῦσαν νὰ τὸν δυσαρεστήσουν; Μήπως αὐτὸς δὲν εἶχε δώσει ζωὴ στὸ ἄλλοτε λαθρόβιο καὶ ἀστεῖο «Ἐργατικὸ Γερμανικὸ Κόμμα;»...

Ὕστερ᾽ ἀπὸ πολλὰ τρεξίματα, βρῆκαν τέλος πάντων μίαν αἴθουσα ὅπως τὴν ἤθελε, στὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς πόλεως.

Στὴν πρώτη συγκέντρωση ὅμως ποὺ ἔγινε ἐκεῖ μαζευτῆκαν μόνο ἑκατὸν σαράντα ἄτομα.

Πρὸς στιγμὴν ἡ ἐπιτροπὴ ἀρχίζει ν᾽ ἀπελπίζεται. Τοῦ κάκου ὁ Χίτλερ φώναζε:

— Σὲ μιὰ πόλι 700.000 κατοίκων, ὄχι μιὰ φορὰ στὶς δεκαπέντε μέρες, ἀλλὰ δέκα φορὲς τὴν ἑβδομάδα πρέπει νὰ γίνωνται συγκεντρώσεις! Μόνο μὲ τὴν ἐπιμονή, θὰ μπορέσουμε νὰ θριαμβεύσουμε στὸ τέλος!

Κανένας δὲν τὸν ἄκουε. Οἱ πιὸ διστακτικοὶ ἄρχισαν νὰ μουρμουρίζουν πὼς «τὰ μυαλά τους εἶχαν πάρει πολὺ ἀέρα»... πὼς δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν νοικιάσει μιὰ τόσο μεγάλη αἴθουσα.

Ἀκολούθησαν ἀτελεύτητες συζητήσεις, ἀντεκλήσεις...

Στὴν ἐρχομένη ὅμως συγκέντρωση, ἀπεδείχθη πὼς καὶ πάλιν ὁ Χίτλερ εἶχε δίκηο: Διακόσια ἄτομα κατέκλυσαν τὴν αἴθουσα...

Κι᾽ ὁ «θησαυροφύλαξ» ἔτριβε τὰ χέρια του ἀπὸ τὴ χαρά του γιὰ τὶς εἰσπράξεις ποὺ εἶχεν ἀποδώσει ὁ «πρόχειρος» ἔρανος.

Ὁ Χίτλερ ζήτησε ἀμέσως, νὰ ὁρισθῆ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ ἡμέρα τῆς ἑπομένης συγκεντρώσεως.

Ἡ συγκέντρωση αὐτὴ ἔγινε μετὰ δεκαπέντε μέρες. Διακόσια ἑβδομῆντα πρόσωπα ἔτρεξαν ν᾽ ἀκούσουν τοὺς ρήτορας—*τὸν ρήτορα μᾶλλον.*

Ὕστερ᾽ ἀπὸ ἄλλες δεκαπέντε μέρες, δημοσιεύεται μιὰ μεγάλη ἀγγελία στὶς ἐφημερίδες: Καλοῦνται στὴν νέα συγκέντρωση τοῦ κόμματος ὅλοι ὅσοι ἀσπάζονται τὶς ἀρχές του, ὅλοι οἱ ὀπαδοί του...

Καὶ μαζεύονται τετρακόσια ἄτομα!

Τότε ἀκριβῶς ἐδόθηκε στὸ κόμμα καὶ ἡ ὀνομασία τὴν ὁποίαν διατήρησε ἕως σήμερα: «Ἐργατικὸν Ἐθνικοσοσιαλιστικὸν Κόμμα τῆς Γερμανίας»!

* * *

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1920, ὁ Χίτλερ ἀπήτησε ἀπὸ τοὺς συνεργάτες του νὰ κάμουν ἕνα μεγάλο συλλαλητήριο.

Ὁ μόνος ποὺ διεφώνησε ἦταν ὁ Χάρερ, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθοῦσε, τυπικά, νὰ εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος. Βλέποντας ὅμως ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι συμφωνοῦσαν μὲ τὶς

ἀπόψεις τοῦ Χίτλερ, ὁ Χάρερ ἀναγκάσθηκε νὰ παραιτηθῇ. Τὸν ἀντικατέστησε ὁ Ντρέξλερ.

Ὁ Χίτλερ, σὰν ἀρχηγὸς τῆς Προπαγάνδας, ἀρχίζει μόνος του νὰ διοργανώνῃ τὸ συλλαλητήριο. Τρέχει παντοῦ στρατολογεῖ ὀπαδοὺς στοὺς στρατῶνες, στοὺς δρόμους...

Εἶχεν ἀναπτύξει τὴν δραστηριότητά του στὸ ζενίθ.

Τὰ ἀποτελέσματα, ἄλλωστε, τὸν ἐνθαρρύναν. Τὰ μέλη τοῦ κόμματος, χάρη στὶς προσωπικές του ἐνέργειες, ἔφθασαν τὸν ἀριθμὸ ἑφτακόσια!

Τὶς προσκλήσεις γιὰ τὸ συλλαλητήριο τὶς τυπώνει σὲ κόκκινα χαρτιά. Γιατί; «Γιατὶ τὸ κόκκινο χρῶμα, ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος, εἶναι τὸ πιὸ χτυπητὸ... καὶ γιατὶ θὰ δώσῃ στὰ νεῦρα στοὺς σοσιαλδημοκράτες!» Ἴσως γιὰ νὰ ἑλκύσῃ στὸ συλλαλητήριο καὶ τοὺς «ἀριστερίζοντας» μὲ δόλο, προσθέτουμε ἐμεῖς. Ἀφίνοντάς τους δηλαδὴ νὰ νομίσουν πὼς τὸ νέο κόμμα ποὺ τοὺς καλοῦσε εἶχε... κάπως κόκκινη χροιά.

Ἡ 24 Φεβρουαρίου τοῦ 1920, τέλος, ἡ ἡμέρα ποὺ εἶχεν ὁρισθῇ γιὰ τὸ συλλαλητήριο — ποὺ θα ἦταν καὶ ἡ πρώτη ἐπίσημη ἐμφάνιση τοῦ κόμματος—φθάνει.

Ὁ Χίτλερ περιμένει μὲ ἀγωνία νὰ δῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν του...

Καταλαβαίνει πὼς ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τῆς συγκεντρώσεως αὐτῆς ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον τοῦ κόμματος, τὸ μέλλον τὸ δικό του, τὸ μέλλον τῆς Γερμανίας...

Ἡ συγκέντρωση ἔχει ὁρισθῇ γιὰ τὶς ἑφτάμιση.

Στὶς ἑφτὰ καὶ τέταρτο ὁ Χίτλερ μπαίνει μέσα στὴν αἴθουσα. Ρίχνει μιὰ ματιὰ ὁλόγυρά του... καὶ νοιώθει τὴν καρδιά του νὰ χτυπάῃ δυνατά, δυνατά, ὅπως δὲν εἶχε χτυπήσει ποτὲ ὡς τότε...

Μέσα στὴν αἴθουσα εἶναι συγκεντρωμένα πάνω ἀπὸ 2.000 πρόσωπα!...

Ποῦ νὰ φανταζόταν ὁ Χίτλερ ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς 2.000 αὐτοὺς ἀκροατὰς ἦσαν... κομμουνισταὶ ποὺ εἶχαν πάει στὴν συγκέντρωση μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ τὸν ἀποδοκιμάσουν, γιὰ νὰ συντρίψουν τὸ νέο κόμμα...

Ὁ Χίτλερ, μὲ τὴν πεποίθηση πὼς εἶχε μπροστά του φανατικοὺς θαυμαστάς του, ἀνέβηκε—δεύτερος κατὰ σειρὰ—στὸ βῆμα. Δὲν πρόφθασε ὅμως καλὰ καλὰ ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του, ὁπότε... δὲν περιγράφεται τὸ τὶ ἔγινε. Οἱ μισοὶ ἀκροαταὶ σηκωθῆκαν ὄρθιοι, καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν, νὰ ποδοκροτοῦν, νὰ τὸν βρίζουν...

Ὁ Χίτλερ τὰ ἔχασε... Εὐτυχῶς ὅμως γι' αὐτόν, βρίσκονταν μέσα στὴν αἴθουσα, κέρβεροι ἀληθινοί, οἱ παλιοί του συμπολεμισταὶ τοῦ μετώπου. Ὥρμησαν ἐναντίον τῶν ταραξιῶν καὶ ἐπακολούθησε σωστὴ μάχη...

Ὅταν «ξεκαθαρίσθηκε» ἡ κατάσταση κι' ἐπῆλθε ἠρεμία, μέσα στὴν αἴθουσα δὲν εἶχαν ἀπομείνει παρὰ οἱ πραγματικοὶ ὀπαδοὶ τοῦ κόμματος.

Ὁ Χίτλερ ἄρχισε νὰ μιλῇ. Δισταχτικά, συνεσταλμένα στὴν ἀρχή. Σὲ λίγο ὅμως ἐμέθυσε ἀπὸ τὰ ἴδια του τὰ λόγια. Καὶ κατάλαβε πὼς εἶχεν ἠλεκτρίσει πάλι τὰ πλήθη...

Στὸ τέλος ἐξήγησε τὰ εἰκοσιπέντε σημεῖα τοῦ προγράμματός του... Τὰ εἰκοσιπέντε ἄρθρα ποὺ ἀποτελοῦν τὴ βάση τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Τὸ πλῆθος «διὰ βοῆς» τὰ υἱοθέτησε...

Ἐτελείωσε. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς εἶχε νικήσει!...

... Ὅταν ἔβλεπε τοὺς ἀκροατάς του νὰ διαλύωνται, ὁ Χίτλερ, θριαμβευτὴς στὴ μεγάλη μάχη ποὺ εἶχε δώσει ἀντελήφθη πὼς ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, μεταβιβαζόμενο ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, θὰ σχημάτιζε μιὰ μεγάλη πυρκαγιὰ ποὺ θ' ἀγκάλιαζε ὁλό-

κληρη τὴν Γερμανία..., πυρκαγιὰ ζωογόνο κατὰ τὴν πεποίθησή του, πυρκαγιὰ καταστρεπτικὴ κατὰ τοὺς ἀντιπάλους του, τοὺς ὀπαδοὺς τῶν πρωτοπορειακῶν ἰδεολογιῶν...

*
* *

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ αὐτή, τὸ ἔργο τοῦ ἱστορικοῦ τελειώνει. Τὸ ἔργο τοῦ βιογράφου ἀρχίζει...

Δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ κρίνουμε, νὰ ἐξηγήσουμε ὅλες τὶς πράξεις ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς ζωῆς τοῦ Χίτλερ τόσον ἀντικειμενικὰ ὅπως ἐκάναμε ἕως τώρα...

Τὰ γεγονότα πλέον, εἶναι τόσο πρόσφατα, καὶ τόσον δυσεξήγητα πολλὲς φορές. Θὰ ἔπρεπε νὰ πολιτικολογήσουμε, ἐὰν θέλαμε νὰ τὰ ἐξηγήσουμε, θὰ ἔπρεπε νὰ παραδεχθοῦμε τὶς ἀπόψεις τῶν ὀπαδῶν ἢ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χίτλερ. Θὰ παύαμε νὰ εἴμαστι ἀντικειμενικοὶ βιογράφοι... Θὰ γινόμαστε χιτλερικοὶ ἢ ἀντιχιτλερικοὶ ἀρθρογράφοι...

Ἕως τώρα *ἐκρίναμε* τὶς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου-Χίτλερ. Τὶς πράξεις τοῦ πανισχύρου Καγκελλαρίου πλέον θὰ τῆς *ἀφηγηθοῦμε* μόνο...

Ἂς κρίνουν οἱ ἀναγνῶστες μας...

ΙΣΤ΄

Ὁ Χίτλερ ἐπικρατεῖ...

Ἡ κυβέρνηση ἀρχίζει νὰ ἀμύνεται.— Ἡ νέα σημαία. — Τὰ «τάγματα ἐφόδου» ἱδρύονται καὶ... μάχονται!— 1922.— Τὰ αἱματηρὰ ἐπεισόδια τοῦ Κοβούργου.— Μάχες κομμουνιστῶν καὶ χιτλεριστῶν.

Ἀπὸ τῆς 24 Φεβρουαρίου, 1920, ὁ Χίτλερ, ἀναγνωριζόμενος ἀπ᾿ ὅλους πιὰ ὡς πραγματικὸς ἀρχηγὸς τοῦ νέου κόμματος, προχώρησε γοργὰ καὶ ἀποφασιστικὰ γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῶν ἰδεῶν του.

Οἱ συγκεντρώσεις ἄρχισαν νὰ γίνωνται τακτικώτερα ἀπὸ πρὶν — στὴν ἴδια αἴθουσα πάντα πού, κάθε φορὰ ἦταν καὶ πιὸ γεμάτη. Οἱ λόγοι τοῦ Ἀρχηγοῦ, στὴν ἀρχή, περιστρεφόνταν κυρίως στοὺς βαρεῖς ὅρους εἰρήνης ποὺ εἶχαν ἐπιβληθῆ στὴ Γερμανία μὲ τὴ συνθήκη τῶν Βερσαλλιῶν.

Ἀκολουθοῦσε τὸ ἀρχικό του πρόγραμμα, βλέπετε... Νὰ «ξυπνήση τὸ φιλότιμο» στοὺς Γερμανούς. Ὅσο περνοῦσε ὅμως ὁ καιρός, τόσο πιὸ εὔκολο τοῦ γινόταν αὐτό. Γιατὶ οἱ πραγματικὰ δυσβάστακτοι ὅροι τῆς εἰρήνης, εἶχαν φέρει μεγάλη δυστυχία στὴ χώρα... Καὶ καθὼς τὰ ἄλλα κόμματα, θεωρῶντας τὴν συνθήκη τῶν Βερσαλλιῶν ὡς ἀπόλυτα συνδεδεμένη μὲ τὴν Γερμανικὴ Δημοκρατία δὲν τολμοῦσαν νὰ τὴν θίξουν, τὰ πλήθη ἄρχισαν νὰ τρέχουν μ᾿ ἐνθουσιασμὸ στοὺς λόγους τοῦ Χίτλερ, τοῦ μόνου αὐτοῦ

πολιτικοῦ ποὺ εἶχε τὸ θάρρος νὰ καυτηριάζῃ τὴ ρίζα τῶν δεινῶν τους...

Καὶ ὁ Χίτλερ μιλοῦσε... Μιλοῦσε καὶ ἠλέκτριζε ὁλοένα καὶ περισσότερα πλήθη...

Τοὺς λόγους του τοὺς ἐξέδιδε καὶ σὲ μπροσοῦρες, τὶς ὁποῖες ἐμοίραζε παντοῦ. Τὰ προγράμματα ἐπίσης τοῦ νέου κόμματος, κομψοτυπωμένα τώρα πλέον, κυκλοφοροῦσαν εὐρύτατα...

Γρήγορα ὅμως ἀντελήφθη πὼς μὲ τὰ ἔντονα αὐτὰ μέσα τῆς προπαγάνδας δὲν ἐκέρδιζε τίποτα. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ξέρει τὴν ψυχολογία τοῦ κοινοῦ του, δὲν μπορεῖ συνεπῶς νὰ ρυθμίζῃ ἀναλόγως τὶς φράσεις τους, τὰ ἐπιχειρήματά του... Ὁ περισσότερος κόσμος ἐξ ἄλλου, τῶν λαϊκῶν τάξεων κυρίως καὶ τῶν ἀγροτικῶν, σπανίως διαβάζει... Καί, τέλος τὸ κυριώτερο ὅπλο τοῦ Χίτλερ ἦταν τὸ θεῖο δῶρο ποὺ εἶχε λάβει ἀπὸ τὴν φύση: ἡ εὐγλωττία του, ἡ ρητορική του δεινότης.

Γι᾽ αὐτὸ *μιλοῦσε* κυρίως... Καὶ συνήπαζε τὰ πλήθη.

«Ὕστερ᾽ ἀπὸ λίγο ὅμως ἐπείσθη ὁ Χίτλερ—γράφει ὁ Σάϊντ—ὅτι δὲν ἀρκεῖ ὁ λόγος γιὰ νὰ ἐνθουσιάσῃ τὸν λαό. Παίζει σπουδαῖο ρόλο καὶ ἡ *ὥρα* κατὰ τὴν ὁποίαν μιλεῖ ἕνας ρήτωρ.

Ἡ ἴδια διάλεξη, καμωμένη ἀπὸ τὸν ἴδιο ρήτορα, διαφορετικὴ ἐπίδραση ἐξασκεῖ στὶς δέκα τὸ πρωΐ, καὶ διαφορετικὴ στὶς δέκα τὸ βράδυ.

Στὴν ἀρχή, ὁ Χίτλερ, ἄπειρος ὅπως ἦταν, ὥριζε τὶς συγκεντρώσεις τοῦ κόμματός του τὸ πρωΐ. Μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες δημόσιες ἐμφανίσεις τοῦ κόμματός του, π. χ., τὴν ὥρισε στὶς δέκα τὸ πρωΐ μιᾶς Κυριακῆς, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ παρευρεθῇ ὅλος ὁ κόσμος. Ἡ μεγαλύτερη αἴθουσα τοῦ Μονάχου, ἡ «Μούνχενερ - Κὶντ - Κέλλερ» ἐγέμισε ἀσφυκτικά. Τὸ θέαμα τοῦ συνωστιζομένου πλήθους ἦταν πράγματι ἐπιβλητικό.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἐν τούτοις ὑπῆρξεν ἄθλιο.

Ὁ Χίτλερ ἐμίλησε ἐξ ἴσου καλὰ ὅπως καὶ τὶς ἄλλες φορές. Δὲν κατώρθωσεν ὡστόσο νὰ ἐνθουσιάσῃ τὸ κοινόν του.

Ἡ αἴθουσα παρέμεινε ψυχρή, ἀπελπιστικὰ παγερή.

Ἡ ἐπίδραση αὐτὴ τῆς ὥρας παίζει μεγάλο ρόλο παντοῦ. Πηγαίνετε νὰ δῆτε τὸ ἴδιο θεατρικὸ ἔργο, ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἠθοποιούς, σὲ ἀπογευματινὴ παράσταση καὶ σὲ ἑσπερινή. Ἡ ἐντύπωσή σας θὰ εἶναι τελείως διαφορετική. Ἕνα φὶλμ θὰ σᾶς αἰχμαλωτίσῃ πολὺ περισσότερο ἐὰν τὸ δῆτε τὸ ἀπόγεμμα, παρὰ ἐὰν τὸ δῆτε τὸ πρωΐ.

Τὸ κέντρο, ἐπίσης, ὅπου γίνεται μιὰ διάλεξη παίζει σπουδαῖο ρόλο στὴν ἐπιτυχία της. Ὑπάρχουν κέντρα στὰ ὁποῖα... εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνθουσιασθῇ κανείς...

Ὁ Χίτλερ τὰ διαισθάνεται ὅλ᾽ αὐτά. Καί, γιὰ νὰ τελειώσῃ ἀκόμη περισσότερο τὴν «τεχνική» ποὺ θὰ τὸν ὡδηγοῦσε στὴν ἐπιτυχία, στὸ 1919, στὸ 1920 καὶ στὸ 1921 ἐπήγαινε τακτικὰ σὲ διάφορες διαλέξεις φιλογογικές, καλλιτεχνικές, ἐπιστημονικές, πατριωτικές... Ἐννοοῦσε νὰ μελετήσῃ, νὰ ψυχολογήσῃ, νὰ «ἀνατάμῃ» τὸν λόγο τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἢ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ πλήθους σὲ κάθε διάλεξη...

Καὶ τὸ κατάφερε αὐτό.»

*
* *

Οἱ δημόσιες ἐμφανίσεις τοῦ κόμματος γίνονται λοιπὸν τώρα σὲ ὧρες βραδυνὲς καὶ σὲ κέντρα... ἐξακριβωμένως κατάλληλα. Ὁ Χίτλερ γνωρίζει ὁλοένα καὶ νέους θριάμβους. Οἱ ἀκροαταί του φανατίζονται ὁλοένα καὶ περισσό-

τερο. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐχθροί του ἀντιλαμβάνονται πῶς ἔχουν νὰ κάνουν μ' ἕναν ἐπικίνδυνο ἀντίπαλο...

Στὴν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ὁμιλίας τοῦ Χίτλερ γίνονται πολλὲς φορὲς συρράξεις μεταξὺ τῶν ἀντιφρονούντων ἀκροατῶν.

Ὁ Χίτλερ ζητεῖ τὴν βοήθεια τῆς ἀστυνομίας, ἀλλά... κανένας ἀστυνομικὸς δὲν ἐμφανίζεται. Ἢ κι' ἂν παρουσιάζεται κανένας, ἐπεμβαίνει μόνο καὶ μόνο γιὰ ν' αὐξήση περισσότερο τὴν σύγχιση...

Ὁ Χίτλερ τότε στρέφεται πρὸς τὴν Κυβέρνηση. Ζητεῖ τὴν ἐπέμβασή της. Ξέρει ποιοὶ εἶναι οἱ αἰώνιοι ταραξίαι. Ζητεῖ νὰ τοὺς ἐμποδίζουν τὴν εἴσοδο στὸ κέντρο του, ἀφοῦ ξέρει καλὰ πῶς ἡ κυβέρνηση δὲν θἆταν διατεθειμένη νὰ τοὺς συλλάβη προληπτικῶς πρὶν ἀπὸ κάθε συγκέντρωση.

Ἡ Κυβέρνηση ὅμως, ποὺ εἶναι ἐνθουσιασμένη γιὰ τὶς φασαρίες ποὺ γίνονται στὸ κέντρο τοῦ νέου κόμματος, ὄχι μόνο κωφεύει στὶς παρακλήσεις τοῦ Χίτλερ, ἀλλὰ μὲ τὴν δικαιολογία ὅτι.,. «κινδυνεύει ἡ τάξις», ἀπαγορεύει τὶς συγκεντρώσεις τοῦ κόμματός του.

Ὁ Χίτλερ, ἔτσι, ἀποφασίζει νὰ μὴν ἀπευθυνθῆ πλέον σὲ κανένα ἄλλα... νὰ ἐξασφαλίση μόνος του τὴν ἀπρόσκοπτο λειτουργία τοῦ κέντρου του.

Καὶ δημιουργεῖ δική του ἀστυνομία. Ἀστυνομία ἀπὸ νεαροὺς ἐθνικοσοσιαλιστάς, ποὺ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ριψοκινδυνεύσουν καὶ τὴν ζωή τους ἀκόμη γιὰ τὸ ἱερὸν ἰδεῶδες τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ.

* * *

Ἐν τῷ μεταξύ, γεννᾶται κι' ἕνα ἄλλο ζήτημα.

Τὸ νέο κόμμα πρέπει ν' ἀποκτήση ἕνα ἔμβλημα, ἕνα λάβαρο, μιὰ σημαία.

Ποιὰ σημαία θὰ μποροῦσε νὰ συμβολίση τὰ ἰδεώδη τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ;

Ὁ Χίτλερ διστάζει πολὺ ὡς ποὺ ν' ἀποφασίση.

Μιὰ μαύρη σημαία δὲν θἆταν κατάλληλη. Δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἠλεκτρίση τὰ πλήθη.

Μιὰ σημαία ἄσπρη, πάλι, θὰ ταίριαζε περισσότερο σέ... σύλλογο ἁγνῶν παρθένων, παρὰ σὲ κόμμα ἐπαναστατῶν.

Ὕστερ' ἀπὸ πολλοὺς δισταγμούς, τέλος πάντων, ὁ Χίτλερ ἀποφασίζει νὰ συνθέση μονάχος του τὸ ἔμβλημα τοῦ κόμματος: ἕνας ἄσπρος κύκλος ἔχοντας στὴ μέση ἕναν ἀγκυλωτὸ σταυρό, σὲ φόντο κόκκινο.

Ὅταν, τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1920, ἡ σημαία αὐτὴ ἔκανε τὴν πρώτη της ἐμφάνιση στοὺς δρόμους τοῦ Μονάχου, ὁ λαὸς τὴν ὑποδέχθηκε μ' ἐνθουσιασμό. Παραδέχθηκεν, ἔτσι, ὅτι ἦταν ἡ πραγματικὴ σημαία τοῦ ἐθνικοῦ γερμανικοῦ σοσιαλισμοῦ.

Διατηρῶντας τὰ χρώματα τῆς παληᾶς γερμανικῆς σημαίας — μαῦρο, ἄσπρο, κόκκινο — ὁ Χιτλερισμὸς ἔδειχνε πῶς σεβόταν τὸ παρελθόν. Τὸ κόκκινο συμβολίζει τὸν σοσιαλισμό, τὸ ἄσπρο τὴν ἐθνικιστικὴ τάση, καὶ ὁ ἀγκυλωτὸς σταυρὸς τὴν ἐργασία.

Ἡ σημαία αὐτὴ ἦταν ἀπαραίτητη, γιατὶ τὸ «κίνημα» ὁλοένα καὶ μεγαλώνει.

Στὰ 1920 γίνονται δυὸ συγκεντρώσεις τὴν ἑβδομάδα...

Κι' ὅταν, στὶς ἀρχὲς τοῦ 1921, ἡ Γερμανία ἀναγκάζεται ἀπὸ τὴ συμφωνία τῶν Παρισίων νὰ πληρώση 100 δυσεκατομμύρια, ὁ Χίτλερ ὠργανώνει ἀμέσως—στὶς 3 Φεβρουαρίου—ἕνα μεγάλο συλλαλητήριο διαμαρτυρίας.

Μεγάλα καμιόνια, σκεπασμένα μὲ τὶς σημαῖες τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος, διασχίζουν τὴν πόλι. Μέσα στὸ καθένα ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα αὐτὰ βρίσκονται καμμιὰ

δεκαριὰ ἄνθρωποι ποὺ μοιράζουν προγράμματα τοῦ κόμματος—καὶ ποὺ καλοῦν τοὺς πιστοὺς στὸ συλλαλητήριο.

Τὸ συλλαλητήριο πετυχαίνει ἐξαιρετικά. Ἐπὶ δυὸ ὧρες ὁ Χίτλερ μιλεῖ μπρὸς σ' ἕνα «φρενιτιῶν» πλῆθος 6.500 ἀνθρώπων.

Οἱ συγκεντρώσεις πλέον διαδέχονται ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, πολυπληθέστερες κάθε φορά.

Οἱ ἐχθροὶ ὅμως τοῦ Χίτλερ λυσσοῦν... Καὶ καραδοκοῦν νὰ παρουσιασθῇ μιὰ κατάλληλη εὐκαιρία γιὰ νὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον τῶν ὀπαδῶν τοῦ νέου κόμματος... γιὰ νὰ τοὺς συντρίψουν εἰ δυνατόν...

Ἡ εὐκαιρία αὐτή, ἐπρόκειτο νὰ τοὺς τὴν παρουσιάσῃ ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ, στὶς 4 Νοεμβρίου τοῦ 1921.

***

Τὴν ἡμέρα αὐτή, ὁ Χίτλερ εἶχεν ὠργανώσει μιὰ νέα συγκέντρωση τοῦ κόμματός του στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Χοφμπαρυχάουζ.

Ὅταν ἔφθασε ὅμως στὸν τόπο τῆς συγκεντρώσεως εἶδε ἀστυνομικοὺς νὰ ἐμποδίζουν τὴν εἴσοδο τῆς αἰθούσης στοὺς πολίτες, μὲ τὴν πρόφαση ὅτι ἡ αἴθουσα ἦταν γεμάτη ἀπὸ κόσμο...

Τί εἶχε συμβῆ ; Ἁπλούστατα : Ἡ αἴθουσα ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἐχθροὺς τοῦ κόμματος. Καὶ οἱ ὀπαδοί του συνωστίζονταν ἔξω...

Ἡ κατάσταση ἦταν ἐξαιρετικὰ σοβαρή.

Ὁ Χίτλερ συγκέντρωσε γύρω του τὴν «ὁμάδα ἐπιθέσεως» τοῦ κόμματος, καμμιὰ πενηνταριὰ νέους, καὶ τοὺς ἔβγαλε ἕνα σύντομο ἀλλὰ φλογερὸ λόγο.

— Σήμερα, γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ὁμὰς ἐπιθέσεως, τοὺς εἶπε, θὰ δείξῃ τί ἀξίζει. Σὲ λίγο θὰ μπῶ μέσα στὴν

αἴθουσα. Κανένας δὲν πρέπει νὰ φύγῃ ἀπὸ μέσα... παρὰ μόνον ἐπάνω σὲ φορεῖο. Μὲ τὴν παραμικρὴ διακοπὴ καὶ τὴν παραμικρὴ ἀποδοκιμασία, θὰ πέσετε πάνω στοὺς ἐχθροὺς μας... σύμφωνα μὲ τὸ παληὸ ρητὸ ποὺ λέει : «ἡ ἐπίθεση εἶναι ἡ καλύτερη ἄμυνα».

Ὕστερ' ἀπὸ τὸ σύντομο αὐτὸ λογίδριο, ὁ Χίτλερ μπῆκε μέσα στὴν αἴθουσα.

Ὅλα τὰ κεφάλια γύρισαν πρὸς τὸ μέρος του. Ἀντίκρυσε διάφορες φάτσες ἀπειλητικές, διάφορα μάτια φλογερὰ ἀπὸ τὸ μῖσος νὰ διευθύνωνται ἐπάνω του.

Ὁ Χίτλερ, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμία του ὥστόσο, προχώρησε ὥς τὸ κέντρο τῆς αἰθούσης, στηρίχθηκε στὸν τοῖχο, κι' ἄρχισε νὰ μιλῇ.

Καταλάβαινε πὼς περιστοιχιζόταν ἀπὸ ἐχθρούς. Ἀπὸ ἐχθροὺς ποὺ ἔπιναν ἀδιάκοπα μπύρα, καὶ ποὺ πλησίαζαν ὁλοένα καὶ περισσότερο τῆς καρέκλες τους κοντά του, κλείνοντάς τον ἔτσι σ' ἕναν ἀπειλητικὸ κλοιό.

Παρ' ὅλες τὶς διακοπές, ὁ Χίτλερ ἐμίλησε ἐπὶ μιάμιση ὥρα !

Κι' ἔξαφνα ξέσπασε ἡ θύελλα.

Κάποιος ὥρμησε πάνω σὲ μιὰ καρέκλα, κι' ἄρχισε νὰ φωνάζῃ :

— Ζήτω ἡ Ἐλευθερία.

Αὐτὸ ἦταν τὸ σύνθημα, φαίνεται.

Μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα ἡ αἴθουσα εἶχε μεταβληθῇ σὲ πεδίον μάχης. Δὲν ἔβλεπες παρὰ ἀνθρώπους ποὺ χτυπιόντουσαν, ποὺ οὔρλιζαν ἀπὸ τὴ λύσσα ἢ ἀπὸ τὸν πόνο, ποὺ πετοῦσαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο καρέκλες, ποτήρια μπύρας...

Ἡ «ὁμὰς τῆς ἐπιθέσεως», ὥς τόσο, ἐκτελοῦσε καλὰ τὸ καθῆκόν της. Οἱ τολμηροὶ νέοι σὰν λιοντάρια πέφταν

ἐπάνω στοὺς ἀντιπάλους τους. Καὶ ὁ Χίτλερ, ἀκλόνητος στὴ θέση του, τοὺς ἠλέκτριζε μὲ τὸ βλέμμα.

Ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας ἐβάσταξε ἡ τρομερὴ αὐτὴ σύρραξη.

... Οἱ ἀντίπαλοι, περὶ τοὺς 700 ἢ 800 ἔχουν διωχθῆ τέλος ἀπὸ τὴν αἴθουσα. Δὲν μένουν πλέον παρὰ ἐλάχιστοι, συγκεντρωμένοι σὲ μιὰ γωνιά.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὸ βάθος τῆς αἰθούσης, ἀκούγονται δυὸ πυροβολισμοί. Ἀπαντοῦν ἄλλοι. Εἶναι ἀδύνατον νὰ καταλάβη κανεὶς ποιὸς ρίχνει. Ἡ σύρραξη μεταβάλλεται σὲ πραγματικὴ μάχη. Ἡ «ὁμὰς ἐπιθέσεως» κάνει θαύματα πάλι... Ὕστερ' ἀπὸ πέντε λεπτὰ ἔχει ἀποκαταστήσει τὴν τάξη, γκρεμίζοντας κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα τοὺς τελευταίους ἐχθρούς.

Ὅταν ἐμάζεψαν τοὺς τραυματίες, ὁ πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως, ὁ Χέρμαν Ἔσσερ ἀνήγγειλε ὅτι «τὸ ἐπεισόδιο ἐθεωρεῖτο λῆξαν... κι' ὅτι ὁ Χίτλερ θὰ ἐσυνέχιζε τὸν λόγο του».

Ὁ Χίτλερ, πράγματι ἐξακολούθησε νὰ μιλῆ, καὶ μόνον ἀφοῦ ἐτελείωσε... παρουσιάσθηκε τέλος πάντων κάποιος χωροφύλακας πού, μὲ ὕφος περίτρομο καὶ ἀναστατωμένο, ἀνήγγειλεν ὅτι... διέλυε τὴν συνεδρίαση.

Ἀπὸ τότε, ὁπωσδήποτε, καθιερωθῆκαν ὁριστικὰ οἱ «Ὁμάδες ἐπιθέσεως» τὰ κατόπιν, δηλαδὴ ἐπὶ τὸ ἐπισημότερον, μετονομασθέντα σὲ «τάγματα μάχης».

*
* *

Τρεῖς ὑπῆρξαν οἱ σταθμοὶ ποὺ ἐπηύξησαν σημαντικὰ τὰ τάγματα μάχης.

Πρῶτον ἕνα συλλαλητήριο ποὺ ἔγινε τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1922, στὴν πλατεία τοῦ Βασιλέως, στὸ Μόναχο.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶχε ψηφισθῆ ἕνας νόμος εἰδικὸς γιὰ τὴν προστασία τῆς Δημοκρατίας. Ὁ νόμος αὐτὸς εἶχε θεωρηθῆ ἀνελεύθερος. Καὶ ὅλοι οἱ πατριωτικοὶ σύλλογοι ἀπεφάσισαν νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐναντίον του.

Ὁ Χίτλερ ἐκμεταλλεύθηκε τὴν κατάσταση αὐτή. Ὠργάνωσε ἀμέσως ἕνα συλλαλητήριο. Καὶ μίλησε ἐνώπιον 60.000 ἀκροατῶν!..

Ὅλες αὐτὲς οἱ χιλιάδες τοῦ κόσμου, κυριεύθῆκαν ἀπὸ ἕναν ἔξαλλο ἐνθουσιασμὸ ὅταν ἄκουσαν τὸν λόγο τοῦ Χίτλερ.

Ὁ ἐθνικοσοσιαλισμός, ἀπὸ τὴν στιγμὴ ἐκείνη, εἶχε κατακτήσει τὴ μᾶζα.

Δεύτερος σταθμός, ὑπῆρξε τὸ ταξεῖδι στὸ Κοβοῦργο ποὺ ἔγινε τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1922.

Διάφορες ἐθνικιστικὲς ὀργανώσεις τῆς πόλεως αὐτῆς εἶχαν ὀργανώσει μιὰ «γερμανικὴ ἡμέρα», καὶ ἐκάλεσαν τὸν Χίτλερ γιὰ νὰ μιλήση δημοσίᾳ.

Ὁ Χίτλερ, ἐπῆγε, μὲ ἰδιαίτερο τραῖνο, συνοδευόμενος ἀπὸ 800 ἄνδρες τῶν «ταγμάτων ἐφόδου».

Ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν τοῦ Κοβούργου, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν κομμουνισταί. Οἱ φιλήσυχοι ἀστοὶ τοὺς τρέμαν γιατί, στὴν οὐσία, δὲν ἀνεγνώριζαν οὔτε ἀρχές, οὔτε ἀστυνομία, καὶ ἔκαναν ὅτι τοὺς κατέβαινε.

Ὅταν πληροφορηθῆκαν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ φθάση στὴν πόλιν τους ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος, παρήγγειλαν στοὺς ὀργανωτὰς τῆς συγκεντρώσεως ὅτι καλὰ θὰ ἔκαναν νὰ εἰδοποιοῦσαν τὸν Χίτλερ νὰ μὴν παρήλαυνε ἐπισήμως ἀπὸ τοὺς δρόμους, μὲ τὶς σημαῖες καὶ τὰ λάβαρά του.

Οἱ ὀργανωταὶ τῆς «γερμανικῆς ἡμέρας» τρομοκρατημένοι, ἔτρεξαν στὸν σταθμὸ γιὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Χίτλερ, καὶ νὰ τοῦ ἀναγγείλουν, συγχρόνως, τὴν... ἀπαγόρευση τῶν κομμουνιστῶν.

Ὁ μέλλων Φύρερ ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια τους ἔμεινεν κατάπληκτος. Δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς του πῶς ἦταν δυνατὸν μιὰ ὁλόκληρη πόλη νὰ ὑφίσταται τόσο ἐξευτελιστικὰ τὸν ζυγὸ τῶν ὀπαδῶν τῆς ἀντεθνικῆς—κατὰ τὴ γνώμη του—μαρξιστικῆς ἰδεολογίας.

Καὶ διέταξε τὴν ἀκολουθία του, νὰ... ἀναπετάσσῃ τὶς σημαῖες, καὶ νὰ περάσῃ, μὲ ὕφος προκλητικό, μέσα ἀπὸ τοὺς κεντρικώτερους δρόμους.

Ἔξω ἀπὸ τὸ σταθμὸ ἦταν ἤδη συγκεντρωμένο ἕνα πλῆθος ποὺ δὲν ἔκρυβε τὶς ἐχθρικές του διαθέσεις. Ἡ ἠρεμία μάλιστα, καὶ ἡ ἀποφασιστικότης ποὺ ἦταν ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπα τῶν ἐθνικοσοσιαλιστῶν, ἐξενεύρισε τοὺς κομμουνιστὰς ἀκόμη περισσότερο.

Ἄρχισαν νὰ μουρμουρίζουν στὴν ἀρχή, νὰ βρίζουν κατόπιν.

Καὶ ἡ Χιτλερικὴ παρέλαση ἄρχισε.

Πρῶτος προχωροῦσε ὁ Φύρερ. Ἀκολουθοῦσαν οἱ σημαῖες, τὰ λάβαρα. Καὶ πιὸ πίσω, μὲ βῆμα στρατιωτικό, ἐβάδιζαν οἱ ἄνδρες τῶν ταγμάτων ἐφόδου.

— Κακοῦργοι!... Λησταί!... Παλιάνθρωποι!... τοὺς φωνάζαν ἀπὸ παντοῦ.

Αὐτοί, ἀντὶ γι' ἄλλη ἀπάντηση, ἄρχισαν... νὰ παίζουν τὸν ἐθνικοσοσιαλιστικὸ ὕμνο.

Οἱ σοσιαλισταί, τότε, δὲν μπόρεσαν πιὰ νὰ συγκρατηθοῦν. Ἄρχισαν νὰ ρίχνουν στοὺς ἀντιπάλους τους πέτρες, κοτρώνια, παλιὰ σιδερικὰ—ὅ,τι βρίσκαν...

Ἀλλὰ κι' οἱ Χιτλερικοὶ δὲν ἔμειναν ἀργοί. Ἀντεπετέθησαν. Καὶ ἡ σύρραξη ἐπῆλθε...

Ὕστερ' ἀπὸ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας... δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἕνας κομμουνιστὴς στὸν δρόμο!

Τὰ «τάγματα ἐφόδου» εἶχαν κάνει πάλι τὸ θαῦμα τους.

Τὴν ἑπομένη, ουνισταὶ ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ χωνέψουν ἀκόμη τὴν ἥττα τους, ἀφοῦ ἀπηύθυναν μιὰ γενικὴ διαμαρτυρία στὶς διεθνεῖς ὀργανώσεις τῶν ὁμοϊδεατῶν τους, ἀνήγγειλαν ὅτι στὴν μιάμιση θὰ ἔκαναν μιὰ μεγάλη ἀντιδιαδήλωση γιὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐναντίον τῆς «ληστρικῆς αὐτῆς ὁμάδος ποὺ εἶχε εἰσδύσει στὴν πόλη γιὰ νὰ τὴν τρομοκρατήσῃ»— ἐναντίον τοῦ Χίτλερ καὶ τῶν ὀπαδῶν του, δηλαδή.

Πρῶτος καὶ καλλίτερος, στὸν τόπο τῆς συγκεντρώσεως τῶν κομμουνιστῶν, βρισκόταν... ὁ Χίτλερ μὲ τοὺς ἀνθρώπους του.

Τοῦ κάκου ὅμως περίμενε τὶς «δέκα χιλιάδες» τῶν ἐχθρῶν του γιὰ νὰ μετρηθῇ μαζί τους.

Δὲν προσῆλθαν παρά... καμμιὰ ἑκατοστή, ποὺ καὶ αὐτοί, μόλις ἀντίκρυσαν τὸν ἀγκυλωτὸ σταυρό, ἐθεώρησαν καλὸ νὰ ἐξαφανισθοῦν.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἦταν ἐνθουσιασμένος. Ἀνέπνεε τέλος πάντων... Μὲ θριαμβευτικὲς κραυγὲς συνώδευσε τὸν Χίτλερ ὥς τὸ τραῖνο.

Ἐκεῖ ὅμως... οἱ ὑπάλληλοι τοῦ σιδηροδρόμου ἀνήγγειλαν στὸν Χίτλερ ὅτι τὸ τραῖνο δὲν θἄφευγε!

—Πολὺ καλά, ἀπήντησεν ὁ Χίτλερ. Θὰ βρῶ ἐγὼ μηχανικοὺς γιὰ νὰ ὁδηγήσουν τὸ τραῖνο. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μου ξέρουν καλὰ τὴ δουλειὰ αὐτή. Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ ὅμως, θὰ πάρω μαζί μου τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ ἐδῶ κομμουνιστικοῦ κόμματος... Ἔτσι, τοὐλάχιστον, ἂν συμβῇ κανένα δυστύχημα στὸ δρόμο, θὰ πᾶμε... παρέα στὸν ἄλλο κόσμο!

Ὕστερ' ἀπὸ τὴν δήλωση αὐτή, οἱ σιδηροδρομικοὶ ὑπάλληλοι ἐθεώρησαν καλό... ν' ἀναθεωρήσουν τὴν ἀπόφασή τους καὶ νὰ δεχθοῦν νὰ ὁδηγήσουν τὸ τραῖνο...

Κι᾽ ἔτσι στὸ Κοβοῦργο, ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς ἔδειξε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν πυγμή του.

* * *

Τρίτος σταθμός, τέλος τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ εἶναι ἡ 27 Ἰανουαρίου τοῦ 1923.

Τὴν ἡμέρα αὐτή, οἱ ἐθνικοσοσιαλισταί, σὲ μιὰ δημοσία συγκέντρωση ποὺ ἔκαναν, ἐφόρεσαν γιὰ πρώτη φορὰ τὴ στολή τους!...

ΙΖ΄

Ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ Δικτάτωρ.

1923—Χίτλερ, Λούντερτορφ, Φὸν Κὰρ—Ὁ Χίτλερ συλλαμβάνεται καὶ ἡ περιουσία τοῦ κόμματος δημεύεται—«Μάϊν Κάμπφ».—Διαδόσεις καὶ θρῦλοι—Τὸ «μέτωπο τοῦ Χάρτσμπουργ»—1928—1932: Ὁ Χίτλερ νικᾷ στὶς ἐκλογὲς—Χίντεμπουργκ καὶ Χίτλερ—Ἡ πυρκαγιὰ τοῦ Ράϊχσταγ—1933: νέα νίκη τοῦ Χιτλερισμοῦ—Ἡ ἀντίδραση τῶν φίλων...

Στὰ 1923 ἔλαβε χώραν, στὴ Γερμανία, τὸ τρομερὸ ἐκεῖνο κατρακύλισμα τοῦ μάρκου.

Γιὰ πρώτη φορὰ στὰ χρονικὰ τοῦ κόσμου ἡ ἀνεργία ἔφθασε τὰ δυὸ ἑκατομμύρια ἀτόμων σὲ μιὰ μόνο χώρα!

Ἡ δυστυχία, ἡ πεῖνα καὶ ἡ φτώχεια ἔκανε τὰ πλήθη ν᾽ ἀλλοφρονοῦν... Ζητοῦσαν νὰ θεοποιήσουν κάποιον—ἐκεῖνον ποὺ θὰ τοὺς ἔσωζε ἀπὸ τὴν ἀφόρητη αὐτή κατάσταση, ποὺ θὰ τοὺς ἔβγαζε ἀπὸ τὸν γκρεμὸ μέσα στὸν ὁποῖον εἶχαν πέσει.

Ὁ Χίτλερ κατάλαβε πὼς εἶχε φθάσει ἡ στιγμὴ νὰ κάμη ἕνα πραξικόπημα στὸ Μόναχο—τὸ πραξικόπημα ποὺ ὀνειρευόταν ἐπὶ τόσο καιρό...

Τὰ τάγματα ἄλλωστε, τὰ εἶχε τελειοποιήσει ἐν τῷ μεταξύ. Ἀπετελοῦντο ἀπὸ 20.000 ἐνόπλους ἄνδρες. Ἦσαν μιὰ δύναμη σεβαστὴ—καὶ ἐπίφοβη—στοὺς κυβερνῶντας. Μποροῦσε νὰ βασίζεται σ᾽ αὐτά.

᾿Εθεώρησε καλύτερον ὅμως, νὰ συνεννοηθῇ προηγουμένως, μὲ τὸν Λούντεντορφ — ποὺ ἦταν τὸ ἴνδαλμα, πάντοτε, τῶν γερμανῶν — καθὼς καὶ μὲ τὸν ἐκπρόσωπο τῆς νομίμου κυβερνήσεως, τὸν Φὸν Κάρ. Τοὺς ἐζήτησε νὰ ἐγκαθιδρύση στρατιωτικὴ δικτατορία στὴν Βαυαρία.

῾Ο Λούντεντορφ καὶ ὁ φὸν Κὰρ συμφωνῆσαν στὴν ἀρχή. ῞Οταν, ὅμως, ἀντελήφθησαν τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς τοῦ Χίτλερ, ποὺ ἦταν νὰ καθυποτάξῃ ὁλόκληρη τὴ Γερμανία, ἄρχισαν νὰ διαφωνοῦν μαζί του.

Τοῦ ἐξέφρασαν τοὺς φόβους τους ὅτι δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ σεβασθῇ τὴ νομιμότητα ὥς τὸ τέλος, ὅπως τοὺς εἶχεν ὑποσχεθῇ...

Αὐτὸ περίμενε κι᾽ ὁ Χίτλερ, γιὰ νὰ τοὺς ἀποδείξῃ... ὅτι εἶχαν δίκηο!

Μὲ τὸ πιστόλι στὸ χέρι, ἀνάγκασε τὸν Φὸν Κὰρ ν᾽ ἀναγνωρίση τὴ δικτατορία τοῦ κόμματος, καὶ νὰ ὑπογράψῃ τὴν ἀκόλουθη διακήρυξη πρὸς τὸν γερμανικὸ λαό:

«῾Η κυβέρνηση τῶν ἐγκληματιῶν τοῦ Νοεμβρίου (τὸν Νοέμβριο εἶχε γίνει μιὰ ἐξόρμηση τοῦ κόμματος ποὺ εἶχε χτυπηθῇ μὲ τὴν ἀστυνομία) εἶναι ἔκπτωτη ἀπὸ σήμερα.

«Σχηματίσθηκε μιὰ προσωρινὴ ἐθνικὴ κυβέρνηση, ποὺ περιλαμβάνει τὸν στρατηγὸ Λούντεντορφ, τὸν ᾿Αδόλφο Χίτλερ, τὸν φὸν Κάρ, τὸν στρατηγὸ φὸν Λάσσωφ καὶ τὸν συνταγματάρχη φὸν Ζάϊσερ.»

῾Ο φὸν Κὰρ ὅμως, τὸ «φυσοῦσε καὶ δὲν κρύωνε» γιὰ τὸ πάθημά του. Καὶ μόλις ὁ Χίτλερ ἐνθουσιασμένος γιατὶ τέλος πάντων θἄβαζε «τὸ πόδι του» στὴν κυβέρνηση, ἑτοιμαζόταν νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχή... βρέθηκε ἀντιμέτωπος μὲ τὶς βαυαρικὲς λόγχες!

῾Ο φὸν Κὰρ εἶχε καλέσει σὲ βοήθειά του ὅλα τὰ βαυαρικὰ στρατεύματα!

᾿Επακολούθησε σωστὴ μάχη. Τὰ τάγματα ἐφόδου δὲν ἐννοοῦσαν νὰ ὀπισθοχωρήσουν τόσο εὔκολα, τώρα ποὺ εἶχαν φθάσει στὸ τέρμα...

᾿Αλλοίμονον ὅμως... ῾Ο Χίτλερ ἀντελήφθη σὲ λίγο πὼς εἶχεν ὑπερτιμήσει τὶς δυνάμεις του... ῾Η μάχη κατέληξε στὴν συντριπτική του ἧττα. ῾Η τυχοδιωκτικὴ ἀπόπειρά του πήχθηκε στὸ αἷμα...

῾Ο Χίτλερ συνελήφθη, κατεδικάσθη σὲ πέντε χρόνια εἱρκτή, τὸ κόμμά του διαλύθηκε καὶ ἡ περιουσία του δημεύθηκε...

῏Ηταν ἡ 9 Νοεμβρίου 1923—῾Ημέρα ποὺ θεωρεῖται ἀποφρὰς ἀπὸ τὸν ᾿Εθνικοσοσιαλισμό...

Στὴν πλατεία ὅπου ἔλαβε χώραν ἡ μάχη καὶ ὅπου ἔπεσαν τὰ πρῶτα θύματα τοῦ ᾿Εθνικοσοσιαλισμοῦ, σήμερα κτίζεται ἐκκλησία.

* * *

᾿Εκεῖ, στὴ φυλακή του, ὁ Χίτλερ ἔγραψε στὰ 1924 τὸ κεφαλαιῶδες ἔργο του, ποὺ τὸ τιτλοφορεῖ «῾Ο ἀγών μου».— «Mein Kampf —.

Δὲν ἔμεινε φυλακισμένος ὅμως πολὺν καιρό. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1924 πῆρε ἀμνηστεία.

Μόλις βγῆκε ἀπὸ τὴ φυλακή, ἡ πρώτη του δουλειὰ ἦταν ν᾽ ἀρχίσῃ τὴν ἀνασύσταση τοῦ κόμματός του. ῾Ως συνεργάτη του ἐπῆρε τὸν στρατάρχη Λούντεντορφ, ποὺ ζητοῦσε κι᾽ αὐτὸς νὰ ὑποστηρίξῃ μιὰ νέα πολιτικὴ κατεύθυνση.

Μποροῦσε ὅμως ὁ Χίτλερ νὰ μονιάσῃ μ᾽ ἕναν ἄλλον συναρχηγό; Σὲ λίγο ἄρχισε νά... μὴ χωνεύῃ τὸν Λούντενρορφ. Οἱ ἀντιδραστικὲς καὶ ἀντικαθολικὲς ἰδέες τοῦ στρατάρχου τοῦ ἔδιναν στὰ νεῦρα... Καταλάβαινε πὼς μὲ τέτοιες ἰδέες δὲν θὰ μποροῦσε νὰ κατακτήσῃ τὸν γερμανικὸ λαό.

Στὰ 1928, ὁ Χίτλερ ἔδωσε στὸ κόμμα του — ἐπισή-

μως πλέον — τὴν ὁριστικὴ μορφή του. Τὸ ὠνόμασε: «Ἐθνικοσοσιαλιστικὸ γερμανικὸ ἐργατικὸ κόμμα.» (National - Sozialistische Deutsche - Arbeiter - Partei) καὶ ἀποχωρίσθηκε ἀπὸ τὸν Λούντεντορφ.

Οἱ ἐχθροί του ἰσχυρίζονται — εἴπαμε ὅτι, στὴν πρόσφατη αὐτὴ περίοδο, πρέπει νὰ δυσπιστοῦμε πρὸς κάθε πληροφορία—ὅτι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Χίτλερ ἦρθε σὲ συνεννόηση μὲ διαφόρους βαθυπλούτους βασιλεῖς τῆς βιομηχανίας ὅπως ὁ Κρούπ, ὁ Τόσσον, ὁ Ραΐχλιγκ, ὁ Ζίμενς..., καὶ ἀφοῦ τοὺς ὑποσχέθηκε μυστικὰ ὅτι ἐν περιπτώσει καταλήψεως τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸ κόμμα του δὲν θὰ ἔκανε τίποτα ἐναντίον τοῦ καπιταλισμοῦ, τοὺς ἀπέσπασε μεγάλα χρηματικὰ ποσά...

Ὁπωσδήποτε, στὰ 1930, τὸ μάρκο ἄρχισε νὰ κατρακυλάη καὶ πάλι. Οἱ τράπεζες ἄρχισαν νὰ χρεωκοποῦν, ἡ φτώχεια νὰ μαστίζη τὰ πλήθη...

Ἡ ἐπιτυχία, ἔτσι, σ' ἕναν δημαγωγὸ ἦταν ἐξασφαλισμένη. Καὶ ὁ Χίτλερ, στὶς ἐκλογὲς τοῦ 1930 ἐπῆρε ἑξήμισυ ἑκατομμύρια ψήφους!

Ἑκατὸν ἑφτὰ «φαιοχίτωνες» βουλευταὶ μπῆκαν στὸ Ράϊχσταγ.

Ὁ Χίτλερ δὲν ἐσκόπευε βέβαια νὰ πολιτευθῇ κοινοβουλευτικῶς. Ξέρουμε τὶ γνώμη εἶχε γιὰ τὸ κοινοβούλιο, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ παρακολουθοῦσε τὶς συνεδριάσεις τῆς αὐστριακῆς βουλῆς... Γι' αὐτό, οἱ βουλευταί του εἶχαν λάβει τὴν ἐντολὴ νὰ «παραλύσουν» τὴν νομοθετικὴ ἐργασία τῆς Βουλῆς, γιὰ νὰ προετοιμάσουν τὰ πνεύματα στὴν ἀνακήρυξη τῆς Δικτατορίας—πρᾶγμα ποὺ ἔκαναν ἄλλωστε.

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1931, ὁ Χίτλερ, ὁ Φρὶκ καὶ ὁ Γκαῖριγκ—ἀρχηγοὶ πλέον τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ—ἔδωσαν τὸ χέρι τους στοὺς ἡγέτες τοῦ «ἐθνικοῦ μοναρχικοῦ» κόμματος Χούγκεμπεργκ καὶ Σέλντε ποὺ εἶχε μεγάλη οἰκονομικὴ δύναμη καὶ πολιτικὴ πεῖρα.

Ἡ συμφωνία αὐτή, ἡ γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα «μέτωπο τοῦ Χάρτσπμπουργκ» ἐνίσχυσε σημαντικὰ καὶ τὰ τάγματα ἐφόδου, ἑνωθῆκαν μὲ τοὺς «χαλυβδοκράνους τοῦ Σέλντε.

Οἱ δύο ἰσχυρὲς αὐτὲς ὀργανώσεις γιόρτασαν τὴν ἕνωσίν τους μὲ μιὰ κοινὴ διακήρυξη ποὺ ἔστειλαν στὸν Πρόεδρο τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας:

«Ἐξορκίζουμε τὸν πρόεδρο Χίντεμπουργκ, ἔγραφαν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκλεκτός μας, ν' ἀνταποκριθῇ στὴν ἔντονο ἔκκληση ἑκατομμυρίων Γερμανῶν, παλαιῶν πολεμιστῶν καὶ τῆς νεότητος καὶ νὰ ἐπιφέρῃ καθεστωτικὴ μεταβολὴ συγκροτῶντας μιὰ κυβέρνηση καθαρῶ, ἐθνική. Μπάϊτ-Χάρτσμπουργκ, 10 Ὀκτωβρίου 1931.»

* * *

Στὶς ἐκλογὲς τῆς 21 Ἰουλίου 1932, τὸ Χιτλερικὸ κόμμα κέρδισε μιὰ περιφανῆ νίκη.

Ἀπὸ τὰ 37 ἑκατομμύρια ψηφοφόρων, τὰ 14 ἑκατομμύρια—δηλαδὴ τὰ 38%—ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ Χίτλερ!

Στὸ Ράϊχσταγ μπῆκαν αὐτὴ τὴ φορὰ 230 φαιοχίτωνες βουλευταί. Ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμός, οὐσιαστικά, εἶχε νικήσει. Ὁ πρόεδρος Χίντεμπουργκ, ποὺ ἕως τότε ἐθεωροῦσε τὸν Χίτλερ ὡς ἕνα πολιτικὸ τυχοδιώχτη, ἀναγκάσθηκε... ν' ἀλλάξῃ γνώμη γι' αὐτόν.

Τὸν ἐδέχθηκε ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ καγκελλαρίου Φὸν Λάπεν.

Ἡ συνέντευξη αὐτὴ ὑπῆρξε δραματική. Γιατὶ ὁ Χίντεμπουργκ ἀντιλαμβανόταν ὅτι ἡ ἀνάθεσις τῆς ἀρχῆς στὸν Χίτλερ, θὰ ἐσήμαινε τὴν τελειωτικὴ ὑποδούλωσι τῆς Γερμανίας στὶς δικτατορικὲς τάσεις τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος.

—Εἴσαστε διατεθειμένος, ἐρώτησε τὸν Χίτλερ ὁ γηραιὸς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, νὰ δεχθῆτε νὰ μετάσχετε στὴν κυβέρνηση ὑπὸ τὸν κ. καγκελλάριο Φόν Πάπεν;... Θὰ μπορέσετε, φυσικά, νὰ πάρετε ὡς συνεργάτες σας ὅλους τούς κορυφαίους τοῦ κόμματός σας...

Ὁ Χίτλερ, χωρὶς νὰ διστάσῃ καθόλου, ἀπήντησε:

—Τὴν ἀρχή, τὴ δέχομαι. Ὅλη τὴν ἀρχὴ ὅμως! Ὅλη τὴν κυβέρνηση. Χωρὶς κανένα περιορισμό!

Ὁ Χίντεμπουργκ πειράχθηκε ἀπὸ τὰ λόγια αὐτά. Καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ καμμιὰν ἀπάντηση στὸν Χίτλερ, ἔφυγε ἀπὸ τὴν αἴθουσα.

Ἡ συζήτηση εἶχε λάβει τέλος...

***

Στὶς ἐκλογὲς τῆς 6 Νοεμβρίου 1932, ὁ Χίτλερ τὴν ἔπαθε. Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα δὲν κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ παρὰ τὰ 33°/₀ τῶν ψηφοφόρων.

Τὸ πιὸ ἐπικίνδυνο σημεῖο ὅμως γιὰ τὰ ἀστικὰ κόμματα, ἦταν πὼς τὸ ποσοστὸ ποὺ εἶχε χάσει ὁ Χίτλερ, τὸ εἶχε κερδίσει ὁ κομμουνισμός. Τὸ ποσοστό του, ἀπὸ 14°/₀ εἶχε φθάσει στὰ 17°/₀.

Ἡ κατάσταση ὅμως ἔπαιρνε ἔτσι μιὰ ἐπίφοβη μορφή. Μπρὸς στὸν κίνδυνο τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ κομμουνισμοῦ, πού, μαζὶ μὲ τοὺς σοσιαλδημοκράτας διέθετε τὰ 38°/₀ τῶν ψήφων, ὁ Χίνδεμπουργκ ἀναγκάστηκε νά.... ξεθυμώσῃ, νὰ καλέσῃ τὸν Χίτλερ καὶ ν᾽ ἀποφασίσουν νὰ κάνουν ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις...

Ὁ Χίντεμπουργκ ἐμπιστεύθηκε τὴν προεδρία τῆς κυβερνήσεως στὸν Χίτλερ, ὁ ὁποῖος πάλι, εἰς ἀντάλλαγμα, ὑποσχέθηκε νὰ σεβασθῇ τὴ νομιμότητα καὶ ὡρκίσθηκε στὸ σύνταγμα τῆς Βεϊμάρης:

—«Ὁρκίζομαι ὅτι θὰ διαθέσω ὅλες μου τὶς δυνάμεις γιὰ νὰ διαφυλάξω τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ράϊχ, καὶ ὅτι θὰ πράξω τὸ καθῆκον μου κατὰ τρόπον ἀμερόληπτο καὶ δίκαιο ἀπέναντι ὅλων!».

Ἦταν φανερὸ ὅτι ἡ μεγαλοαστικὴ τάξις, ποὺ χρηματοδοτοῦσε ἀναφανδὸν τὸ κόμμα τοῦ Χίτλερ ὕστερ᾽ ἀπὸ τὴ συμφωνία ποὺ εἶχε κλίσει μαζί του, προετοίμαζε σιγὰ-σιγὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴ παράδοση τῆς ἐξουσίας σ᾽ αὐτόν.

Τὴν 1 Φεβρουαρίου τοῦ 1933, ὁ πρόεδρος Χίντεμπουργκ, μὲ τὴν πρόφαση ὅτι δὲν ἦταν δυνατὸς ὁ σχηματισμὸς βιωσίμου πλειοψηφίας, διέλυσε τὸ Ράϊσταγ — ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Συντάγματος — καὶ προεκήρυξεν ἐκλογές.

Εἶναι πρωτοφανεῖς οἱ τρομοκρατικὲς μέθοδοι ποὺ χρησιμοποίησεν ὁ Χίτλερ, στὴν περίπτωση αὐτή, γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ. Ὁ συνεργάτης του καὶ ὑπουργός του—τότε—Γκαῖριγκ, ἐκοινοποίησε μιὰ ἐγκύκλιο πρὸς τὴν ἀστυνομία διὰ τῆς ὁποίας διέταξε, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, ν᾽ ἀφίνουν τὶς ὀρδὲς τῶν ταγμάτων ἐφόδου καὶ τῶν χαλυβδοκράνων νὰ κάνουν ὅτι θέλουν, καὶ νὰ καταπνίγουν στὸ αἷμα ἐν ἀνάγκῃ κάθε κίνηση τῶν μαρξιστῶν!

Ἡ ἐπιτυχία τῶν σοσιαλδημοκρατῶν ἦταν ἔτσι ἐξασφαλισμένη. Ὁ Χίτλερ ὅμως ἤθελε νὰ τὴν συνδυάσῃ μὲ τὴν συντριβὴ τῶν ἀντιπάλων του, τῶν κομμουνιστῶν. Καὶ τὴν 5 Φεβρουαρίου τοῦ 1933, πέντε μέρες πρὶν ἀπὸ τὶς ἐκλογές, ἔπιασε φωτιὰ τὸ Ράϊσταγ...

Ὁ Χίτλερ ἀπέδωκε τὸν ἐμπρησμὸ—ποὺ ἦταν ἔργο δικό του, καὶ τοῦ Γκαῖριγκ ὅπως πιστεύουν οἱ ἀντίπαλοί του καὶ ὅπως... ἔχει ἀποδειχθῆ σχεδόν, δυστυχῶς—στοὺς κομμουνιστάς. Ἔτσι, βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ...

Ἐπανέλαβε, δηλαδή, ἐν μικρογραφίᾳ καί... τηρουμέ-

νων τῶν σχετικῶν ἀποστάσεων, ὅτι εἶχε κάνει ὁ Νέρων κατὰ τὴν πυρκαγιὰ τῆς Ρώμης, μὲ τοὺς δυστυχισμένους Χριστιανούς...

Ὁ Χίτλερ συνέλαβε ὅλους τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν μαρξιστῶν καὶ τῶν σοσιαλδημοκρατῶν, ἔκλεισε τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ τῶν δυὸ μαρξιστικῶν κομμάτων, ἀνέστειλε τὴν ἰσχὺ τῶν ἄρθρων τοῦ συντάγματος περὶ τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας—τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, τοῦ συνέρχεσθαι, τοῦ ἀπαραβιάστου τῶν ἐπιστολῶν, ἐθέσπισε τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους, κτλ.

Ὅταν ὁ Χίτλερ ἐτόλμησε γιὰ νὰ ἐπισημοποιήση τρόπον τινὰ τὴν κατηγορία του ἐναντίον τῶν κομμουνιστῶν, νὰ δικάση κάποιο ἐλεεινὸ ὑποκείμενο ποὺ εἶχεν ἐξαγοράσει γιὰ νὰ ὑποκριθῆ τόν... κομμουνιστὴ καὶ νὰ ὁμολογήση τὴν ἐνοχὴ τοῦ κόμματος, οἱ κομμουνισταὶ τοῦ Λονδίνου ἔκαναν μιὰ *ἀντιδίκη* στὴν ἀγγλικὴ πρωτεύουσα. Κατὰ τὴν ἀντιδίκη αὐτή, ἀπ' τὴν ὁποίαν παρήλασαν ὡς μάρτυρες πρόσωπα ἀπολύτως ἀξιόπιστα — καὶ ποὺ δὲν ἔγινε, βέβαια, μέσα σὲ μιὰ καταθλιπτικὴ ἀτμόσφαιρα τρομοκρατίας, ὅπως ἡ δῆθεν «δίκη» τῶν ἐμπρηστῶν τοῦ Ράϊχσταγ ἀπὸ τὸν Χίτλερ—ἀπεδείχθη ὅτι ὁ Χίτλερ ἦταν ὁ πραγματικὸς ἐμπρηστής.

Ἀλλὰ κι' ἂν ἔμενε ἀκόμη καμμιὰ ἀμφιβολία γι' αὐτό, διαλύθηκε κι' αὐτὴ ὅταν βρέθηκε ἡ διαθήκη τοῦ τέως φίλου του καὶ ὀπαδοῦ του Ἔρνστ, τὸν ὁποῖον ἐδολοφόνησε ἀργότερα, ὅπως θ' ἀφηγηθοῦμε παρακάτω. Ὁ Ἔρνστ, πέρ' ἀπὸ τὸν τάφο, κατηγοροῦσε τὸν ἀρχηγό του—καὶ τὸν ἑαυτό του μαζὶ—γιὰ τὸ ἀποτρόπαιο ἐκεῖνο ἔγκλημα...

Ὁπωσδήποτε, ἐκεῖνο ποὺ εἶχεν ἐπιζητήσει ὁ Χίτλερ τὸ κατάφερε: Ἔθεσε τοὺς κομμουνιστὰς ἐκτὸς νόμου, καὶ ἐτρομοκράτησε τοὺς σοσιαλιστάς...

Κανένας δὲν θὰ μποροῦσε πιὰ ν' ἀντιταχθῆ στὴν παντοδυναμία!...

Κι' ἔτσι, ὁ Χίτλερ, ἀφοῦ ἐκινητοποίησε καὶ τὶς 800.000 τῶν ὀπαδῶν του «πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως» δῆθεν... ἐκέρδισε τὶς ἐκλογὲς τοῦ 1933—μ' ἕνα ποσοστὸ 44% μονάχα ἐπὶ τῶν ψήφων ἐν τούτοις, πού, μαζὶ μὲ τὸ ποσοστὸν 8% τῶν συμμάχων του, τοῦ δίναν τὴν πολυπόθητη πλειοψηφία!

* * *

Στὶς 21 Μαρτίου τοῦ 1933 συνῆλθε τὸ νέο Ράϊχσταγ. Μὲ ψήφους 441 ἐναντίον 94 (ὑπῆρξαν, βλέπετε, κι' ἐνενῆντα τέσσερες τολμηροὶ ποὺ τὸν κατεψήφισαν) ἐψήφισε ἕνα νόμο διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Χίτλερ ἐξουσιοδοτεῖτο ἐπὶ μιὰ τετραετία νὰ προβαίνη σὲ νομοθετικὰ ἔργα καὶ νὰ τροποποιήση ὥς καὶ τὸ σύνταγμα ἀκόμη ἂν ἤθελε...

Ὁ Χίτλερ, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, εἶχεν ἀνακηρυχθῆ δικτάτωρ τῆς Γερμανίας.

Κάθε θέλησή του ἦταν νόμος. Ποιὸς θὰ τολμοῦσε ν' ἀντιταχθῆ στὸν Φύρερ;...

Οἱ κομμουνισταί, ὅπως εἴπαμε, εἶχαν ἐκλείψει ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς Γερμανίας. Ἡ περιουσία τῶν κομμάτων τους εἶχε δημευθῆ· τὰ ἐργατικὰ συνδικάτα εἶχαν διαλυθῆ, οἱ ἀντίπαλοί του ἀρχηγοὶ τῶν δημοκρατικῶν κομμάτων εἶχαν ἐγκλεισθῆ μέσα σὲ ἀπαίσια «στρατόπεδα συγκεντρώσεως» ὅπου ζοῦσαν μιὰ ζωὴ τυραννισμένη καὶ μαρτυρική, ποὺ τοὺς ὡδηγοῦσε πρὸς τὸ θάνατο.

Τέλος, ὁ Γκαῖριγκ διωρίσθηκε πρωθυπουργὸς τῆς Πρωσσίας, διὰ νόμου δέ... ἀπηγορεύθη σ' ὅλη τὴ Γερμανία ἡ ὕπαρξις ὁποιουδήποτε ἄλλου κόμματος ἐκτὸς τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ...

Κανένας δὲν μποροῦσε νὰ συγκρατήση πλέον τὸν Χίτλερ καὶ τοὺς πρωτεργάτας τοῦ κινήματός του στὸν δρόμο ποὺ εἶχαν πάρει.

Ἐννοοῦσαν νὰ βγάλουν «τὸ ἄχτι τους» ἐναντίον καθενὸς ποὺ φαντάζουνταν ὅτι θὰ μποροῦσε ν᾽ ἀντιδράση στὶς ἀρχὲς τοῦ κόμματός των.

Μετὰ τοὺς κομμουνιστὰς στόχος τῶν χιτλερικῶν ἔγιναν οἱ Ἑβραῖοι. Μυστηριακὸ σκοτάδι σκεπάζει ἀκόμη τὴν ἐξαφάνιση πολλῶν ἀπ᾽ αὐτούς. Οἱ Ἑβραῖοι εἶχαν κηρυχθῆ σὲ διωγμό. Καί, ὥς καὶ τὰ βιβλία ἀκόμη συγγραφέων ποὺ εἶχαν δοξάσει τὸ ὄνομα τῆς Γερμανίας—ὅπως τοῦ Χάϊνε, τοῦ Ἀϊνστάϊν, τοῦ Φρόϋντ, τοῦ Τόλλερ, τοῦ Μάν, τοῦ Μάρξ, τοῦ Ἔγκελς, τοῦ Σπινόζα, τοῦ Λασσάλ, τοῦ Μπέμπελ, τοῦ Κίς, τοῦ Λοῦντβιχ — καῆκαν «πρὸς... στιγματισμόν», γιατὶ οἱ συγγραφεῖς τους ἦσαν ἑβραῖοι ἢ ἐθεωρήθησαν ἀπὸ τὸν θριαμβευτὴ ἐθνικοσοσιαλισμὸ ὡς ἀριστερίζοντες. Ὅσοι ἑβραῖοι διεσώθησαν— κορυφὲς τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης—ὕστερ᾽ ἀπὸ φυλακίσεις καὶ βασανιστήρια ἐξωρισθῆκαν...

Στὶς 30 Ἰουνίου 1934, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς «συναρχηγοὺς» τῆς ἐπαναστάσεως, ἐτόλμησαν νὰ σηκώσουν κεφάλι μπρὸς στὸν Χίτλερ καὶ νὰ ἐπιζητήσουν νὰ ἐπιβάλουν ὡρισμένες δικές τους γνῶμες σχετικῶς μὲ τὶς κατευθύνσεις ποὺ ἔπρεπε ν᾽ ἀκολουθήση τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸ κόμμα γιὰ τὴν «ὁλοκλήρωση» τοῦ προγράμματός του.

Ὁ Χίτλερ κατάλαβε πὼς τοῦ δινόταν ἔτσι ἡ εὐκαιρία νὰ ξεφορτωθῆ μιὰ γιὰ πάντα μερικοὺς ὀχληροὺς συναγωνιστάς του, καὶ νὰ γίνη τελειωτικὰ κυρίαρχος τοῦ κράτους...

Ἔτσι σὲ μιὰ νύχτα ἔκανε τὴν «ἐκκαθάριση» τοῦ κόμματος. Ἂν καὶ τὰ γεγονότα αὐτὰ εἶναι κάπως πρόσφατα, ἀξίζει νὰ τὰ διηγηθοῦμε λεπτομερῶς—σὰν τὸν ἐπίλογο τῆς βιογραφίας αὐτῆς τοῦ δικτάτορος Ἀδόλφου Χίτλερ.

ΙΗ΄

Ἡ «κάθαρσις» τοῦ κόμματος καὶ ὁ θρίαμβος τοῦ Χιτλερισμοῦ.

Φὸν Σλάϊχερ, φὸν Πάπεν, Ρέμ.—Ἕνα διαφωτιστικὸ ἄρθρο.—Ὁ ἐπαναστατικὸς λόγος τοῦ φὸν Πάπεν καὶ ἡ ἀπάντηση τοῦ Γκαῖμπελς.—30 Ἰουνίου 1934.—Ὁ Χίτλερ ἀποφασίζει νὰ δράση.—Ἡ τραγικὴ δολοφονία τοῦ φὸν Σλάϊχερ καὶ τῆς γυναικός του.—Ρέμ: ἕνα κρᾶμα παλληκαριᾶς καὶ ἐκφυλισμοῦ.—Ἀρχηγεῖο «Ταγμάτων Ἐφόδου» καὶ... ὀργίων.—Τὸ θέαμα ποὺ ἀντίκρυσε ὁ Χίτλερ...—«Αὐτοκτονία» ἢ δολοφονία;—Ὁ τελικὸς θρίαμβος τοῦ Χιτλερισμοῦ.

Πρὶν προβοῦμε στὴν ἐξιστόρηση τῶν δραματικῶν γεγονότων τῆς 30 Ἰουνίου 1934 (τῆς τραγικῆς αὐτῆς «νύχτας τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου» γιὰ τοὺς ἀντιχιτλερικούς... τέως Χιτλεριστάς) ἀξίζει νὰ παραθέσωμε ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ κάποιο ἄρθρο τοῦ Ἑρρίκου Σάρ, ποὺ δημοσιεύθηκε σ᾽ ἕνα σοβαρὸ γαλλικὸ περιοδικό, δυὸ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία αὐτή.

Τὸ ἄρθρο αὐτό, τὸ πραγματικὰ προφητικὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ ὅπου ἐγράφηκε, μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἀπολύτως διαφωτιστικὸ γιὰ τὰ γεγονότα ποὺ ἐξελίχθησαν κατόπιν καὶ πού, ἕνεκα τῆς τρομοκρατίας ποὺ ἐξασκῆσαν οἱ χιτλερικοί, παραμένουν μυστηριώδη σὲ πολλὰ σημεῖα τους ἀκόμη καὶ σήμερα.

«Τὸ σημερινὸ καθεστὼς τῆς Γερμανίας—ἔγραφε στὰ 1932 ὁ Σὰρ—τοῦ ὁποίου ὡς πνευματικὸς ἡγέτης μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἀναμφισβήτητα ὁ στρατηγὸς φὸν Σλάϊχερ, ὁ ἐμψυχωτὴς καὶ δημιουργὸς τοῦ Ράϊχσβερ, δείχνει περισσότερη τόλμη ἀπὸ κάθε προηγούμενο. Ἕνα πρᾶγμα, ἐν τούτοις, δὲν ξέρει κανένας: ἂν πρόκειται περὶ θάρρους τυχοδιώκτου ἢ περὶ ἀποφασιστικότητος ἑνὸς μεγάλου ἀρχηγοῦ μπρὸς στὸν ὑπέρτατο κίνδυνο. Ὁ στρατηγὸς φὸν Σλάϊχερ ἀντιμετωπίζει, ὁπωσδήποτε, δυὸ λύσεις: ἢ νὰ ταφῇ κάτω ἀπὸ τὴν γενικὴ ἀγανάκτηση, καταφεύγοντας σὲ μέτρα ἀντιλαϊκά, ἢ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του μ' ἕνα τρόπο νοικοκυρεμένο καὶ θετικό, ὁπότε θὰ τὸν εὐγνωμονοῦν ὅλοι.

«Ὅσον ἀφορᾷ τὸν συνταγματάρχη Ρέμ, σημαίνοντα ἐπίσης σήμερα παράγοντα στὴ Γερμανία, ὁ Χίτλερ στηρίζεται σ' αὐτὸν γιὰ νὰ τὸν μεταχειρίζεται ὡς διαφημιστή, ἀπέναντι τοῦ λαοῦ του «εἰδώλου» του. Ὁ Γκαῖμπελς πάλι, ἄλλη προσωπικότης καὶ αὐτή, διάλεξε ὁ ἴδιος γιὰ τὸν ἑαυτό του τὸν ρόλο ποὺ ἔπαιζε ὁ Μαρᾶ κατὰ τὴν γαλλικὴ ἐπανάσταση. Ὁ Γκαῖμπελς θέλει νὰ καταστρέψῃ τελειωτικὰ τὸ σημερινὸ γερμανικὸ καθεστὼς γιὰ νὰ χτίσῃ καινούργιο, στὸ χάος ποὺ θὰ προκύψῃ ὕστερ' ἀπὸ τὴν καταστροφή! Ὁ Γκαῖμπελς ἔχει ἕνα ἐκδικητικὸ πνεῦμα ποὺ συναντᾷ κανένας σὲ μερικοὺς ἐμπαθεῖς ἀναπήρους (εἶναι, ἄλλωστε, κι' ὁ ἴδιος ἀνάπηρος) καὶ θέλει τὴν Χιτλερικὴ δικτατορία νὰ μοιάζῃ στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματός της μὲ τὴν δικτατορία τοῦ Μουσολίνι. Ὑπάρχει, ἐντούτοις κι' ἕνας ἄλλος σπουδαιότερος παράγων, ὁ Χιτλερικὸς στρατὸς (τὰ «τάγματα ἐφόδου») ἐπάνω στὸν ὁποῖον στηρίζεται ὁ Χίτλερ καὶ ποὺ θὰ ἀποφασίσῃ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Γερμανίας. Καὶ τὸν στρατὸν αὐτόν, τὸν

δημιούργησε ὁ συνταγματάρχης Ρέμ, κατόπιν διαταγῶν τοῦ Χίτλερ, ποὺ ἐννοεῖ ὅπως εἶναι φυσικὸ νὰ συμβαίνῃ στοὺς ὑποψηφίους δικτάτορας, νὰ χειραγωγῇ ὁ ἴδιος τὸν στρατὸ ποὺ τὸν «ἔφτειασε» ὁ Ρέμ. Ἕνας στρατιωτικὸς ἀρχηγός, ὡς τόσο, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ ἄμεση ἐπιρροὴ στὸ στράτευμα ποὺ δημιούργησε ὁ ἴδιος. Αὐτὸ συμβαίνει μὲ τὸν συνταγματάρχη Ρέμ, ὁ ὁποῖος, περιέργως, πρόσκειται καὶ στὸν φὸν Σλάϊχερ. Πολλοί, μάλιστα, ἰσχυρίζονται ὅτι Σλάϊχερ καὶ Ρὲμ εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπο!

«Γύρω ἀπ' αὐτοὺς ὅμως ἔχει σχηματισθῇ μιὰ εὐνοϊκὴ κοινὴ γνώμη, ποὺ ἀξίωσε τὴν συνεργασία της μὲ τὸν φὸν Πάπεν. Νὰ γιατὶ ἔγινε ἡ φιλικωτάτη προσέγγιση Πάπεν—Σλάϊχερ, στὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι ἐπροσχώρησεν ὁριστικὰ καὶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Ρέμ. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ Ρὲμ ἔχει ἐκδηλωθῇ ὑπὲρ τοῦ φὸν Σλάϊχερ, παρὰ τὶς σχετικὲς ἐπιφυλάξεις ὡρισμένων ἐπισήμων κύκλων τῆς Γερμανίας. Καὶ κεῖνος ποὺ θὰ πῇ τὴν τελευταία λέξη στὸ μεγάλο παιχνίδι ποὺ ἑτοιμάζει ὁ φὸν Σλάϊχερ μὲ τὸ εἰρηνικὸ πραξικόπημά του, εἶναι ὁ συνταγματάρχης Ρέμ, ποὺ ἔχει «χιτλερικὸ στρατὸ» στὰ χέρια του.

Βλέπουμε λοιπόν, ἀπὸ τὸ ἄρθρο αὐτό, ὅτι δυὸ χρόνια ἤδη πρὶν ἀπὸ τὶς 30 Ἰουνίου τοῦ 1934, ὁ φὸν Σλάϊχερ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ράϊχσβερ, ὁ Ρὲμ «ἔμπιστος» τοῦ Χίτλερ ὀργανωτὴς καὶ διοικητὴς τῶν «Ταγμάτων Ἐφόδου» καὶ ὁ φὸν Πάπεν, ὁ τέως πανίσχυρος ἀρχικαγκελλάριος, εἶχαν ἕνα σύνδεσμο ποὺ «ὑπέβλεπε» τὸν Χίτλερ.

Ὁ Φύρερ στὴν ἀρχή, μεθυσμένος ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες του δὲν τοὺς ὑποψιαζόταν. Σιγὰ σιγὰ ὅμως, διάφορες ὕποπτες κινήσεις τοῦ φὸν Σλάϊχερ, ἡ παράδοξος ἀνυπακοὴ σὲ μερικὲς διαταγές του ἐκ μέρους τοῦ Ρὲμ — καὶ ἡ

φανερὴ προσπάθειά του νὰ «μονοπωλήση» γιὰ τὸν ἑαυτό του τὸν φανατισμὸ τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου — κυρίως ὅμως ἡ ὕπουλη καὶ ἀντιδραστικὴ στάση τοῦ φὸν Πάπεν, ποὺ ἔκανε ταχτικὴ καὶ μυστικὴ «παρέα» με τοὺς δύο παραπάνω, τοῦ ἔβαλαν «ψύλλους στ' ἀφτιά».

Καὶ δὲν ἄργησαν οἱ πρῶτες αὐτὲς ὑποψίες νὰ μεταβληθοῦν σὲ βεβαιότητα ὅτι κάτι «μαγειρευόταν» ἀπὸ τοὺς τρεῖς «φίλους» του ἐναντίον του ὕστερ' ἀπὸ ἕναν καταπληκτικὸ λόγο ποὺ ἐξεφώνησε ὁ φὸν Πάπεν — σύμμαχος ἐν τούτοις τοῦ Χίτλερ — στὸ Μαρβοῦργο, καὶ ποὺ ἀποτελοῦσε ἕνα πραγματικὸ ἀντεπαναστατικὸ κήρυγμα.

— Οἱ Ἐθνικοσοσιαλιστικὲς ἀντιλήψεις, ἐτόνισεν ὁ φὸν Πάπεν, στηρίζονται σ' ἕνα ἐγωϊστικὸ σύστημα, σ' ἔλλειψη ἀρχῶν, στὸ ψέμμα, σὲ διαγωγὴ... κάθε ἄλλο παρὰ ἱπποτική, καὶ σὲ παχυλὲς ὑποσχέσεις ποὺ θέλουν νὰ κρύψουν ὑπὸ τὸν μανδύα τῆς γερμανικῆς ἐπαναστάσεως. Καὶ γι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς λόγους, εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ πολύτιμος θησαυρὸς τῆς ἐμπιστοσύμης ποὺ παρέχει ὁ γερμανικὸς λαός στὸ Ἐθνικοσοσιαλιστικὸ κόμμα κινδυνεύει νὰ χαθῇ...

«Ὅταν θέλῃ ἕνας κυβερνήτης — ἐξακολούθησεν ὁ φὸν Πάπεν, «χτυπῶντας» πιὰ κατ' εὐθείαν τὸν Χίτλερ — νὰ εἶναι κοντὰ στὸ λαὸ καὶ νὰ βρίσκεται σὲ στενὴ ἐπαφὴ μαζί του δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμᾷ τὴν διανοητικότητα τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ν' ἀνταποκρίνεται στὴν ἐμπιστοσύνη του. Ὁ λαὸς ξέρει ὅτι τοῦ ζητοῦν βαρύτατες θυσίες. Τὶς ὑφίσταται, λοιπὸν, ἀκολουθῶντας τὸν Φύρερ μὲ μιὰ πρωτοφανῆ ἐμπιστοσύνη καὶ ἀποφεύγοντας κάθε κριτικὴ ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ θεωρηθῇ ὡς πρᾶξις ἐχθρικὴ ἐναντίον τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος. Γιατὶ διαφορετικὰ ἐκινδύνευαν νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἐχθροὶ τοῦ Κράτους!

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Χίτλερ ἀπηγόρευσε τὴν δημοσίευση

τοῦ λόγου αὐτοῦ στὶς ἐφημερίδες. Ἐπειδὴ ὅμως, ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, τὸ περιεχόμενο τοῦ λόγου αὐτοῦ εἶχε ἤδη γνωσθῇ στὸν λαό, ὁ ὑπουργὸς τῆς Προπαγάνδας Γκαῖμπελς ἀπεφάσισε ν' ἀπαντήσῃ στὸν φὸν Πάπεν ἐκ μέρους τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος. Κι' ἔκανε τὶς ἀκόλουθες δηλώσεις στὶς ἐφημερίδες:

— Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν κατάλαβαν τὴν μεγαθυμία μας. Σὲ λίγο ὅμως θὰ καταλάβουν τὴ δύναμή μας. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀντιπροσωπεύουν τὴν λιποψυχία καὶ τὴν ἀντίδραση. Ἐμεῖς ὅμως θὰ προχωρήσουμε, γιατὶ ἀντιπροσωπεύουμε τὴ νέα Γερμανία... Οἱ νέοι καιροὶ συμβαδίζουν μὲ μᾶς.

«Ὅσοι ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα σήμερα στὴ Γερμανία δὲν εἶναι καὶ τόσο ἐνθουσιαστική, ἔχουν ἄδικο ἤ... κλείουν ἐπίτηδες τὰ μάτια. Εἶναι οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι ποὺ ὠρθώθηκαν ἐναντίον μας ὅταν ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν κατάληψη τῆς ἀρχῆς ποὺ τολμοῦν νὰ ἀντιτάσσωνται καὶ σήμερα. Σήμερα ὅμως εἴμαστε κύριοι τῆς καταστάσεως. Εἶναι γελοῖα χαμίνια!...

Ὁ πόλεμος μεταξὺ τοῦ Χίτλερ, τοῦ Γκαῖμπελς καὶ τοῦ «καταχθόνιου»—ὅπως τὸν ἀποκαλοῦν οἱ ἐχθροί του, οἱ ὁποῖοι καὶ τοῦ ἀποδίδουν ὁλοκληρωτικὰ τὴν «ἔμπνευση» τῶν κατόπιν αἱματηρῶν γεγονότων—Γκαίριγκ, ὑπουργοῦ τότε τῶν Ἐσωτερικῶν, εἶχε κηρυχθῇ.

Δὲν ἔμενε παρὰ νὰ παρουσιασθῇ μιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ ξεσπάσῃ καὶ ἡ μάχη. Γιὰ νὰ γίνῃ ἡ «καθάριση τοῦ κόμματος ἀπὸ τὰ φίδια ποὺ φωνάζουν μέσα σ' αὐτὸ», ὅπως ἔλεγεν ὁ Γκαῖριγκ.

Καὶ ἡ εὐκαιρία αὐτὴ παρουσιάσθηκε στὶς 30 Ἰουνίου τοῦ 1934.

Ὁ Γκαῖριγκ ἔμαθε ἀπὸ τοὺς κατασκόπους του, ὅτι ὁ

Φὸν Σλάϊχερ καὶ ὁ Φὸν Ρὲμ ἑτοίμαζαν πραξικόπημα. Γιὰ τὸν Φὸν Λάπεν δὲν μπόρεσε νὰ πληροφορηθῆ τίποτα συγκεκριμμένο, παρὰ μόνον ὅτι οἱ δυὸ ἀρχισυνωμότες τὸν ἑτοίμαζαν γιὰ πολιτικὸ ρυθμιστὴ τῆς «καταστάσεως», ὅταν θὰ ἐπικρατοῦσαν.

Ὁ Γκαῖριγκ ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ μεταδώση τὶς πληροφορίες του αὐτὲς στὸν Χίτλερ. Καὶ ὁ Χίτλερ ἀποφάσισε νὰ δράση ἀμέσως καὶ ἀστραπιαίως.

Αὐτή, βέβαια εἶναι ἡ μία ἐκδοχή. Ἡ ἐκδοχὴ τῶν Χιτλερικῶν. Γιατὶ ὑπάρχει καὶ ἄλλη: ὅτι δηλαδὴ ὁ Γκαῖριγκ... δὲν πληροφορήθηκε τίποτα ἀπολύτως, ἀλλὰ ὅτι ἀποφάσισαν, χωρὶς καμμιὰ ξεχωριστὴ ἀφορμή, νὰ «ξεπαστρέψουν» τοὺς συναρχηγούς τους ἐκείνους ποὺ ἡ ἐπιρροή τους στὸ στρατὸ καὶ στὸν λαὸ εἶχεν ἀρχίσει νὰ γίνεται ἐπικίνδυνη.

Τὸ τὶ ἀπὸ τὰ δύο συνέβη, θὰ τὸ ξεκαθαρίση ἀργότερα ἡ ἱστορία...

* * *

Τὸ γεγονὸς ὡς τόσο εἶναι ὅτι ὁ φὸν Σλάϊχερ, τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲν εἶχε ἰδέα τοῦ τί «τεκταινόταν» ἐναντίον του. Αὐτὸ εἶναι ἐξακριβωμένο. Βρισκόταν στὸ γραφεῖο του ὅταν τὸν εἰδοποίησαν ὅτι πολλοὶ ἄνδρες τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου μὲ μερικοὺς ἀξιωματικοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ζητοῦσαν.

Ἐντελῶς ἀνύποπτος, χωρὶς νὰ φαντάζεται ὅτι εἶχαν ἔρθει γιὰ νὰ τὸν συλλάβουν ἢ μᾶλλον γιὰ νὰ τὸν σκοτώσουν, προχώρησε καὶ τοὺς ἄνοιξε ὁ ἴδιος τὴν πόρτα. Ἀπὸ κοντά του ἐρχόταν ἡ γυναῖκα του, ποὺ τὸν ἐλάτρευε, σὰ νὰ προαισθανόταν τί ἐπρόκειτο νὰ συμβῆ.

— Τὶ ζητεῖτε κύριοι; ἐρώτησεν ὁ φὸν Σλάϊχερ τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀνδρῶν τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου ἀξιωματούχους.

Αὐτοὶ ὅμως δὲν τοῦ ἀπαντῆσαν. Χωρὶς πολλὲς διατυπώσεις ἔβγαλαν τὰ περίστροφά τους.

Ἡ κυρία Σλάϊχερ ἀντελήφθη ἀμέσως τοὺς σκοπούς τους.

— Κακοῦργοι!... Πουλημένοι!... Προδότες!... τοὺς ἐφώναξε. Καὶ συγχρόνως ἀγκάλιασε σφιχτὰ τὸν ἄνδρα της, βάζοντας ἔτσι τὸ κορμί της σὰν ζωντανὴ ἀσπῖδα μπροστά του.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Χίτλερ ὅμως δὲν δειλιάσαν. Ἐπυροβόλησαν.

Ὁ φὸν Σλάϊχερ ἔπεσε νεκρός. Παραδόξως ὅμως καμμιὰ σφαῖρα δὲν εἶχεν ἀγγίξει τὴν κυρία Σλάϊχερ. Οἱ δολοφόνοι, φαίνεται, εἶχαν διστάσει νὰ χτυπήσουν μιὰ γυναῖκα...

Αὐτή, ἐκύτταξε τὸ ματωμένο πτῶμα τοῦ ἀνδρός της, καὶ κατόπιν, μὲ κραυγὲς λύσσας ὥρμησε πάνω στοὺς δολοφόνους. Ἔμοιαζε σὰν τρελλή... Δὲν εἶχε τίποτα τὸ ἀνθρώπινο ἐπάνω της. Μιλοῦσε πλέον τὸ ἔνστικτο. Ἦταν σὰν ἕνα ἄγριο θηρίο ποὺ τοῦ εἶχαν ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του τὸν ἀγαπημένο του σύντροφο.

— Δολοφόνοι! οὔρλιασε.

Κάποιος στρατιώτης τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος πῆγε νὰ τὴν κρατήση. Αὐτὴ ὅμως, χωρὶς νὰ λογαριάζη τίποτα, τυφλὴ ἀπὸ τὸ μῖσος κι' ἀπὸ τὴν ἀπόγνωση, ἅρπαξε τὸ περίστροφό του, κι' ἄρχισε νὰ τὸν χτυπᾷ μὲ μανία... τὸν ἔρριξε χάμω...

Ἔ, αὐτὸ ἤρκεσε... Μιὰ νέα ὁμοβροντία ἀντήχησε. Ἡ κυρία Σλάϊχερ σωριάσθηκε, σκοτωμένη στὸ ματωβαμμένο χῶμα...

Οἱ δήμιοι τοῦ κόμματος τὴν εἶχαν στείλη ν' ἀκολουθήση τὸν ἄνδρα της...

Ἔτσι, μέσα σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας διαγράφηκε ἀπὸ τοὺς καταλόγους τῶν ζωντανῶν, σὰ νὰ ἐπρόκειτο γιὰ τὸν

τελευταῖο ἀλήτη, ὁ ἄνθρωπος ποὺ χρημάτισε πρωθυπουργός, ποὺ ἐπὶ δεκατέσσερα χρόνια εἶχε πρωτοστατήσει στὴν πολιτικὴ καὶ στὴν στρατιωτικὴ ζωὴ τῆς Γερμανίας, ὁ δημιουργὸς τοῦ μεταπολεμικοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ...

* * *

Μὲ τὴν δολοφονία τοῦ φὸν Σλάϊχερ ὅμως δὲν εἶχεν ὁλοκληρωθῆ ἡ «κάθαρση» τοῦ κόμματος. Ἔμενε ἀκόμη νὰ «ξεπαστρευθῆ» καὶ ὁ ἐπίφοβος ἕνεκα τῆς δημοτικότητός του στὰ Τάγματα Ἐφόδου ποὺ διοικοῦσε Ρέμ.

Ὁ Ρέμ, παρὰ τὶς φῆμες ποὺ ὠργίαζαν εἰς βάρος του γιὰ τὴν ἠθική του, ἦταν ἐν τούτοις «παλληκάρι». Σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου εἶχεν ἐπιδείξει παροιμιώδη ἀνδρεία: ἀψηφοῦσε τὸν θάνατο, καὶ ὥρμουσε ἀκράτητος στὸν κίνδυνο. Ὅλοι τὸν ἐθαύμαζαν γιατὶ ἐνῷ τραυματιζόταν συχνὰ ἠρνεῖτο νὰ μεταφερθῆ στὰ νοσοκομεῖα, ἀλλὰ μὲ πρόχειρες ἐπιδέσεις τῶν τραυμάτων του ἐξακολουθοῦσε νὰ παραμένῃ στὸ σύνταγμά του καὶ νὰ πολεμᾷ. Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου εἶχε τραυματισθῆ 14 φορές.

Μετὰ τὴν ἀνακωχή, ὅταν ἐξερράγη στὴν Βαυαρία ἡ κομμουνιστικὴ ἐπανάσταση, ὁ Ρὲμ—λοχαγὸς ἀκόμη τότε—ὑπῆρξεν ἕνας ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐπρωτοστάτησαν γιὰ νὰ τὴν καταπνίξουν. Ὑπῆρξεν, ἐπίσης, ἀργότερα, ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ὀργανωτὰς τῆς Ράϊχσβερ. Ὅταν ὅμως εἶδε ὅτι στὸν ὑπὸ διαμόρφωση μεταπολεμικὸ στρατὸ ἐπικρατοῦσαν αἱ Γιοῦγκερς, δηλαδὴ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκεῖνοι ποὺ προήρχοντο ἀπὸ τὶς τάξεις τῶν εὐπατριδῶν καὶ τοὺς ὁποίους ἀντιπαθοῦσε τρομερά, ἀπεχώρησε ἀπὸ τὴν Ράϊχσβερ. Τότε ἀκριβῶς συνάντησε τὸν Χίτλερ καὶ συνδέθηκε στενώτατα μ' αὐτόν. Μαζὶ ἔκαναν τὴν ἀπόπειρα τοῦ πραξικοπήματος τοῦ 1923 ποὺ εἶχε τόσον σκληρὸ τέλος, μαζὶ φυλακίσθηκαν, μαζὶ ἀμνηστευθῆκαν κατόπιν...

Ἐπῆγε στὴν Βολιβία ὅπου ὠργάνωσε τὸν βολιβιανὸ στρατό, ξαναγύρισε στὴν Γερμανία, ἀνέλαβε τὴν ὀργάνωση τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου... Ἔ, ὅλ' αὐτὰ τὸν εἶχαν καταστήσει πλέον θρυλλικὸ ἀνάμεσα στοὺς χιτλεριστάς, παντοδύναμο σχεδόν. Ἐὰν ὁ Γκαῖμπελς ἀποκαλεῖται σήμερα «Κρόμπριντς τοῦ Χιτλερισμοῦ», ὁ Ρὲμ ἐθεωρεῖτο τότε ὡς... ὑποΧίτλερ!

Γι' αὐτοὺς ἀκριβῶς ὅλους τοὺς λόγους, ὁ Φύρερ δὲν τολμοῦσε ν' ἀναθέσῃ σὲ κανέναν τὴν «ἐκτέλεση» τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου. Δὲν ἐμπιστευόταν κανένα... Καὶ ἀποφάσισε νὰ τὸν «ἐκτελέσῃ» μόνος του. Ἔτσι, θὰ «ἐκτελοῦσε» συγχρόνως καὶ ὅλα τὰ πιστὰ ὄργανα τοῦ Ρέμ, τοὺς διαφόρους ὑπαρχηγοὺς τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου ποὺ τὸν ὑπάκουαν τυφλά.

* * *

Πρὶν ὅμως ἀκόμη ἐξιστορήσουμε τὶς τραγικὲς—καὶ πρωτοφανεῖς περιστάσεις ὑπὸ τὶς ὁποῖες ἔγινε ἡ δολοφονία τοῦ Ρέμ, εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε δυὸ λόγια καὶ γιὰ τὸ «ἠθικὸ ποιόν» τοῦ ἀνδρός.

Πρὸ τρεισήμισυ περίπου χρόνων, ἡ μεγάλη σοσιαλιστικὴ γερμανικὴ ἐφημερίδα «Φορβάϊρτς» ἐδημοσίευσε τὸ κείμενο καὶ τὴν φωτοτυπία μερικῶν ἐρωτικῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ρὲμ πρός... ἕνα φίλο του. Φαντάζεσθε τὸ σκάνδαλο ποὺ ξέσπασε ὕστερ' ἀπὸ τὴ δημοσίευση αὐτή. Ἐπρόκειτο, σημειῶστε, περὶ ἐπιστολῶν τοῦ... παραστατικοτέρου εἴδους ποὺ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ παγκόσμιος ἀλληλογραφία μεταξὺ ὁμοφυλοφίλων! Ὁ μόνος, ἐν τούτοις, ποὺ δὲν τοῦ «κάηκε καρφὶ» γιὰ τὸ φοβερὸ αὐτὸ σκάνδαλο ἦταν... ὁ ἴδιος ὁ Ρέμ. Ὅταν μερικοὶ φίλοι του, σημαίνοντες παράγοντες τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος, ἔτρεξαν νὰ τοῦ ἀναγγείλουν ὅτι τὰ τόσο ἀποκαλυπτικὰ αὐτὰ γράμματά του

εἶχαν δημοσιευθῆ, σὲ μιὰ ἐφημερίδα μάλιστα τεραστίας κυκλοφορίας σὰν τὴν «Φορβάϊρτς», αὐτὸς ἀρκέσθηκε νὰ σηκώση τοὺς ὤμους καὶ νὰ χαμογελάση. Καὶ μόνον ἐπειδὴ τὸν ἐπίεσαν, δέχθηκε νὰ συντάξη μιὰν ὀλιγόλογη δήλωση ὅπου ἔλεγε ὅτι τὰ γράμματα ποὺ εἶχαν δημοσιευθῆ ἦσαν πλαστά.

Ἡ «Φορβάϊρτς» ἐννοεῖται, τὴν ἄλλη μέρα «ἐπανῆλθε δριμυτέρα», ἐπέμεινε ὅτι τὰ γράμματα ἦσαν πραγματικὰ καὶ ἐπρόσθετεν ὅτι ἕνας τρόπος μονάχα ὑπῆρχε γιὰ νὰ ἀποδειχθῆ ἡ γνησιότης ἢ ἡ πλαστότης των: νὰ τὴν καταγγείλη ὁ Ρὲμ ἐπὶ συκοφαντίᾳ.

Ὁ Ρὲμ ὅμως δὲν τολμοῦσε νὰ κάνη τέτοιο πρᾶγμα... Ἐπροτίμησε νὰ σωπάση.

Τὸ σκάνδαλο ὅμως ἔτσι μεγάλωσε ἀκόμη περισσότερο. Ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη τῆς Γερμανίας ὥς τὴν ἄλλη, δὲν κουβεντιάζαν γι᾿ ἄλλο τίποτα παρὰ γιὰ τὰ φοβερὰ αὐτὰ γράμματα. Στὸ τέλος ἀναγκάσθηκαν νὰ ἐπέμβουν ὁ Γκαῖριγκ καὶ ὁ Χίτλερ προσωπικῶς: ἐπίεσαν τόσο πολὺ τὸν συνεργάτη τους, ὥστε αὐτὸς ἀναγκάσθηκε νὰ ὑποκύψη καὶ νὰ ὑποβάλη μιὰ μήνυση ἐναντίον τῆς ἐφημερίδος. Ὄχι ὅμως μήνυση ἐπὶ συκοφαντίᾳ αὐτὸ δὲν τὸν συνέφερε, ἀλλὰ ἐπὶ... ἐξυβρίσει. Στὸ δικαστήριο φυσικά, δὲν ἐξετάσθηκεν ἔτσι καθόλου τὸ ζήτημα τοῦ ἂν ἦταν πλαστὲς ἢ ὄχι οἱ ἐπιστολές. Καὶ ἡ «Φορβάϊρτς» κατεδικάσθη, ἐπὶ «δυσφημίσει»,—ποιὸς εἶχε ἀντίρρηση σ᾿ αὐτό;—σὲ κάποιο πρόστιμο... Ἔτσι ὅμως πιστοποιήθηκε... καὶ ὁ ἐκφυλισμὸς τοῦ Ρέμ.

Ὅταν ὁ Χίτλερ προσεκλήθη μετὰ τὶς ἐκλογὲς ἀπὸ τὸν Χίντεμπουργκ, καὶ ἐπῆγε στὸ προεδρικὸ μέγαρο συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἀγαπημένο του λοχαγό, ὁ γηραιὸς στρατάρχης—τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ἠθικῆς καὶ εὐθύτητος—δὲν

δέχθηκε οὔτε ν᾿ ἀντικρύση κὰν τὸν Ρέμ! Ὁ Χίτλερ ἀναγκάσθηκε ν᾿ ἀφίση τὸν συνοδό του νὰ περιμένη στὸν προθάλαμο, καὶ νὰ μπῆ μόνος του μέσα στὸ προεδρικὸ γραφεῖο. Κι᾿ ὅταν ἀργότερα εἶδε μέσα στὸν κατάλογο τῶν ὑποψηφίων ὑπουργῶν ποὺ τὸν παρουσίασεν ὁ Χίτλερ πρὸς ἔγκριση καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ρέμ, τὸ διέγραψε μὲ ἀηδία...

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ «μπάτσοι» ἐν τούτοις δὲν συγκινοῦσαν καθόλου τὸν πεπωρωμένο ἀρχηγὸ τῶν ταγμάτων ἐφόδου.

Σὲ κάθε ἐπιθεώρησι τῶν διαφόρων ταγμάτων ποὺ ἔκανε ὁ Ρέμ, ὅπως πιστοποιεῖ ἕνας βιογράφος του, ὅσους νέους ἐξαιρετικὰ ὡραίους ἔβλεπε στὶς τάξεις τους, διέταζε νὰ στάλοῦν ἀμέσως στὴν ἕδρα τοῦ ἀρχηγείου του, στὸ Βερολῖνο, καὶ νὰ παρουσιασθοῦν μόλις θὰ ἐπέστρεφε ἐνώπιόν του... «διὰ τὰ περαιτέρω»!...

Μέσα στὸ περίφημο αὐτὸ Ἀρχηγεῖο, σημειῶστε θρυλλεῖται ὅτι ὑπῆρχαν ἕνα σωρὸ αἴθουσες, μὲ πολυτελεστάτη διακόσμηση, ὅπου ἐλάμβανον χώραν «ὁμαδικὲς» ἐρωτικὲς ἀσχημοσύνες...

Λίγους μῆνες ἀκόμη πρὶν ἀπὸ τὸν τραγικὸ θάνατό του, ὁ Ρὲμ εἶχε δεχθῆ κι᾿ ἕναν ἄλλον «μπάτσο»: Οἱ γονεῖς κάποιου νέου τοῦ Μονάχου, ποὺ ἡ ὑγεία του εἶχε πάθει ἀπὸ τὶς ἐρωτικὲς σχέσεις του μὲ τὸν ἀρχηγὸ τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου, τοῦ εἶχαν κάνει δίκη. Γιὰ νὰ μὴν διεξαχθῆ ἡ δίκη αὐτή, καθὼς καὶ κατόπιν γιὰ νὰ καταπνιγῆ ὁ σχετικὸς θόρυβος, εἶχαν καταβληθῆ τεράστιες προσπάθειες ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοσοσιαλιστάς. Τὸ γεγονός, παρ᾿ ὅλα αὐτά, κοινωνιολογήθηκε εὐρύτατα. Ὡς καὶ ξένες ἐφημερίδες ἀκόμη τὸ ἀναγράψαν...

Ὁ Χίτλερ πάντως, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ μὴν ἔχη ἰδέα γιὰ τὰ σκάνδαλα αὐτά. Ἰσχυρίζεται, ἐν τούτοις, σήμερα —καὶ πρέπει νὰ τὸν πιστεύσουμε—ὅτι τὰ ἀγνοοῦσε. Καὶ

ὅτι δὲν τὰ ἔμαθε παρά... τὴν στιγμὴ τῆς «αὐτοκτονίας» τοῦ Ρέμ, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω:

* * *

Στὶς 5 1/2 τὸ πρωῒ τῆς 30 Ἰουνίου, μόλις δηλαδὴ ἄρχιζε νὰ ξημερώνῃ, ὁ Χίτλερ ποὺ δὲν εἶχε κλείσει μάτι ὅλη νύχτα—εἶχε φθάσει πρὸ ὀλίγου ἀεροπορικῶς στὸ Μόναχο—ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς μικρῆς ὁμάδος ἀνδρῶν τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου καὶ πῆγε στὸ Μπὰτ-Βισσέ. Ἐκεῖ, σ᾽ ἕνα μικρὸ σπιτάκι κοντὰ στὴ λίμνη, ἔμενε ὁ Ρὲμ ποὺ διατελοῦσε τότε σὲ ἄδεια. Στὸ ἴδιο σπίτι βρισκόταν καὶ ὁ Χάϋνς, ἕνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιοτέρους Χιτλερικοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Σιλεσίας. Ὅταν ἔφτασαν μπρὸς στὸ σπίτι, τὸ ἀπόσπασμα σταμάτησε.

Ὁ Χίτλερ φοβόταν, φαίνεται, μήπως ὑποψιαζόταν τίποτα ὁ Ρέμ... Προχώρησε, λοιπόν, μόνος του καὶ χτύπησε τὴν πόρτα.

Οἱ φύλακες τοῦ σπιτιοῦ, μόλις ἀνεγνώρισαν τὸν Φύρερ, τοῦ ἄνοιξαν ἀμέσως.

Ὁ Χίτλερ τότε, χωρὶς νὰ τοὺς πῇ τίποτα, προχώρησε καὶ διευθύνθηκε κατ᾽ εὐθεῖαν στὴν κρεββατοκάμαρα τοῦ Ρέμ.

Ἄνοιξε τὴν πόρτα χωρὶς νὰ χτυπήσῃ καὶ μπῆκε. Ἕνα ἀποκρουστικὸ θέαμα, τότε, παρουσιάσθηκε μπροστά του: Μέσα στὸ δωμάτιο βρίσκουνταν δύο ἄνδρες... ἐντελῶς γυμνοί. Ὁ ἕνας ἦταν ὁ Ρέμ. Ὁ ἄλλος... κάποιος ἄγνωστος νέος. Ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ ἀφηγεῖται ὅτι τοὺς βρῆκε σὲ μιὰ στάση ἀηδιαστική.

—Ἐρχόμουν ἐδῶ γιὰ νὰ σοῦ πῶ πὼς εἶσαι προδότης! τοῦ ἐφώναξε ὁ Χίτλερ ἔξω φρενῶν. Τώρα ὅμως βλέπω πὼς εἶσαι καὶ ἕνα ἀνθρώπινο κτῆνος!... Ὅτι εἶσαι στῖγμα γιὰ τὸ Κόμμα! Σὲ καθαιρῶ!... Σὲ διαγράφω ἀπὸ τὸ κόμμα...

Ὁ Ρὲμ κατάλαβε πὼς ἦταν χαμένος. Ἐπεχείρησε ν᾽ ἀποκρούσῃ κάπως τὴν κατηγορία τῆς προδοσίας τοὐλάχιστον... Ὁ Χίτλερ ὅμως δὲν τὸν ἄφησε.

Ἔβγαλε τὸ πιστόλι του καὶ τοῦ τὄδωσε:

—Ἐάν, τώρα πιά, τοῦ εἶπε μὲ περιφρόνηση, σοῦ μένει τὸ παραμικρὸ ἴχνος ντροπῆς, τὸ παραμικρὸ ἴχνος ἀνδρισμοῦ, ξέρεις τὶ σοῦ μένει νὰ κάνῃς...

Ὁ Ρὲμ τὸν ἐκύτταξε μ᾽ ἕνα ὕφος χαμένο, ἀποβλακωμένο.

—Δὲν ἔχεις, λοιπόν, τὸ θάρρος οὔτε ν᾽ αὐτοκτονήσῃς; τοῦ φώναξε ὁ Χίτλερ κατακόκκινος ἀπὸ τὴν ἀγανάκτηση. Τότε...τότε...δὲν μένει παρά...

Ἕνας πυροβολισμὸς ἀντήχησε. Καὶ ὁ Ρὲμ ἔπεσε νεκρός.

Τὸν ἐσκότωσε ὁ ἴδιος ὁ Χίτλερ ὅπως ἰσχυρίζωνται πολλοί; Τὴν τελευταία στιγμὴ ἅρπαξε τὸ πιστόλι ὁ Ρὲμ καὶ τίναξε μονάχος του τὰ μυαλά του στὸν ἀέρα, ὅπως διατείνωνται ἄλλοι;...

Καὶ αὐτὸ εἶναι ἕνα σκοτεινὸ σημεῖο, ποὺ θὰ τὸ διαλευκάνῃ ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος.

* * *

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη οἱ φόνοι καὶ οἱ «αὐτοκτονίες» τῶ ὀπαδῶν τοῦ Ρὲμ καὶ τοῦ φὸν Σλάϊχερ ἄρχισαν νὰ ἐκτελοῦνται ἀπὸ τοὺς ἄνδρες τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου ὁ ἕνας πάνω στὸν ἄλλον.

Ὁ Ἔρνστ, ὁ Σναϊντεχούμπερ, ὁ φὸν Χάϊντεμπουργκ, ὁ Χάϊνες, ὁ Χάϊν—στελέχη ὅλοι τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ βρῆκαν οἰκτρὸ τέλος τὴν ἡμέρα ἐκείνη.

Ὅλοι αὐτοὶ ὅμως εἶχαν φίλους, ὀπαδούς... Ἄρχισαν νὰ λειτουργοῦν τὰ «ἔκτακτα στρατοδικεῖα»... Τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως γέμισαν ἀσφυκτικὰ ἀπὸ νέους τροφίμους...

Πάνω ἀπὸ 7000 ἄτομα δολοφονήθησαν ἤ...«αὐτοκτόνησαν» στὶς 30 Ἰουνίου τοῦ 1934 στὴ Γερμανία, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς.

Ἐτελείωσε. Ἡ «κάθαρση» τοῦ κόμματος εἶχε γίνει.. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ Χίτλερ ἦταν παντοδύναμος...

Δὲν ὑπῆρχε κανένα ἐμπόδιο πλέον στὸν δρόμο του.

ΙΘ΄

Ἐπίλογος.

Τὸ πρόγραμμα καὶ ἡ «κατήχηση» τοῦ κόμματος.

Τὸ πρόγραμμα τοῦ «Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Γερμανίας», ποὺ ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Κόμματος τῆς 25 Φεβρουαρίου 1920, καὶ ποὺ ἰσχύει πάντοτε ἀναλλοίωτο, εἶναι τὸ ἑξῆς:

Ἄ ρ θ ρ ο 1ο

Βασιζόμενοι στὸ δικαίωμα τῶν λαῶν ν' αὐτοδιατίθενται, ζητοῦμε τὴ συνένωση ὅλων τῶν γερμανῶν σὲ μιὰ μεγάλη Γερμανία.

Ἄ ρ θ ρ ο 2ο

Ζητοῦμε γιὰ τὸν γερμανικὸ λαὸ τὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη καὶ τὴν κατάργηση τῶν συνθηκῶν τῶν Βερσαλλιῶν καὶ τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ.

Ἄ ρ θ ρ ο 3ο

Ἀπαιτοῦμε τὸ ἀπαραίτητο ἔδαφος γιὰ τὴν διατροφὴ τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν διὰ τοῦ ἀποικισμοῦ ἀπασχόληση τοῦ πλεονάζοντος μέρους τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἄ ρ θ ρ ο 4ο

Δὲν μποροῦν νὰ εἶναι πολῖτες γερμανοὶ παρὰ μόνον ὅσοι ἀποτελοῦν μέρος τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ. Καὶ δὲν

μποροῦν νὰ θεωροῦνται ὡς ἀποτελοῦντες μέρος τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ παρὰ μόνον ὅσοι ἔχουν γερμανικὸ αἷμα.

Ἄρθρο 5ο

Ὅσοι δὲν εἶναι πολῖτες, μποροῦν νὰ ζοῦν στὴν Γερμανία μόνον ὡς ξένοι, καὶ ὀφείλουν νὰ ὑπακούουν σὲ εἰδικὴ νομοθεσία ὅμοια μὲ τὴν νομοθεσία γιὰ τοὺς ξένους ὑπηκόους.

Ἄρθρο 6

Τὸ δικαίωμα τοῦ μετέχειν στὴν διακυβέρνηση καὶ στὴ νομοθεσία τοῦ κράτους ἀνήκει μόνον στοὺς πολίτες τοῦ κράτους. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ζητοῦμε, κάθε δημοσία λειτουργία, οἱασδήποτε φύσεως καὶ ἂν εἶναι, τόσον στὸ Ράϊχ ὅσο καὶ στὰ Ὁμόσπονδα κράτη ἢ τὶς κοινότητες νὰ ἀσκῆται μόνον ἀπὸ πολῖτες.

Ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς ἑνὸς κοινοβουλευτικοῦ συστήματος, ποὺ μοιράζει τὶς θέσεις ἐπὶ τῇ βάσει κομματικῶν ὑπολογισμῶν χωρὶς νὰ λογαριάζῃ τοὺς χαρακτῆρας καὶ ἰδιοφυΐες.

Ἄρθρο 7ο

Ζητοῦμε τὸ Κράτος ν' ἀναλάβῃ νὰ ἐγγυηθῇ στοὺς πολῖτες τὸ δικαίωμά τους στὸ νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ ζοῦν. Ἂν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ διατροφὴ ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ κράτους, πρέπει ἐκεῖνοι ποὺ πλεονάζουν ἀπ' ὅσους ἀνήκουν σὲ ξένα ἔθνη (οἱ μὴ πολῖται) νὰ διωχθοῦν ἀπὸ τὸ Ράϊχ.

Ἄρθρο 8ο

Κάθε νέα μετανάστευσι μὴ *Γερμανῶν* στὴ χώρα πρέπει ν' ἀπαγορευθῇ. Ἀπαιτοῦμε, ὅλοι οἱ μὴ γερμανοὶ ποὺ ἔχουν μεταναστεύσει στὴ Γερμανία ἀπὸ τὶς 2 Αὐγούστου τοῦ 1914 νὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν ἀμέσως τὸ Ράϊχ.

Ἄρθρο 9ο

Ὅλοι οἱ πολῖτες πρέπει νὰ ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα καὶ τὰ ἴδια καθήκοντα.

Ἄρθρο 10ο

Τὸ πρῶτο καθῆκον κάθε πολίτου εἶναι νὰ ἐργάζεται εἴτε διανοητικὰ εἴτε σωματικά. Ἡ δράση τοῦ καθενὸς δὲν πρέπει νὰ συγκρούεται πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ συνόλου· ἀλλὰ νὰ ἀσκῆται μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ συνόλου καὶ πρὸς ὄφελος ὅλων.

Ἄρθρο 11ο

Ζητοῦμε τὴν κατάργηση ὅλων τῶν εἰσοδημάτων, ποὺ δὲν προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐργασία.

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ

Ἄρθρο 12ο

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τεραστίων θυσιῶν σὲ ἀγαθὰ καὶ σὲ αἷμα τὶς ὁποῖες ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν λαὸ κάθε πόλεμος, ὁ προσωπικὸς πλουτισμὸς ἀπὸ τὸν πόλεμο πρέπει νὰ στιγματίζεται ὡς ἔγκλημα ἐναντίον τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ζητοῦμε τὴν δικαία κατάσχεση ὅλων τῶν πολεμικῶν κερδῶν.

Ἄρθρο 13ο

Ζητοῦμε τὴν Κρατικοποίηση ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐκμεταλλεύσεων, ποὺ ἦταν ὡς τώρα ὠργανομένες ὑπὸ μορφὴν *τράστ*.

Ἄρθρο 14ο

Ζητοῦμε τὴ συμμετοχὴ στὰ κέρδη τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων.

"Αρθρο 15ο

Ζητοῦμε ἐπαύξηση τῶν συντάξεων τῶν γερόντων. Ὅταν οἱ ἐργάτες ξέρουν ὅτι δὲν θὰ δυστυχήσουν στὰ γηρατειά τους, εἶναι φυσικὸ νὰ ἀναγνωρίσουν τὰ καθήκοντά τους ἀπέναντι τῆς κοινότητος.

"Αρθρο 16ο

Ζητοῦμε τὴν δημιουργία μιᾶς ὑγιοῦς μεσαίας τάξεως καὶ τὴν διατήρηση τῆς μέσης αὐτῆς τάξεως, ἀντιθέτως πρὸς τὸν μαρξισμό, ποὺ ἐμφανίζει ὡς φυσικὸ νόμο τὴν ἐκμηδένιση τῆς μεσαίας τάξεως. Ζητοῦμε τὴν ἄμεση κοινοτικοποίηση τῶν μεγάλων καταστημάτων, ποὺ θὰ πρέπη νὰ νοικιασθοῦν μὲ χαμηλὲς τιμὲς στοὺς μικροεπαγγελματίες.

Ζητοῦμε νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο οἱ μικροεπαγγελματίαι στὶς προμήθειες τοῦ Ράϊχ, τῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν καὶ κοινοτήτων.

"Αρθρο 17ο

Ζητοῦμε μιὰν ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση σύμφωνη πρὸς τὶς ἐθνικὲς ἀνάγκες μας, τὴν θέσπιση νόμου ποὺ νὰ προβλέπη τὴν ἀπαλλοτρίωση τοῦ ἐδάφους χωρὶς ἀποζημίωση χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος, τὴν κατάργηση τῶν ἐγγύων τόκων, καὶ τὴν ἀπαγόρευση κάθε κερδοσκοπίας ἐπὶ τῶν ἀκινήτων.

"Αρθρο 18ο

Ζητοῦμε ἀνηλεῆ πάλη ἐναντίον ἐκείνων ποὺ βλάπτουν τὸ γενικὸ συμφέρον,

Οἱ ἐγληματίες τοῦ κοινοῦ δικαίου, οἱ κερδοσκόποι, οἱ τοκογλύφοι κτλ. πρέπει νὰ καταδικάζωνται σὲ θάνατο, χωρὶς καμμιὰ διάκριση θρησκείας ἢ ἐθνικότητος.

"Αρθρο 19ο

Ζητοῦμε τὴν ἀντικατάσταση τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου ποὺ

ἐξυπηρετεῖ μιὰν ὑλιστικὴ κατάσταση, ἀπὸ ἕνα γερμανικὸ δίκαιο.

"Αρθρο 20ό

Γιὰ νὰ μπορῆ κάθε ἱκανὸς καὶ ἐργατικὸς γερμανὸς νὰ παίρνη ἀνωτέρα παίδευση καὶ νὰ μπορῆ νὰ καταλάβη μιὰ ἐξέχουσα θέση στὸ ἔθνος, τὸ Κράτος ἔχει καθῆκον νὰ προβῆ σὲ μιὰ ριζικὴ μεταρρύθμιση ὁλοκλήρου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος.

Τὰ προγράμματα ὅλων τῶν σχολείων θὰ περιέχουν μαθήματα τῶν γνώσεων ἐκείνων ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν πρακτικὴ ἀντιμετώπιση τῆς ζωῆς. Στὸ σχολεῖο θὰ πρέπει, ἀπὸ τὶς μικρότερες τάξεις, νὰ ἐξηγεῖται στὸ παιδὶ ἡ ἔννοια τοῦ Κράτους.

Ζητοῦμε τὴν δωρεὰν ἐκπαίδευση τῶν φτωχῶν παιδιῶν ποὺ δείχνουν ὅτι θέλουν νὰ μορφωθοῦν, σὲ ὁποιαδήποτε κοινωνικὴ τάξη καὶ ἂν ἀνήκουν, καὶ ὁποιοδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ ἐπάγγελμα τῶν γονέων τους.

"Αρθρο 21ο

Τὸ κράτος πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῆ στὴν ἀνύψωση τοῦ ἐπιπέδου τὴς δημοσίας ὑγείας, προστατεύοντας τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί, ἀπαγορεύοντας τὴν ἐργασία τῶν παιδιῶν καὶ καθιστῶντας ὑποχρεωτικὴν τὴν γυμναστικὴν καθὼς καὶ τὰ σπόρ.

"Αρθρο 22ο

Ζητοῦμε τὴν κατάργηση τοῦ μισθοφορικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν δημιουργία ἑνὸς ἐθνικοῦ στρατοῦ.

"Αρθρο 23ο

Ζητοῦμε νόμο κατὰ τοῦ συνειδητοῦ πολιτικοῦ ψεύδους καὶ κατὰ τῆς διαδόσεώς του στὸν τύπο.

Γιὰ νὰ δημιουργηθῇ γερμανικὸς τύπος, ζητοῦμε, α')
λοι οἱ ἀρχισυντάκτες καὶ ὅλοι οἱ συντάκτες τῶν ἐφημε-
ίδων ποὺ ἐκδίδονται σὲ γερμανικὴ γλῶσσα νὰ εἶναι ὑπο-
ρεωτικὰ πολῖτες Γερμανοὶ καὶ β') οἱ ἐφημερίδες τῶν ξέ-
ων νὰ μὴ ἐκδίδωνται παρὰ κατόπιν ἀδείας τῆς κυβερ-
ήσεως καὶ ὄχι σὲ γερμανικὴ γλῶσσα.

Οἱ ἀντίθετες πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἐφημερίδες,
ρέπει νὰ καταργηθοῦν. Ζητοῦμε νόμο κατὰ τοῦ καλλι-
εχνικοῦ καὶ λογοτεχνικοῦ προσανατολισμοῦ, πού, ἀσκεῖ
ιαφθείρουσα ἐπίδραση στὴν ἐθνική μας ζωή, καὶ τὴν
ατάργηση ὅλων τῶν δημοσιευμάτων καὶ ὅλων τῶν θεα-
ιάτων ποὺ ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς ἀρχὲς αὐτές.

Ἄρθρο 24ο

Ζητοῦμε τὴν ἐλευθερία ὅλων τῶν θρησκευτικῶν δογμά-
των μέσα στὸ κράτος, ἀρκεῖ νὰ μὴ θέτουν σὲ κίνδυνο
τὴν ὑπόστασή του καὶ νὰ μὴν ἀντιτίθενται στὸ αἴσθημα
τῆς ἠθικότητος τῆς γερμανικῆς φυλῆς.

Τὸ κόμμα ὑποστηρίζει τὴν ἄποψη ἑνὸς θετικοῦ χρι-
στιανισμοῦ, χωρὶς νὰ συνδέεται πρὸς ὡρισμένο δόγμα.

Καταπολεμεῖ τὸ ἰουδαιο-ϋλιστικὸν πνεῦμα μέσα σὲ
μᾶς καὶ ἔξω ἀπὸ μᾶς καὶ εἶναι πεπεισμένο ὅτι ὁ λαός
μας δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ ἐξυγιανθῇ παρὰ μόνο μὲ τὸ
δόγμα: «Τὸ γενικὸ συμφέρον προηγεῖται τοῦ ἀτομικοῦ
συμφέροντος».

Ἄρθρο 25ο

Γιὰ τὴν πραγματοποίηση ὅλων αὐτῶν, ζητοῦμε τὴ δημιουργία μιᾶς ἰσχυρᾶς κεντρικῆς ἐξουσίας τοῦ Ράϊχ, τὴν ἀπόλυτη δικαιοδοσία τοῦ κεντρικοῦ πολιτικοῦ κοινοβουλίου ἐπάνω σὲ ὁλόκληρο τὸ Ράϊχ καὶ ἐπάνω σὲ ὅλες, γενικῶς, τὶς ὀργανώσεις.

Ζητοῦμε τὴ δημιουργία Βουλῶν Ἐπαγγελματικῶν ποὺ νὰ ἐπαγρυπνοῦν στὴν ἐφαρμογὴ τῶν γενικῶν νόμων τοῦ Ράϊχ.»

* * *

Μέσα στὸ πρόγραμμα αὐτὸ βρίσκονται ὅλες οἱ ἐπιδιώξεις τοῦ Χιτλερικοῦ κόμματος, τῆς Δικτατορίας ποὺ κυβερνᾷ αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴ Γερμανία.

Εἴδαμε πῶς ὁ Χίτλερ ἐμόρφωσε τὴν ἰδεολογία του αὐτή, πῶς ἀπὸ λασποκουβαλητὴς γιαπιῶν ἔγινε ὁ σημερινὸς παντοδύναμος κυβερνήτης. Εἴδατε πόσες δυστυχίες ἐγνώρισε, τὶ ἀγῶνα ἔκανε, τὶ μέσα μεταχειρίσθηκε γιὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ αὐτό.

Τὰ μέσα αὐτὰ ὑπῆρξαν πολλὲς φορὲς ἐγκληματικά, ναί. Ἂν μποροῦσε ὅμως, ἂν κατώρθωνε νὰ ἐπιβάλῃ τὶς πραγματικὰ ὑπέροχες ἀρχὲς ποὺ ἀναπτύσσσει στὸ πρόγραμμά του, ἂν εἶχε τὴ δύναμη νὰ δημιουργήσῃ μιὰ τόσο τελεία νέα κοινωνία, οἱ μέλλουσες γενεὲς θὰ τὸν συγχωροῦσαν ἴσως...

Θὰ ἔχῃ ὅμως τὴ δύναμη αὐτή;

Αὐτό, θὰ τὸ δείξῃ τὸ μέλλον...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ